https://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/2447
https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=ca262519-6aea-4730-9084-13677c95e763

17.02.2023. 14.Saeima devītā sēde-ziemas sesija -ārkārtas *Noraksts*

Stenogramma *Sēdi vada: Edvards Smiltēns*

2023.gada 17. februāra sēde sākas pl. 09:00
sēde slēgta pl. 17:56, sēdes ilgums- 8 h 56 minūtes / 6 h 55 minūtes -darbs sēdē

PIEBILDE: 17. februārī notiek viena sēde nr.9 četrās daļās.

Oficiālā publikācija: Saeimas 2023. gada 17. februāra stenogramma "Latvijas Republikas 14. Saeimas ziemas sesijas devītā (ārkārtas) sēde 2023. gada 17. februārī". Publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", 28.02.2023., Nr. 42 https://www.vestnesis.lv/op/2023/42.2

Latvijas Republikas 14. Saeimas ziemas sesijas devītā (ārkārtas) sēde 2023. gada 17. februārī

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns.

Sēdes darba kārtība
Satura rādītājs
Balsojumi
Sēdes videotranslācija
Sēžu videotranslācijas (arhīvs)

Sēdes vadītājs. Labrīt, cienījamie kolēģi! Cienījamie ministri un Ministru prezidenta kungs! Lūdzu, sēdieties savās darba vietās! Sāksim Latvijas Republikas... Kolēģi, ir jau vairāk nekā pulksten 9.00 no rīta, mums jāsāk darbs.

Sāksim Latvijas Republikas Saeimas 2023. gada 17. februāra ārkārtas sēdi.
Darba kārtībā... es atvainojos, Valaiņa kungs, mēs esam sākuši sēdi. Paldies.

Darba kārtībā - likumprojekta **"Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam"** un ar to saistīto likumprojektu izskatīšana pirmajā lasījumā.

Kolēģi, es vēlos atgādināt, ka, izskatot likumprojektu "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" un ar to saistītos likumprojektus pirmajā lasījumā, vispirms aicināsim Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētāju ziņot par Saeimā iesniegtajiem likumprojektiem, tad, ņemot vērā komisijas izteikto lūgumu, balsosim par steidzamības noteikšanu katram no likumprojektiem.

Pirms balsojam par steidzamību, viens deputāts var runāt "par", viens deputāts var runāt "pret".

Pēc balsojuma par steidzamības noteikšanu visiem likumprojektiem sāksim debates. Tikai pēc balsojuma par steidzamību!

Atbilstoši Saeimas kārtības rullī noteiktajam deputātiem debates ir atļautas nevis par katru likumprojektu, bet par visu budžeta likumprojektu pakotni kopumā.

Balsošana par likumprojekta atbalstīšanu pirmajā lasījumā notiks par katru likumprojektu atsevišķi.

Pēc šādas kārtības mēs arī, kolēģi, šodien strādāsim.

Tagad dodu vārdu Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētājam Jānim Reiram kā referentam.

J. Reirs (JV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Augsti godātais Ministru prezidenta kungs! Godātie deputāti, godātie ministri, godātie klātesošie! Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija ir sagatavojusi izskatīšanai Saeimā 2023. gada valsts budžetu un 2024. un 2025. gada vidēja termiņa budžetu.

Vispirms gribu pateikties Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai par ļoti rūpīgo darbu, rūpīgo un saspringto darbu. Mēs esam uzklausījuši gan neatkarīgās institūcijas, gan Fiskālās disciplīnas padomi, gan Finanšu ministriju... vairāk kārt, gan arī esam uzdevuši jautājumus atsevišķām nozarēm, par kurām bija lielāka interese. Gribu pateikt paldies visām nozaru komisijām, kuras uzklausīja attiecīgo nozaru ministrijas.

Tātad mēs esam sagatavojuši budžetu. Es nesaukšu skaitļus, jo mēs daudzreiz tos dzirdēsim. Varbūt nosaukšu galvenos. Tātad ieņēmumi plānoti 12,7 miljardu eiro apmērā, izdevumi - 14,7 miljardu eiro apmērā, kas ir... Vidējā inflācija - 8,5 procenti, budžeta deficīts - 4,2 procenti. Piešķirtie līdzekļi svarīgākajām nozarēm: valsts drošībai un ārpolitikai - 503 miljoni eiro, izglītībai - 169 miljoni eiro, enerģētikai, klimatam, videi - 500... 653... eiro, konkurētspējai - 71 miljons un dzīves kvalitātei - 225 miljoni eiro.

Kolēģi, aicinu rūpīgi vērtēt un diskutēt, aicinu saglabāt to konstruktivitāti, kas ir bijusi diskusijās Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā. Tiešām vēlreiz paldies visiem komisijas dalībniekiem.

Jāsāk tad ir laikam procedūra par steidzamības noteikšanu.

Sēdes vadītājs. Kā lūdzu, Reira kungs?

J. Reirs. Steidzamība.

Sēdes vadītājs. Tātad mums jābalso.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījums Pasta likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 92, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi likumā "Par piesārņojumu""** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 93, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Izglītības likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 64, pret - 20, atturas - 9. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi likumā "Par valsts pensijām""** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 94, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 93, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 93, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 92, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 94, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Valsts kultūrkapitāla fonda likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 85, pret - 9, atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījums Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 63, pret - 22, atturas - 10. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījums likumā "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" "** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījums likumā "Par sociālo drošību""** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Ceļu satiksmes likumā"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 70, pret - 10, atturas - 13. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Un viss. Tātad šis *(Smiekli.)*...

Sākam debates *(Starpsaucieni.)*... Nu jā, vispirms jānobalso par steidzamību. Tieši tā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam"** atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 53, pret - 41, atturas - nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

Sākam debates.

Debatēs pieteicies Ministru prezidents Arturs Krišjānis Kariņš.

A. K. Kariņš (Ministru prezidents).

Labdien, augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienījamās deputātes, godājamie deputāti! Kolēģi ministri! Šodien mēs debatējam par šī gada valsts budžetu ar pavadošo likumprojektu pakotni.

Bet es uzdodu tādu jautājumu - ja mēs gribam, lai kaut kas valstī mainās, vai mēs varam atļauties neko nemainīt? Tas ir retorisks jautājums, bet tiešām vajag par to padomāt.

Mēs visi... liekas, visa sabiedrība grib, lai mainās, lai kļūst labāk, bet, lai tas notiktu, mums arī pašiem kaut kas ir jāmaina. Tas, ko es esmu definējis vai ko saucu par ekonomikas transformāciju, ir tieši tā pamatdoma, ka mums ir jāmainās, lai būtu mainīgs rezultāts.

Mēs gribam, lai mums ir lielāks eksports, mēs gribam, lai starp eksportu lielāks īpatsvars ir augstas pievienotās vērtības eksportam. Kāpēc? Jo šie uzņēmumi, kas pelna labu naudu ārzemēs, var arī maksāt labu naudu saviem darbiniekiem, un šis sektors augot un plaukstot pavelk līdzi pārējos sektorus, kas strādā iekšzemē, un ceļas algas visiem. Tā ir tāda, varētu teikt... jebkurš to var ļoti viegli saprast, vismaz teorijā.

Bet kas tad ir jādara, lai mums celtos eksports? Nu, kas te ir jādara? Tas, kas mums jādara, es uzskatu, ir: mums jāstrādā ļoti plašā frontē - ļoti plašā frontē! - , mainot daudz ko vienlaikus.

Tātad Reira kungs... un jāsaka paldies Reira kungam, visiem Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas locekļiem, kas līdz šim ir ieguldījuši darbu pie šī...

Pirmais un pamats ir mūsu valsts drošība, īpaši - ņemot vērā Krievijas kara Ukrainā notikumus. Diemžēl nav nekādu pazīmju, ka Krievija grasītos izbeigt karadarbību. Tas nozīmē, ka mums ir nopietni jāiegulda, lai mūsu valsts būtu droša ne tikai šodien, bet arī nākotnē.

Mums ir mūsu izglītības sistēma. Ir skaidrs, ka, lai cilvēki varētu strādāt uzņēmumos, kuri ražo preces vai sniedz pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību, tas prasa labu izglītību. Tātad, ja mēs gribam, lai mums eksports iet uz izaugsmi, mums drošība ir jāgarantē tā, lai mēs visi ikdienā jūtamies droši arī nākotnē. Mums ir jāmaina izglītības sistēma, lai tā sniegtu to rezultātu, kas mums visiem, valstij ir nepieciešams.

Šobrīd ir liela nevienlīdzība izglītības sistēmā no jauniešu viedokļa. Ja jaunietis ir dzimis novada centrā, lielākā pilsētā, tuvu ir laba skola. Mums ir izcili labas skolas, kas sniedz pirmklasīgu izglītību, kaut vai skatāmies uz mūsu... daļu mūsu vidusskolu absolventiem - viņi var stāties augstskolā praktiski jebkur pasaulē, jo ir labi sagatavoti. Tātad, varētu teikt, ar eliti, līdzīgi kā sportā, mums nav nekādu problēmu, bet mums ir milzu izaicinājums ar tiem, kas ir, varētu teikt, zem vidējā. Visu laiku mēs domājam: nu, tie, kas ir virs vidējā... Un katrs jau grib uzskatīt, ka viņš pats ir virs tā vidējā, bet tā nevar būt - viena puse ir zem tā vidējā. Kas tiek darīts, un kas mums ir jādara, lai celtu to vidējo? Tas, kur mums jāliek uzsvars.

Mūsu enerģētikas sistēma. Gadiem ilgi Latvija, bet ne tikai Latvija, visa Eiropa dzīvoja ilūzijā - tagad parādās, ka tā ir bijusi ļoti smaga ilūzija! - , ka varēsim attīstīties, ilgstoši izmantojot Krievijas lētos energoresursus. Tagad mēs redzam, ka tas diemžēl tā nav, un esam pārejā, ļoti straujā pārejā, pilnībā prom no Krievijas resursiem. Bet mums ir vēl viens izaicinājums. Ja ejam prom no Krievijas resursiem, mums jau vajag ne tikai to, ka mums pietiek enerģijas, bet to, ka enerģija ir pietiekami lēta mūsu mājsaimniecībām un - īpaši - mūsu industrijai, lai tā varētu attīstīties. Tātad transformācija enerģētikas jomā, līdzīgi kā drošībā un izglītībā, arī ir nepieciešama.

Tad - pie mūsu valsts konkurētspējas. Tur ir ļoti daudzas jomas, kur mums ir ļoti daudz kas jāuzlabo, bet skaidrs, ka konkurētspēja ir atslēga faktiski visam. Un visā pamatā... un varētu sākt ar tā saucamo dzīves kvalitāti. Kā mērīt dzīves kvalitāti? To var mērīt ļoti dažādos veidos. Ir laimes indeksi, kas tiek mērīti, apmierinātības indeksi, kā cilvēki atbild, vai viņi jūtas labi, vai viņi grib dzīvot vienā vai otrā vietā. Mums ir jāstrādā, lai ne tikai mēs gribētu dzīvot savā zemē, bet arī citi gribētu dzīvot mūsu zemē, jo šeit ir labi apmaksātas darba vietas, šeit ir laba dzīves kvalitāte, šeit ir vieta, kur laist bērnus pasaulē, laist viņus skolā un skatīties ar prieku, kā viņi pieaug un pārņem, kā saka, to, ko pašreizējā darba paaudze dara. Un tur ir ļoti daudz kas...

Starp varbūt vissvarīgākajām jomām, kas mums ir jāuzlabo, ir veselības aprūpes sistēma. Izglītības sistēmā mums ir nevienlīdzība, un tāpat veselības aprūpes sistēmā ir nevienlīdzība. Mūsu ārstu izglītība... Kā redzam, tagad aizvien vairāk no Vācijas un citām valstīm studē pie mums. Mūsu izglītība ir pirmklasīga. Mums ir ārsti ķirurgi, kuri savas prasmes... brauc pa pasauli apmācīt citus, kā to lietu pareizi darīt. Mums ir izcilība. Ar ārstu zināšanām nav problēmu, tāpat mūsu medmāsas ir ļoti labi kvalificētas. Tur nav problēmas.

Tā problēma ir tajā, ka sistēma, kurā ārsti un medmāsas strādā, nav sakārtota. Un tās nesakārtotības dēļ gadu gaitā ir izaudzis privātais sektors, kas cenšas aizpildīt tukšos robus, un tas nozīmē, ka jebkurš, kas sēž šajā zālē, piemēram, kam ir laba alga, vai tie citi, kuri labi pelna ar labu izglītību, var atļauties izmantot arī privātās veselības pakalpojumus, tā iegūstot vislabāko aprūpi. Latvijas aprūpe nav sliktāka kā tā, kas ir citās valstīs.

Tā netaisnība un problēma, kas mums ir jāatrisina, - ko... ar tiem, kam šobrīd nav tā labā alga, kam nav tie lielie ienākumi, kas varbūt ir aizgājuši pensijā vai kas ir saslimuši, vai kam ir kāda cita problēma. Tātad veselības pieejamība... veselības aprūpes pieejamība ir lielākais izaicinājums. Un es zinu, ka viena daļa ... un es arī tā uzskatu: izaicinājums ir, ka nepietiek finansējuma publiskai veselības aprūpei. Un tam es piekrītu - nepietiek. Bet publiskā veselības aprūpes sistēma nav efektīva.

Četru gadu garumā Saeima ar saviem balsojumiem un arī valdība ar savu piedāvājumu ir likusi klāt naudu veselības aprūpes sistēmā - vairāk nekā 100 miljonus gadā. Budžets ir izaudzis - šogad plānoti 1,6 miljardi - , tas ir krietni lielāks. Pirms kādiem pieciem sešiem gadiem bija 800 miljoni. Budžets šajā laikā ir dubultojies, bet rindas nav uz pusi īsākas, apmierinātība nav uz pusi labāka. Mums ir labāk apmaksāti ārsti, bet mums vēl nav labāka sniegtā veselības aprūpes kvalitāte, no efektivitātes viedokļa raugoties.

Tātad - kas mums jādara? Ir jāturpina ne tikai ieguldīt naudu veselības aprūpes sistēmā, bet mums šī sistēma ir arī jāreformē, jāsaved kārtībā tā, lai esošā nauda strādātu efektīvāk. Un viss šis darbu kopums - tā ir tā ekonomikas transformācija, kuras rezultātā Latvija būs pievilcīgāka mums pašiem un citiem, arī investoriem. Mums nāks klāt industrija, mums būs tās labāk apmaksātās darba vietas, un mūsu valsts celsies visos rādītājos, kuros mēs kolektīvi gribam, lai tas tā ir.

Tagad pie šīgada budžeta. Vai budžets to visu, ko es saku, atspoguļo un kādā veidā? Pirmais, es atzīšu... Vai tas, manuprāt, simtprocentīgi visos parametros ir labākais vai ideāls budžets? Es neteiktu taisnību, ja es atbildētu "jā", bet tas ir līdzsvarots, ņemot vērā mūsu sabiedrības ļoti daudzās vajadzības, jo ne jau tikai izglītībai un veselības aprūpei vajag naudu, tāpat arī mūsu sociālās labklājības sistēmai vajadzīga nauda. Mums valsts pārvaldei ir nepieciešama nauda, mums tiesām ir nepieciešama nauda, un tā tālāk.

No pozīcijām, ja jūs izskatāt cauri, kur mēs visvairāk esam piedāvājuši ieguldīt, - pie individuālajām pozīcijām - pirmajā vietā 2023. gada budžetā ir drošība un aizsardzība - gan militārā drošība, gan iekšējā drošība. Militārajai drošībai mēs plānojam ne tikai pie Valsts

aizsardzības dienesta likuma, pie kā jūs, kolēģi, strādājat šobrīd, lai ieviestu šo dienestu, paplašinot mūsu kvalificēto karavīru skaitu... mēs plānojam arī iegādāties aizsardzības sistēmas, varētu teikt, nākamās paaudzes sistēmas, lai mums pašiem būtu spējas, ko šobrīd mums gādā mūsu NATO sabiedrotie. Tātad tā ir krasta aizsardzība, tā ir artilērijas sistēma - ko mēs visi tagad esam uzzinājuši, kas tie *HIMARS* tādi ir, - un gaisa aizsardzības sistēmas. Šīs ir dārgas sistēmas, un šajā budžetā ir paredzēts, ka mēs tās varētu iegādāties.

Tas nenozīmē, ka pēc budžeta pieņemšanas aizsardzības pārstāvji aizies uz ieroču vai aizsardzības preču veikalu un no augšējā plaukta paņems gatavu sistēmu. Tas nozīmē, ka mēs varēsim pasūtīt šīs sistēmas. *(Starpsauciens: "Un labu karavīru ēdināšanu...")* Kā mēs labi zinām, tas prasīs zināmu laiku, un arī nākamgad un aiznākamgad budžetā vēl būs papildu nauda, lai varētu līdz galam nomaksāt visas šīs iegādes. Un starplaikā, protams, mēs turpināsim sadarboties ar mūsu NATO partneriem, kas mums šīs spējas šobrīd nodrošina.

Otrā pozīcija, kur mēs visvairāk ieguldām, - individuālā pozīcija - ir tā pati veselības aprūpe. Mēs esam izlēmuši piešķirt ap 805 miljoniem papildu naudas, kuru Veselības ministrija sadala dažādām iekšējām prioritātēm. Un veselības aprūpes sistēmā ir daudz prioritāšu. Lielākā individuālā pozīcija ir onkoloģijas slimnieku ārstēšanai. Tur šobrīd visvairāk naudas ir paredzēts ieguldīt. Vai tā visa pietiek, lai būtu ideāli? Nē. Vai tas ir solis absolūti pareizā virzienā? Jā. Tā ir tātad otra vislielākā pozīcija, kur mēs ieguldām naudu, mēs piedāvājam ieguldīt naudu.

Un trešā joma ir izglītība, zinātne un pētniecība, arī augstskolas. Zinātnes bāzes finansējums pieaugs par 18 procentiem. Mums ir paredzēts vairāk naudas arī augstskolām, un tas ir nerunājot par pedagogu algām, kur vidējā termiņā bija ieplānoti ap 100 miljoniem eiro, lai varētu turpināt šīs algas paaugstināt. Bet, ejot šajā virzienā, izglītība - un te var atkal minēt skolas, to nevienlīdzību... mums ir dārga sistēma, bet tā ir neefektīva. Ja mēs tā padomājam un salīdzinām kaut vai ar tiem pašiem mūsu ziemeļu kaimiņiem, ar kuriem mēs allaž sevi salīdzinām, "budžeta pīrāga" daļa, kas tiek veltīta izglītībai, Latvijā un Igaunijā ir apmēram tāda pati.

Ja var argumentēt, ka mēs ieguldām par maz veselības aprūpes sistēmā, var arī argumentēt, ka mūsu izglītības sistēmā faktiski ir ieguldīts proporcionāli par daudz. Un tagad cilvēki domā: bet kā - par daudz - , pedagogiem taču nepietiek algām. Tas elementāri ir tāpēc, ka Igaunija pirms gadiem veica to, par ko tagad runā un kas mums ir jāpanāk, - tā saucamā skolu tīkla reforma - , jo viņiem ir mazāk skolu ar vairāk skolēniem, ar proporcionāli mazāku skolotāju skaitu, bet kur esošajiem skolotājiem ir apmēram divreiz lielāka alga nekā mūsējiem.

Šis ir tas virziens, kurā mums ir jāiet. Un kāpēc mums tas ir jāiet? Mums tas ir jāiet mūsu bērnu dēļ, lai varētu celties izglītības kvalitāte. Vienmēr atcerēsimies - veselības aprūpe ir par pacientu, un izglītība ir par bērnu. Tas mums vienmēr ir jātur pirmajā vietā.

Šis process - ekonomikas transformācija - ir izdarāms, tas ir izdarāms šajā četru gadu posmā, ja mēs kopā strādājam un mērķtiecīgi izdarām tos darbus, kas mums ir jādara. Mēs to panāksim, jo mums ir jāmaina apstākļi.

Kāpēc mums nav labāk, nekā mums ir? Ja mēs neesam ar mieru... un te mums divas lielās reformas... jau iepriekšējā Saeimā lielākā reforma, kas bija jāveic, ko arī veica, bija administratīvi teritoriālā reforma, lai mēs varētu sākt koncentrēt spēkus ar mazāku skaitu novadu centru. Tas ir izdarīts, bet tagad tas ir jāpapildina ar to, ka tur arī koncentrētos veselības aprūpe, izglītības sistēma. Un izglītības sistēmai un veselības aprūpes sistēmai tagad ir jāiziet paralēlā transformācija, ko izgāja jau administratīvi teritoriālā sistēma. Vienkārši viena sistēma ir sakārtota, tagad nākamās divas ir paralēli jāsakārto. Sakārtojot tās, būs aizvien jēgpilnāk ieguldīt

vairāk naudas, jo iedomājamies kuģi ar sūci - vispirms ir jāaiztaisa sūce, tad var sākt runāt par to, ka var kaut kur mērķtiecīgi kuģot.

Tātad, kolēģi, piedāvājumā ir 2023. gada valsts budžets. Reira kungs minēja skaitļus, Ašeradena kungs, mūsu finanšu ministrs, es domāju, tūlīt mūs... glaimos ar vēl vairāk skaitļiem, es tā klusībā ceru. Mēs šodien debatēsim par skaitļiem, bet, kamēr mēs debatējam par skaitļiem, atcerēsimies, kāpēc mēs to darām. Mēs to darām mūsu valsts nākotnes labad, mēs to darām, lai mums būtu ne tikai droši Latvijā un pavisam droši arī uz priekšu, bet lai mūsu bērniem būtu labāk, lai mūsu pensionāriem būtu labāk... izglītības sistēma un arī veselības aprūpes sistēma... Kopīgiem spēkiem mēs to varam darīt.

Kolēģi, aicinu izdebatēt, bet pēc tam atbalstīt piedāvāto 2023. gada valsts budžetu ar visiem pavadošajiem likumprojektiem.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds finanšu ministram Arvilam Ašeradenam.

A. Ašeradens (finanšu ministrs).

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ministru prezidenta kungs! Augsti godājamie Saeimas deputāti! Kolēģi! Jāteic, ka man šodien nav viegls uzdevums - man dotajā laikā mēģināt īsumā pastāstīt par dokumentu, ko valdība ir iesniegusi Saeimā, tātad par valsts budžeta 2023. gadam un budžeta ietvara 2023., 2024. un 2025. gadam likumprojektu. Kopumā pamatteksts ir 430 lappuses un pielikumi - 1112 lappuses.

Es ceru, ka lielākā daļa no jums to ir rūpīgi izlasījuši, un es šodien jums mēģināšu dot tādu īsu kopsavilkumu. Kā jau premjers teica, es mēģināšu vairāk runāt par skaitļiem. Bet, pirms ķeros klāt pie ziņojuma par šā gada budžeta prioritārajiem pasākumiem, nozīmīgākajiem skaitļiem, vēlos pateikties visiem iesaistītajiem 2023. gada budžeta sagatavošanā. Īpaši vēlos pateikties valdības sociālajiem partneriem: Latvijas Darba devēju konfederācijai, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamerai, Latvijas Pašvaldību savienībai un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas ir veltījušas savu laiku un pieredzi, lai diskutētu un panāktu maksimāli labāko rezultātu budžeta izstrādē. Pateicos arī nozaru ministrijām un valdības ministriem par priekšlikumiem un konstruktīvo darbu budžeta likumprojekta un budžetu pavadošo likumprojektu sagatavošanā.

Tagad pievērsīšu jūsu uzmanību ģeopolitiskajai un makroekonomiskajai situācijai, kādā mēs veidojām šā gada valsts budžetu. Šis budžets ir tapis Covid-19 pandēmijas norieta un Krievijas agresijas Ukrainā laikā. Krievijas uzsāktais karš ir radījis jaunu krīzes situāciju, kas tiešā veidā ir ietekmējusi budžeta veidošanu. Tas attiecas uz bezkompromisa atbalstu Ukrainai, tas attiecas uz atbalstu Ukrainas bēgļiem, tas attiecas uz nepieredzētu energoresursu cenu lēcienu, kā arī uz jaunu ģeopolitisko drošības situāciju. Latvija atrodas tikai pusotra tūkstoša kilometru attālumā no aktīvās kara frontes līnijas, mēs visi ik dienu apgūstam jaunu realitāti, redzot to masu medijos, savu iespēju robežās sniedzot nepieciešamo atbalstu kara bēgļiem un brutāla, imperiālistiska agresora plosītajai valstij.

Esmu lepns, ka gan valdība, gan Latvijas iedzīvotāji ir vienoti palīdzības sniegšanā Ukrainai. Latvijas palīdzības apjoms, ja mēs to mērām IKP mērogos, ir viens no lielākajiem, ja ne pats lielākais, ko atbalstītāji ir snieguši.

Valdības virzība uz valsts ekonomikas transformāciju kara gadadienas priekšvakarā nav iedomājama bez adekvātiem drošības risinājumiem valsts iedzīvotājiem. Mēs esam un būsim atbildīgi NATO kolektīvās drošības sistēmas dalībnieki, stiprināsim valsts aizsardzības spējas un nodrošināsim valsts aizsardzībai nepieciešamos trīs procentus no IKP.

Cienījamie kolēģi! Par makroekonomisko ietvaru un budžeta veidošanas principiem. Finanšu ministrija pagājušā gada nogalē atjaunoja makroekonomisko rādītāju prognozes 2022. - 2025. gadam. Jāatzīmē, ka prognozes ir izstrādātas augstas nenoteiktības apstākļos, kas joprojām saglabājas. Latvijas ekonomikas attīstību visbūtiskāk ietekmē situācija tās galvenajās ārējās tirdzniecības partnervalstīs, no kurām liela daļa ir starp Krievijas kara izraisītā cenu kāpuma visvairāk skartajām valstīm.

2023. gadā tiek prognozēts IKP kritums par 0,6 procentiem, savukārt 2024. un 2025. gadā IKP pieaugums prognozēts trīs procentu līmenī. Inflācijas prognoze 2023. gadam ir 8,5 procenti, kas attiecīgi ir par diviem procentpunktiem vairāk nekā augusta prognozēs. Augstās inflācijas prognoze ir saistīta ar energoresursu, īpaši dabasgāzes un ar to saistīto siltumenerģijas, cenu kāpumu, kā arī ar pārtikas cenu būtisku pieaugumu. Prognozes rāda, ka nākamajos gados inflācijas spiediens mazināsies un līdz 2025. gadam tā stabilizēsies divu procentu līmenī.

Lai samazinātu inflāciju, valstu centrālās bankas, tostarp Eiropas Centrālā banka, ir sākušas būtiski palielināt procentu likmes. Atbilstoši jaunākajām makroekonomisko rādītāju prognozēm, kā arī valdības pieņemtajiem lēmumiem par papildu finansējumu prioritārajām nozarēm, tika aktualizēta arī vispārējās valdības budžeta bilance. Vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,2 procentiem no IKP 2023. gadā turpmākajos gados samazināsies līdz 2,3 procentiem no IKP 2024. gadā un līdz diviem procentiem no IKP 2025. gadā, savukārt valsts parāds šajā laikā samazināsies no 42 procentiem no IKP līdz 39 procentiem no IKP.

Un tagad detalizētāk par valsts budžeta projektu. 2023. gada valsts budžeta projekts ir vērsts uz to, lai turpmākajos gados varētu īstenot valdības prioritātēs noteikto ekonomikas transformāciju. Iesniegto budžetu raksturo šādi galvenie principi - saskaņā ar valdības deklarāciju kā svarīgākās prioritātes ir noteiktas: valsts drošība, izglītība, enerģētika, konkurētspēja un dzīves kvalitāte.

Pēc diskusijām par nozaru ministriju iesniegtajiem prioritāro pasākumu priekšlikumiem valdībā 2023. gada valsts budžetā piedāvāts īstenot tādus prioritāros pasākumus, kas nodrošinās sabalansētu valdības deklarācijā iekļauto mērķu sasniegšanu. Lēmumi tika pieņemti tā, lai izvairītos no neplānotām nodokļu izmaiņām, pārsteidzīgas to paaugstināšanas, kā arī no finansējuma samazināšanas svarīgiem valsts pakalpojumiem.

Šogad pirmo reizi valsts budžets kārtējam gadam un vidēja termiņa budžeta ietvars tiek apvienots vienā likumprojektā, nosakot galvenos budžeta rādītājus ne tikai 2023. gadam, bet arī 2024. un 2025. gadam.

Savukārt Eiropas Savienības fondu un Atveseļošanas fonda programmas ir noteiktas kā galvenais investīciju avots ekonomikas transformācijai, tāpēc šā gada viens no svarīgākajiem uzdevumiem nozaru ministrijām - ātra un efektīva Eiropas fondu investīciju ieplūšana Latvijas ekonomikā.

Budžeta projektā ir nodrošināta ilgtspējīgas fiskālās disciplīnas ievērošana. Turpmākajos gados strukturālais deficīts ir plānots 0,5 procenti no IKP. Atkāpe paredzēta vienīgi investīcijām aizsardzībai un iekšējai drošībai, kā arī krīžu seku mazināšanai, tādējādi sekmējot virzīšanos uz trīs procentiem no IKP aizsardzībai un uz divarpus procentiem - iekšējās drošības stiprināšanai.

Par nodokļu izmaiņām. Vēlreiz uzsveru, ka šā gada budžeta izstrādes laikā netika pieņemtas izmaiņas nodokļu jomā, nodrošinot sabiedrībai un uzņēmējiem nodokļu politikas stabilitāti un paredzamību. Ar koalīcijas partneriem esam vienojušies, ka nodokļu politika būtu jāmaina vienu reizi šīs Saeimas pilnvaru laikā, tādējādi nodrošinot stabilitāti un prognozējamību nodokļu politikā. Nodokļu politikas stratēģisko virzienu skaidrība un stabilitāte ir būtiska gan uzņēmējdarbības, gan sabiedrisko pakalpojumu un investīciju efektīvai plānošanai, svarīga ir arī to sasaiste ar valsts vispārējiem attīstības mērķiem.

Pēc valsts budžeta apstiprināšanas Finanšu ministrija līdz šā gada beigām kopīgi ar valdības sociālajiem un koalīcijas partneriem izstrādās vidēja termiņa valsts nodokļu politikas pamatnostādnes, kurās tiks definētas nodokļu politikas prioritātes turpmākajiem gadiem. Ņemot vērā risināmās problēmas nodokļu politikā, vidējā termiņā būtu jāizvirza šādi mērķi: uzlabot Latvijas tautsaimniecības konkurētspēju un nodrošināt stabilus valsts budžeta ieņēmumus.

Par Eiropas Savienības fondiem. Pagājušā gada nogalē tika apstiprināta jaunā Eiropas Savienības fondu programma, kas nodrošinās piecus miljardus eiro Latvijas ekonomikas attīstībai nākamo septiņu gadu laikā. 2023. gadā plānotās Eiropas Savienības fondu un Atveseļošanas fonda investīcijas Latvijas ekonomikā veidos 1,3 miljardus eiro. Investīcijas paredzēts novirzīt sešiem galvenajiem virzieniem, un šis finansējuma mehānisms sniedz galveno atbildi uz to, vai ekonomikas transformācijai pietiek līdzekļu. Jā, līdzekļu investīcijām pietiek, un nosaukšu galvenos virzienus.

Viedāka Eiropa - 968 miljoni eiro. Atbalsts inovatīvām un viedām ekonomiskām pārmaiņām, pētniecības un prasmju attīstībai, uzņēmējdarbībai un digitalizācijai. Tas ir atbalsts uzņēmumiem grantu un finanšu instrumentu veidā, atbalsts uzņēmumiem digitalizācijas transformācijā, pētniecībā un inovācijās, atbalsts pētniekiem, kā arī atbalsts uzņēmumu platjoslas interneta pieslēgumu ar augstu veiktspēju attīstīšanai.

Zaļāka Eiropa - 1,2 miljardi eiro. Paredz virzību uz klimatneitralitāti, attīstot bezemisijas transportu, pielāgojoties klimata pārmaiņām, īstenojot vides aizsardzības politiku, atbalstu mājokļu energoefektivitātei, atkritumu šķirošanas pasākumiem, jaunu elektrovilcienu iegādei, veloinfrastruktūras attīstībai.

Ciešāk savienota Eiropa - 919 miljoni eiro. Virziens, kas mērķēts droša, ilgtspējīga un pieejama transporta attīstības veicināšanai, atbalsts Eiropas transporta tīkla ietvaros veidoto dzelzceļa sliežu modernizēšanai vai jaunu izveidei, autoceļu posmu modernizēšanai vai jaunu ceļa posmu izbūvei, dzelzceļa staciju izveidei.

Sociāla un iekļaujoša Eiropa - 1,5 miljardi eiro. Vērsts uz Latvijas iedzīvotāju vienādu iespēju un piekļuves nodrošināšanu izglītībai, veselības aprūpei un darba tirgum. Tas ir atbalsts iedzīvotājiem kvalifikācijas iegūšanai nodarbinātības vai mūžizglītības ietvaros, atbalsts izglītības iestāžu un pirmsskolas izglītības iestāžu modernizācijai vai jaunu izveidei, atbalsts sociālo mājokļu izveidei un veselīga dzīvesveida pasākumiem.

Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa - 263 miljoni eiro. Veicinās ilgtspējīgu un līdzsvarotu reģionu attīstību un atbalstīs darba algu fonda pieaugumu privātajos uzņēmumos. Publiskas pilsētas vides atjaunošana vai izveide kultūras un tūrisma projektos.

Pēdējais, sestais, virziens paredz atbalstu sociāli ekonomisko grūtību risināšanai saistībā ar pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Šajā programmā paredzēti 217 miljoni eiro.

Par pagaidu budžetu. Jāatzīst, ka, attīstoties valsts budžeta plānošanas sistēmai, pagaidu budžeta mehānisms ir izveidojies par efektīvu rīku valsts darbības vajadzību finansēšanā situācijā, kad kārtējā budžeta pieņemšana tiek novirzīta laikā. Jau no gada sākuma vairākām nozarēm pagaidu budžetā tika paredzēts būtisks papildu finansējums - kopumā virs 900 miljoniem eiro. Tā, piemēram, tika rezervēts finansējums virs 600 miljoniem eiro energoresursu cenu kāpuma kompensēšanai iedzīvotājiem un uzņēmējiem, 124 miljoni eiro tika piešķirti izglītības nozarei pedagogu darba samaksas paaugstināšanai, kā arī tika paredzēts nozīmīgs finansējums valsts drošības stiprināšanai.

Kolēģi, tagad par būtiskiem 2023. gada valsts budžeta projekta skaitļiem. Šā gada valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi tiek plānoti 12,7 miljardi, savukārt izdevumi - 14,7 miljardi eiro. Salīdzinot ar 2022. gada budžetu, 2023. gadā plānotie valsts budžeta ieņēmumi paredzēti par 2,025 miljardiem eiro lielāki, savukārt valsts budžeta izdevumi paredzēti par 2,233 miljardiem eiro lielāki nekā 2022. gada valsts budžeta likumā.

Pamatbudžetā plānotie ieņēmumi veido 8,8 miljardus, bet izdevumi - 10,9 miljardus eiro, savukārt speciālajā budžetā ieņēmumi plānoti 4,2 miljardi eiro, bet izdevumi - 4,1 miljards eiro. 2023. gada vispārējās valdības budžeta deficīts plānots 1,77 miljardi eiro jeb 4,2 procentu apmērā no IKP. Nodokļu ieņēmumu prognozes ir sagatavotas, pamatojoties uz vidēja termiņa makroekonomisko rādītāju prognozēm, un atbilst vispārējām makroekonomiskajām tendencēm.

Cienījamie kolēģi, valsts budžets ir valdības darba instruments, lai sekmīgi varētu sasniegt deklarācijā izvirzītos mērķus, tāpēc jaunām valdības prioritātēm paredzēti līdzekļi 710 miljonu eiro apmērā. Papildu pasākumu īstenošanai 2023. gada valsts budžetā ir paredzēti līdzekļi no fiskālās telpas 215 miljonu eiro apmērā.

Kā nepieciešamie finanšu resursi tiks izmantoti arī budžeta izpildes procesā pārdalāmie finanšu līdzekļi un papildu iemaksas valsts budžetā no valsts kapitālsabiedrībām, nodrošinot nepieciešamo finansējumu 141 miljona eiro apmērā. Jānorāda, ka šis finansējums ir pārdale budžeta ietvaros un nerada papildu deficītu vai ietekmi uz apstiprināto fiskālo telpu.

Ārpus fiskālās telpas vienreizējām investīcijām valsts drošības spēju stiprināšanai un atbalstam Ukrainai ir paredzēti 354 miljoni eiro.

Gatavojot budžeta piedāvājumu, Ministru kabinets būtisku finansējumu atvēlējis valsts drošības stiprināšanai, kur pamatā tika atbalstīts finansējums vienreizējiem pasākumiem, ko ir iespējams šobrīd darīt ārpus fiskālās telpas. Pretgaisa aizsardzības sistēmu iegādei tiks paredzēts finansējums ik gadu, nodrošinot iedzīvotāju drošību šā brīža sarežģītajos ģeopolitiskajos apstākļos.

Šajā svarīgajā drošības pozīcijā ir paredzēts finansējums ne tikai Aizsardzības ministrijai un Iekšlietu ministrijai, bet arī kritiski svarīgu iekārtu iegādei sabiedriskajiem medijiem. Tas nodrošinās televīzijas signāla nepārtrauktību un mobilitāti, kas ir pamats sabiedrības informēšanai par notiekošo valstī.

Izglītības jomā 61,6 miljoni eiro paredzēti atalgojuma palielināšanai pedagogiem. Pirmsskolas pedagoga zemākā mēneša darba likme noteikta 1070 eiro apmērā (iepriekš - 970 eiro), savukārt no šā gada 1. septembra vispārējās izglītības iestāžu pedagogu zemākā algas likme tiks palielināta līdz 1080 eiro par 36 stundām. Lai sagatavotos pārejai uz mācībām latviešu valodā, ieviestu valsts pārbaudes darbu *STEM* jeb dabaszinātņu un tehnoloģiju tēmu mācību priekšmetos un palielinātu atlīdzību asistentu pakalpojumu sniedzējiem, kā arī nodrošinātu brīvpusdienas 1. - 4. klašu skolēniem, papildus paredzēts finansējums 8,6 miljonu eiro apmērā.

Augstākās izglītības un zinātnes jomā piešķirts papildu finansējums 31,8 miljonu eiro apmērā, no kuriem lielākās izdevumu pozīcijas paredzētas zinātnes bāzes finansējuma palielināšanai, fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas projektiem un valsts pētījumu programmas īstenošanai, finansēšanas modeļa maiņai augstskolās un paaugstinātām mērķstipendijām kvalificētu pedagogu nodrošināšanai skolās. Savukārt sporta jomas atbalstam tiks novirzīti 5,6 miljoni eiro.

Veselības nozares prioritārajiem pasākumiem papildus paredzētais finansējums sasniedz 85,8 miljonus eiro. Tas paredz uzlabojumus onkoloģijas jomā - plašākas diagnostikas iespējas, paliatīvās aprūpes pieejamības un kvalitātes uzlabošanu pacientiem mājās, specializētas pārtikas nodrošināšanu un jaunu onkoloģijas medikamentu iekļaušanu kompensējamo zāļu sistēmā. Tāpat paredzēts turpināt esošo terapiju pacientiem un pārskatīt apmaksas tarifus.

Turpināsies iepriekšējos gados aizsāktais darba samaksas palielinājums ārstiem, māsām un māsu palīgiem, un citām ārstniecības personām, primāri rūpējoties par zemākās darba samaksas saņēmējiem. Tāpat paredzēti uzlabojumi bērnu veselības aprūpē, piemēram, kohleāro implantu un glikozes monitorēšanas sistēmu apmaksa bērniem ar dzirdes traucējumiem un cukura diabētu, kā arī kompensējamo zāļu apmaksa cistiskās fibrozes pacientiem.

Attiecībā uz ekonomikas nozari. Bez Eiropas Kohēzijas fonda un *RRF* fonda paredzētās aploksnes paredzēts veidot inovāciju fondu agrīnas stadijas pētniecības projektiem ar komercializācijas potenciālu, attīstīt jaunuzņēmumu ekosistēmu un darba tirgus vajadzībām atbilstošu cilvēkkapitālu. Plānots turpināt mājokļu garantijas atbalsta programmu un atbalsta programmu "Balsts", tam atvēlot trīs miljonus eiro. Tāpat plānots nodrošināt finanšu pieejamību uzņēmumiem, īstenojot investīciju fondu uz eksportu vērstu lielu investīciju projektu attīstībai un eksporta darījumu apdrošināšanai Latvijas uzņēmumiem. Tam paredzēti līdzekļi 12,19 miljonu eiro apmērā.

Papildu finansējums ir paredzēts arī labklājības jomā - tiks palielināts minimālo ienākumu atbalsts, proti, minimālo ienākumu līmenis mainīsies katru gadu atbilstoši sociālekonomiskajiem rādītājiem, paredzot atbalstu mazāk aizsargātajiem valsts iedzīvotājiem - minimālo vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma pensiju, valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu un pamata sociālās palīdzības pabalstu saņēmējiem. Tiks palielināta atlīdzība asistenta un pavadoņa pakalpojuma sniedzējiem, kā arī mazinātas rindas tehnisko palīglīdzekļu saņemšanai.

Iekšlietu jomā 24 miljoni eiro paredzēti mēnešalgu palielināšanai amatpersonām ar dienesta pakāpēm, 23,1 miljons eiro tiks novirzīts ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei, savukārt 23,8 miljoni eiro - austrumu robežas infrastruktūras pabeigšanai. Vēl 4,7 miljoni eiro paredzēti katastrofu pārvaldības centru izveidei un jaunu telpu iekārtošanai Valsts policijai.

Šogad ir Dziesmu svētku 150. gadadiena, tāpēc šīs lielās jubilejas gadā valdība ir vienojusies par papildu finansējumu svētku sekmīgai norisei. Tāpat rasts risinājums Kultūrkapitāla fonda finansējuma pieaugumam un prognozējamībai, sasaistot to ar nodokļu ieņēmumiem.

Budžeta projektā ir paredzēts finansējums valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšanai, nodrošinot stratēģiski svarīgu amatu grupu atlīdzību, - tam paredzēti 25,8 miljoni eiro. Valdība ir atbalstījusi papildu finansējumu tiesu darbinieku kapacitātes stiprināšanai un Uzņēmumu reģistra un Valsts ieņēmumu dienesta veiktspējai. Valsts ieņēmumu dienests turpinās uzlabot pakalpojumu kvalitāti, lai mazinātu administratīvo slogu nodokļu maksātājiem. Plānots arī turpināt ēnu ekonomikas ierobežošanas pasākumus, iesaistoties visām nozarēm un izstrādājot nepieciešamās politikas pārmaiņas. Savukārt neatkarīgo institūciju kapacitātes stiprināšanai un konkurētspējas nodrošināšanai ir paredzēts 16 miljonu eiro finansējums.

Cienījamie kolēģi, budžeta un vidēja termiņa ietvara sagatavošanas procesā notika diskusijas arī ar valdības sociālajiem un sadarbības partneriem, kā arī ar nozaru asociācijām un pašvaldībām. Sarunu rezultātā ar pašvaldībām ir parakstīts Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības vienošanās un domstarpību protokols.

2023. gadā pašvaldības savos budžetos nodokļu ieņēmumus var plānot par 22,5 procentiem jeb 369,9 miljoniem eiro vairāk, nekā tas bija, plānojot 2022. gadā. Vienlaicīgi valdība ir apņēmusies pašvaldībām garantēt iedzīvotāju ienākuma nodokļa, kas ir lielākais pašvaldību ieņēmumu avots, prognozes izpildi 100 procentu apmērā. Līdz ar to pašvaldībām tiek paredzēta stabila un prognozējama ieņēmumu bāze 2023. gadā, kas nodrošinās nepieciešamos finanšu resursus pašvaldību funkciju veikšanai un saistību izpildei.

Ir panākta vienošanās 2023. gadā saglabāt esošo pašvaldību finanšu izlīdzināšanas kārtību - visām pašvaldībām 2023. gadā tiek plānots izlīdzināto ieņēmumu pieaugums vidēji 15,2 procentu apmērā, salīdzinot ar 2022. gadam plānoto. Valdība ir sagatavojusi priekšlikumu piešķirt vienreizēju papildu dotāciju pašvaldībām, kurām ir ierobežotākie finanšu resursi un zemākais pieaugums pret iepriekšējo gadu. Vienreizējā papildu dotācija kopumā ir paredzēta 0,9 miljonu eiro apmērā, ko paredzēts sadalīt starp septiņām pašvaldībām pēc skaidri definētiem kritērijiem.

Savukārt valdības deklarācijā par Ministru kabineta iecerēto darbību ir paredzēts sagatavot izmaiņas esošajā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas mehānismā. Finanšu ministrija sagatavos priekšlikumus izmaiņām pašvaldību finanšu izlīdzināšanai un sāks diskusijas ar ieinteresētajiem sadarbības partneriem.

Ikgadējā Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības vienošanās un domstarpību protokolā ir panāktas vairākas nozīmīgas vienošanās, kas ir vērstas uz pašvaldību attīstību, tai skaitā nodrošinot plašākas aizņemšanās iespējas un daudzus citus jautājumus. Kā galvenā aizņēmumu prioritāte vidējā termiņā tiek saglabāta Eiropas Atveseļošanas fonda projektu īstenošana un jaunu pirmsskolas iestāžu būvniecība bērnu rindu mazināšanai.

Godātie deputāti, īpaši vēlos vērst jūsu uzmanību uz to, ka vispārējās valdības budžeta deficīts pagājušajā gadā bija 4,7 procenti no IKP. Ar šo vidēja termiņa budžeta ietvaru mēs nodrošinām deficīta pakāpenisku samazināšanos līdz 4,2 procentiem no IKP šajā gadā, līdz 2,3 procentiem nākamgad un līdz 2,2 procentiem no IKP 2025. gadā.

Jāatzīmē gan, ka pašlaik budžetā pilnā apmērā nav ieplānoti enerģijas cenu kompensācijas izdevumi nākamajai apkures sezonai, tas deficītu var palielināt. Kopumā jāteic, ka Latvijā šogad deficīts tiek prognozēts tajās pašās robežās kā mūsu kaimiņiem.

Kā jau minēju, būtiski ir nodalīt vienreizējos un ar krīzes pārvarēšanu saistītos izdevumus no pārējiem izdevumiem. Ja noņemam krīzes izdevumus, tad 2022. gadā mums budžets bija gandrīz sabalansēts - strukturālais deficīts veidoja tikai 0,03 procentus no IKP. Līdz ar to šogad mēs varējām strukturālo deficītu palielināt līdz likumā noteiktajam 0,5 procentu līmenim no IKP.

Vispārējās valdības budžeta parāds šogad tiek prognozēts 42 procentu līmenī no IKP, un tiek prognozēts, ka turpmākajos gados tas samazināsies līdz 39 procentiem no IKP.

Budžeta likumprojektā pieļaujamie maksimālie parāda griesti noteikti 19,2 miljardu eiro apmērā jeb 45 procentu apmērā no IKP, paredzot elastību veikt papildu finansēšanas pasākumus, lai savlaicīgi piesaistītu resursus plānoto parādsaistību dzēšanai labvēlīga finanšu tirgus nosacījumu gadījumos vai situācijās, ja iestājas riski ar negatīvu ietekmi uz tautsaimniecību un valsts budžeta deficītu.

Raugoties nākotnē, relatīvi zemais valsts parāda līmenis nodrošina valsts gatavību reaģēt uz iespējamu krīžu attīstību nākotnē. Jāatzīmē, ka atbildīga fiskālā politika, kredītreitingu aģentūras skatījumā, kalpo par galveno faktoru valsts augstajam reitingam.

Savu runu par šā gada valsts budžetu vēlos noslēgt ar galvenajiem izaicinājumiem, kas skaidri iezīmējās, veidojot 2023. gada budžeta projektu. Un šeit es gribu minēt četrus.

Vispirms... Premjers par šo problēmu jau runāja, un arī par izaicinājumiem runāja. Es to formulētu šādi: bieži vien vienām no lielākajām valsts sistēmām - un šeit es minēšu trīs piemērus: transporta sistēma, izglītības sistēma, veselības sistēma - nav ilgtspējīga finansēšanas modeļa. Mēs risinām šos jautājumus gadu no gada.

Transporta sistēmā tika piedāvāts jauns iepirkuma modelis, bet mēs redzam, ka izmaksas kļūst nekontrolējamas, mums ir jāskatās pēc jauna risinājuma.

Izglītības sistēma. Izglītības sistēma ir finansēta līdzvērtīgi kā citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, taču mūsu kaimiņvalstis ar daudz mazākiem resursiem izglītības sistēmā sasniedz daudz labākus rezultātus. Kaut vai ja mēs skatāmies uz *PISA* rezultātiem: Latvija ir 29. vietā, Igaunija - 5. vietā, bet Igaunijā skolotāju algas - pie izmaksām uz vienu skolēnu - ir būtiski lielākas nekā Latvijā. To mēs visi dzirdam.

Veselības aprūpe. Veselības aprūpe ir visproblemātiskākā sfēra, kurā nepieciešamais apjoms jeb vidējais Eiropas finansējums ir gandrīz astoņi procenti no IKP. Šobrīd mēs esam pie 4,5 procentiem no vispārējā valsts budžeta. Ja mēs skatāmies šo modeli, virzīties uz tālāku izdevumu palielināšanu ir ļoti grūti, jo pašreizējais finansējuma modelis, kas paredz manipulāciju apmaksu, nevis rezultātu apmaksu, kādā veidā ir organizētas pārējās sistēmas, nenodrošina sistēmas ilgtspēju. Mēs bieži vien varam ieplūdināt milzīgas naudas summas bez rezultāta.

Tā ka tas lielais izaicinājums šogad ir tikt pie ilgtspējīgiem finansēšanas modeļiem daudzās sistēmās. Es nosaucu trīs tādas svarīgākās - izglītība, veselība, transports - , jo tur līdzekļu izmaksas ir pieaugušas nekontrolēti. Tās nav vienīgās. Tātad ir jāskatās risinājumi.

Kā vēl vienu nozīmīgu izaicinājumu es redzu augošo neatbilstību starp sabiedrības gaidām par publisko pakalpojumu valsts finansējuma vēlamo apmēru un budžeta reālajām iespējām. Mēs visi gribam dzīvot valstī, kas sniedz kvalitatīvus pakalpojumus, līdzīgi kā citās attīstītās Eiropas Savienības dalībvalstīs, bet attiecībā uz izmaiņām nodokļu sistēmā mēs pamatā skatāmies tikai to samazināšanas virzienā.

Var jau runāt tikai par ēnu ekonomiku, kura mums, nenoliedzami, jāmazina, un uzskatīt to par vienīgo papildu ieņēmumu avotu, taču šķiet, ka ar to vien nepietiks, piemēram, kvalitatīvas veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības adekvātai finansēšanai.

Nodokļu sistēmas pārskatīšanas kontekstā mums būs ne tikai jākoncentrējas uz nodokļu konkurētspējas aspektiem, bet jāmeklē risinājumi, kā sabalansēt sabiedrības gaidas par publisko pakalpojumu apjomu ar sabiedrības gatavību dot savu artavu kopējā budžetā. Šī nesabalansētība vistiešāk izpaužas veselības un sociālās apdrošināšanas jomas finansēšanā. Veselības nozarē, pēc *Eurostat* datiem, mūsu finansējums 2020. gadā bija 4,8 procenti no IKP, bet Eiropas Savienībā tas ir vidēji astoņi procenti no IKP. Sociālās aizsardzības jomā šie rādītāji bija attiecīgi 13,5 procenti no IKP un Eiropas Savienībā - vidēji 21 procents no IKP. Šo problēmu mēs neatrisināsim, vienkārši finansējot iztrūkumu uz deficīta rēķina vai tikai ar ēnu ekonomikas apkarošanu. Mums ir nepieciešama godīga saruna, skatoties patiesībai acīs. Un to esmu plānojis uzsākt nodokļu politikas pārskatīšanas ietvaros.

Nākamais lielais izaicinājums, nepārprotami, ir inflācija. Tā ir nepieredzēti augsta. Fiskālajai politikai nevajadzētu liet eļļu ugunī un caur pieprasījumu stimulēt inflāciju. Šo patiesību aizvien skaidrāk pauž Eiropas Centrālās bankas pārstāvji. Pretējā gadījumā Eiropas Centrālā banka būs spiesta vēl vairāk kāpināt likmes, tādā veidā vēl vairāk bremzējot kreditēšanu un palielinot valstu aizņemšanās procentus. Faktiski ar to mēs samaksātu divreiz - gan par pasākumiem, kurus nolēmām finansēt uz deficīta rēķina, gan par pieaugošajiem procentu maksājumiem. Fiskālās politikas pareiza piemērošana ir īpaši svarīga Baltijas reģionā, kur inflācija ir krietni augstāka par eirozonā vidējo un monetārā politika tiek kalibrēta atbilstoši vidējai inflācijai eirozonā.

Būtiski, ka inflāciju pašlaik uztur ne tikai enerģijas cenu kāpums, bet inflācija sāk izplesties pa visu patēriņa grozu. Šai situācijā, īstenojot fiskālo politiku, mums jāizturas piesardzīgi pret patēriņa stimuliem, bet jāļauj strādāt automātiskajiem ekonomikas mehānismiem. Protams, tas notiek uz izaugsmes samazināšanas rēķina, bet ar to būs jāsadzīvo.

Būtiski šajā kategorijā būs atbalsta pasākumi nākamajā apkures sezonā. Svarīgi, lai šie izdevumi tiktu pēc iespējas precīzāk mērķēti tām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kuriem tie visvairāk ir nepieciešami.

Esmu apņēmies aktīvi iesaistīties šajā darbā un drīzumā plānoju uzsākt sarunas ar atbildīgajām ministrijām. Lieki piebilst, ka Latvijas energoatbalsta pakete tiek vērtēta kā viena no dāsnākajām, kas līdz šim ir bijusi Eiropas Savienībā.

Kā nākamo būtisko izaicinājumu es redzu ekonomikas transformācijai nepieciešamā privātā finansējuma pieejamību jeb kreditēšanu. Diemžēl jau ilgstoši esam saskārušies ar vāju kreditēšanas apjomu un arī alternatīvie finansējuma avoti ir vāji attīstīti. Procentu likmes uzņēmumu kredītiem šobrīd ir augstākās eirozonā, bet kredītu atlikums pret IKP ir starp zemākajiem eirozonā: 2022. gada trešajā ceturksnī - 27,9 procenti no IKP, kad eirozonas vidējais rādītājs sasniedza 85,2 procentus no IKP.

Latvijas uzņēmumu parādsaistību līmenis ir zems un sarūkošs, bet mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumu līmenis ir vēsturiski augsts. Latvijā tirgus kapitalizācijas apjoms ir tikai divi procenti no IKP, savukārt Igaunijā un Lietuvā attiecīgi tas ir 13 un deviņi procenti, bet Eiropas Savienībā tas ir 60 procentu līmenī. Lieki piebilst, ka tirgus kapitalizācijas līmenis ir būtisks arguments gan ārējai investoru piesaistei, gan iespējām nodrošināt strauji augošus uzņēmumus ar nepieciešamo kapitālu.

Lai stabilizētu šo situāciju, Finanšu ministrija ir nolēmusi veikt intervenci iekšējā finanšu tirgū, palielināt krājobligāciju emisiju ar augstu, teiksim, trīs procentu kupona likmi, tādējādi stimulējot iespēju iedzīvotājiem noguldīt uz augstākiem procentiem, nekā šobrīd to piedāvā Latvijas bankas.

Tāpat tuvākajā laikā Finanšu ministrija sadarbībā ar Latvijas Banku nāks klajā ar konkrētiem soļiem kapitāla tirgus attīstībai, lai paaugstinātu akciju tirgus kapitalizācijas līmeni.

Cienījamie deputāti! Noslēdzot savu runu, vēlos vērst jūsu uzmanību, ka šā gada budžets ar visiem nupat pieminētajiem izaicinājumiem ir vēsturiski lielākais - gandrīz 15 miljardi eiro. Tas ir sagatavots saskaņā ar Fiskālās disciplīnas likuma prasībām, tāpēc arī turpmāk Latvija būs fiskāli atbildīgs eirozonas dalībnieks. Budžeta sagatavošana un apstiprināšana ir tas brīdis, kad vislabāk tiek izgaismotas nobriedušās problēmas un piedāvāto risinājumu adekvātums, tādēļ es redzu lielu vērtību Saeimas debatēm. Uzklausot deputātu viedokļus, tās ļauj daudz labāk izprast sagatavoto likumprojektu stiprās un vājās puses.

Esmu pārliecināts, ka budžetā iestrādātie pasākumi pedagogu atalgojuma pieaugumam, minimālās algas paaugstināšanai, valsts atbalstam iedzīvotājiem, energoresursu cenu pieauguma kompensācijai, atbalsts Ukrainai, kā arī atbalstītie prioritārie pasākumi 710 miljonu eiro apmērā un Eiropas Savienības fondu investīcijas 1,3 miljardu eiro apmērā nodrošinās mūsu valstij tik nepieciešamo ekonomikas transformācijas procesu un stiprinās Latvijas iekšējo un ārējo drošību.

Es aicinu Saeimu atbildīgi izvērtēt iesniegtos likumprojektus un atbalstīt pirmajā lasījumā arī likumprojektu "Par valsts budžeta projektu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam".

Paldies, kolēģi, par uzmanību. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Viktoram Valainim.

V. Valainis (ZZS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Augsti godātais Ministru prezidenta kungs! Ministri! Budžets kā galvenais valsts finanšu un politikas dokuments... Šim dokumentam ir skaidri jāparāda tas, kā mēs dzīvosim šogad, un jāiezīmē nākotne, tuvākā nākotne... ar ko var rēķināties cilvēki pilsētās un novados, daudzdzīvokļu mājās un viensētās. Šim dokumentam ir jādod skaidra un nepārprotama atbilde uz tiem dzīves izaicinājumiem, ar kuriem sastopas ikkatrs Latvijas cilvēks - skolotājs, ugunsdzēsējs, policists, mazais, lielais uzņēmējs, zemnieks, pensionārs, jaunie vecāki, ikviens.

Nabadzības riskam Latvijā ir pakļauti piektdaļa jeb gandrīz pusmiljons iedzīvotāju, kuriem jādzīvo no rokas mutē un kuru ienākumi knapi spēj segt ikdienas izdevumus. Mūsu cilvēki laukos un pilsētās ir spiesti maksāt par pienu, maizi un citām pirmās nepieciešamības pārtikas precēm pat par 30 procentiem vairāk nekā gadu iepriekš. Tie ir ļaudis, kuriem nepieciešamības gadījumā pie ārstiem vai uz izmeklējumiem ir jāstāv garās rindās, ja nu vienīgi viņiem paveicies kā mūsu valdības vadītājam, kuram šogad alga ir 7600 jeb par 52 procentiem vairāk nekā gadu iepriekš.

92 procentus Latvijas iedzīvotāju uztrauc dzīves dārdzība. 38 procenti aptaujāto mūsu valsts iedzīvotāju ir norādījuši, ka viņu dzīves līmenis ir pasliktinājies, bet vēl 40 procenti sagaida nākamā gada laikā dzīves līmeņa pasliktināšanos, un 34 procenti cilvēku vairākumā gadījumu vai dažkārt ar grūtībām apmaksā rēķinus. Budžets parāda, ka valdības locekļi acīmredzami ir starp tiem astoņiem procentiem cilvēku, kuriem šķiet, ka viss ir kārtībā.

Vai šis apspriešanai nodotais budžeta projekts sniedz cilvēkiem atbildes uz jautājumiem: kā dzīvosim tālāk, un vai ir gaidāma situācijas uzlabošanās? Manuprāt, ne. Valdības atbilde uz iedzīvotāju bažām ir jaunas ministrijas izveide, lai sasāpējušos jautājumus risinātu nevis šodien, bet veltītu 11 miljonus eiro, lai šo jautājumu pētītu turpmākos trīs gadus.

Pēdējo četru gadu laikā valdība ir aizņēmusies vēsturiski lielākās summas, un deficīts Kariņa laikā ir bijis ilgstoši aptuveni piecu procentu apmērā. Tomēr šogad valdība ir saņēmusi skaidru prognozi par iespējamu ekonomisko recesiju, kas budžeta dokumentā atspoguļojas mīnus 0,6 procentu apmērā. Un te pēkšņi, mēģinot kļūt par fiskālās disciplīnas čempioniem, veidots budžets ar 4,2 procentu deficītu, visticamāk, cerot, ka visi aizmirsīs - Kariņš, atliekot būtiskas valsts reformas, centrālās valsts pārvaldes samazināšanu, ir aizņēmies nu jau vairāk nekā septiņus miljardus eiro, neskaitot šo budžetu. Šo laiku visgrūtāk, protams, pārvarēt ir tiem cilvēkiem, kuru ienākumi ir vismazākie, un mazajai uzņēmējdarbībai.

Arī valsts kapitālsabiedrības, kurām būtu jānāk palīgā un jāsniedz atbalsts iedzīvotājiem, ceļ savus tarifus. Kā ir izteicies ministrs, testējot sabiedrības reakciju, tapis "Sadales tīkla" un "Augstsprieguma tīkla" tarifu celšanas plāns, kas tik un tā šodien veido 50 procentu pieaugumu, kas vēl vairāk sarežģīs cilvēku ikdienu.

Skumjākais ir tas, ka 14,7 miljardi, kas tiks tērēti šajā budžetā, balstās uz mūsu iedzīvotāju pleciem, nevis spožajā viedajā reindustrializācijā, par kuru mums pēdējos četrus gadus runā Ministru prezidents, bet kuras rezultātus mēs neredzam, jo nauda ir savākta no cilvēkiem, kuri ir pārmaksājuši par ēdienu, zālēm, mājokli, degvielu. Nav ekonomikas izaugsmes, kuru valdība mums sola jau četrus gadus un turpina solīt arī šobrīd. Un faktus mēs redzam tādus, ka mēs no baltiešiem atpaliekam arvien vairāk un vairāk kopš brīža, kad sākām dzirdēt šos solījumus.

Meklēt naudu un izaugsmes plānus mums piedāvāja arī APVIENOTAIS SARAKSTS, tā līderis, un vēlēšanu laikā mēs dzirdējām, ka krīzes laikā ir jāiesaldē "Latvenergo" peļņa, ka mums jāiesaldē tarifi un ka veidosim kara istabas, mazināsim krīzi. Šobrīd vienīgais, kas ir iesaldēts, ir šī kara istaba, kurā ne visi tiek ielaisti iekšā, kā mēs dzirdam, bet pati kara istaba vēl joprojām ir Brīvības ielā, nevis šeit, Jēkaba ielā. Sākumā... pēc spīkera runām mums bija cerības, ka tomēr šis varas centrs būs Saeima, bet šis varas centrs tomēr ir saglabājies Brīvības ielā. Un tas man liek domāt, ka šis budžets būtiskas izmaiņas šajā Saeimā negūs.

Ir karš Ukrainā, energokrīze, un valdības darbs nav vienkāršs, bet... nekādā gadījumā nevar pieņemt slinkumu. Kad bija jāapstiprina Kariņa valdība, es teicu, ka Krišjānis Kariņš ir mazliet saguris, un šodien es ar pilnu pārliecību varu teikt, ka viņš ir vairāk nekā saguris un visa valdība kopumā zināmā veidā ir atrauta no realitātes, jo - ko gan man citu teikt?

Mums ir budžets, kurā nav nevienas reformas. Ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumi - viens un tas pats, aiz matiem pievilkts. Veseli 13 likumprojekti, no kuriem diviem nav nekāda sakara ar valsts budžetu. Seši likumprojekti ir tikai tādēļ, lai piesegtos no Satversmes tiesas procedūras. Viens likumprojekts, lai pārliktu klimata naudu no viena maciņa otrā. Un, protams, tā nebūtu Kariņa valdība, ja nebūtu tajā arī viens likumprojekts, kas varētu atdalīt pašvaldības. Arī tāds ir šajā likumprojektu paketē. Un kur tad ir solītās izmaiņas - kā finanšu ministrs apgalvo - , ka 2023. gada budžets ir vērsts uz to, lai turpmākajos gados īstenotu ekonomikas transformāciju?

Kā svarīgākās prioritātes tiek minētas valsts drošība, izglītība, enerģētika, konkurētspēja, dzīves kvalitāte, sabiedrības veselība. Pie veselības vēl atgriezīšos.

Bet mēs redzam to, ka šis budžets būs stagnācijas budžets. Igaunijas un Lietuvas valdība atļaujas tērēt vairāk. Igaunijā - iekasējot vairāk nodokļu, Lietuvā - izmantojot tās iespējas, kas šogad dotas visām eirozonas valstīm, atļaujot vairāk tērēt uz deficīta rēķina. Un tām šis deficīts ir 4,9 procenti no IKP, un pretstatā Latvijai tās cīnās pretī recesijai, iezīmējot skaidru cīņu par izaugsmes ceļu.

Laikā, kad cilvēki saskaras ar grūtībām, valstij ir jānāk palīgā ar dažādiem fiskāliem pasākumiem un jāstimulē ekonomika. Mūsu izaugsmes dati rāda, ka ar šādu nemainīgu politiku, kurā balstās arī šis budžets, nu jau trīs gadu garumā... Nav nekādu perspektīvu mums panākt tuvākos kaimiņus.

ZZS ieskatā, ir jārīkojas izlēmīgi, ātri un pietiekami ambiciozi, nevis jāattaisno neizdarība ar tehnisko budžetu. Darbs ir vai nu izdarīts, vai nav izdarīts, un šoreiz valdība savu darbu nav izdarījusi.

Vienīgais, ko ZZS pilnībā atbalsta šajā budžetā, ir aizsardzības budžeta palielinājums, kas atbilst arī Zaļo un Zemnieku savienības programmai, arī plāns stiprināt iekšējo drošību. Tomēr abās

šajās jomās mēs sagaidām no ministriem stingru kontroli pār līdzekļu izlietojumu, lai kliedētu jebkādas bažas par nelietderīgiem tēriņiem.

Kā piemēru minēšu robežbūvi. Naudu tērējam, piešķiram gadu no gada, bet robeža kā nav uzbūvēta, tā nav uzbūvēta, ber kā caurā maisā. Iekšējā drošībā finansējums tomēr ir būtiski pieaudzis, bet pilnvērtīgu risinājumu ugunsdzēsēju depo jautājumam mēs neredzam. Iekšējās drošības pamats nav tikai žogs uz robežas.

Arī veselības un labklājības jomas ir tās, kurām jāvelta adekvāts finansējums. Veselības ministrija norāda, ka ar veselības aprūpes nozarē 2023. gadā plānotajiem papildu 85,8 miljoniem eiro būs iespējams vien daļēji risināt nozares problēmas, uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, savukārt mediķu organizācijas runā tiešāku valodu, pasakot, ka Veselības ministrijas sagatavotais valsts budžeta projekts 2023. gadam paredz pasliktināt veselības aprūpes kvalitāti.

Mēs, pat salīdzinot ar kaimiņvalstīm, esam ļoti sliktā situācijā, ja runājam par veselības aprūpes jomu - uz vienu slimnieku Lietuvā tērē 2302 eiro, bet pie mums - 1384 eiro. Skaitļi runā paši par sevi.

Arī premjera stāsts par reformām un slimnīcu tīkla optimizāciju, naudas efektīvu izmantošanu un arī par avotiem neiztur nekādu kritiku. Valdības budžets nonāk pretrunā ar pašas valdības apstiprināto deklarāciju. Un pats galvenais, kolēģi, - salīdzinošās cenās tas ir 500 miljonu mazāks nekā gadu iepriekš. Un nekādas perspektīvas turpmākajiem gadiem. Šī līkne ir lejupejoša. Pēc pirktspējas paritātes datiem pret iepriekšējo gadu - mīnus 500 miljonu veselības budžetā. Tas nekādā veidā nav ne ar ko attaisnojams.

Avots risinājumam, ko piedāvā premjers, ir fikcija. Ja mēs izpildītu vārds vārdā to, ko premjers piedāvāja Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā attiecībā uz Veselības aprūpes finansēšanas likumu, ieguvums budžetā... Pēc mūsu aprēķiniem, ja 250 - 300 tūkstoši tautiešu dzīvo ārpus Latvijas, no kuriem tikai astoņi tūkstoši pēc būtības izmanto šo sistēmu, ja viņi maksātu tādu pieklājīgu veselības apdrošināšanas polisi, tie būtu pieci seši miljoni, ko iegūtu veselības budžets. Realitātē tas veidotu ne vairāk kā trīs miljonus, ar ko nepietiek, lai segtu pat pusi no tā finansējuma, kas nepieciešams tikai ģimenes ārstiem, nerunājot par pārējām vajadzībām, kas šobrīd iezīmējas.

Man ir smagi, ka tā vietā, lai domātu, kā palīdzēt reģionos nodrošināt pietiekamā daudzumā un kvalitātē veselības pakalpojumus, veidojot kompleksus risinājumus (kas, protams, nav viegli), viss, ko mēs dzirdam: ir jāpārskata līmeņi... slimnīcu par daudz. Jāatzīst - Kariņš to saka jau četrus gadus, viņa politika šajā ziņā nav mainījusies. Bet tas ir vieglākais ceļš - aiztaisīt ciet, iznīcināt to, par ko daudzi cilvēki ir cīnījušies, būvējuši gadiem, lai būtu drošība reģionos. Aiztaisīt var vienā dienā, bet uzbūvēt pēc tam atkal prasīs gadus.

Es uzskatu, ka premjera pozīcija par reģioniem balstās dažos no konteksta izrautos piemēros, uz kuru fona viņš ir gatavs visu aizvērt ciet. Es uzskatu, ka Latvijas slimnīcas, īpaši - ārpus Rīgas, tieši kovida laikā parādīja, ka mēs varam uz tām paļauties, un ZZS tās aizstāvēs pret nepamatotiem uzbrukumiem, apvainojumiem pat tad, ja to darīs premjers. Mums ir jāuzlabo, nevis jāiznīdē slimnīcas. Pēc tam tie būs lauku ārsti. Kur būs tā robeža? Un kā mēs šodien dzirdējām: lauki, reģioni - tā ir sūce kuģī, kura ir jāaiztaisa ciet. Mēs uzskatām, ka tā ir mūsu bagātība, nevis sūce, kā to bija minējis premjers, šodien uzstājoties.

Veselības jomā, ZZS ieskatā, ir jāpanāk budžeta palielinājums pret iepriekšējo gadu vismaz minimālā līmenī, lai neciestu cilvēki. Pēc tam jāizdara tas, ko nav spējusi izdarīt Kariņa valdība

četru gadu laikā - ir jāpieņem jauns Veselības aprūpes finansēšanas likums. Nevis fikcija, kā tas šobrīd tiek piedāvāts, bet likums, kas veselības nozarei garantētu stabilu finanšu pieaugumu - tādu, lai mēs vismaz kaut kādā jomā panāktu kaimiņus.

Arī sociālajā jomā būtiskus uzlabojumus 2023. gads diemžēl nenesīs. Patlaban plānotā minimālā vecuma pensija (pēc budžeta) ir 157 eiro, kas ir daudz par maz, lai... kaut atsaucoties tikai uz tiesībsarga aprēķinu, ka cilvēkam pārtikai vien vajag 180 eiro mēnesī šodien. Gandrīz 50 tūkstoši Latvijas pensionāru mēnesī iztiek ar pensiju līdz 300 eiro, un pat vidējā pensija, kas pagājušajā gadā pēc indeksācijas sasniedza 500 eiro, vairs nevienu neiepriecina, jo katru dienu zaudē savu pirktspēju, netiekot līdzi cenu kāpumam.

Vēl viena piesauktā valdības prioritāte - izglītība. Un ko mēs redzam izglītībā? Pedagogi gatavojas streikam, jo gluži vienkārši Kariņa kunga valdība kārtējo reizi ir pievīlusi arī skolotājus un viņu cerības panākt pienācīgu atalgojumu. Zaļo un Zemnieku savienība atbalsta Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības prasības un nevar piekrist Kariņa kunga un ļoti godātās ministres Čakšas kundzes uzstādījumiem, ka skolotāju algu pielikums ir saistāms tikai ar skolu tīkla optimizāciju. Te premjeram ir vietā atgādināt, ka viņa algas pielikums 50 procentu apmērā nebija saistīts ar kādu ministriju slēgšanu. Vai otrādāk - kapacitātes celšanai centrālajam aparātam tika pielikti klāt vēl 33 miljoni.

Arī sākotnējie Zaļo un Zemnieku savienības aprēķini liecina, ka 2020. - 2021. gadā veiktā izglītības iestāžu reforma, iegūtā nauda no skolu tīkla slēgšanas reorganizācijas, kurai Latvijā tika pakļautas 70 skolas, izglītības fondam deva 500 tūkstošus algu fondam, bet kaitējums reģiona izaugsmei ir neatsverams pret ieguvumiem.

Savu nespēju risināt problēmas izglītības nozarē godātais valdības vadītājs kopā ar ministres kundzi vēlas novelt uz pašvaldībām, piespiežot tās slēgt skolas. Un es saprotu šo zemapziņas sapni. Ja mēs runājam par vairākiem desmitiem miljonu, kā izteicies Kariņa kungs, tas nozīmētu katras trešās skolas slēgšanu Latvijā, lai skolēniem ceļš uz skolu kļūtu desmitiem kilometru garāks.

Viens piemērs - Jaunpiebalga. Mēs sarunājāmies ar bijušo Jaunpiebalgas mēru, kurš mums apgalvoja: ja likvidēs vienīgo skolu Jaunpiebalgā, kas tur palikusi (kādi ir arī šībrīža plāni), līdz tuvākajai skolai būs jāmēro 50 - 70 kilometri.

Kolēģi, šāda pieeja nav atbalstāma. Tas parāda, ka pēc būtības šai valdībai nerūp mūsu lauku cilvēku nākotne. Mēs varam lepoties ar saviem cilvēkiem, kas ir beiguši lauku skolas. Un ir absolūti nepieņemama tā attieksme pret lauku skolām, tā retorika, kas pastāvīgi izskan no valdības.

Godātie kolēģi, es vēl neesmu beidzis, vēlētos...

Sēdes vadītājs. Valaiņa kungs, vai jūs vēlētos apvienot debašu laikus? Jums ir iespēja vēl piecas minūtes pievienot.

V. Valainis. Es turpināšu, spīkera kungs, turpināšu.

Sēdes vadītājs. Tātad - vai deputātiem ir iebildumi, ka Valaiņa kungs apvieno debašu laikus? *(Starpsaucieni.)* Iebildumu nav. Tātad jums ir vēl piecas minūtes.

V. Valainis. Iedzīvotāju skaits Latvijā krītas. Centrālā statistikas pārvalde ziņo, ka Latvijā pagājušajā gadā bija zemākais dzimstības rādītājs pēdējo simt gadu laikā. Reakcija šajā budžetā uz šiem datiem no valdības - nulle! Saglabājam to pašu politiku bez jebkādām izmaiņām.

Uzņēmējdarbības atbalsts. Visas pēdējās izmaiņas, kas bijušas nodokļu jomā, ir bijušas vērstas, lai iznīdētu jebkādu veidu mazo biznesu, nepiedāvājot nekādu alternatīvu... Tas iesākās jau kovida laikā un turpinās arī tagad.

Ekonomikas dati paliek arvien dramatiskāki. 26,6 procenti... ēnu ekonomikas dati. Valsts budžetam teju trīs miljardi eiro aiziet garām. Es domāju - mēs daudz ko varētu izdarīt par šo naudu. Tomēr nekādu nodokļu uzlabojumu, kam būtu jābūt uzreiz, īpaši mazajam biznesam, lai kaut kādā veidā panāktu pretī un izvilktu to ārā no ēnu ekonomikas, mēs neredzam. Un tas arī parādās šobrīd - nodokļu iekasējums zem 30 procentiem no IKP. Ārkārtīgi zems rādītājs.

Ja mēs skatāmies uz mūsu finanšu sistēmu, redzam ne pārāk iepriecinošu ainu. Eiropas Centrālā banka ceļ likmes, mūsu uzņēmēji un iedzīvotāji to sajūt tūlīt pat ar *EURIBOR* likmju paaugstināšanu. Un arī jaunās ģimenes, kas ir ievākušās jaunā mājoklī, tagad sastopas ar 15 līdz pat vairāku simtu eiro lieliem uzrēķiniem par kredītu maksājumiem. Tai pašā laikā bankas apmierināti darbojas, depozīti nemainās. Nauda, kuru tām mūsu seniori uzticējuši otrajā pensiju līmenī, strauji zaudē vērtību. Tie pensionāri, kuri šobrīd pensionējas, piedzīvo zināmu šoku, tai pašā laikā bankas piedzīvo pasakainu peļņu. Mums ar steigu vajag jaunus tirgus dalībniekus, kuri būtu gatavi cīnīties un finansēt vietējo ekonomiku vai vismaz iekustināt vidi, konkurenci šajā jomā.

Bet, kolēģi, pietiks kritizēt. Kas jādara? 2023. gada budžetam ir nepieciešams kapitālais remonts. Un, mūsu ieskatā, ir dažas lietas, kas būtu noteikti uzlabojamas. Mums vajag atgriezt pašvaldībām spēju būt reģionu vilcējspēkiem, nevis lūdzējiem pie valdības durvīm, tai skaitā veidot nacionāla līmeņa reģionālās attīstības programmas, nevis balstīt attīstību Briselē sagatavotos dokumentos. Mēs nevaram uzlikt visus mūsu reģionus uz Briseles adatas, kā to piedāvā šis budžets.

Veselības nozares finansējuma pieaugumam jābūt ar pieaugumu pret iepriekšējo gadu. Uzņēmējiem draudzīgam nodokļu režīmam jābūt ieviestam jau tagad, nevis kaut kad 2024., 2025. gadā. Ir jābūt skaidram redzējumam, kā tiek sniegts lielāks atbalsts iedzīvotājiem krīzes pārvarēšanai. Mums ir jāstiprina iekšējā drošība. Mums jāizpilda skolotājiem dotie solījumi. Mums ir jāsniedz senioriem vienreizējs pabalsts krīzes pārvarēšanai, lai dotu viņiem atelpu. Un Zemkopības ministrijas budžeta samazinājums 1,6 procentu apmērā uz fona, kad ir krīze piensaimniecības nozarē, mūsu ieskatā, nav pieļaujama.

Tas ir programmas minimums, kuru mēs redzam, kas būtu nepieciešams, lai uzlabotu šo budžetu. Bet, kolēģi, kā jau minēju, varas centrs, manā ieskatā, ir Brīvības ielā, nevis Jēkaba ielā. Un viss ir jūsu rokās - šobrīd parādīt, ka es kļūdos, un veikt šajā budžetā būtiskas izmaiņas, kas tam ir ārkārtīgi... vitāli nepieciešamas.

Mēs nevaram palikt pie tāda budžeta, kāds tas ir iesniegts šodien. Tas nav vērsts uz cilvēku labklājības celšanu, tas nav vērsts uz konkurētspējas palielināšanu, tas ir vērsts uz to, lai mūs vēl vairāk attālinātu no kaimiņiem - Lietuvas, Igaunijas. Mēs viņus ar šādu pieeju nenoķersim.

Es, kolēģi, novēlu visiem, tajā skaitā pats sev, parādīt visai sabiedrībai to, ka mēs esam pelnījuši tos algas pielikumus, kas mums ir. Esam pelnījuši, mums tie pienākas, nevis vienkārši ir.

Kolēģi, aicinu strādāt pie budžeta, lai to uzlabotu. Zaļo un Zemnieku savienība nevar atbalstīt šādu budžetu, jo tas ir pret iedzīvotājiem. Mēs balsosim "pret". Ja budžets iegūs tālāko virzību, mēs sniegsim savus priekšlikumus, un aicinu arī jūs to darīt. Nestāviet malā, parādiet, ka varas centrs ir šeit, Saeimā, nevis Brīvības ielā!

Mēs varam uzlabot šo budžetu. Labosim to, darīsim to kopā.

Aicinu noraidīt šo budžetu. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Šuvajeva kungs, vai jums debatēm pietiktu ar astoņarpus minūtēm? *(Starpsauciens: "Nē.")* Nepietiktu. Jums ir tiesības runāt 15 un, iespējams, tad vēl piecas.

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu!

Reģistrācijas rezultātu nolasīšanai vārds Saeimas sekretāra biedrei Antoņinai Ņenaševai. Lūdzu!

Kolēģi, lūdzu, palieciet savās vietās! Vēl pārtraukums nav sācies, tas sākas tad, kad nolasa reģistrācijas rezultātus. Šobrīd vēl notiek sēde.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi, reģistrējušies 90 deputāti, nav reģistrējušies 10: Uldis Augulis *(Starpsauciens: "Ir.")*, Svetlana Čulkova, Gundars Daudze, Juris Jakovins, Dmitrijs Kovaļenko, Rihards Kozlovskis *(Starpsauciens: "Atnāca, ir!" Smiekli.)*, Gunārs Kūtris... bija, bet nav, Lauris Lizbovskis, Nataļja Marčenko-Jodko *(Starpsauciens.)*... un arī Svetlana ir... jā... un Igors Rajevs.

Kolēģi, reģistrējieties!

Sēdes vadītājs. Paldies.

Sēdi pēc pārtraukuma atsāksim pulksten 11.30... nē, 11.00. 11.00 tātad.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, atsākam sēdi pēc pārtraukuma.
Es atgādinu, ka darba kārtībā ir likumprojekts "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam".

Debatēs pieteicies runāt deputāts Andris Šuvajevs.

A. Šuvajevs (PRO).

Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ministru prezidenta kungs! Ministri! Kolēģi deputāti! Saprotu, ka šobrīd atgriežamies no pauzes *(Zālē troksnis. Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*...

Sēdes vadītājs. Kolēģi, ir atsākusies sēde pēc pārtraukuma. Lūdzu, ieņemiet savas darba vietas un uzklausiet debatētāju!

A. Šuvajevs. Es gribētu sākt... Atvainojiet, šobrīd Ministru prezidenta kungs ir uzgriezis man muguru.

Es vēlētos tikmēr sākt ar nelielu atkāpi, lai runātu par to, kādu signālu šis budžets sūta manai paaudzei - Latvijas nākotnei burtiskā nozīmē - , cilvēkiem, kas tikko sasnieguši vai drīz sasniegs 30 gadu slieksni.

Mēs esam pirmā paaudze, kam dzimšanas apliecību atkal rotā Latvijas valsts ģerbonis, nevis zaļā papīrā iespiests okupācijas simbols. Mūsu bērnība - tie bija lauku darbi, pagalmu spēles un arī pirmie mobilie telefoni. Nonākot savā pirmajā darbavietā, daudzi no mums jau bija iepazinuši gan datortehnikas, gan interneta iespējas. Kad sākām studiju gaitas, mums bija iespēja sev jautāt ne tikai, ko studēsim, bet arī - kur studēsim. Un, pateicoties mūsu vecāku un vecvecāku īstenotajām izvēlēm un darbam, atbilde uz jautājumu - kur? - varēja būt... ne tikai Latvijā, bet teju vai visā pasaulē. Būdami atjaunotās Latvijas vienaudži, mēs savu valsti varam uztvert kā daļu no ģimenes, jo starp mums un valsti pastāv nerakstīta vienošanās - mēs viens otru pasargāsim un aizsargāsim.

Es zinu, ka vērtēt budžetu ir sarežģīti, jo nepieciešams izburties cauri desmitiem dažādu ekseļu, salīdzināt pieprasīto ar piešķirto, analizēt tehniskus jēdzienus un pieņēmumus, kas aiz tiem slēpjas. Un diemžēl esmu pārliecināts, ka daudziem deputātiem nav nepieciešamo resursu to paveikt pilnvērtīgi.

Manuprāt, tas mazina šī likumprojekta demokrātiskumu, un turpmāk es aicinātu valdību, protams, sadarbībā ar Saeimu, daudz pilnvērtīgāk iesaistīt deputātus budžeta veidošanas procesā, it īpaši - veikt skaidrojošo darbu.

Bet, par spīti tam, aiz neskaitāmajiem skaitļiem ir skaidri saredzami budžeta trūkumi. Un es teiktu, ka pats galvenais trūkums ir vēlme sabiedrību disciplinēt, nevis izmantot tās radošo potenciālu. Disciplinēšana un kontrole ir pretstats vēlmei pasargāt un palīdzēt, kas nozīmētu rast pozitīvu skatu uz to, ko mūsu sabiedrība spēj paveikt. Un rezultātā mana paaudze jau šobrīd sāk zaudēt cerību, jo šis budžets neatspoguļo tās vēlmi pēc pārmaiņām valstī. Es teiktu - tieši pretēji.

Gandrīz visa manas paaudzes līdzšinējā dzīve ir pagājusi Latvijā, kuras augstākie vadītāji finanšu politikas un fiskālās disciplīnas jautājumos ir bijuši Jaunās VIENOTĪBAS domubiedri. Man ir izjūta, ka, laikam ejot, mēs turpinām runāt par vienām un tām pašām problēmām - par skolu tīklu, par ēnu ekonomiku, par nepietiekamo finansējumu sociālajai palīdzībai... Es šādi varētu turpināt, bet mani pārsteidz, ka mēs joprojām spītīgi turamies pie nemainīgas nostājas publisko finanšu jautājumā. Varbūt ir jāsāk domāt mazliet progresīvāk (tieši šajā ziņā), varbūt tas sniegtu jaunu skatpunktu, no kura ieraudzīt šo problēmu risinājumus.

Šis ir jautājums, kur tik tiešām nepieciešama jēgpilna, godīga un atklāta saruna starp visām šeit pārstāvētajām politiskajām partijām, jo pēdējo mēnešu laikā man ir bijusi tiešām brīnišķīga iespēja runāt ar vairākiem no jums. Un no šīm sarunām secinu, ka ne visi - gan koalīcijā, gan opozīcijā - ir pārliecināti par līdzšinējās finanšu politikas pareizību. Tāpēc no sirds ceru, ka šī sasaukuma laikā mums izdosies veidot kopīgu diskusiju, kas iezīmētu iespējas cita veida budžetiem.

Runājot par fiskālo disciplīnu, mana paaudze gluži labi atceras 2008. gada finanšu krīzi un tai sekojošo recesiju un taupības politiku, kuras iespaidā mūsu pirmās darba intervijas notika līdztekus masveida atlaišanām un cilvēku izmisumam. Mūsu izlaiduma zāles bija tukšākas nekā citkārt, jo vairāku klasesbiedru vecāki jau bija spiesti doties darba meklējumos ārpus Latvijas, un ar laiku šī ekonomiskā trimda ieguva nospiedošu nokrāsu. Mēs dzirdējām, kā vecāki (vēlāk arī

kursabiedri, bijušie kolēģi un draugi) runā par emigrācijā pieredzēto. Par to, ka viņi Mančestras, Glāzgovas vai Hāgas pārtikas veikalā nopelna trīsreiz vairāk nekā iepriekš Rīgas slimnīcā; ka ārsta nozīmēts izmeklējums nav jāgaida mēnešiem ilgi.

Vai viņi pie mums atgriezīsies, vai arī mēs būsim spiesti viņiem pievienoties? Pašreizējais budžets drīzāk norāda uz otro variantu.

Trimdas tēma ir iekodēta arī tautas pasakās, piemēram, par Sprīdīti. Galu galā arī Sprīdītis saprata, ka nekur nav tik labi kā mājās, ka zāle aiz sētas nav zaļāka.

PROGRESĪVIE par Sprīdīti acīmredzot domā daudz, ja reiz jau minējām, ka šis ir "Sīkstuļa budžets", jo patiesi šķiet, ka šābrīža budžeta stāstu ir veidojuši sīkstuļi, ne Vēja māte.

Atceramies, ka Sprīdītis savā ceļā nebija viens un arī viņam palīdzēja nerakstītā vienošanās, ka grūtajos mirkļos būs pieejams pienācīgs atbalsts - burvju ieroči. Ja Sprīdītim palīdzēja svilpīte un sprunguliņš, tad mūsu sabiedrības ceļam ir vajadzīgi reāli ieguldījumi izglītībā un veselības aprūpē cīņai pret reālās pasaules sīkstuļiem un lutaušiem, kas ir ārstējamas slimības - nabadzība, vardarbība, sociālās mobilitātes iespējas un zināšanu trūkums... Šī vajadzība gadiem ilgi ir bijusi skaidra gan nozaru pārstāvjiem un viņu partneriem nevalstiskajā sektorā, gan ārvalstu novērotājiem, gan pašiem Saeimas deputātiem. Tomēr es nedomāju, ka Sprīdīša stāsts beigtos tik laimīgi, ja uz viņa palīdzības lūgumu Vēja māte atbildētu: "Atvaino, Sprīdīt, sprunguliņu tev nevaram dot, to neparedz mūsu strukturālais deficīts."

Es nezinu, cik augsta ir sabiedrības uzticība Vēja mātei, bet es zinu, ka iepriekšējā sasaukumā - 2021. gadā - parlamentam uzticējās viena piektā daļa no valsts iedzīvotājiem. Un, vērtējot pirmo lielo jaunās valdības kopdarbu, es neredzu pamatu šī zemā līmeņa pieaugumam.

Vai patiešām šie ir rādītāji, ko uzskatām par apmierinošiem globālo krīžu satricinājumos? Vai šīs valdības galvenais mērķis tieši caur koalīcijas līgumā ierakstītajām prioritātēm nebūtu uzticības atjaunošana sabiedriskajam līgumam starp valsti un tās iedzīvotājiem? Uzticības atjaunošana tam, ka, ja mēs šeit dzīvojam, strādājam un līdzdarbojamies, tad mūsu ieguldītās pūles tiek atalgotas ar aizsardzību, atbalstu un jaunām iespējām.

Kā daudzi dzirdējām, koalīcijas veidošanas procesā starp PROGRESĪVAJIEM un Nacionālo apvienību saskarsmes punkti reti ir atrodami, tomēr viens aspekts caur dažādiem redzējumiem mums ir kopīgs - rūpes par demogrāfiju, nākamo paaudžu labklājību un viņu iespējām aizvadīt dzīvi šajā viszaļākajā sētas pusē - mūsu dzimtenē.

Tad kādēļ, it īpaši augstas inflācijas un nedrošības apstākļos, budžetā plānots noraidīt tik atbalstāmu un solidāru ieceri kā jaundzimušā pūriņš vecākiem. Kādēļ joprojām netiek atrasts finansējums turpmākajiem gadiem pedagogu taisnīgajām prasībām, it īpaši pirmsskolas programmās, kur katrs ieguldītais eiro ilgtermiņā atmaksājas vairākkārt? Kādēļ tas netiek atrasts slimību prevencijai un onkoloģijai, tā būtiski pagarinot to mūža posmu, kurā paaudzes vieno līdzvērtīgas sarunas un savstarpējs atbalsts, nevis apkopšana un dzīves noriets.

Un es saprotu, ka koalīcijas pārstāvji man nekavējoties norādīs uz faktiski piešķirtajiem līdzekļiem vai skaidros, ka finansējums nav atbilde visām problēmām. Un, protams, finansējums nav atbilde uz pilnīgi visu, tomēr šī taktika, ko īsteno valdība, sākot reformas pirms finansējuma, manuprāt, ir kļūdaina.

Izglītība un veselība ir nozares, kur joprojām, par spīti pēdējos gados vai šogad piešķirtajiem līdzekļiem, ir vērojams akūts finansējuma trūkums. Un šī pieeja nestrādās, tā tikai veicinās

skolotāju, profesoru, ārstu un medmāsu nicinājumu pret politiku. Turklāt ir izjūta, ka valdība vienkārši aizmirst par inflāciju, kas smagi ietekmē lielāko daļu iedzīvotāju. Algas pielikumi publiskajā sektorā nenosedz inflācijas ietekmi uz darbinieku pirktspēju, un pieņēmums, kas ir ļoti plaši izplatīts gandrīz visās mūsu institūcijās, - ka atbilstošs pielikums tikai veicinās inflāciju - , manuprāt, nav korekts. Tas tikai palīdzētu kompensēt gada laikā zaudētos ienākumus un būtu pozitīvs signāls arī uzņēmējiem, kuri noteikti sāpīgi izjūt iedzīvotāju zaudēto pirktspēju.

Protams, mums vienlaikus būtu jādomā par atbilstošiem soļiem nodokļu politikā, bet, kā zināms, šie lēmumi ir atlikti uz gada beigām. Tāpēc es pilnībā saprotu ikvienu minēto jomu pārstāvi, kas uz valdības mērķi - reformas pirms finansējuma - noraugās ar aizvainojumu un neticību.

Tāpat es arī domāju, ka partijas, kas atbalsta ekonomikas transformāciju, sapratīs, kā spriež zinoši uzņēmēji, kas ilgi nerisinātu tirgus problēmu vēlas atrisināt ar jaunu produktu piedāvājumu. Viņu pieredze un zināšanas mudina domāt, ka risks attaisnosies. Pat ja biznesa idejas realizācijai ir nepieciešams kredīts, pat ja sākotnēji ir jāuzņemas saistības un jāiegulda smags darbs, pēc gadiem tas atmaksāsies krietni lielākos ieguvumos - iztikas līdzekļos, darba vietās un drošībā.

Viena no lielākajām problēmām katrā diskusijā par valsts parādu ir tā, ka mēs skatāmies tikai vienā bilances ailē, bet, ja mēs vēlamies tiešām būt godīgi, tad ir jāskatās arī uz otru bilances pusi, vērtējot, vai aizņēmums veicinās izaugsmi... Un vairāki - tiešām vairāki! - patlaban neapstiprinātie ministriju pasākumi visnotaļ skaidri veicinātu izaugsmi. Un vienīgais iemesls, kāpēc tie nav atbalstīti, ir akla turēšanās pie finanšu dogmām, kas sakņojas īstermiņa domāšanā. Cilvēku biedēšana ar nākotnes parādiem mūsu bērniem, manuprāt, apliecina izpratnes trūkumu par finanšu sistēmu. Un tie, kas to dara, skatās tikai uz bilances vienu pusi un ir svēti pārliecināti, ka valsts institūcijas nespēs izpildīt tām izvirzītos uzdevumus. Ja valsts institūcijām nespēj uzticēties politiķi, kādēļ lai to darītu sabiedrība?

Šī ir mana fundamentālā problēma gan ar šo budžetu, gan tik daudziem iepriekšējiem budžetiem, kādēļ mēs, PROGRESĪVIE, tos esam saukuši par nabadzības budžetiem, par neizmantotām iespējām, par labklājības meklēšanu un neatrašanu, par stagnāciju un sīkstulību, jo tas, ko tie atklāj, ir drosmīgas vīzijas trūkums. Šie budžeti liek cilvēkiem visu mūžu maksāt dārgu īri, jo valsts nespēj viņiem piedāvāt sociālo drošību, atbalstu un iespējas. Šie budžeti Latvijas attīstības potenciālu saslēdz ekonomiskās dogmas važās.

Vairākums no mums ļoti labi saprot, ka Latvijas izaugsmes atslēga ir veseli, izglītoti un konkurētspējīgi cilvēki, taču šī sapratne neparādās valdības veidotajā budžetā. Šāds budžets neapmierina arī daudzus valdošās koalīcijas deputātus, jo viņi apzinās - budžets varētu būt labāks.

Noslēgumā. Mēs vēl daudz dzirdēsim gan par fiskālo disciplīnu, gan valsts parādu un kā tas iegrožos nākamās paaudzes, taču patiesībā šādi budžeti saslēdz nākamās paaudzes vēl draudīgākās važās. Tā vietā, lai rīkotos drosmīgi un atbildīgi, lai nākamajos 30 gados Latvijas iedzīvotāji varētu baudīt visas priekšrocības, ko sniedz kvalitatīva izglītība, lai ekonomikas transformācija būtu reāla un patiesa un pavērtu vislabākās iespējas valsts parāda nomaksai, lai Latvijas veselības sistēma beidzot uzelpotu, tā vietā šis budžets, tāpat kā daudzi iepriekšējie, atzīstas: "Mēs nevaram labāk, mēs nevaram uzturēt spēkā vienošanos starp sabiedrību un valsti, starp sabiedrību un Saeimu, mēs nevaram jums dot labāku pasauli."

Var būt, ka jūs to nevarat, bet PROGRESĪVIE var. *(Smiekli.)* Mani vienaudži to var, mani domubiedri to var, un to parādīs mūsu priekšlikumi un argumenti, un ar laiku to parādīs arī PROGRESĪVO veidotie valsts budžeti. Mēs negribam braukt uz zaļākas zāles zemēm, un mēs negribam pieņemt lēmumus, kas turp nosūta mūsu līdzcilvēkus. Mēs esam šeit, lai īstenotu to

sabiedrisko līgumu, ko saņēmām šūpulī, piedzimstot brīvajā Latvijā, - aizsardzību, atbalstu un iespējas.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Tātad Šuvajeva kungs uzstājās visas frakcijas PROGRESĪVIE vārdā.

Frakcijas LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ vārdā - deputāts Ainārs Šlesers.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais priekšsēdētāja kungs! Godājamais premjera kungs! Ministri, deputāti, klātesošie! Savā laikā britu premjerministrs Vinstons Čērčils teica: "Katra krīze ir jaunas iespējas. Katra problēma ir jauns izaicinājums." Es uzskatu, ka viņam bija taisnība. Latvija ir iespēju zeme, mēs varam kļūt par vienu no bagātākajām pasaules valstīm, ja spēsim apvienot Latvijas tautu, Latvijas uzņēmējus, tos cilvēkus, kas dzīvē kaut ko jau ir sasnieguši, tos, kas grib, lai Latvijā dzīvo viņu bērni un mazbērni. Ja mēs visi kopā apvienosimies, rezultāts būs.

Vakar no šīs tribīnes mēs runājām par aizsardzības jautājumiem. Un arī es savā uzstāšanās reizē teicu, ka partija LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ atbalsta IKP palielinājumu tātad aizsardzības budžetam, lai būtu trīs procenti no IKP. Tātad aizsardzības budžetam ir jābūt lielākam.

Vakar vakarā es skatījos Latvijas Televīzijas raidījumu "Panorāma" un, teikšu tā - biju ļoti pārsteigts par to, ko es tur redzēju un dzirdēju. Soctīklos saceltā ažiotāža ap iepirkumiem Aizsardzības ministrijā nu ir nonākusi arī Latvijas Televīzijā. Un ko tad vakar cilvēki redzēja un dzirdēja?

Viņi dzirdēja to, ka pagājušā gada 22. decembrī ir noslēgts līgums ar kādu nelielu, veiksmīgu uzņēmumu, kura apgrozījums bija tikai 500 tūkstoši eiro, un viņi ir tie laimīgie ieguvēji, kas apgādās Latvijas armiju ar pārtiku nākamos gadus. Kopīgais līguma apjoms ir 220 miljoni eiro. Tātad tie uzņēmumi, kuru apgrozījums bija 400 miljoni un vairāk, zaudēja, bet uzvarēja šis nelielais uzņēmums. Kad sižetā žurnālists sazvanījās ar šī uzņēmuma pārstāvi un uzdeva jautājumu: "Kā jūs spēsiet apgādāt visu armiju?" (jo, cik mēs zinām, šim uzņēmumam ir tikai pāris busiņi, ar kuriem viņi var veikt piegādi), viņš teica: "Mēs neplānojam nodrošināt piegādi, jo mēs esam starpnieki, mēs paņemsim trīs procentus par iepirkumiem, jo mūsu uzdevums ir atrast labākās preces un centralizēt piegādi."

Tātad privāts uzņēmums ir ieguvis ekskluzīvas tiesības apgādāt armiju ar pārtiku nākamos gadus. Un viņi saņems par šo pakalpojumu 6,6 miljonus eiro - tie ir trīs procenti no 220 miljoniem. Nu, ja gadījumā šādi mēs izmantosim līdzekļus, kurus atvēlam aizsardzībai, tad nekāda saulainā nākotne mums diemžēl Latvijā nedraud, mēs to nepiedzīvosim.

Tāpēc es šodien kā partijas LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ vadītājs skaidri pateicu - es uzskatu, ka aizsardzības ministrei Inārai Mūrniecei ir jāatkāpjas. *(Starpsauciens: "Tas ir Pabriks!")* Vai nu viņa nav lietas kursā, kas notiek ministrijā, vai to visu piesedz. Tas ir tieši par budžetu, jo runa ir par 220 miljoniem un to, kā Aizsardzības ministrija tērēs naudu.

Starp citu, es neredzu viņu zālē, iespējams, viņa jau ir atkāpusies, to mēs vēl nezinām. Bet es ceru, ka premjerministrs izvērtēs šo iepirkumu. Es saprotu, ka KNAB iesniegums ir, bet iepirkums jau notika pirms pusotra mēneša. Un tikai tad, kad sacēlās ažiotāža, tikai tad ministre teica, ka arī viņa griežas...

Tātad tas, kas attiecas uz budžetu. Mums ir ārkārtīgi svarīgi skatīties ne tikai, cik naudas piešķiram vienai vai otrai nozarei, mums ir svarīgi, kur tā nauda aiziet un vai naudas izlietojums ir caurspīdīgs.

Tālāk par citām lietām, kas attiecas uz nākamā gada budžetu. Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijā mēs arī apspriedām budžeta jautājumus - tos, kas skar satiksmes un ekonomikas jomas.

Bija viens jautājums, kuru es uzdevu Ekonomikas ministrijai. Es teicu, ka mums ir viena problemātiska nozare, kurā acīmredzami ir lielas problēmas, un tas ir tūrisms. (Ja vakarā mēs pastaigājamies pa vecpilsētu, mēs redzam, ka divas trešdaļas restorānu ir ciet. Viesnīcas... viesnīca "Roma" blakus Brīvības piemineklim joprojām ir ciet.) Es saku: "Kādi jums ir plāni? Vai jums ir plāni kaut ko darīt?" Es saprotu, ka Ekonomikas ministrijai nav plānu, kā sekmēt tūrismu, bet tūrisms ir tā nozare, kas ģenerē ļoti daudz darba vietu. Tūrisma nozarē strādā un gūst peļņu, un gūst ienākumus... un darba vietas var iegūt tie, kas strādā kafejnīcās, restorānos. Tie ir arī gidi, tie ir taksisti, tie ir daudzi, daudzi cilvēki, kas var no tā visa iegūt.

Tad, kad es pieskāros, piemēram, kompānijai *airBaltic*... Fakti ir diezgan iznīcinoši - iegādāties aviobiļeti no Tallinas un Viļņas uz citām Eiropas pilsētām vai arī uz šīm pilsētām (uz Tallinu un Viļņu) ir lētāk nekā atlidot uz Rīgu. *airBaltic* ir saņēmis milzīgu atbalstu, daudzus simtus miljonu, bet diemžēl cenas, kuras tas piedāvā kā zemākās, ir uz Tallinu un Viļņu. Un te, man liekas, kaut kas īsti nav kārtībā. Un es domāju, ka valdībai vajadzētu iejaukties, jo tas ir tiešais veids, kā mēs varam veicināt ienākumus valstī. Tie ir fakti, tās nav emocijas, tie nav izdomājumi, ka šodien uz Rīgu atlidot ir dārgāk. Un mēs brīnāmies, kāpēc mūsu viesnīcas ir tukšas.

Mums, runājot par budžetu, ir jārunā par ienākumiem. Es negribu šodien analizēt to, kur naudu mēs novirzīsim. Es gribu runāt par to, kur mēs varam palielināt ieņēmumus, jo tikai un vienīgi ieņēmumu palielināšana var atrisināt Latvijas problēmas. Tūrisms ir viena no tām tēmām, kurā, es ceru, Ekonomikas ministrija, Satiksmes ministrija, valdība, komisijas kaut kādā veidā iesaistīsies un radīs risinājumus, par ko mēs esam jau sprieduši iepriekš.

Tālāk. Kas attiecas uz citām svarīgām tēmām. Tātad - kur mēs vēl varam iegūt ienākumus? Ekonomikas stimulēšana viennozīmīgi ir saistīta ar ciešu sadarbību ar privāto biznesu. Pārāk maz privātā partnerība ir realizēta pēdējo gadu laikā. Vienīgais, ja es nemaldos, ir Ķekavas apvedceļš, kas šādā veidā tiek realizēts. Es domāju, ka valdībai vajadzētu pieņemt lēmumus un mēģināt realizēt vairāk projektu, kur tiešām varam piesaistīt ilgtermiņa ārējo finansējumu, kas tiešā veidā fiskāli neietekmē valsts budžetu konkrētajā gadā, bet kas varētu tikt izstiepts nākamo 10, 20 vai pat 30 gadu laikā. Un tādā veidā mēs arī iegūtu daudz labāku ekonomiku kopumā. Tās būtu arī reālas darba vietas.

Tālāk. Ja mēs skatāmies uz ekonomiku kopumā, tad tas, ko teica finanšu ministrs Ašeradens... Protams, daudziem cipariem mēs varam piekrist, bet mums pirmām kārtām ir jāsalīdzina šie cipari ar mūsu kaimiņiem. Piemēram, IKP. Mēs zinām to, ka mūsu IKP ir apmēram 42 miljardi eiro, kas principā ir ļoti līdzīgs Igaunijas IKP, kas ir apmēram 40 miljardi eiro. Tikai atšķirība ir tāda, ka Igaunijā dzīvo par vienu trešdaļu mazāk cilvēku. Ja mēs skatāmies IKP uz vienu iedzīvotāju, tad Igaunijā pagājušajā gadā tas ir bijis 29,5 tūkstoši eiro uz vienu iedzīvotāju, Lietuvā - 24,1 tūkstotis, Latvijā - 21,5 tūkstoši eiro. Un te, es domāju, Ašeradena kungs, tiešām ir jādomā... Mums ir vajadzīgi lēcieni, mēs nevaram tā... Jo mazāk mums ir šī bāze, jo vairāk mēs arī turpināsim atpalikt no kaimiņvalstīm. Un šeit tāda iedzīšana neder, mums ir vajadzīgi lēcieni, mums vajadzīgi lieli projekti, mums ir vajadzīga liela attīstība.

Pirms vēlēšanām mēs, tāpat kā citas partijas, noslēdzām līgumu (nu, ne līgumu, bet tādu vienošanos) ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru un Latvijas Darba devēju konfederāciju.

Es tiešām aicinātu Ministru prezidentu taisīt regulāras iknedēļas tikšanās ar nozaru pārstāvjiem un runāt, ko konkrēti var izdarīt, kādus projektus iespējams realizēt, kur varētu iesaistīties vietējie uzņēmumi. Ir dzirdēts, ka, piemēram, "Grindeks" ilgus gadus nevar realizēt projektu, kur viņi gatavi līdz pat 100 miljoniem ieguldīt jaunas rūpnīcas būvniecībā. Es domāju, ka tādu jautājumu valdība varētu skatīt un teikt: "Ko vajag jums izdarīt? Mēs izdarīsim visu, būvējiet šo rūpnīcu!" Jo viņi ir Slovēnijā iegādājušies rūpnīcu, kurā notiek ražošana. Labāk lai viņi investē šeit. Un šādu piemēru ir ļoti daudz.

Es zinu, ka reģionos ir uzņēmēji, kas ražo mājas, kas ražo mēbeles, kuras tiek eksportētas, un viņi ir gatavi paplašināties, radīt īstas darba vietas. Šeit ir nepieciešama iesaiste, jo pašvaldība nevar palīdzēt. Es domāju, ka tādā veidā mēs vēl varam palielināt ieņēmumus valsts budžetā, un tas ir ārkārtīgi svarīgi.

Tālāk, ja mēs skatāmies uz tādām lietām, kur ir tiešām problēmas, tā ir dzimstība. Ir pieejama oficiālā statistika, ka pagājušogad ir bijis antirekords: piedzima 15,5 tūkstoši bērni, un nomira praktiski divreiz vairāk cilvēku. Tas nozīmē, ka atbalsts jaunajām ģimenēm un bērna dzimšanai ir svarīgs, bet tam jānotiek paralēli ar to, ka mēs stimulējam ekonomiku. Ja mums būs vīzija, kā attīstīt ekonomiku valstī, tad cilvēki nebrauks prom no šejienes, un tie, kas ir aizbraukuši, atgriezīsies.

Par šo konkrēto priekšlikumu - par bērnu dzimstības stimulēšanu - mēs runāsim arī tad, kad būs priekšlikumi par konkrētām budžeta sadaļām. Tā ka šī ir ļoti svarīga lieta.

Un, protams, tie cilvēki, jauni cilvēki (ko arī iepriekšējais runātājs teica), kuri grib saprast, kādas iespējas ir Latvijā... Mums ir jāstāsta. Ir vajadzīgs valdības redzējums, lai jaunieši saprot, kāds ir ilgais plāns, un, ja viņi brauc mācīties, tad viņi brauc ar domu, ka atgriezīsies, nevis ar domu, ka neatgriezīsies.

Līdz ar to tas viss pašreiz ir jādara, lai mēs kaut vai izlīdzinātu savu ekonomiku līdz Igaunijas un Lietuvas līmenim, bet vēl labāk, protams... Mums ir jādomā, kā mēs varētu arī tās apsteigt nākotnē, jo Latvija vienmēr ir atradusies centrā un izcēlusies ar kaut kādiem īpašiem sasniegumiem.

Arī zinātne ir jāatbalsta. Un te sadarbībā ar mūsu farmācijas uzņēmumiem mēs varam klasterus veidot.

Ir daudz un daudz iespēju, bet tā problēma ir tāda, ka tas ir jādara visaugstākajā līmenī - prezidents, premjers, valdības ministri un arī Saeimas deputāti, Saeimas komisijas - , lai nebūtu tā, ka mēs tikai mēģinām formāli izskatīt jautājumus, kurus mums ir atsūtījusi valdība. Tas, ko es esmu teicis arī iepriekš: šodien, ja viss būtu labi, šī mana debašu uzruna varētu būt krietni īsāka, bet problēma ir tāda, ka Latvijā trūkst ideju, kā ģenerēt ienākumus, kādā veidā piesaistīt vairāk investīciju.

Nobeigumā vēlos teikt: es dzirdēju, ka Reira kungs vienā no pārraidēm runāja par latviešu nacionālās bankas izveidi, par ko arī es daudzkārt esmu runājis. Varbūt mēs varam tiešām apvienot spēkus, un viena tāda nacionālā attīstības banka ir vajadzīga, jo šodien tas, ka Latvijas tirgu kontrolē ārvalstu bankas, ka maksājumi par katru transakciju ir ļoti sarežģīti... Tiek vērti ciet konti, nevar atvērt... Salīdzinot finanšu biznesu Lietuvā un Latvijā šodien - nez kāpēc viņu

statistika iet augšā, mūsējā joprojām iet lejā. Latvijā kreditēšana ir uz pusi mazāka, nekā tā ir Igaunijā, Lietuvā.

Šeit ir nepieciešama rīcība. Ja mēs šādu banku varētu kopā izveidot Latvijā... Es domāju, ka tur varētu iesaistīties arī vietējais bizness, kas labprāt gribētu, lai peļņa, ko šodien gūst skandināvu bankas, paliktu Latvijā, jo pēdējo gadu laikā skandināvu bankas ir vairāk nekā pusmiljardu izmaksājušas dividendēs, ko ir saņēmuši skandināvu investori, akcionāri, pensionāri, pensiju fondi. Tas ir jādara mums šeit uz vietas.

Tā ka, godājamie kolēģi, es aicinu runāt ne tikai par to, kā kādam naudu iedod, bet arī to, kā mēs varam nopelnīt, kā varam stimulēt ekonomiku. Tā ka strādāsim kopā, lai tiešām Latvijai veicas.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Frakcijas "Stabilitātei!" vārdā - deputāts Aleksejs Rosļikovs.

Kolēģi, viena piebilde, kamēr Rosļikova kungs nāk. Šlesera kunga runas laikā bija viens fenomens: jūs sākat runāt skaļāk, Šlesera kungs sāk runāt vēl skaļāk, tad jūs sākat vēl skaļāk runāt, un šādā atmosfērā... Es rēķinu vienkārši kopējo debašu laiku, izskatās, ka mums priekšā ir vismaz piecarpus stundu tīrā debašu laika. Es domāju, ka to būs grūti izturēt, tāpēc, lūdzu, ievērojiet disciplīnu un cieņu pret runātāju, lai runātājam nav jāpaceļ balss.

Paldies. *(Starpsaucieni.)*

Rosļikova kungs, lūdzu!

A. Rosļikovs (ST!).

Priekšsēdētāja kungs! Kolēģi! Sākotnēji gribu pateikties Ašeradena kungam par vakardien mums veltīto laiku. Jūs vienīgais no trim ministriem, kurus ir aicinājusi frakcija PROGRESĪVIE... Manā skatījumā, ir ļoti cienīgi, ka jūs atnācāt un atbildējāt uz jautājumiem. Milzīgs paldies jums, bet nu pārējo ministru arogance, manā skatījumā, ir vienkārši nepieņemama.

Augsti godātie kolēģi! Ļoti svarīgi, pētot šo budžetu, pasvītrot vienu ļoti svarīgu momentu - vienkāršam cilvēkam tas absolūti nav saprotams.

Bet - lai jums būtu skaidri skaitļi. Piemēram, skatāmies 4. pielikumu likumā... varam secināt, ka 36 procenti no valsts budžeta aiziet, lai uzturētu valsts aparātu, jeb 36 centi no katra eiro, kas ienāk, aiziet, lai uzturētu jūs, mūs, mani. Vai tas ir godīgi? Vai tas ir pareizi? Manā skatījumā, tas absolūti nav pieļaujami.

Ļoti pareizi dara Ašeradena kungs kopā ar savu ministriju, ka cenšas to budžetu plānot jau pāris gadus uz priekšu. Ko es tur neesmu redzējis? Ka 2023. gads... labi, lai paliek tie 0,36 centi, tur neko vairs nav iespējams izdarīt... 2024. gads - nu, lai būtu 30, 2025. gads - lai būtu 25 centi.

Es skatos: JAUNĀS VIENOTĪBAS... sejas izteiksme parāda, ka nu - Aleksej, runā, runā, mums viss kārtībā! Es saprotu, tās ir jūsu tiesības, uz doto momentu vara ir jūsu rokās. Un, es domāju - būtu ļoti labi, ja jūs kā jaunie deputāti uzvestos diezgan saturīgi, citādi jūs savu ministru apkaunojat. Tas nav pareizi.

Kolēģi, šeit ir svarīgi... Kad es klausījos Krišjāni Kariņu, viņš teica, ka ļoti svarīgi ir ieguldīt drošībā. Par kādu drošību mēs runājam? Droši vien par jūsu drošību, jo pārējie cilvēki diez vai

gribēs palikt valstī ar tādiem nodokļiem. Mēs, prezentējot budžetu (piedošanu, Ašeradena kungs), manipulējam ar cipariem, sakām, ka mums valsts ārējais parāds attiecībā pret budžetu un IKP ir samazinājies, bet mums ir pieaudzis iekšzemes kopprodukts. Tas ir absolūti dabiski, tā ir spēle ar cipariem. Tā ir pilnīgi normāla lieta. Ja mums vajag, mēs paņemam likuma 33. pantā par to pašu budžetu... paņemam un izmainām valsts ārējā parāda griestus. Nu, kas tas ir? Jums ir vara, jūs varat to izdarīt. Vakardien bija 17 miljardi, šodien būs 20, ja būs vajadzība, būs 25.

Mans aicinājums - nu, ko jūs sevi mēģināt aprobežot, rakstiet uzreiz 50 miljardi, un miers un dievs! Atstājam to 33. pantu, un lai tas tur arī stāv. Kam ir svarīgi?

Manā skatījumā, APVIENOTAJAM SARAKSTAM, kurš baltajos kreklos ir slīpējis Latvijas ceļus visu priekšvēlēšanu aģitācijas laiku, vajadzētu būt kaut nedaudz neērti. Jūs solījāt pārmaiņas, kurām pat es gribēju ticēt. Goda vārds, ja es nebūtu gājis politikā, es būtu atbalstījis jūsu sarakstu. Jūs tik smuki, gudri visu runājāt, ka es noticēju. Es noticēju Smiltēna kungam... tāda augsta auguma vīrs, tāds, nu, ar pieredzi no Rīgas domes, sola pārmaiņas. Rezultāta atkal nav.

Mēs paskatāmies reāli, kas nonāk līdz cilvēkiem. Atkal runājam par to pašu minimālo algu. Tie, kas kaut bišķiņ saprot ekonomiku... Nu, tas taču ir vienkārši šāviens galvā jebkuram uzņēmējam. Daļa cilvēku, pateicoties jūsu lēmumam, iepriekš diemžēl finanšu ministra iniciatīvas dēļ, ir palikuši bez darba, jo ne visi uzņēmēji spēj to samaksāt. Tur tā lielākā problēma, ka, paņemot sev 36 centus no katra eiro, jūs būtiski sagrozāt absolūti visu valsts iekšējo ekonomiku, jūs ļoti nopietni stagnējat mūsu valsts attīstību tikai tādēļ, ka nespējat atteikties no savām izmaksām. Lūdzu katru deputātu paskatīties 4. pielikumu "Kārtējās izmaksas". Nu, paņemiet kalkulatoru telefonā un salieciet tagad ātri tos visus ciparus kopā - 36 centi. Tas ir milzīgs un, manā skatījumā, nepieļaujams rezultāts.

Krišjānis Kariņš teica, ka mums ir ļoti attīstīta izglītība, medicīna, bet, Kariņa kungs, tas nav jūsu nopelns. Manā skatījumā, universitātes panākumi, ka viņi spēj izaudzināt pietiekami kvalificētus mediķus, kurus gatavas pirkt visas Eiropas Savienības dalībvalstis un kuri nav vajadzīgi savai valstij, nav jūsu nopelns. Jo es dikti šaubos, ka jūs pats katru rītu pusstundu veltāt katrai universitātei, lai piezvanītu dekānam, izrunātos, lai viņam viss iet uz priekšu. Šaubos.

Tāpēc es domāju, ka vienkārši ir tukšas runas par to, ka mēs paņemam no jums pusi no tā, ko jūs mums atdodat, lai iztērētu savām algām, saviem šoferiem un pārējām lietām, bet pretī mēs jums dodam kaut kādu vīziju un ideju.

Manā skatījumā, kā pareizi teica zaļzemnieku frakcija, parlamentā katram deputātam ir jābūt iespējai piedalīties budžeta veidošanā.

Mēs esam gatavi atņemt vecākiem, kuri palīdz saviem īpašajiem bērniem, pabalstus, to naudu, ko viņi saņem kā asistenti, un uzskatām, ka tā atkal ir pilnīgi normāla lieta. Man nesen (atiešu bišķiņ no šī jautājuma) zvanīja mamma, kuras bērnam ir cukura diabēts. 1. klase. Asistenta pozīciju atņēma. 300 eiro. Pateica - viņš jau ir 1. klasē, pats sev taisīs visādas insulīna injekcijas. Jūs varat iedomāties vispār šādu murgu? Tas ir fakts!

Tāpēc, augsti godātie kolēģi, mēs noteikti kā frakcija neatbalstīsim, bet sagatavosim konstruktīvus priekšlikumus. Ļoti cerēsim, ka jūs tos dzirdēsiet, jo ļoti svarīgi ir nevis tas, kas jums ir vajadzīgs, bet tas, kas ir vajadzīgs cilvēkiem. Un es ļoti ceru, ka APVIENOTAIS SARAKSTS šā budžeta ietvaros parādīs attieksmi, parādīs godīgumu, parādīs stāju un attaisnos savus "baltos kreklus". Viņi solīja šai valstij milzīgas pārmaiņas, bet patiesībā mēs saņemam tos

pašus “uzvalkus” ar to pašu attieksmi, ar tiem pašiem smīniem. Jā, viss ir pa vecam, bez pārmaiņām.

Paldies, kolēģi. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds Kultūras ministrijas parlamentārajam sekretāram Ritvaram Jansonam.

R. Jansons (Kultūras ministrijas parlamentārais sekretārs).

Godātais priekšsēdētāja kungs! Cienījamās deputātes, godājamie deputāti! Godātais Ministru prezidenta kungs! Ministres un ministri! 2023. gada valsts budžets Kultūras ministrijas atbildības jomās - kultūrpolitikā, sabiedrības saliedētības veicināšanā un mediju politikā - ir reālistisks, savukārt 2023. gada prioritārajiem pasākumiem Kultūras ministrijas atbildības jomās iegūts papildu finansējums - gandrīz 19 miljoni eiro.

Papildu finansējums nepieciešams it visās Kultūras ministrijas pārraudzībā esošajās nozarēs, bet starp tām ir svarīgākās prioritātes, kuras ir nozīmīgas arī ilgtermiņā. Šajā gadā notiek Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki, bet to attīstība ir būtiska arī pēcsvētku laikā... Valsts kultūrkapitāla fonda finansējuma pieaugums un valsts kultūras iestādēs strādājošo atalgojuma pieaugums, lai varētu virzīties uz mērķi sasniegt publiskajā sektorā strādājošo vidējo atalgojumu.

Papildu finansējuma piešķīrums 3,2 miljoni eiro ļaus daļēji segt sadārdzinājumu, ko XXVII Vispārējo latviešu dziesmu un XVII Deju svētku nodrošināšanai nepieciešamo objektu nomā, ēdināšanā un citos pakalpojumos atnesis energoresursu cenu kāpums un inflācija.

Valsts teātros, koncertorganizācijās, muzejos, bibliotēkās, arhīvos un citās kultūras iestādēs strādājošo darbinieku atalgojuma fondam šajā gadā panākts 3,8 miljonu eiro palielinājums, lai pietuvinātu kultūras darbinieku atlīdzību sabiedriskajā sektorā strādājošo vidējam atalgojumam.

Valsts kultūrkapitāla fonda budžeta pieaugums, ko dos procentu daļu palielinājums no akcīzes nodokļa ieņēmumiem, nesīs papildu 1,37 miljonus eiro kultūras projektiem, tostarp nevalstiskajā sektorā.

Dalībai Latviju reprezentējošās starptautiskajās kultūras norisēs, tostarp, lai gatavotos viesu valsts statusam 2025. gada Frankfurtes grāmatu tirgū, šim gadam piešķirts papildu finansējums 450 tūkstošu eiro.

Kultūras ministrijas profesionālo mūzikas un mākslas vidusskolu aprīkojumam un iekārtojumam pēc ēku pārbūves un atjaunošanas darbu veikšanas piešķirts pusmiljons eiro.

Kultūras mantojuma - valsts nozīmes vēsturisku un piemiņas vietu, tostarp Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu - saglabāšanai, kā arī sakrālā mantojuma pieminekļu glābšanas programmai, arī Latviešu biedrības nama Rīgā atjaunošanas darbu uzsākšanai piešķirti papildu teju divi miljoni eiro. Nozīmīgiem kultūras mantojuma projektiem šogad piešķirti 1,42 miljoni eiro.

Arhīvu, muzeju un teātru darbības nepārtrauktībai - lai iegādātos Latvijas Nacionālā arhīva darbā nepieciešamās informācijas tehnoloģijas licences, segtu Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra nama nomas maksas izdevumus Rīgas domei, nodrošinātu Valmieras drāmas teātra darbību pagaidu telpās, kamēr teātra vēsturiskā mājvieta tiek pārbūvēta, kā arī lai varētu saglabāt vairākas Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja eksponātu ēkas - nodrošināti papildu 0,94 miljoni eiro.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ekspozīcijas izveidei Rīgas pilī piešķirts pusmiljons eiro.

Savukārt valsts kultūras iestāžu ēku nomas maksas un apsaimniekošanas izdevumu pieaugumam Valsts nekustamajiem īpašumiem - vēl 80 tūkstoši eiro.

Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2021. - 2027. gadam īstenošanas ietvaros plānotās valsts pētījumu programmas uzsākšanai šajā gadā piešķirts pusmiljons eiro.

2023. gada valsts budžeta prioritāro pasākumu ietvaros piešķirts arī papildu finansējums medijiem 3,7 miljoni eiro. Par šiem līdzekļiem būs iespējams paaugstināt sabiedrisko mediju - Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas - kapacitāti un konkurētspēju.

Latvijas Televīzija varēs iegādāties vienotās režijas pulti TV signāla nepārtrauktības nodrošināšanai, stiprināt Latvijas medijus un Latvijas informatīvo telpu, tostarp ar īpašu programmu Latgalē, kā arī nodrošināt Latvijas Radio un virszemes bezmaksas televīzijas apraidi.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Mārcim Jencītim.

M. Jencītis (LPV).

Cienījamais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienījamie deputāti! Cienījamais Ministru prezidenta kungs! Ministri, klātesošie un visi tie, kas mūs skatās attālināti! Manas uzrunas bāzē ir trīs bāzes vārdi: budžets, nacionālās intereses un laba pārvaldība. Pašā būtībā divas galvenās budžeta problēmas ir nacionālo interešu atvirzīšana otrajā plānā un vāja pārvaldība.

Vārds "budžets" no oriģinālvārda... senromāņu valodā nozīmē 'maks, soma, naudas maiss'. Vispārīgā nozīmē tas ir ieņēmumu un izdevumu plāns noteiktam laika posmam. Ja no maka naudu vairāk izņem nekā to papildina, tad pēc laika tas būs tukšs. Ja makā atrodošās monētas sakārto stabiņos un pēc tam no vienas kaudzītes paņem un pārliek otrā, tad naudas vairāk nepaliek. To sauc par sliktu pārvaldību. Ja ienākumi ir 12,7 miljardi, bet izdevumi - 14,6 miljardi, tas liecina par sliktu pārvaldību.

Definīcija no Ministru kabineta mājaslapā atrastās informācijas, kas tad ir laba pārvaldība... Es pasvītroju dažus vārdus: pirmkārt, tā ir atbildība, arī atbildīga rīcība; otrkārt, tā ir atklātība, sabiedrības līdzdalība, atbildība sabiedrības priekšā par sasniegto, taisnīgi un pārdomāti lēmumi; centrā - cilvēks; strādāt sabiedrības labā, veicinot iedzīvotāju uzticēšanos.

Kas ir nacionālās intereses? Bībeles baušļa "Mīli savu tuvāko kā sevi pašu" kontekstā tas nozīmē: rūpējoties par citu interesēm, neaizmirsti par savām interesēm. Cilvēks, kurš primāri nerūpējas par savām interesēm, nevar parūpēties arī par citu problēmām. Tas pats attiecas arī uz savas valsts pārvaldību globalizācijas pārņemtajā pasaulē.

Tautsaimniecība un zaļais kurss, kurš nu jau ir kļuvis par zaļo reliģiju. Atsevišķi nozares uzņēmēji uzskata - ja zaļo kursu nepakārtos nacionālajām prasībām, tad tautsaimniecība, kas saistās ar zemes izmantošanu, beigs pastāvēt. Uzstādītie mērķi, piemēram, *Fit for 55*, atsevišķās jomās vispār nav sasniedzami. Vides jautājumos esam gatavi iznīcināt vietējās nozares, lai tikai izkalpotos Briseles direktīvām. Daži piemēri, kas būtībā parāda kopīgas tendences.

Piensaimniecības nozare ir krīzes priekšā un taisās protestēt, jo divu mēnešu laikā piena iepirkuma cenas var samazināties divas reizes. Kūdras resursi, kas iepriekš tika eksportēti uz vairāk nekā simts valstīm... Nozare Eiropas zaļo mērķu vārdā ir pārtraukusi kūdras ieguvi

enerģijai un iegūst tikai lauksaimniecības vajadzībām. Nozare uztraucas, ka varētu pilnībā tikt likvidēta šo vides mērķu vārdā. Vai tās ir nacionālās intereses, un vai tā ir laba pārvaldība?

Demogrāfija. Iedzīvotāju skaits pēdējo 20 gadu laikā Latvijā ir samazinājies par aptuveni pusmiljonu gan lielās emigrācijas, gan zemās dzimstības rezultātā. Jaunākie statistikas dati vēsta, ka pagājušajā gadā kārtējo reizi bijusi viszemākā dzimstība pēdējā simtgadē - piedzimuši tikai 15,5 tūkstoši bērnu. Gados pirms Kariņa stāšanās amatā dzimstība bija aptuveni 20 tūkstoši gadā. Nesen "Demogrāfisko lietu centrs" pabeidza tautas ataudzes stratēģiju, bet esošajā budžetā tam papildus atvēlēts nav nekas. Šis budžets parāda, ka ģimenēm nav papildu atbalsta, netiek veicināta dzimstība, un valdības rīcība tikai veicina iedzīvotāju izceļošanu uz ārzemēm.

Mēs esam bezdibeņa priekšā, un, ja kādam šķiet, ka viss ir slikti, tad šādas pārvaldības rezultātā viss būs vēl sliktāk. Vai tās ir nacionālās intereses, un vai tā ir laba pārvaldība?

Transporta nozare. Kariņa kungs iepriekšējās valdības laikā tranzītu nosauca par kaitīgu Latvijas ekonomikai. Tas redzams transporta nozares izpostīšanā. Uzņēmumu skaits, kas darbojas dzelzceļa kravu pārvadājumu transporta nozarē, no 2017. gada līdz 2021. gadam ir samazinājies četrarpus reizes. Ostās kravu apjomi vēl pirms Krievijas iebrukuma, 2021. gadā, bija divas reizes mazāki nekā 2015. gadā. Ventspils ostā kravu apjomi 2021. gadā bija vairāk nekā četras reizes mazāki nekā 21. gadsimta sākumā. Vai tās ir nacionālās intereses, un vai tā ir laba pārvaldība?

Veselības nozare. No papildus nepieciešamajiem 500 miljoniem 2023. gada budžetā nozarei piešķirti tikai 85 miljoni. Mediķi ir gatavi piedalīties protesta akcijās. Medicīnas sistēmā ir simtiem un tūkstošiem vakanču neatliekamajā medicīniskajā palīdzībā, lielajās slimnīcās, reģionos un laukos. Ministru prezidents Kariņš uzskata, ka vaina ir - pārāk daudz slimnīcu un reformu trūkums, nevis finansējuma trūkums. Vai tās ir nacionālās intereses, un vai tā ir laba pārvaldība?

No budžeta sadalījuma kļūst redzams, kāpēc pozīcija noraidīja visus opozīcijas priekšlikumus atzīt valdības pieļautās kļūdas un pārspīlējumus pandēmijas laikā. Tāpēc, ka valdība joprojām rīkojas pēc principa "mums ir ļoti daudz naudas" un atkal plāno iepirkt kovida vakcīnas par 63 miljoniem eiro, bet pagājušā gada laikā daļa vakcīnu tika izmestas vai uzdāvinātas, piemēram, tādai valstij kā Nikaragva. Tika ziedotas vakcīnas 16 miljonu apmērā. Mums patiešām ir ļoti daudz naudas! Par šo naudu varētu pilnībā finansēt vēža slimniekus vai arī paaugstināt algas iekšlietu sektoram un vēl daļēji veselības nozarei. Vai tās ir nacionālās intereses, un vai tā ir laba pārvaldība?

Iekšlietu un aizsardzības nozare. Ilgstoša finansējuma nepiešķiršana iekšlietu struktūrās novedusi pie tā, ka trūkst 14 procentu ugunsdzēsēju, un pie daudzu ugunsdzēsēju depo aizvēršanas. Vēl dramatiskāka situācija ir Valsts policijā Rīgā - trūkst aptuveni 40 procentu darbinieku, un policijā ir aptuveni 1700 vakanču. Kritiska situācija ir arī zemās fiziskās sagatavotības dēļ, tā rezultātā vēl pirms kovida pandēmijas vairāk nekā puse armijas kandidātu nespēja izpildīt minimālās fiziskās prasības.

Jauniešiem, beidzot skolu, ir vājš fiziskais stāvoklis, kas daudziem liedz iespēju strādāt darbus, kur ir minimālas fiziskās prasības. Viens no iemesliem, kādēļ ir slikta fiziskā sagatavotība, - tikai puse skolēnu regulāri apmeklē fiziskās kultūras un sporta nodarbības. Vai tā ir skolēnu problēma? Vai tā ir skolu problēma? Vai tā ir izglītības sistēmas problēma? Vai tomēr tā ir visas valsts pārvaldības problēma? Vai tās ir nacionālās intereses, un vai tā ir laba pārvaldība?

Covid-19 pandēmijas laika pārvaldība. Valdība vairāk nekā jebkurā citā Eiropas Savienības valstī ierobežoja iedzīvotāju tiesības strādāt. 2021. un 2022. gadā uzlika smagākus ierobežojumus nekā

kaimiņvalstīs. Rezultātā aizņemtie miljardi tika izšķērdēti nelietderīgi. Savu darbību izbeiguši vairāk nekā 10 tūkstoši aktīvo uzņēmumu Latvijā. Iedragāta ir tūrisma un ēdināšanas nozare, "pateicoties" drastiskajiem noteikumiem, kādi nepastāvēja kaimiņvalstīs. Pirmspandēmijas laikā šīs nozares ienesa miljardus iekšzemes kopproduktam. Vai tās ir nacionālās intereses, un vai tā ir laba pārvaldība?

Banku sektors. Ieviešot likumus par naudas atmazgāšanu un terorisma novēršanu, praktiski katru bankas klientu padara par potenciālu naudas atmazgātāju. Tas atbaida potenciālos investorus, un nauda aiziet citām valstīm. Skandināvu bankas pat pēc atzītas naudas atmazgāšanas no Latvijas puses nav saņēmušas naudas sodu, bet vietējās bankas - "ABLV Bank" un "PNB Banka" - tika... izbeigtas. Tās ir nacionālās intereses, un tā ir laba pārvaldība?

Nodokļu politika. Nodokļu administrēšanas nozarei Igaunijā ir trīs reizes mazāk darbinieku un par trīs miljardiem lielāki nodokļu ieņēmumi. Mūsu VID tērē resursus, lai iebiedētu sabiedrību, rezultātā Latvijā ir neefektīvāks nodokļu ieņēmums nekā Baltijas kaimiņiem. Darbaspēka nodokļi ir augstākie Baltijā. Lai nopelnītu 1000 eiro, mums ir jāpelna gandrīz 1700 eiro. Darbaspēka nodokļi ar šo budžetu nesamazinās, bet Lietuvā un Igaunijā nodokļi tiek samazināti un ir vērā ņemami mazāki nekā Latvijā. Latvijas Bankas prezidents pagājušajā gadā norādīja: ja šādi turpināsim, tad pēc pieciem līdz desmit gadiem atpalicība no Igaunijas un Lietuvas būs veselas paaudzes... apjomā. Vai tās ir nacionālās intereses, un vai tā ir laba pārvaldība?

Aizņemšanās, ne pelnīšana, valsts parāds. Kariņa valdības laikā, pēc Valsts kases datiem, valsts parāds no 10 miljardiem 2018. gadā pieaudzis līdz gandrīz 17 miljardiem iepriekšējā gadā. 2023. gadā valsts parāda griesti ir pieļauti 19,2 miljardu apmērā.

Inflācija. Daudzos rādītājos esam pēdējā vietā ne tikai Baltijas valstu līmenī, bet arī Eiropas Savienībā, piemēram, Latvijā janvārī bija augstākā gada inflācija. Atkal kovids, atkal karš vainīgs vai tomēr slikta pārvaldība?

Birokrātija. Mums ir tik daudz dažādu likumu, pamatnostādņu un tām pakārtotu institūciju un ierēdņu, ka aizmirstam par to, ka pēc būtības valstij ir jāpelna un jāfokusējas uz izaugsmi, nevis normatīvu atražošanu. Tās ir nacionālās intereses, un tā ir laba pārvaldība?

Un nobeigumā. Šodien tiek ieviesti tādi jēdzieni kā "videi draudzīgs", "iekļaujošs". Tad nu, lūk! Pēdējos gados šo jēdzienu ieviesēji - valsts pārvalde - nav Latvijas tautai draudzīgi un iekļaujoši, tieši otrādi - viņi pārstāv Latvijai nedraudzīgas - vai nu savas, vai globāla spēlētāja - intereses.

Galvenais lejupslīdes faktors ir destruktīva valsts pārvaldība. Jebkurā normālā organizācijā - sportā, biznesā vai citur - nekavējoties atlaistu vadību un nomainītu pret līderiem, kuri rūpējas pirmām kārtām par savas organizācijas interesēm un izaugsmi. Bet, tā kā valsts pārvalde nav sporta komanda vai biznesa projekts, kurā samērā vienkārši var nomainīt vadību, tad risinājumi ir tikai divi. Pirmais - gaidīt, kad esošā vara mainīsies. Taču, visticamāk, drīzāk pūcei aste ziedēs, nekā tā sāks patiesi rūpēties par nacionālajām interesēm un konstruktīvi pārvaldīs valsti. Otrais - noslēdzošais - iemesls... es teikšu premjerministra Kariņa vārdiem, kurus viņš minēja savā uzrunā: "Kaut kas ir jāmaina, lai kaut kas mainītos."

Draugi, patiešām vienīgais variants, manā skatījumā, ir nākamajās Saeimas vēlēšanās, vēlams ātrāk, demokrātiski nomainīt esošo varu pret cilvēkiem, kas nacionālās intereses turēs augstāk par savām vai citu, globālu, spēlētāju interesēm, Latviju liks pirmajā vietā un ievēros labas pārvaldības principus. Mīļie draugi, Latvijai ir jābūt pirmajā vietā!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Antoņinai Ņenaševai.

A. Ņenaševa (PRO).

Augsti godājamais priekšsēdētāja kungs! Augsti godājamais premjera kungs! Cienījamās ministres, godājamie ministri! Kolēģes un kolēģi! Šonedēļ pedagogi varēja pārliecināties par sakāmvārda "solīts makā nekrīt" patiesumu. Bet tā nepatīkamā sajūta jau nav melošanas fakts vai solījumu nepildīšana, bet tas, ka pedagogi atkal ir noticējuši un atkal ir piemuļķoti.

Lai tā īsi izskaidrotu... Vai jūs, kolēģi, zināt, kā ikdienā jūtas pedagogi lielā pārslodzē, strādājot vienlaicīgi vairākās skolās... Ko pedagogi un lektori dara vakaros un brīvdienās? Gatavo lekcijas, stundas, labo mājasdarbus un ar šo visu upurē laiku ģimenei, atpūtai. Ko viņi saņem par to? Atkal uzmesti!

Kolēģi, pedagogi šobrīd ir ķīlnieki. Pedagogiem nav jābūt atbildīgiem par skolu reformēšanu vai slēgšanu, kurā viņi paši strādā, jo izglītības politiku nosaka valsts, pašvaldības to izpilda. Ja 20 gados nav izdevies veiksmīgi sakārtot tīklu, 20 gadus teikt: reformējiet un gaidiet... gaidīt, kad tas pēkšņi notiks, ir vienkārši muļķība.

Ministrijai, neapšaubāmi, ir jānāk ar risinājumiem, lai noskaidrotu, kāpēc pašvaldības vēl līdz galam nevar ar tīklu izdarīt to, ko vajag, lai saprastu, kādi ir argumenti un bažas, lai meklētu risinājumus un nestu tos risinājumus premjeram.

Un svarīgākais, ka mēs nevaram pateikt: sākumā reformējiet, tad saņemsiet atalgojumu. Tas nav atkarīgs no pedagogiem. Vislielākā problēma ir tā, ka mēs pasakām "reformējiet", bet kritērijus, pēc kuriem reformēt, mēs vēl neesam pateikuši. Un tad varbūt būs nauda. Tas, ko šobrīd aprēķina nozare... Būtībā, ja kaut kādā brīnumainā kārtā mēs vasarā izdarīsim visas reformas, mēs to naudu, lai patiesi palielinātu no 1. septembra algas un ieviestu algu palielināšanas grafiku, vienkārši fiziski nedabūsim. Šobrīd budžetā tam naudas nav. Un arī kritēriju, pēc kuriem reformēt, nav.

Kolēģi, par valsts izglītības politiku, kā es jau minēju, tai skaitā par katastrofu... pedagogu pieejamību, ir atbildīga ministrija un valsts, nevis pašvaldība, jo savādāk kam tad mums ir vajadzīga Izglītības un zinātnes ministrija? Arī jaunu pedagogu noturēšanai un piesaistīšanai budžetā naudas nav. Katru gadu šis jautājums tiek mests kā karsts kartupelis, bet diemžēl valdībai joprojām trūkst izlēmības to reāli risināt. Mēs nekad šo problēmu neatrisināsim, ja nebūs līderības izglītības politikas jomā. Mēs pirmsvēlēšanu laikā daudz esam dzirdējuši solījumus no pilnīgi visām valdības partijām, arī opozīcijas partijām par to, ka izglītība ir prioritāte, bet atkal - ko mēs redzam budžeta skaitļos? Tā nav reālitāte, un realitātē tā nav prioritāte.

Ekonomikas transformācija (tā šodien tika bieži piesaukta) nevar notikt pati no sevis, ir vajadzīgi izglītoti cilvēki, kuri to transformēs. Tas, ko mēs šobrīd redzam piedāvātajā budžeta projektā, ir nevis transformācija, bet stagnācija. Bet izglītībā ne tikai pedagogi ir apmuļķoti. Augstākās izglītības bāzes finansējums, ko visi ir solījuši pārskatīt un ko mēs, pirms vēl inflācija sita augstus viļņus... 20 procenti... vēl bija nepietiekami finansēts. Un, lai aktualizētu izmaksas, vajadzīgi vismaz 30 miljoni. Šīs naudas budžetā nav. Augstākās izglītības otram pīlāram - snieguma finansējumam - arī nepietiek. Lai palielinātu algas akadēmiskajam personālam atbilstoši grafikam un vajadzībām, augstākajai izglītībai nauda nav iedota, savukārt augstākās izglītības iestādēm ir gan komunālie parādi, gan arī jācieš no augstās inflācijas.

Kā mēs ar šo visu varam pateikt, ka izglītība ir mūsu prioritāte? Kā mēs varam prasīt vēl kaut ko reformēt tieši šajā brīdī, kad nevar galus savilkt kopā un mēs godīgi nemaksājam par katru studējošo atbilstoši reālajām izmaksām?

Arī stipendijas... Arī studenti ir apmuļķoti. Ne papildu sociālajām stipendijām, ne *STEM* priekšmetiem, pat ne slavenā jaunā doktorantūras modeļa ieviešanai nauda netika iedota. Pat jauniešu un bērnu nometnēm mēs nevaram atrast papildu divus miljonus. Kolēģi, vēlreiz atkārtoju: neskatoties uz to, kādas ir cenas, skaidrs, ka, neatrodot papildu miljonus, vasarā mēs nevarēsim nodrošināt ne tikai papildu nometnes, mēs nevarēsim nodrošināt to pašu, kas bija pagājušogad.

Un vēl viens spilgts piemērs nu jau pieminētajai sīkstulībai. Ļoti veiksmīga programma. Kolēģi, es ceru, ka lielākā daļa no jums šo zina - "Latvijas skolas soma". Tiešām veiksmīga un atzīta programma - kā premjers minēja, tieši tāda, kas risina vienu no lielākajām problēmām - nevienlīdzību, nevienlīdzību arī izglītībā, jo šī programma iedod pieejamību kultūrai... iedod visiem, patiesi visiem bērniem.

Bet - kur parādās tā sīkstulība? Tur, ka, neskatoties uz milzīgo inflāciju, mēs piešķiram tam mērķim tos pašus septiņus eiro semestrī - uz skolēnu. Kolēģi, ieklausieties - septiņi eiro uz skolēnu! Kādu kultūras programmu mēs varam viņiem piedāvāt? Bet galvenais - ar šo summu tas atkal nerisinās premjera minēto problēmu - nevienlīdzību - , jo atkal tikai tiem, kam ir nauda papildus samaksāt par kultūru, par teātri, par muzejiem, par transportu, lai tiktu līdz tiem muzejiem, - tikai tiem tā kultūra būs pieejama.

Un tas neprasa daudz, tas ir stāsts tikai par pusotru... diviem miljoniem gadā, lai nebūtu tie septiņi eiro uz vienu skolēnu semestrī.

Kolēģi, es gribu, lai jūs saprastu, ka īstenībā šis stāsts nav par naudu; būtībā tas ir nevis par naudu, bet gan par cieņu. Tas, ko mēs redzam valsts līmenī, - ir pastāvīga izglītības nozares badināšana. Un man rodas jautājums: kuri būs tie izglītotie cilvēki, kuri transformēs šo ekonomiku, ja par izglītību maksāt mēs negribam?

Es negribētu, lai mēs noticētu tiem dažiem skaistajiem vārdiem, kuri šodien skanēja no premjera, - ka izglītība mums ir pārfinansēta... arī ciparos. Augstākās izglītības finansēšana joprojām nav sasniegusi to pašu pirmskrīzes līmeni, kas ir bijis pirms 2009. gada, kad izglītībai nogrieza finansējumu, tā teikt, arī viens no iepriekšējiem VIENOTĪBAS izvirzītajiem premjeriem; arī toreiz 60 procenti tika nogriezti izglītībai. Joprojām mēs neesam tajā pašā līmenī, kur bijām.

Kolēģi, mūsu lielākais ļaunums ir gļēvulība - gļēvulība nest pārmaiņas.

Es aicinu jūs, kolēģi, neatbalstīt šodienas stagnācijas budžetu, iedot iespēju, patiesu iespēju, Saeimai šo budžetu uzlabot. Mēs kopā varam parādīt līderību pārmaiņās.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Kasparam Briškenam.

K. Briškens (PRO).

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāj! Godājamais Ministru prezident! Ministri! Cienījamās kolēģes un godājamie kolēģi! Klātesošie gan šeit, gan tiešsaistē! Manai uzrunai būs trīs pamatdaļas.

Pirmkārt, - par stāstiem, kādos gadu no gada poētiski tiek ietērpta ilūzija par jaunradi valsts budžetēšanā.

Otrkārt, - par neizmantotajām iespējām un pieviltajām cerībām.

Un, treškārt, ar nedaudz lielāku optimisma devu, - par mācībām un iespējamo mācīšanos no pasaules labākajiem.

Par stāstiem. Par ekonomikas transformāciju patiesībā mums stāstīts jau gadiem ilgi, tikai citos vārdos. Iepriekšējā premjera Kariņa valdības laikā to sauca par viedo reindustrializāciju. Bijušā premjera Kučinska laikā to sauca par valsts ieņēmumu palielināšanu un tautsaimniecības izaugsmi. Ministru prezidentes Straujumas laikā to sauca par Latvijas Silīcija ieleju. Tās ir ļoti pievilcīgas klišejas, bet stāsts ir tas pats - izvairīšanās no politiskā riska, izvēloties vieglāko ceļu - bez jaunrades un bez izdomas.

Arī šajā budžetā neatspoguļojas politiski sarežģītas izvēles vai jauns piedāvājums Latvijai - ir tie paši pelmeņi, tikai jaunā, spīdīgā iepakojumā.

Sabiedrībai gadiem ilgi tiek stāstīts par dažādām finanšu aksiomām un likumiem - par strukturālajiem deficītiem, par algu cenu spirāli, par bērniem, kas maksās par mūsu parādiem; par neizbēgamo atkarību no starptautiskajām kredītreitingu aģentūrām un to labvēlības; par to, ka nevaram atļauties labu izglītību, veselības aprūpi, infrastruktūru, jo neesam pietiekami bagāti.

Tā ir ļoti pateicīga mitoloģija, jo pat vairumam politiķu ir nepietiekama nojausma par to, kā patiesībā darbojas naudas aprite ekonomikā un kā nabadzīgās valstis var kļūt bagātas. Dienas beigās karalis ir pavisam kails. Nav nekādu aksiomu vai likumu, ir tikai fundamentāls radošās iztēles trūkums kombinācijā ar banālu koalīcijas politisko tirgu, lielākoties aiz slēgtām durvīm, un pamatīgu ideoloģijas un fiskālās konsolidācijas dogmatikas piešprici.

Priekšvēlēšanu un koalīcijas veidošanas laikā nepārtraukti runāts par krīzes menedžmentu. Pašpasludinātie krīzes menedžeri ar neviltotu pārākuma sajūtu nepagurdami sludināja, ka nu tik būs - nāks īstie tautsaimnieki pie varas un sakārtos valsti: mākam pelnīt biznesā, tātad mācēsim pelnīt arī valsts vadībā, jo valsts jau tāds liels uzņēmums vien ir.

Tomēr šajā budžetā mēs ļoti skaidri redzam - krīze valstī ir, bet menedžmenta joprojām nav. Ir 13,5 miljardu... budžeta bāze, kas nav tikusi pienācīgi revidēta un pielāgota prioritātēm. Ekonomika tikmēr slīd recesijā, tūkstošiem cilvēku zaudēs darbu. Veselības aprūpe, sociālā aizsardzība un inovācijas - šīs jomas turpina noasiņot. Tikmēr koalīcija stumj savu stagnācijas budžetu, izmisīgi mēģinot nosargāt "ekseli" ar 0,5 procentiem strukturālā deficīta, 42 procentiem valsts parāda un 30 procentiem nodokļu ieņēmumu īpatsvara pret iekšzemes kopproduktu.

Par neizmantotajām iespējām un pieviltajām cerībām. Latvijā vienmēr viss notiek cikliski - krīze, atgūšanās periods, nākamā krīze, nākamais atgūšanās periods. Līdzīgi kā 2008. gadā un arī kā kovida laikā - mēs iesaldējam attīstību, domājot tikai par šodienu un par nākamajām vēlēšanām. Tikmēr valstis, kurām ir skaidras, mērķtiecīgas attīstības vīzijas, turpina no mums attālināties, un visskumjāk, ka arī mūsu tuvākie kaimiņi, pārējās Baltijas valstis, turpina no mums attālināties.

Kamēr visur pasaulē plūst vēsturiski lielākās investīcijas atjaunīgajos resursos, elektromobilitātē, Latvijas politiķi filozofē par zaļā kursa apdraudējumu un atražo sazvērestības teorijas, kas apšauba klimata pārmaiņas.

Kamēr gudrās valstis mērķtiecīgi definē un attīsta nākotnes tehnoloģijas, Latvijas politiķi turpina atražot empīriski diskreditētas klišejas par to, ka tirgus ir visvarens un tajā nedrīkst iejaukties. Kamēr attīstītā pasaule atrod inovatīvus risinājumus, lai finansētu attīstības prioritātes, Latvija nespēj pārveidot pat *Altum* par pilnvērtīgu attīstības banku un pārnozaru misiju... dzinējspēku.

Šis budžets, tāpat kā valdības deklarācija, nesniedz nevienu drosmīgu atbildi tam, kāda ir Latvijas attīstības vīzija turpmākajai desmitgadei, kāds būs Latvijas piedāvājums pasaulē, - vai mēs ieguldīsim koksnes tehnoloģijās, vēja un saules parkos, ūdeņraža un baterijas tehnoloģijās, mākslīgajā internetā, kiberdrošībā. Vai mēs meklēsim iespējas, kā Latvijā ražot saules paneļus, vēja turbīnu komponentes, inovatīvus koksnes biomasas produktus, tostarp - eksportam. Vai mūsu guļbaļķu, apaļkoku saliekamās mājas spēs iekarot Eiropas tirgu. Kā mēs izmantosim tās gadsimta iespējas, ko sniedz *Rail Baltica* - topošais ekonomiskais koridors un mūsu nākotnes fiziskās, digitālās un arī militārās savienojamības mugurkauls. Vai mums būs pietiekami daudz fizikas skolotāju, lai skolēni varētu nokārtot obligāto fizikas eksāmenu. Vai mēs rīkosimies, lai uz Latvijas ceļiem neietu bojā četrreiz vairāk cilvēku nekā Zviedrijā un Norvēģijā. Vai mēs beidzot veidosim iekļaujošu vidi, lai cilvēki ar īpašām vajadzībām arī varētu baudīt dzīves autonomiju. Un visbeidzot - vai mēs pārstāsim samierināties ar to, ka trešdaļa valsts dzīvo nabadzībā un zem iztikas minimuma.

Šis budžets ir arī neizmantota iespēja novērst recesiju vai vismaz mazināt tās negatīvās sekas. Opozīcija nu jau vairākas nedēļas pēc kārtas Saeimas sēdēs sniedz tādas savdabīgas bezmaksas konsultācijas koalīcijai inflācijas, energocenu un dzīves dārdzības krīzes mazināšanā. Koalīcija stūrgalvīgi pretojas. Tikmēr mūsu ģimenes nodedzina savus iekrājumus, lai nosegtu astronomiskos rēķinus. Apmēram 10 tūkstoši cilvēku - saskaņā ar Latvijas Bankas šīgada prognozēm - šogad zaudēs darbu, un trešdaļai ģimeņu vispār nav nekādu iekrājumu, un tūkstošiem ģimeņu turpina dzīvot zem iztikas minimuma.

Koalīcija atsakās saprast šīs elementārās makroekonomiskās cēloņsakarības - katrs eiro, ko mājsaimniecības pārmaksā rēķinos, vājina to pirktspēju un tādējādi padziļina recesiju. Lielāks energoatbalsts tātad dotu drošības sajūtu ģimenēm piedalīties ekonomikā. Iekļaujošāks un pieejamāks darba tirgus ļautu ekonomikā piedalīties vairāk jauniešiem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, jaunajām māmiņām, pirmspensijas vecuma cilvēkiem, senioriem. Savukārt investīcijas zinātnē dotu signālu investoriem, ka Latvijai ir potenciāls inovāciju jomā.

Tikmēr šis ir sīkstuļa budžets, kurš ignorē neskaitāmas reālas valsts prioritātes un vienlaikus izšķērdē naudu. Piemēram, tā vietā, lai fundamentāli reformētu ilgstoši nesaimnieciski veidoto un uzturēto dzelzceļa infrastruktūru, "Latvijas dzelzceļš" saņems papildus 18 miljonus dotāciju infrastruktūras uzturēšanai.

Tā vietā, lai pieprasītu no sabiedrisko autopārvadājumu karteļa zaudējumu atlīdzināšanu (nekavējoties - zaudējumu atlīdzināšanu!) un, kur vien tas ir iespējams, pasažieru pārvadājumus pārorientētu uz dzelzceļu, mēs šajā melnajā caurumā iemetam vēl 10 miljonus.

Kamēr *Rail Baltica* projekts jau ilgstoši slīkst nekompetentā un šauru interešu dominētā pārvaldības krīzē, Satiksmes ministrija viegli iet tā saucamā nacionālā ieviesēja, uzņēmuma "Eiropas dzelzceļa līnijas", darboņu pavadā, piešķirot tiem 11,5 miljonu finansējumu par apšaubāmām aktivitātēm, kam Eiropas Komisija jau vairākkārt ir atteikusi Eiropas Savienības finansējumu.

Vitenberga kungs, es esmu stāvējis pie *Rail Baltica* projekta šūpuļa un 10 gadus cīnījies par labu pārvaldību šajā projektā. Es elpošu jums pakausī katru dienu, lai novērstu jebkāda veida pārkāpumus šajā megaprojektā un Latvijas, Baltijas gadsimta iespējā. *(Starpsaucieni.)*

Kamēr mūsu perspektīvā jaunuzņēmumu kopiena saņem sešreiz mazāku finansējumu, nekā pieprasīts, Nacionālās apvienības vadītajās ministrijās tiek izdāļāts finansējums sev pietuvinātu cilvēku personīgajiem muzejiem, vēstures filmām un jaunām ceļazīmēm lībiešu valodā.

Visbeidzot - uz nedaudz optimistiskākas nots. Par mācīšanos no pasaules labākajiem. Gudras valstis maksimāli atbrīvo savu valsts budžetu no ilgtermiņa investīciju slodzes. Ir neskaitāmi citi instrumenti, veidi, kā valsts var finansēt savas attīstības vajadzības. Es minēšu četrus piemērus.

Pirmkārt, valsts garantijas. Šis ir ļoti plaši izmantots instruments. Piemēram, Ziemeļvalstīs šādā veidā finansēti ir tādi infrastruktūras megaprojekti kā Ēresunda tilts, Kopenhāgenas metro, kā arī topošais Fēmarnas šauruma šķērsojums starp Dāniju un Vāciju.

Otrkārt, nacionālās attīstības bankas. Vēstures gaitā mums ir izcili piemēri, sākot no Korejas Attīstības bankas, Brazīlijas *BNDES*, Vācijas *KfW*; arī Polijā ir ekselenta attīstības banka - *BKG*.

Altum ir perfekta platforma un potenciāls dzinējspēks, piemēram, energopārejas, mājokļu attīstības, kā arī eksporta kredītu un eksporta garantiju jomā; tiek izmantotas arī zaļo obligāciju emisijas iespējas, lai atslogotu budžetu no šīm ilgtermiņa investīcijām, kuras ir iespējams finansēt daudz radošākos veidos nekā tikai caur budžeta ietvaru.

Treškārt, efektīvāka Eiropas Savienības fondu izmantošana. Pieskarsimies tā saucamajai apvāršņa programmai pagājušajā finanšu perspektīvā. Vācijas institūti - Fraunhofera institūts un Maksa Planka institūts - kopā saņēma vienu miljardu - Eiropas Savienības finansējumu programmā *Horizon 2020*. Zviedrija, Dānija un Somija kopā saņēma piecus miljardus šī finansējuma.

Helsinku pilsētai... un šis ir mans personīgs, ļoti iemīļots piemērs, daudz ar to saskāros arī darbā ar *Rail Baltica*... Helsinku pilsētai ir inovāciju ietvaruzņēmums, kas saucas *Forum Virium Helsinki* un kas ir iesaistīts vairāk nekā 20 dažādās Eiropas Savienības struktūrfondu programmās. Daudz kur tas esot vadošais partneris un daudz kur piesaistot milzīgas, miljonos mērāmas investīcijas, kas pēc tam rezultējas inovāciju procesā un pēc tam, protams, rezultējas ekonomikas izaugsmē.

Latvijai ir vajadzīga šāda institūcija, kas palīdzētu mūsu, Latvijas, inovāciju ekosistēmai iesaistīties starptautiskajos konsorcijos un sagatavot spēcīgus pieteikumus attiecībā uz *Horizon*, lai arī mēs varētu pretendēt uz to vairāk nekā simts miljardu vērto naudas podu tā saucamajā apvāršņa programmā, kas ir pieejama visām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Un tā ir tikai viena no neskaitāmām Eiropas Savienības struktūrfondu apakšprogrammām.

Un, ceturtkārt, valsts kapitālsabiedrības, īpaši tās, kas ir dažādu veidu infrastruktūras pārvaldītājas. Šo uzņēmumu rīcībā ir milzīga aktīvu bāze, kas sniedz iespējas emitēt parāda vērtspapīrus un investēt, tostarp kombinējot šīs investīcijas ar valsts garantijām un *Altum* finanšu atbalstu.

Atkal ir neskaitāmi piemēri Eiropā: no *Deutsche Bahn AG* Vācijas dzelzceļa infrastruktūrā, no Zviedrijas *Trafikverket* līdz Kopenhāgenas pilsētas un ostas korporācijai, līdz pat *HafenCity* - ostas pilsētas uzņēmumam Hamburgā.

Un, mācoties no pasaules labākajiem, gudras valstis izmanto nodokļu politiku kā aktīvu attīstības veicināšanas instrumentu. Nodokļu politikas... moratorija noteikšana ir fundamentāla koalīcijas kļūda recesijas apstākļos - un ne tikai. Tā ir savu roku sasiešana, ierodoties uz ārmreslinga maču.

Ja vēlamies attīstīt ražīgumu un vienlaikus stiprināt mūsu uzņēmumu konkurētspēju, mums ir jāmaina nodokļu politikas akcenti. Un tas ir jādara steidzami! Un pirmām kārtām jābeidz ar nodokļiem žņaugt mūsu visvērtīgākais resurss - mūsu cilvēku darbs. Tā vietā nodokļi ir jāpārnes uz neproduktīvo kapitālu, pirmām kārtām - uz ekskluzīvām, ilgstošā dīkstāvē esošām zemēm lielajās pilsētās. Pastaigājot pa Rīgu, katrs no mums saskatīs neskaitāmus šādus ilgtermiņa dīkstāves pierādījumus - īpašumus, kuru īpašnieki, neieguldot ne centu šo zemes īpašumu sakopšanā, ir nopelnījuši miegā milzīgu kapitāla pieaugumu pie ļoti niecīga nodokļa apjoma.

Tie, kas ir padziļināti studējuši Honkongas un Singapūras ekonomikas vēsturi, ļoti labi zina, cik jaudīgs attīstības instruments ir zemes vērtības nodoklis kombinācijā ar gudru pilsētas zonējuma un teritoriālās attīstības politiku. Mums nav jāizgudro ritenis no jauna, mēs varam mācīties no pasaules labākajiem.

Frakcijas PROGRESĪVIE komanda deputāta Andra Šuvajeva vadībā ir intensīvi strādājusi, lai sagatavotu konstruktīvus, jaudīgus priekšlikumus valsts budžeta projektam, lai kaut nedaudz saglābtu to, kas vēl šajā budžetā ir saglābjams.

Tāpēc, cienījamā koalīcija, lūdzu, atbalstiet šos priekšlikumus! Mēs visi esam par pārtikušu un konkurētspējīgu Latviju.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Lapiņa kungs, vai jums pietiktu ar 13 minūtēm? *(Starpsauciens: "Pietiks, pietiks.")*

Vārds deputātam Ģirtam Lapiņam.

Ģ. Lapiņš (NA).

Priekšsēdētāj! Kolēģi! Kariņa kungs! Ministri! Budžets nav ideāls, bet ir labs, sabalansēts. Gribu pateikt paldies Kariņa kungam, Ašeradena kungam, ministriem par sagatavoto budžetu.

Kopējam kontekstam - svarīgākie skaitļi.

2023. gada budžeta deficīts - 1,95 miljardi jeb 4,2 procenti no IKP. Ir plānots mērens ekonomikas kritums. IKP prognoze 2023. gadam - mīnus 0,6 procenti. Un parāda apkalpošanas izmaksas sadārdzinās, padarot budžeta deficīta finansējumu dārgāku. ASV ātrāk sāka celt procentu likmes, šobrīd ir jau virs četriem procentiem. Eiropas Centrālā banka drīz sasniegs trīs procentus. Tas - kopējam kontekstam, lai mēs saprastu, kur mēs šobrīd esam.

Ko tas nozīmē? Jau šobrīd ir liels budžeta deficīts, ekonomikā ir sagaidāms kritums, bet aizņemties paliek dārgāk. Lielākas procentu likmes rada lielāku parādu un budžeta deficītu. Kredītreitingu aģentūras var samazināt mūsu kredītreitingus, kas padarīs aizņemšanos vēl dārgāku.

Skaidrs, ka visu budžetu 15 minūtēs neizstāstīšu, tāpēc koncentrēšos uz atsevišķiem prioritārajiem jautājumiem.

Pirmais - drošība. Neviens šajā zālē nav jāpārliecina, ka pēc 24. februāra zvērīgā Krievijas iebrukuma Ukrainā drošība šobrīd ir mūsu galvenā prioritāte. Godīgi būtu teikt, ka vienmēr ir bijusi, bet iepriekš neesam tam veltījuši nepieciešamo uzmanību un budžeta finansējumu. Šobrīd

situācija ir pilnīgi mainījusies, jo tepat aiz robežas ir agresorvalsts, kas pēc Ukrainas var iebrukt Kazahstānā vai Baltijā.

2023. gadā aizsardzības nozares budžets sasniegs 987 miljonus eiro, kas ir 2,25 procenti no iekšzemes kopprodukta. 2024. gadā tie būs 2,4 procenti no IKP, 2025. gadā - 2,5. Plāns līdz 2027. gadam sasniegt trīs procentus no IKP, ja ne ātrāk.

Budžeta prioritātes nākamajam plānošanas periodam ir: Nacionālo bruņoto spēku spēju attīstība, pilnvērtīga valsts aizsardzības dienesta ieviešana Latvijas pilsoņiem vecumā no 18 līdz 27 gadiem, uzņemošās valsts infrastruktūras, Sēlijas poligona attīstība. Visaptveroša valsts aizsardzība.

Galvenās papildu izdevumu pozīcijas 2023. - 2025. gadā ir: pretgaisa aizsardzības sistēmu iegādei paredzētie 600 miljoni eiro, līdzekļi speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei 166 miljonu eiro apmērā, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo - 103 miljoni, valsts robežjoslu infrastruktūras izveidei - 77 miljoni eiro.

Gribu novēlēt aizsardzības ministrei Mūrnieces kundzei, lai izdodas realizēt visas šīs plānotās prioritātes.

Un runa ir gan par ārējo apdraudējumu, gan iekšējo, jo diemžēl piektā kolonna, kolaboranti bija gan Ukrainā, gan ir pie mums, Latvijā. Tāpēc ir prieks, ka Valsts drošības dienestam ir paredzēts papildu finansējums un šobrīd jau redzam aktīvu Valsts drošības dienesta darbu un salīdzinoši daudz aizturēto, apcietināto naidīgo elementu.

Otrā lieta - ekonomika. Premjers Krišjānis Kariņš ir sacījis: "Veidojot valdību, mēs apņēmāmies šajā posmā veikt plašu ekonomikas transformāciju vai pārveidošanu ar mērķi palielināt augstas pievienotās vērtības eksportu mūsu iekšzemes kopproduktā, mūsu ekonomikā. Lai šo paveiktu, mums ir jāveic sistēmiskas un plaši koordinētas maiņas gan mūsu valsts drošības uzlabošanā, gan izglītības sistēmas, enerģētikas apgādes sistēmas, mūsu valsts konkurētspējā, dzīves kvalitātē un veselības aprūpes sistēmā kopumā."

Uzstājoties Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā, Kariņa kungs atkārtoja šo tēzi, kad prasīja, kādas darbības... ieceres par ekonomikas transformāciju... Kariņa kungs sāka runāt par fondu biržu un valsts uzņēmumu kotāciju tajā. Atvainojiet, Kariņa kungs, šeit es jums nepiekrītu. Ar "Latvenergo" vai "Latvijas valsts mežu" privatizāciju atrisināt visas ekonomikas problēmas... Es esmu pret stratēģisko Latvijas uzņēmumu privatizāciju, tā vietā ir jāstrādā ar bankām, kas strādā Latvijā, lai nodrošinātu finansējumu uzņēmumiem, un šobrīd šis darbs arī norit. Es zinu, ka Latvijas Banka pie tā strādā.

Bet, ja atgriežamies pie ekonomikas attīstības 2023. gadā, tad 12,2 miljoni ir uzņēmumu izaugsmes, konkurētspējas un finanšu pieejamības veicināšanai, tostarp būtiskākā aktivitāte ir investīciju fonda darbības turpināšana... 2,87 miljoni eiro ir inovāciju fonda agrīnas stadijas pētniecības projektiem ar komercializācijas potenciālu... divi miljoni eiro - inovāciju fonda iniciatīvas tālākai attīstīšanai jeb agrīnas stadijas pētniecības projektiem ar komercializācijas potenciālu, 200 tūkstoši eiro - jaunuzņēmumu nozares ekosistēmas attīstībai. Pie šī punkta gribētu mazliet pakavēties.

Frakcija "Nacionālā apvienība" tikās ar Latvijas Jaunuzņēmumu asociāciju, un ir skumji, ka budžetā diemžēl mazliet pietrūka. Kopā bija nepieciešami 400 tūkstoši eiro, bet ir tikai 200 tūkstoši, kas ir iestrādāts. Sīkums, bet ļoti ceru, ka varēsim rast papildus nepieciešamo finansējumu gan 2023. gadam, gan arī nākamajiem - 2024. un 2025. gadam.

Latvijas jaunuzņēmumi pēdējo 10 gadu laikā investīcijās ir piesaistījuši 576 miljonus eiro, no kuriem 362 miljoni eiro investēti pēdējo trīs gadu laikā. Ekonomikas ministrija jaunuzņēmumu ekosistēmas aktivitātēm 2023. - 2025. gadam ir pieprasījusi 1,2 miljonus. Plānots, ka šis ieguldījums jaunuzņēmumu ekosistēmā katru gadu piesaistītu 100 miljonus eiro lielas investīcijas, veicinātu vismaz 100 jaunuzņēmumu izveidi, radītu vismaz 500 darba vietas, apmācītu vismaz 100 investorus, nodrošinātu vismaz sešu jaunuzņēmumu ekosistēmas kopienas pasākumu norisi. Jāsaprot, ka ekonomiskajai izaugsmei svarīgi būs arī atveseļošanās noturības fondi - ja ieguldīsim gudri, tad izaugsme būs.

Trešā lieta - valoda. Citēšu Latvijas Republikas Satversmes preambulu: "Latvijas identitāti Eiropas kultūrtelpā kopš senlaikiem veido latviešu un lībiešu tradīcijas, latviskā dzīvesziņa, latviešu valoda, vispārcilvēciskās un kristīgās vērtības. Uzticība Latvijai, latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, darba tikums un ģimene ir saliedētas sabiedrības pamats." Savukārt valdības rīcības plānā ir teikts: "Nostiprināsim un attīstīsim latviešu valodu kā sabiedrības saliedētības instrumentu, paplašināsim latviešu valodas apguves un zināšanu līmeņa paaugstināšanas iespējas instrumentus un sekmēsim latviešu valodas lietotprasmi un kvalitāti dažādās sabiedrības grupās un lietojumu sabiedriski nozīmīgās jomās."

Ņemot vērā izaicinājumus informatīvās telpas drošībā un dezinformācijas riskus, ir būtiski nodrošināt iespēju apgūt un pilnveidot latviešu valodas prasmes, kas veicinātu sabiedrības saliedētību. Pieaugot iedzīvotāju, kas neprot latviešu valodu, proporcijai, var palielināties sociālā spriedze sabiedrībā. Valsts valodas apguves piedāvājums visā Latvijas teritorijā veicinās personu ar sliktām vai nepietiekamām latviešu valodas zināšanām veiksmīgāku iekļaušanos darba tirgū, sniegs ieguldījumu valsts ekonomikā, kā arī veicinās piederības izjūtu Latvijai.

Tomēr esošās latviešu valodas apmācību iespējas ir fragmentētas un paredzētas ierobežotai mērķgrupai vai statusam, piemēram, latviešu valodas apmācība atsevišķās pašvaldībās vai latviešu valodas apmācība bezdarbniekiem.

Sabiedrības integrācijas fonds 2022. gadā nodrošināja iespēju apgūt latviešu valodu divu programmu ietvaros - reemigrantiem un Ukrainas civiliedzīvotājiem. Vienlaikus mērķtiecīgi netiek nodrošināta valodas apmācība plašākām sabiedrības grupām, kas dzīvo Latvijā, piemēram, mazākumtautību pārstāvjiem, nepilsoņiem, citiem ārvalstniekiem. Valsts finansējums šādām aktivitātēm tiek piešķirts sporādiski. Sabiedrības integrācijas fonds šā gada budžetā prasīja prioritārajos pasākumos piecus miljonus eiro valodas apmācībai visiem cittautiešiem, bet finansējums netika nodrošināts.

Lūgums konsolidēt un attīstīt latviešu valodas apmācību un rast finansējumu 2024. gada budžetā pilnā apmērā.

Ceturtā lieta - veselības aprūpe. Sākšu ar Valaiņa kunga fikciju par to, ka veselības budžets ir samazinājies par cik tur simts miljoniem. *(Starpsauciens: "Piecsimt!")* Tā ir fikcija, Valaiņa kungs, veselības aprūpes budžets ir palielinājies par 85,8 miljoniem. Tas, kas samazinājies, ir kovida vakcīnas, testēšanas izmaksas, aizsargmaskas - viss, kas bija cīņa ar kovida epidēmiju. *(Starpsauciens: "Izskatās, ka...")*

Nav apšaubāms, ka veselības aprūpei ir nepieciešams papildu finansējums, mēs joprojām atpaliekam no Eiropas rādītājiem pēc veselības aprūpes izmaksām uz vienu cilvēku, tāpēc ir īpašs prieks, ka 2023. gada budžetā veselības nozarei ir paredzēts papildu finansējums - 86 miljoni eiro. Tas paredz uzlabojumus onkoloģijas jomā, plašākas diagnostikas iespējas, paliatīvās aprūpes pieejamību un kvalitātes uzlabošanu pacientiem mājās, specializētas pārtikas nodrošināšanu,

jaunu onkoloģijas medikamentu iekļaušanu kompensējamo zāļu sistēmā. Tāpat paredzēts turpināt pārskatīt apmaksas tarifus. Turpināsies iepriekšējos gados aizsāktais darba samaksas palielinājums ārstiem un māsām, primāri rūpējoties par zemākās darba samaksas saņēmējiem. Tāpat paredzēti uzlabojumi bērnu veselības aprūpē.

Tajā pašā laikā gribu vērst uzmanību, ka pat tik ļoti bagāta valsts kā Norvēģija nevar atļauties apmaksāt visu, tādēļ ir īpaši svarīgi saprast, kas ir tas pakalpojumu grozs, ko valsts apmaksā.

Otrs jautājums - kā efektīvi šos līdzekļus pārvaldīt. Es ļoti negribu, ka ieslīgstam primitīvā populismā, ka naudas pieprasīšana veselības aprūpei tiek nonivelēta tikai uz naudu, atstājot novārtā pakalpojumu kvalitāti. Veselības aprūpei joprojām ir nepieciešami daudzi sistēmiski uzlabojumi. Vēlos akcentēt uzmanību tikai uz dažiem no daudziem jautājumiem.

Sabiedrības veselības aģentūra, Veselības inspekcija, Nacionālais veselības dienests, Zāļu valsts aģentūra, divas universitātes ar medicīnas fakultātēm, trīs universitāšu slimnīcas ar valdēm un padomēm, Veselības ministrijas ierēdņi - milzīgs resurss, bet ar atšķirīgu procesa redzējumu attiecībā uz to, kas ir jāveic vai kas ir jāsniedz pacientiem, kādā veidā, kādā laikā, kur un ar kādu pēctecību vai gadiem tālāko virzību, jo katram sektoram vai iestādei ir savas prioritātes, kuras diemžēl ir vienā sektorā, bet ļoti atšķirīgas. Pieņēmums, bet sistēmā pazūd cilvēks, pazūd pacients, un nav rezultāta, jo nav noteikts, kas ir sagaidāmais rezultāts.

Jautājums: cik poliklīnikas kabinetu ir Latvijas veselības aprūpes sistēmā, un kāda ir šo kabinetu noslodze valsts apmaksātajās konsultācijās? Un kāds ir personāla nodrošinājums un šo konsultāciju rezultāts? Kurš atbildēs uz šiem jautājumiem? Kurš atbild par šo procesu, un kurš pieņem lēmumu par apmaksas nosacījumiem? Tas pats par bilžu diagnostiku, aprūpes gultām, reanimācijas gultām, operāciju zālēm, laboratorijas iekārtām, asins kabinetiem un tā joprojām. Latvijas veselības aprūpes sistēma ir ļoti neliela pēc apjoma, bet - kāpēc tik sarežģīta pēc savas pārvaldības? Vai jautājums ir pārvaldības kompetencēs?

Kvalitātes jēdziens Latvijas Republikas veselības aprūpes sistēmā nozīmē statistiku ar gadījumu skaitu pēc nosaukuma, bet neatspoguļo sistēmas procesu un to radītos rezultātus. Kāpēc Latvijas veselības aprūpes iestādes netiek salīdzinātas savā starpā pēc to produktivitātes un efektivitātes rādītājiem? Benčmārkings, iekšējā, ārējā, funkcionālā un vispārējā salīdzinošā novērtēšana. Tā savukārt prasa zināmus veselības aprūpes sistēmas vadības speciālistu domāšanas standartus, jo slimnīcu vadītājiem ir jāskatās, kā darbojas organizācijas citās nozarēs, un uzņēmumu vai iestāžu procesos ir iekļautas stratēģijas, kas padara tos viennozīmīgi vairāk efektīvus. Tas ir svarīgi, izvēloties vadītājus.

Valsts budžeta apmaksātajā tirgū finansējums - nesaprotams, necaurskatāms un neprognozējams, jo nav noteikts tas, kāds rezultāts ir jāsasniedz, jo nav noteikts, kas ir šis rezultāts. Tāpēc maksājam tik, cik brīvas naudas paliek kontekstā ar citu nozaru vajadzībām un pēc principa, ka politiski nevienam sektoram nedrīkst atņemt, jo ir vajadzīga valdības stabilitāte. Maksāsim par rezultātu - nav iespējams, kamēr nav vienošanās, kas ir rezultāts. Tāpēc ir jautājums: kā un pēc kādiem principiem, un pēc kādiem rādītājiem vai priekš kādiem rezultātiem funkcionē Latvijas veselības aprūpes sistēma, kurš to vada, kurš pārvalda, kurš un kādus pakalpojumus saņem, kuram un par ko tiek samaksāts?

Šie ir daži jautājumi, ir vēl daudz citu jautājumu. Un es zinu, ka Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā... Kariņa kungs domā līdzīgi par to, ka mums ir... ja mēs piešķiram naudu, tad mums ir jāsagaida pretī rezultāts, jo diemžēl šī situācija, kad pēdējos piecos gados ir tiešām katru gadu piešķirti 100 miljoni, tai skaitā, piemēram, atalgojumam... Un tad sanāk tā, ka mēs dodam atalgojumu, lai principā palīdzētu, piemēram, māsām, bet lielākā šī proporcijas daļa aiziet

ārstiem, vadošajiem ārstiem, kas saņem *(Zālē troksnis. Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)* vēl vairāk.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, jūs esat aizrāvušies ar sarunām. *(Starpsauciens: "Jā!")* Pārtraukums būs, bet tas vēl nav sācies.

Ģ. Lapiņš. Tāpēc ir nepieciešami daudzi sistēmiski uzlabojumi, lai optimizētu, tai skaitā slimnīcas. Un es zinu, ka ir daudz izaicinājumu, tāpēc es arī gribu novēlēt Līgai Meņģelsones kundzei, lai strādā ar šiem sistēmiskajiem uzlabojumiem. Tiklīdz mēs dodam naudu, mēs prasām pretī rezultātu - efektīvāku, labāku, optimālu kvalitāti, bet to populismu par to, ka vienkārši iedodam naudu, iedodam naudu... Tas nav pareizi, tam visam pretī ir jābūt rezultātam.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, ir pienācis laiks pārtraukumam.

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu!

Kolēģi, lūdzu, palieciet savās vietās, pārtraukums nav sācies, mums būs vēl divi **paziņojumi**.

Vārds Armandam Krauzem paziņojumam par grupas sanāksmi.

A. Krauze (ZZS).

Kolēģi, es vēlos lūgt tos, kuri ir deputātu grupā sadarbības veicināšanai ar Azerbaidžānas parlamentu, atcerēties, ka pulksten 12.30 ir tikšanās ar Azerbaidžānas vēstnieku Viesu zālē. Tiem, kas nezina, - tepat pie liftiem augšā, otrajā stāvā.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Ievai Brantei par Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas sēdi.

I. Brante (AS).

Kolēģi deputāti, atgādinu, ka sanākam uz Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas sēdi mūsu sēžu telpā pulksten 12.45.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, lūdzu, apsēdieties! Vēl pārtraukums nav sācies, notiek Saeimas sēde. Dzintara kungs...!

Vārds Saeimas sekretāra biedrei Antoņinai Ņenaševai. Lūdzu!

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi, reģistrējušies 95 deputāti. Nav reģistrējušies: Gundars Daudze, Juris Jakovins, Dmitrijs Kovaļenko, Lauris Lizbovskis un Edvīns Šnore... ir. Viss.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Atsākam sēdi pēc pārtraukuma pulksten 13.30.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, pārtraukums ir beidzies. Tos, kas vēl atrodas ārpus zāles, aicinu ienākt zālē.

Turpinām sēdi pēc pārtraukuma.

Atgādinu, ka darba kārtībā ir likumprojekts "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam". Esam sākuši debates.

Nākamajam debatēs vārds - Latvijas Republikas iekšlietu ministram Mārim Kučinskim.

M. Kučinskis (iekšlietu ministrs).

Godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienījamās deputātes, godātie deputāti! Gribu novērst iespējamos pārpratumus un noraidīt sazvērestības teorijas. Žogs uz Latvijas austrumu robežas tiek būvēts. Man pašam ir bijusi iespēja pārliecināties, ka darbs notiek ātri un kvalitatīvi. Visas procesā iesaistītās amatpersonas un būvdarbu veicēji labi apzinās šīs aizsargsienas nozīmi Latvijas drošības stiprināšanā. Pirms nedēļas biju Lietuvā un varu apgalvot, ka mūsu žogs nebūs sliktāks par kaimiņu būvēto. Negribu publiski iztirzāt manu priekšteču padarīto un nepadarīto, bet šobrīd darbs notiek, un daudz apspriestā atpalicība no Lietuvas un Polijas robežbūves jautājumos tiks novērsta.

Es katru rītu saņemu ziņojumus par nelikumīgiem robežšķērsošanas mēģinājumiem, katru nakti Latvijas teritorijā nelikumīgi grib iekļūt pat vairāki desmiti cilvēku. Par laimi, pagaidām nav bijuši bruņoti incidenti, tomēr hibrīdkara paņēmieni mainās, un tos ir grūti prognozēt.

Šī gada budžetā plānotā summa valsts robežas joslas infrastruktūras izveidei ir nepilni 24 miljoni eiro. Tas ir būtisks ieguldījums, kas ļaus strauji virzīt uz priekšu aizsardzības sistēmas izbūvi Latvijā.

Esošajā ģeopolitiskajā situācijā mēs nedrīkstam atpalikt no kaimiņiem - Lietuvas un Igaunijas. Raugoties no robežu drošības apsardzības viedokļa, mūsu kaimiņi un sabiedrotie ir arī Polija un Somija. 20. gadsimta vēsture izcili ilustrē visu mūsu valstu savstarpējo saistību. Atgādināšu, ka visu minēto valstu teritorijas savulaik bija Krievijas impērijas sastāvā un pašreizējais Krievijas vadonis neslēpj nostalģiskas jūtas pēc impēriskās pagātnes. Šobrīd Krievijas vadoņa cieņā atkal ir cars Aleksandrs III un viņa vienīgie sabiedrotie ir Krievijas armija un flote. Mūsdienu valodā runājot, tie ir arī atomieroči, par kuru eksistenci nemitīgi atgādina Krievijas režīma propagandisti.

Šo bezjēdzīgo draudu ēnā mums ir jāstiprina mūsu valsts robežas. Robežas nav tikai siena vai dzeloņstiepļu žogs, tā ir arī moderni aprīkota novērošanas sistēma, kas ļauj precīzi izsekot visiem robežpārkāpējiem. Domāju, ka visi atceras neseno notikumu, kad kaimiņvalsts amatpersonas brutāli iegrūda Latvijas teritorijā divus Afganistānas iedzīvotājus. Viņi abi bija smagā veselības stāvoklī, un vēlāk viens no viņiem nomira. Pašu robežas pārkāpšanas faktu toreiz fiksēja robežsargu video, un šobrīd tā ir dokumentāla liecība, kura pierāda, cik nežēlīgi spēj rīkoties

mūsu austrumu kaimiņvalstu varas pārstāvji. Tas ir arī arguments, kas ļauj apšaubīt un atspēkot mītiskos stāstus par Latvijas robežsargu agresīvo rīcību pret nelegālajiem robežšķērsotājiem.

Vakar apmeklēju Valsts robežsardzes koledžu Rēzeknē. No Saeimas tribīnes gribu uzteikt šīs mācību iestādes pasniedzējus un audzēkņus. Tie ir motivēti, augstas raudzes profesionāļi, kuri apzināsies savus pienākumus un atbildību. Kaut vairāk būtu tādu cilvēku, kuri ir gatavi kalpot Latvijai!

Visbeidzot gribu uzsvērt, ka mūsu robežu aizsardzība var būt efektīva tikai tad, ja tiks atrasti veidi, kā sadarboties valsts dienestiem ar pašvaldībām. Noteikti strādāsim, lai veicinātu šo sadarbību. Ierobežoto līdzekļu dēļ domāju, ka pašvaldības ir būtiskākais visu iekšlietu dienestu sabiedrotais, pie tam tas attiecas ne tikai uz pašvaldību vadību un dienestiem, tas attiecas uz visiem pašvaldību iedzīvotājiem.

Godājamie deputāti, vēl daži vārdi par iepriekšējās Saeimas veiktajiem grozījumiem Imigrācijas likumā. Nedomāju, ka šie grozījumi, kas regulē Krievijas pilsoņu uzturēšanās nosacījumus Latvijas Republikā, ir kļūda. Kļūda ir politiķu paviršā attieksme pret šī likuma ieviešanas mehānismiem.

Pēc diviem iekšlietu ministra amatā pavadītiem mēnešiem man ir pilnīgi skaidrs, ka ieviest visas šīs normas līdz 1. septembrim vienkārši nav iespējams. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes rīcībā nav tādu resursu. Vienīgais saprātīgais ceļš ir salāgot jaunu pastāvīgās uzturēšanās atļauju izsniegšanu vai neizsniegšanu ar reālajām valsts iespējām. Protams, nosacījums par latviešu valodas zināšanām paliek spēkā. Bez dokumenta, kas apliecina latviešu valodas prasmes, pretendēt uz pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanu nebūs iespējams.

Patiesībā tas ir arī Latvijas valsts reputācijas jautājums. Esmu pārliecināts, ka šo jautājumu var atrisināt koleģiāli koalīcijas ietvaros. Galu galā katram no mums piemīt spēja saprast un loģiski domāt.

Kolēģi, Iekšlietu ministrijas un tās paspārnē esošo dienestu prioritātes ir labi redzamas budžeta projektu tabulās, tāpēc par tām tikai daži vārdi.

Svarīgākais ir un paliek cilvēki, tāpēc ceram, ka izdosies soli pa solim paaugstināt algas visiem nozarē strādājošajiem. Algu paaugstināšanai ir jānotiek katru gadu, un tā ir ierakstīts ministrijas plānos.

Nākamā prioritāte ir infrastruktūras izveide visos Iekšlietu ministrijas dienestos, īpaši Valsts policijā un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā. Tā ir principiāli jaunas un modernas sistēmas ieviešana, kas paredz jaunas telpas, inovatīvu datortehniku un sakaru līdzekļus. Plāni ir ļoti lieli, bet runāsim tad, kad tas būs paveikts.

Tēma, kuru vēl neesmu pieminējis, ir civilā aizsardzība. Arī tā ir būtiski jāpilnveido, un arī šajā gadījumā principiāli svarīga ir valsts un pašvaldības sadarbība. Nesen piedzīvotie plūdi Jēkabpilī skaidri parādīja, ka rīcībspējīgi pašvaldības vadītāji spēj efektīvi risināt krīzes situācijas. Jāiet uz priekšu, nevajag baidīties no pārmaiņām un atbildības.

Es aicinu Saeimu atbalstīt 2023. gada valsts budžetu pirmajā lasījumā.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Atim Švinkam.

A. Švinka (PRO).

Saeimas priekšsēdētāj! Ministru prezident! Ministres un ministri! Kolēģes un kolēģi! Šodien mēs visu laiku dzirdam vārdus "ekonomikas transformācija", un arī Kariņa kungs savā runā minēja, ka mums ir jāiegulda jaunās ekonomikās un eksportspējīgās ekonomikās un ka tas ir mūsu virziens. Tas viss ļoti skaisti izskatās, bet, ja mēs paskatāmies konkrēti, par ko es gribu šodien runāt - par jaunuzņēmumiem - , tad, atklāti sakot, man liekas, šīs tēzes kaut kā nesaiet kopā.

Ja mēs zinām, ka 2021. gadā jaunuzņēmumu kopiena (tie ir 356 uzņēmumi) valsts budžetā nodokļos ir nomaksājusi 46 miljonus... un es painteresējos, kādi tie nodokļi bija, - pārsvarā tie ir algas nodokļi, sociālie nodokļi, iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Un tas ir tieši tas, ko Kariņa kungs saka: augstas algas, eksportspējīgi uzņēmumi - tas ir virziens, kur mums būtu jāiegulda. Bet, ja mēs paskatāmies budžetā, tad notiek tieši pretējais.

Jau 2021. gadā jaunuzņēmumu kopiena gāja runāt, ka būtu nepieciešams investēt, ieguldīt 500 tūkstošus. Bija garas sarunas, kas sākās 2021. gadā, 2022. gada beigās tika meklēti dažādi kompromisi, vienojās par 400 tūkstošiem gadā, trīs gadu periodā - par 1,2 miljoniem. Nav labi, nav pietiekami, bet vismaz kaut kas. Ko mēs ieraugām šīsdienas budžetā? Mēs visi zinām atbildi - tie ir 200 tūkstoši. Tad kāpēc? Tas bija tikai lozungs, tie bija tukši vārdi? Tas ir ilustratīvi. Tad mēs skatāmies, ka visas šīs runas ir tukšas, lai būtu vienkārši skaisti izrunājamas, bet praksē, kur mēs redzam, ka, ieguldot līdzekļus, mēs saņemtu atpakaļ, to nedarām.

Ja šogad mēs ieguldītu 500 tūkstošus, nākamgad - miljonu un pēc trīs gadiem - 1,5 miljonus, es varu apgalvot, ka pēc trīs gadiem nodokļu ieņēmumi no šīs kopienas būtu divreiz lielāki, būtu 100 miljoni. Vai varbūt jums liekas, ka tas tā nevar būt?

Mēs varam salīdzināt Igaunijas un Lietuvas pieredzi. Mēs zinām, ka Igaunija trīs gados piesaistījusi 2,76 miljardus, Latvija - 362 miljonus. Tas nav godīgi pret šiem uzņēmējiem, kas tādā partizānu cīņā mēģina kaut ko darīt un patiesībā to dara uz patriotisma pamatiem, jo tikpat labi, jūs zināt, viņi varēja piereģistrēties Lietuvā vai Igaunijā - tas nebūtu tik grūti. Un tā vietā, lai investētu, mēs nogriežam līdzekļus, iedodam ūdeni, sausiņus un - centieties darīt, kā jums sanāk.

Lapiņa kungs arī minēja, ka Ekonomikas ministrijā notiek cīņa par to, ka vajadzētu palielināt... Viss ir apsveicami, bet jūs esat koalīcijā, jums tomēr būtu jāspēj pārliecināt kolēģus, ka šīs ir jēgpilnas investīcijas. Es domāju, ka šeit nebūtu kaut kādu tādu vērtību sadursmju jebkurai no partijām. Mēs, visa 14. Saeima, varētu vienoties pārvērst, kā jūs minējāt... ekonomikas transformāciju un tomēr virzīt, ka šī augsto algu, pievienotās vērtības, eksportspējīgā ekonomika varētu būt dzinējspēks. Šobrīd mēs pagriežam muguru šai komūnai.

Mazlietiņ akmentiņš Nacionālās apvienības laukā. Arī Puntuļa kungs pacentās atņemt *start-up* māju, kas bija Kronvalda bulvārī 4, un līdz šim brīdim nav atrasta vieta.

Mēs, visi deputāti, esam saņēmuši 150 jaunuzņēmumu vadītāju un dibinātāju vēstuli, bet - cik tad mēs esam atbildējuši, un kāda ir tā mūsu atbilde? Mūsu atbilde ir: divreiz mazāk, tomēr atņemsim naudu, un - dariet, ko gribat. Vai tas ir godīgi?

Es vēl minēšu dažus piemērus, kas tad tie uzņēmumi ir, jo varbūt mums no sava "stikla kalna" šeit liekas, ka viss ir labi... skaistas runas, mums ir siltas izjūtas par to, kas un kā, bet tie ir dzīvi uzņēmēji... uzņēmumi. Trīs piemēri.

Robotikas uzņēmums AIRONS 2022. gadā piesaistīja visvairāk investīciju - 39 miljonus. 2021. gadā tajā strādāja 60 darbinieki, valsts budžetā iemaksāja 432 tūkstošus.

Latvijā pašlaik vienīgajam vienradzim jeb jaunuzņēmumam *Printful*, kura novērtējums investīciju piesaistes rezultātā pārsniedz vienu miljardu dolāru, 2021. gadā bija vislielākais apgrozījums - 70 miljoni, budžetā iemaksāja astoņus miljonus.

E-komercijas jaunuzņēmumam *Printify* 2021. gadā bija otrs lielākais apgrozījums - 17 miljoni, budžetā iemaksāja četrus miljonus. *(Starpsaucieni.)*

200 tūkstoši jums varbūt liekas...

Sēdes vadītājs. Švinkas kungs, diemžēl to varētu traktēt kā sarunāšanos ar zāli. Izsaucieni ir atļauti.

A. Švinka. Es cenšos turpināt.

Sēdes vadītājs. Turpiniet savu uzrunu.

A. Švinka. Igaunija ir investējusi 1,5 miljonus. Ja mēs rēķināmies, ka 200 tūkstoši ir daudz, tad to, vai 1,5 miljoni ir daudz vai maz, jūs paši varat lemt.

Ko es gribu teikt. Kad mēs paskatāmies, kāda ir tā rīcība, ko šie jaunuzņēmumi plāno, varbūt liekas... pārbaudīsim, ko tad viņi dara. Viņiem ir stingri izstrādāts budžeta plāns, kā investēt. Tās ir *start-up* datubāzes, IT talantu piesaiste no citām valstīm, semināri, vebināru sērijas, hakatonu organizēšana, dalība ārzemju pasākumos, eņģeļu investoru apmācības. Mēs redzam arī ekonomikā - privātpersonu noguldījumi bankās pieaug.

Mēs šeit runājam, ka trūcīgākajiem un vidusslānim šobrīd nav naudas, bet mēs arī saprotam, ka mums ir pietiekami daudz bagāto cilvēku, un šāda eņģeļu investoru apmācība varbūt būtu solis, kā piesaistīt vairāk investīciju šiem uzņēmumiem. Varbūt arī šeit mums ir turīgi cilvēki, es nezinu, varbūt Šlesera kungs vēlētos kļūt par eņģeli *(Smiekli. Starpsaucieni.)*, bet tad droši vien būtu nepieciešami kaut kādi ieguldījumi apmācībās, sagatavošanās pasākumi eņģeļu kopienas fonda izveidei Latvijā.

Ir daudz piemēru, ko šī komūna var izdarīt. Un tā ir koalīcijas attieksme: šai komūnai iedot ūdeni, sausiņus un - cīnieties tālāk, kā mākat.

Es uzskatu, ka mēs, 14. Saeima, varam būt vienoti šīm investīcijām, ko premjers minēja, - ka investēt... un tie būtu ne tikai lozungi, bet arī praktiska darbība.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Vilim Krištopanam. *(Starpsaucieni.)*

V. Krištopans (LPV).

Paklausieties mani. Paklausieties mani un tad nāciet. *(Pauze.)*

Sēdes vadītājs. Lūdzu, Krištopana kungs, turpiniet!

V. Krištopans. Noklausījos Krišjāņa Kariņa runu. Bija tāda sajūta, ka jūs esat tikko atnācis un ieraudzījis, ka ekonomika atrodas drupās un jāsāk kaut ko darīt. Bet jūs taču bijāt pie varas 20 gadus, jūs bijāt ekonomikas ministrs, iedomājieties, no 2004. gada līdz 2006. gadam. Jums bija laiks 20 gadi, lai izlabotu visu to, ko mēs it kā esot sastrādājuši deviņdesmitajos. Jūs tieši tā kā

Putins sūdzaties... 20... pāri... gadus ir pie varas un sūdzas par deviņdesmito gadu oligarhiem, kuri izputinājuši visu valsti.

Pavadošajiem likumiem bija jābūt pavisam citiem: darbaspēka nodokļu samazināšana, nekustamā īpašuma... atcelšana, veselas virknes nodevu atcelšana, valsts pārvaldes samazināšana par 20 procentiem, valsts pārvaldei kvadrātmetru, ko apkurina par nodokļu maksātāju naudu... samazināšana par 20 procentiem, birokrātijas mazināšana, pareizāk sakot, tīrīšana.

Mēs savā laikā strādājām ar Zinātņu akadēmijas prezidentu Kalviņa kungu, Rostovska kungu pie inovāciju fonda un pie inovāciju programmas. Pirms dažiem gadiem mēs "apstaigājām" ministrus (Reira kungs atceras, Vitenberga kungs atceras) - uz mums skatījās kā uz marsiešiem. Un kas pa šiem dažiem gadiem ir mainījies? Ekonomikas ministrijas programmā ir parādījies inovāciju fonds 2022. - 2024. gadam ar kaut kādiem 10 miljoniem, kas ir nekas. Bija jāsāk ar 100 miljoniem inovācijām, tad būtu tāds inovāciju fonds, par kuru šeit runāja Briškena kungs, vai kā *Catapult* inovāciju centri Anglijā, kur uz vienu ieguldīto mārciņu atpakaļ nāk septiņas mārciņas.

Nu, piemēram, nevajadzīgo institūciju likvidēšana. Mums ir tāda Fiskālās disciplīnas padome. Ja jau tā tik briesmīgi nodarbojas ar fiskālo disciplīnu, tad kāpēc valsts parāds... valdības parāds izaugs no 10 miljardiem 2018. gadā līdz 19 miljardiem šī gada beigās? Ja viņu nebūtu, tad būtu vēl lielāks tas valsts parāds? Jeb vai otrādi - viņi vienkārši slavēja, dziedāja slavas dziesmas Kariņa valdībai?

Paldies Jānim Reiram, kurš lasa mūsu partijas programmu. Mūsu partijas programmas 12. punktā ir rakstīts: "Izveidot spēcīgu nacionālās attīstības banku." Paldies, ka jūs ieklausījāties! Protams, tā tēma ir dziļa, tā tēma ir tāda, kas prasa dziļu analīzi. Vispirms jūs ar vieglu roku atļāvāt likvidēt trešo lielāko banku valstī - "ABLV Bank" ar tūkstoš darbiniekiem, ar viena miljarda kredītportfeli - zem it kā dzeltenās preses virsrakstiem "Naudas atmazgāšana... naudas atmazgāšana" un rezultātā tagad jūs raudat, ka jums banku tirgus ir saspiests, dominē trīs bankas, kreditēšana ir vāja un tā tālāk.

Jāanalizē vēl dziļāk. Nevajadzīgi pārregulēts uzraudzības tirgus. Piemēram, kurš izdomāja, ka jāskatās 20 gadus atpakaļ uz darījuma izcelsmes dokumentiem? Amerikāņi vai vietējie? Amerikāņi ar latviešu uzvārdiem. Svaigs piemērs. Tikko, pārtraukumā, tikos ar jauniem, talantīgiem uzņēmējiem. Divi piemēri.

Pirmais. Viņiem ir 20 dažādi ēdināšanas punkti - kafejnīcas un arī vienkārši ēdināšana - , un viņi saka: "Ko mums darīt? Mēs paskatījāmies šī gada izmaksas. Mums tagad ir jābūvē pārtikas fabrika, kur mēs šiem 20 punktiem gatavojam dažnedažādu pārtiku. Ja mēs to būvēsim Valgā, tas mums izmaksās par 30 procentiem lētāk."

Otrs piemērs - no šiem pašiem uzņēmējiem. Viņš saka: "Pirms deviņiem gadiem es kā privātpersona pārdevu dzīvokli un nopirku dzīvokli pirms deviņiem gadiem. "Swedbank" man prasa: "Uzrādiet, lūdzu, darījuma dokumentus, no kurienes nauda, un tā tālāk."" Viņš saka: "Darījumu konts bija jūsu bankā. "Swedbank" bija darījumu konts, jūs taču visu redzat - kas pirka, kā..." Vienalga aizvēra viņam kontu ciet. Tas ir normāli? Tā ir pārregulēta banku uzraudzība.

Vēl viens jautājums: kas ir reālāk - nabadzīgai ekonomikai mēģināt finansēt labu izglītību vai steidzīgi pacelt ekonomiku, lai var finansēt labu izglītību? Igaunijā skolotāju algas ir lielākas nevis tāpēc, ka tur ir mazāk skolu, bet tāpēc, ka tur ir lielāka ekonomika. Par to jau mēs šodien esam dzirdējuši ne vienreiz vien.

Vēl viena laba tēma - aizsardzība. Jā, mēs esam par trīs procentiem aizsardzībai. Tāds ir šis laiks. Bet kā sabiedrība - tie, kas maksā nodokļus, - paskatīsies uz visu to, kas notiek? Bija trauksmes cēlēja ziņojums par bezjēdzīgo patronu ražošanu - klusums. Tagad tikko ēdināšana uzpeldēja - klusums. Te jāpiekrīt... Rajeva kungs man atļāva viņu... ne viņu citēt, bet atļāva pateikt to domu, ko viņš man pateica pirms dažām dienām. Savā laikā Pēteris I teica tā: jebkuru intendantu, jebkuru, kas nodarbojas ar piegādi armijā, ja viņš ir strādājis tur vairāk par gadu, var droši nošaut, jo ir skaidrs, par ko viņu nošaus. Bet mums tur sēž Garisons vēl no Rinkēviča laikiem. Jūs iedomājieties - ja tur uztaisītu izmeklēšanas komisiju, kas tur viss peldētu augšā...

Ja notiks brīnums un Kariņa valdība nostrādās četrus gadus, kā jūs to plānojat, starp citu, tad jūs diemžēl būsiet iztērējuši visu aizņemšanās limitu, kas mūsu valstī pienākas pēc tā saucamajiem Māstrihtas kritērijiem. 10 miljardi bija 2018. gadā, 2023. gada beigās būs 19 miljardi. Ja jūs tā turpināsiet, 2026. gada beigās būs 25 miljardi.

Daži no jums ir lasījuši tādu, ja nemaldos, amerikāņu zinātnieka izdotu grāmatu. Arī latviski tā tika izdota 2010. gadā, saucas "Ekonomiskā slepkavas grēksūdze". Un tur vajag palasīt nodaļu, kur rakstīts: "Ja gribat iznīcināt valsti, aizņemieties un tērējiet, aizņemieties un tērējiet, pērciet pasīvus, nevis aktīvus." Kādus aktīvus jūs esat nopirkuši par tiem deviņiem miljardiem? Nulli! Jūs visu esat iztērējuši.

Kad 11. janvārī Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā es uzdevu Ašeradena kungam jautājumu, cik ir mūsu valdības parāds uz 2022. gada 31. decembri... gada beigās (jebkurš uzņēmējs paskatās, kādi viņam ir parādi), Ašeradena kungs sačukstējās ar savu parlamentāro sekretāru un beigās atbildēja: "Vai tad jūs neredzat tajos slaidos? 16 miljardi." Es prasu: "16?" - "Jā." Jūs savulaik samelojāt, Ašeradena kungs, tieši par 767 miljoniem, jo valdības parāds uz gada beigām bija 16,767 miljardi. Vai nu jūs esat nekompetents, vai jūs vienkārši nesekojat līdzi tam, kas notiek.

Bet vēl bēdīgāka situācija. Zem sociālā budžeta drusciņ ir paslēpta reālā situācija. Ja mēs noņemam nost sociālo budžetu, kurš, starp citu, ir plānots ar nelielu pārpalikumu, ap 200 miljoniem, tad mums paliek pliks pamatbudžets - 8,8 miljardi ieņēmumu un 10,7 miljardi izdevumu. Starpība - 2,1 miljards. Ko tas nozīmē? Tas nozīmē - katrs piektais eiro, ko tērē valsts budžetā, ir aizņemta nauda.

Mīļie cilvēki, vēl viena tēma. 2022. gadā tika dibināti 8800 uzņēmumu, likvidēti 11 tūkstoši uzņēmumu. Vienā novadā ir apmēram divi trīs uzņēmumi. Tas nozīmē, ka pagājušogad viena novada ekonomika ir pazudusi no Latvijas ekonomikas, un tā katru gadu. Valsts ekonomiku izglābs nevis Krišjānis Kariņš vai Arvils Ašeradens, valsts ekonomiku izglābs Latvijas pilsoņi, Latvijas iedzīvotāji, kuriem jūs esat tikai... kuriem būs viens lūgums - dodiet viņiem iespēju, samaziniet visu to slogu, kas pašlaik ir uz viņu pleciem.

Nobeigumā es gribu citēt mūsu politisko klasiķi. Bija tāds Fēlikss Cielēns, sociāldemokrāts, kurš laimīgā kārtā izglābās, pēc kara dzīvoja Zviedrijā un kurš savā grāmatā par pirmo neatkarības laiku rakstīja: "Mūsu nemākulība tai laikā vairoja mūsu nevarību." Mums ir vajadzīgs nevis nemākulīgs un nevarīgs premjers, kurš visus apmierina, visiem der, bet mums ir vajadzīgs premjers, kurš reāli glābj ekonomiku. Mums diemžēl nav paveicies.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Ministru prezidenta kungs, jūs vēlaties runāt?

A. K. Kariņš (Ministru prezidents).

Paldies. Ļoti interesantas debates. Protams, uz visu es šobrīd neatbildēšu, bet Švinkas kungam es gribētu teikt vienu lietu. Nupat viņš runāja par iztrūkstošajiem 200 tūkstošiem mūsu jaunuzņēmumu ekosistēmai, un, lai ieliktu kontekstā, - no Eiropas fondiem ir paredzēti 100 miljoni, kas šādiem uzņēmumiem būtu pieejami. Ekonomikas ministrijai šogad ir piešķirti papildu 24 miljoni eiro inovāciju attīstībai un tā tālāk. Kā Ekonomikas ministrija iekšēji to ir sadalījusi, tas ir jautājums, kas būtu jāuzdod konkrēti Ekonomikas ministrijai, bet ir jāsaprot, ka šeit, es atvainojos, jūs runājat par, varētu teikt, tādu interesantu lietu. Bet tas sāls ir tas, ka Latvijā jaunuzņēmumi attīstās, jo mums ir šī labā vide. Šis ir viens no mūsu ļoti labiem stāstiem.

Es esmu bijis pie vairākiem no viņiem, un, kad ar viņiem runā par to, kas būtu jāmaina, viņi nerunā, ka mūsu nodokļu sistēma būtu slikta, viņi runā par to, kāpēc lidosta nav lielāka, kāpēc nav vairāk reisu savienojumu, lai viņi varētu vairāk eksportēt uz āru un vairāk kur tikt. Bet te ir pavisam, pavisam cita lieta. Tas, ko mēs uzklausījām, - tik tiešām es nespēju šobrīd vienai vai otrai, es nezinu, biedrībai vai kas tas ir... vairāk vai mazāk naudas, bet acīmredzot te viss attīstās neatkarīgi no tā. Un lielās naudas, kas šiem uzņēmumiem ir nepieciešamas, - fondos ir 100 miljoni, un Ekonomikas ministrijai šogad ir papildu 24 miljoni eiro.

Valdība ir sapratusi, ka šis ir virziens, kas ir jāatbalsta, un mēs to arī turpināsim attīstīt, un, veidojot mūsu pieteikumus, tai skaitā Eiropas Atveseļošanas fondam, - tur ir virzīti nopietni līdzekļi arī šajā virzienā. Bet, ja ir ieteikums, ka vajadzētu labāk kaut ko pārveidot, tad šis ir konkrēts darbs arī šī budžeta un Eiropas fondu programmu ietvaros.

Mēs, protams, esam atvērti, lai saprastu, ko var labāk izdarīt, es esmu pilnībā atvērts, bet teikt, ka nekas netiek darīts, - tas vienkārši ir maldinoši. Ir ļoti lielas naudas, kas tiek virzītas. Vai vajag kaut ko uzlabot? Iespējams, bet tad strādāsim tādā veidā kopā.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Kristapam Krištopanam.

K. Krištopans (LPV).

Cienījamie kolēģi! Cienījamie ministri! Deputāti, deputātes! Cienījamais Prezidij! Ir, protams, zināmas priekšrocības, ja Saeimā ir viens no taviem radiniekiem, proti, šad tad var par velti uzēst Saeimas ēdnīcā, šad tad kā frakcijas priekšsēdētāja vietnieks es viņam varu likt kaut ko izdarīt, bet ir arī, protams, kaut kādi mīnusi. Protams, jāuztraucas ir par diviem cilvēkiem.

Bet par ko es gribēju runāt. Vispirms ir ekonomiskā transformācija. Ekonomiskā transformācija - šis jēdziens... man pagāja vairākas stundas, kamēr es tiku līdz galam, lai saprastu, ko Kariņa kungs ar to tieši domā. Es noklausījos vienu Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēdi, kur Lapiņa kungs ļoti korekti uzdeva jautājumu Kariņa kungam, proti, jūs politiski runājāt par ekonomisko transformāciju, kas ir tas budžetā redzamais - skaitļos - , kur jūs palīdzat, teiksim, jaunajiem uzņēmumiem vai eksportam ar pievienoto vērtību. Un ierakstā (tas jau kaut kad ap stundu un septīto minūti) Kariņa kungs saka tā (citēju): "Kas ir jāsaprot - ka tā ekonomiskā transformācija nav tieši no budžeta izrietoša, tā ir no visas sabiedrības domu maiņas izrietoša."

Cik tas ir izdevīgi! Paies četri gadi, mēs būsim vēl tālāk atpalikuši no Igaunijas un Lietuvas, un Kariņa kungs teiks: "Bet jūs taču sabiedrības domu... jūs taču to neizmainījāt, tāpēc mēs esam tur, kur mēs esam."

Viens cits jūsu kolēģis, kurš ir arī mūsu Saeimas basketbola komandas galvenais menedžeris, "Panorāmā" teica tā: "Ekonomikas transformāciju veido sistēma, kur mūsu uzņēmumi ir

konkurētspējīgi un galvenais ir darba ražīgums, digitalizācija." Nu tad es jums lūgtu: iesēdīsimies mašīnā, aizbrauksim uz Liepāju pie tās kundzes (viņu sauc Ginta Klints), kurai 30 gadus bija konditoreja, kuru viņa aizvēra pagājušajā mēnesī, un mēs viņai varam pateikt: jums nebija pareizās domas, jums vajadzēja pievienot vērtību pīrādziņam, jums vajadzēja augstāku darba ražīgumu. Tā ka - tas ir par ekonomikas transformāciju.

Ja mēs runājam par fiskālo politiku, es domāju, Vilis jau daudz ko pateica, bet jāņem vērā tas, ka Kariņa kungs savā "valdīšanas" laikā ir aizņēmies gandrīz vai tikpat daudz naudas kā Igaunija. Es domāju, ka mēs varētu paskatīties Ginesa rekordu grāmatā, varbūt pat tur varētu būt kaut kāda iespēja pārsist rekordu. Es ceru, jūs saprotat, ka mēs aizņemamies uz nākotnes paaudžu rēķina.

Divas dienas atpakaļ mums bija statistika, ka dzimstība ir viszemākajā līmenī... simts gados. Es neuzskatu, ka mēs varam turpināt lāpīt tos budžeta caurumus, vienkārši ņemot un aizņemoties.

Par nodokļiem. No vienas puses, nākamās vēlēšanas būs pēc četriem gadiem. It kā jau liktos, ka jūs varētu tik tiešām atvēzēties un veikt kaut kādas reformas. Latvijā ir 16 nodokļi, 10 pašvaldības nodevas un apmēram 100 valsts nodevas. Ja mēs paskatāmies tīri tā, kuri ir tie nodokļi, kas visvairāk ienes naudu, tad ir septiņi nodokļi, kas ģenerē apmēram 90 procentus no visiem ienākumiem. Pirmais ir valsts sociālās obligātās iemaksas, kas iet uz speciālo budžetu, pēc tam mums ir PVN, pēc tam - iedzīvotāju ienākuma nodoklis, akcīzes nodoklis, nekustamā īpašuma nodoklis. Šie pieci seši nodokļi ģenerē apmēram 90 procentus no visiem ienākumiem.

Kāpēc jūs negribat sākt kaut kādas reformas šajā virzienā? Kāpēc mēs šinī budžetā neredzam neko par nodokļiem? Es zinu - ministra kungs teica, ka otrajā pusgadā kaut kas mainīsies, bet mēs nevaram smacēt mūsu uzņēmējus un izlikties, ka mēs zinām labāk, kur novadīt to naudu, ko viņi samaksā nodokļos.

Un visbeidzot es gribu izdarīt kaut kāda veida pareģojumu. Nekas nav mūžīgs, un arī šī vara nebūs mūžīga. Un tad, kad nāks nākamā vara, vai tas būs Valaiņa kungs, Šlesera kungs... vai tas būs APVIENOTAIS SARAKSTS, viņiem būs dilemma. Un tā dilemma būs apmēram tāda - kā sabalansēt budžetu. Un ir tikai divi varianti: viens variants ir paaugstināt ieņēmumus, otrs variants ir samazināt izdevumus. Ir vēl trešais variants - visai valstij pelnīt. Es jums varu garantēt, ka nākamā vara, kas nāks, domās par to savu elektorātu, kas ir no privātā sektora. Un viņi neķersies pie nodokļiem, viņi ķersies pie valsts aparāta, viņi samazinās birokrātiju, viņi samazinās visas izmaksas. 290 tūkstoši cilvēku Latvijā saņem algu no valsts. Un tas ir tas, uz ko es ļoti ceru, - ka tas notiks ātrāk par nākamajām vēlēšanām.

Un visbeidzot - pats pēdējais, ko gribu pateikt. Tas varbūt uz tādas humora nots. Mūsu frakcijā laikam es esmu vienīgais, kuru varētu saukt par vakseri, jo es ticu zinātnei, bet kāda velna pēc mēs šogad tērēsim vēl 63 miljonus vakcīnām? To es nevaru saprast.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Ramonai Petravičai.

R. Petraviča (LPV).

Godātais Saeimas priekšsēdētāj! Godātais Ministru prezident! Cienījamie ministri un kolēģi! Nevienam nav šaubu, ka 2023. gada budžets tiek pieņemts sarežģītā laikā, tomēr 2023. gada konsolidētā valsts budžeta ieņēmumi tiek plānoti 12,7 miljardu eiro apmērā, un, salīdzinot ar iepriekšējā gada budžetu, tie ir par diviem miljardiem eiro lielāki. Savukārt 2023. gada budžeta

izdevumi ir paredzēti 14,7 miljardu eiro apmērā, un tie ir par 2,2 miljardiem lielāki nekā 2022. gadā.

Kosmiskā ātrumā aug valsts parāds, kas sasniegs jau 19,2 miljardus eiro. Kas no šiem tūkstošiem miljonu, kas ar vieglu roku ir pieauguši valsts izdevumu parāda daļā, ir atvēlēts parasto cilvēku pieaugošajām vajadzībām laikā, kad viss ir kļuvis stipri dārgāks?

Atgādināšu, ka valsts budžeta izdevumi ir pieauguši par 2233 miljoniem eiro. Savukārt senioriem, konkrēti, minimālās vecuma pensijas saņēmējiem, šajos par tūkstošiem miljonu palielinātajos valsts izdevumos ir paredzēts tieši viens miljons vairāk. Viens miljons vairāk ir paredzēts arī cilvēkiem ar invaliditāti, kuri saņem minimālo pensiju, un 2,5 miljoni - sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējiem. 2021. gadā tam tika atvēlēti 70 miljoni, 2020. gadā - 30 miljoni. Tas bija pensijām un pabalstiem, kuri nebija celti gadus desmit. Minimālās pensijas un pabalstu pieaugums būs tik nožēlojams, ka nenosegs pat indeksācijai piemēroto inflācijas koeficientu 22,87 procenti... pieaugumu. Tas viens miljons minimālās pensijas saņēmējiem ir kā zobu zāles un arī lielākoties ir iedots tikai tāpēc, lai nezaudētu miljonus no Eiropas. Un tas ir solītis atpakaļ, nevis uz priekšu.

Es minu inflāciju 22,8 procenti, bet, kā zināms, tas ir inflācijas vidējais koeficients. Trūcīgo un maznodrošināto personu izdevumus sastāda pārtikas preces un mājokļa izdevumi, kur inflācija ir no 50 līdz pat 300 procentiem. Mūsu visu ienākumus samazina inflācija, kāda nav redzēta kopš deviņdesmitajiem gadiem, bet trūcīgo personu pirktspēja samazinās vienkārši traģiski.

Nosakot jaunos minimālā ienākuma līmeņus, ir palaista garām būtiska lieta - lai arī aprēķinos piemērotu procentu no vidējiem mājsaimniecības ienākumiem. Šeit ir jāņem vērā reālā situācija, lai nepieļautu, ka cilvēks, kurš ir pensionējies pēc 2022. gada 1. augusta, saņem mazāk nekā cilvēks, kura pensija arī nesasniedz minimālo, bet kurš ir pensionējies līdz 2022. gada 1. augustam, un tad viņa pensija tika indeksēta, un tā būs lielāka nekā pēc 1. jūlija visiem pārējiem, kas ir pensionējušies pēc pensiju indeksācijas. Šeit gan būtu jābūt nosacījumam, ka palielinājums nedrīkstētu būt mazāks kā iepriekšējā gadā indeksētā pensija.

Šobrīd tie, kas pensionējās pēc 1. augusta, ir nostādīti sliktākā situācijā nekā tie, kas pensionējās agrāk. Nemaz jau nerunājot par to, ka reāli pensijas palielinājuma nav nevienam. Tiem, kuriem pensijas tika indeksētas, indeksāciju saglabā cik necik iepriekšējā līmenī, tātad pirktspēja, varētu pieņemt, nemainās, savukārt jaunpiešķirtās minimālās pensijas pirktspēja ir krietni zemāka. Tā nav sociāli atbildīga rīcība sociāli atbildīgā valstī.

Senioriem vēl pagājušajā gadā tika solīts atjaunot piemaksas par uzkrāto darba stāžu līdz 1995. gada decembrim. Ir jau pierasts, ka pirms vēlēšanām pensionāriem sasola un tad žigli to aizmirst. 2022. gada septembrī Ministru kabinetā tika iesniegts informatīvais ziņojums par piemaksu atjaunošanu un pensiju palielināšanu. Kur tas palika? Es šo esmu izdrukājusi, un tāds tiešām ir iesniegts. Labklājības ministrija ir sagatavojusi un iesniegusi, bet nez kāpēc tas nav skatīts. Un šeit arī skaidri ir norādīts, ka no 2023. gada piešķir piemaksas par apdrošināšanas stāžu līdz 1995. gada 31. decembrim. Pensionāri uz to cerēja, jo tas viss notika pirms vēlēšanām.

APVIENOTAIS SARAKSTS, es gribu vērsties pie jums, jo jūsu sarakstos bija arī Latvijas Pensionāru federācijas priekšsēdētāja un seniori. Latvijas Pensionāru federācija prasīja vien dažas lietas: atjaunot piemaksas, noteikt bāzes pensiju, indeksēt pensijas divreiz gadā un izmaksāt trīspadsmito pensiju. 2023. gada budžetā no tā nav pilnīgi nekā. Kaut vienu lietu jūs atbalstītu, jo jūs taču uzrunājāt pensionārus un solījāt viņiem to!

Labklājības ministres nav klāt, bet es gribu teikt, ka viņai ir ārkārtīgi labvēlīga situācija, jo premjers ir no viņas partijas, finanšu ministrs arī ir no viņas partijas. Un kāpēc gan lai viņi neatbalstītu savu ministri? Nezinu, vai vēl kādam ministram ir bijusi tik ērta un labvēlīga pozīcija, bet diemžēl tas neatspoguļojas budžetā.

Tēriņi sociālajai aizsardzībai attiecībā pret IKP Latvijā ir vieni no zemākajiem Eiropas Savienībā. Mūsu seniori tiek pakļauti nabadzībai un tiek pazemoti, viņi ir spiesti lūgt palīdzību sociālajiem dienestiem, lūgt pēc pārtikas un siltuma - pat pēc godīgi nostrādāta darba mūža. Tā nav cieņpilna attieksme pret mūsu cilvēkiem.

Valsts parāds jau tuvojas maksimumam, un, ja šogad seniori ir atstāti tukšā, tas nozīmē, ka arī nākamajos gados viņiem nav, ko gaidīt, un tas ir traģiski. Medicīnā trūkst naudas ne tikai medicīnas pakalpojumu savlaicīgai saņemšanai, bet arī mediķu algām. Mūsu valstī trūkst ap 1600 līdz 1800 ārstu un ap 3000 medmāsu. Nesen sociālos tīklus satracināja kādas medmāsas atklāta vēstule, kura, strādājot divās darbavietās, nespēja uzturēt sevi, skolot bērnus, nomaksāt rēķinus, tāpēc sakrāmēja koferus un devās uz Norvēģiju, jo viņa grib dzīvot, nevis eksistēt. Tās ir medicīnas māsas, kuru mums tik ļoti trūkst.

Vai tiešām budžeta izdevumu miljonos nevar atrast naudu lietām, kuras patiešām ir vajadzīgas valstij? Man liekas - tas ir jautājums par prioritātēm. Cik gadus tiks runāts, ka medicīnai un izglītībai naudas nebūs, kamēr netiks sakārtota sistēma? Piedodiet, bet kad tad tā sakārtošana ir plānota, un vai vispār ir domāts jebkad kaut ko sakārtot? Šī ir tāda ērta atruna, to varētu izmantot gadu desmitiem, lai nepiešķirtu naudu vajadzīgām lietām.

Vai veselība ir mūsu valsts prioritāte vai nav? Vai onkoloģijas pacientam var likt gaidīt rindā, ja katra diena viņu tuvina kapam? Kā risināt samilzušās problēmas, kad 20 onkologi vienā brīdī ir gatavi pamest darbu? Un viņus par to nevar vainot. Arī viņi grib dzīvot, pelnīt. Viņi ir pietiekami daudz savas dzīves gadu un arī naudas ieguldījuši savā izglītībā. Viņi ir patiešām mūsu sabiedrībai vajadzīgi speciālisti. Kāpēc neatrodas nauda viņiem šajos budžeta izdevumu tūkstošos miljonu?

Arodbiedrība pieprasa 69 miljonus algām, ir iedoti vien 27 miljoni. Onkoloģijai no 96 trūkstošajiem miljoniem ir iedoti 30 miljoni. Bet budžeta izdevumi ir 14,7 tūkstoši miljonu, kas, salīdzinot ar pagājušo gadu, ir palielināti par 2,2 tūkstošiem miljonu.

Vai šajos tūkstošos miljonu izdevumu nevar atrast naudu patiešām vajadzīgiem prioritāriem izdevumiem? Man liekas, salīdzinot ar šīm akūti svarīgajām lietām, ir tādas jomas, kur izdevumu pieaugums tik tiešām var pagaidīt.

Es aicinu valdību un koalīciju atgriezties pie tām prioritātēm, kuras tiek solītas saviem vēlētājiem, jo cilvēki to gaida.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Uģim Mitrevicam.

U. Mitrevics (NA).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Prezidij! Ministru prezidenta kungs! Ministres, ministri! Kolēģi! Jā, klausoties šodienas debates, es saprotu, ka nav pateicīgākas dienas kā šī - kad tiek skatīts valsts budžets - , lai kāptu tribīnē un teiktu gan konstruktīvi, gan populistiski, ka viss ir slikti. Šodien ir tā diena, kad tā var teikt... ir tāds brīdis... un viss ir slikti, jo šī Saeima, kas esam

satikušies tikai neilgu laiku atpakaļ, šī gada budžetā nav iekļāvusi visas tās neatrisinātās lietas, ko nav izdarījušas iepriekšējās Saeimas. Viss ir slikti.

Šī ir tā diena, kad var kāpt tribīnē un teikt, ka viss ir slikti, jo mēs, dažus mēnešus tikai strādājot, neesam ielikuši šīgada budžetā visus tos solījumus, ko visi politiskie spēki neilgu laiku atpakaļ solīja, ka padarīs četros gados. Mēs neesam ielikuši, ka mēs to izdarīsim vienā gadā. Viss ir slikti.

Kolēģi, tas tā nav. Bet, ja man subjektīvi jāvērtē šīgada budžeta projekts, es teiktu: var labāk. Un kā es to domāju? Es domāju, ka it visu, ko mēs ikkatrs dzīves laikā darām, varam izdarīt labāk. Mēs varam izdarīt labāk tad, ja mums ir vēlme to darīt, ja mums ir zināšanas un ja mums ir laiks to darīt.

Ja runā par mūsu vēlmi, nešaubos, ka mums visiem, vismaz lielākajai daļai no mums, ir vēlme šo budžetu pieņemt pēc iespējas kvalitatīvāku, labāku, sabiedrības interesēs. Ja runā par zināšanām... par tām es nediskutēšu. Bet, ja runā par laiku, tad laika mums nav. Tas beidzās jau vakar. Un kamdēļ mums laika nav? Tamdēļ, ka mēs, iespējams, varējām darīt visu ātrākā laika rāmī, mēs tikai novembra vidū sākām strādāt komisijās. Kolēģi, mēs nevarējām šajos trīs mēnešos pieņemt fundamentālus lēmumus, pārstrukturēt, apgriezt kājām gaisā pilnīgi visu, lai izdarītu to, ko mēs esam iecerējuši un ko no mums prasa, tai skaitā arī kolēģi no opozīcijas. Tas ir neiespējami. *(Starpsauciens: "Bet Kariņš jau četrus gadus ir pie varas!")* Laiks mums nav dots. Mēs, kolēģi, esam sākuši strādāt tikai šobrīd, tikko kopā... mēs knapi esam iesildījušies, mēs esam lielākais vairākums no Saeimas deputātiem, un tamdēļ šobrīd teikt, ka viss ir slikti, nav pamata.

Kolēģi, jūs jau nojaušat, ka es balsošu "par" budžetu. Un tomēr tajā brīdī, kad es balsošu "par", man ir svarīgi saprast, vai es nebalsoju pret savu pārliecību, vai es ļoti būtiski nekļūdos. Un, ziniet, kā es skatos un skatīšos uz šo budžetu? Es skatos caur ilgtspēju - ne jau tikai tāpēc, ka es vadu Ilgtspējīgas attīstības komisiju, bet tāpēc, ka es meklēju mūsu valsts budžetā ilgtspēju, ilgtspējīgu attīstību, turpinātību.

Katram politiskajam spēkam ir sava loma, katram politiķim, katram spēkam ir sava atbildība, savs darbs, kas ir jāizdara. Nacionālās apvienības atbildība ir četrās jomās, un, ja es skatos uz ilgtspēju, - vai es to varu atrast šajā budžetā šajās četrās jomās? Jā, es to tur atrodu. Es neuzskaitīšu visas pozīcijas, kas ir aizsardzība, krasta un pretgaisa aizsardzība, raķešu artilērijas sistēmas, kas ir pamats mūsu drošībai, bez kā ilgtspēja nebūs iedomājama...

Ekonomikā jau premjera pieminētie miljoni eiro, tai skaitā mājokļa pabalstam daudzbērnu ģimenēm - trīs miljoni... inovāciju fonds un investīciju fonds, atbalsts nozīmīgiem uzņēmumiem eksporta veicināšanai, darba vietām tuvāko gadu laikā, tās ir, ja nemaldos, ap diviem tūkstošiem jaunu darba vietu... apdrošināšanas garantijas mūsu uzņēmējiem eksportā - 10 miljoni šīgada budžetā, tie ir simti miljonu dažu gadu budžetā.

Pieminot kultūru, - vai tur ir ilgtspēja? Jā. Dziesmu svētku 150 gadu jubilejas pasākumi, mūsu Vispārējiem latviešu dziesmu un deju svētkiem - 3,2 miljoni eiro. Medijiem - papildu budžets 3,7 miljoni, kas nodrošinās mūsu valsts demokrātijas pašus pamatus: demokrātiska valsts, brīvi mediji. Papildu 3,7 miljoni.

Kolēģi, sarežģītākā ir Satiksmes ministrija ar to mantojumu, ko gadu no gada pārmanto, tai skaitā Saeima no Saeimas pārmanto, tomēr arī Satiksmes ministrijas budžetā es atrodu ilgtspēju. Kaut vai valsts vai reģionālo ceļu attīstībai, ja nemaldos, vairāk nekā 10 miljoni un nākamajos gados 15 - 17 miljoni. Protams, es gribētu dzīvot valstī, kur nav bedrainu ielu un ceļu, kur, braucot pa lauku ceļiem, mute nav pilna ar granti vai putekļiem. Un tomēr šī attīstība, šī ilgtspēja kaut nedaudz... šis vektors ir ielikts arī Satiksmes ministrijā. Tāpat arī *Rail Baltica* kontekstā - ar

finansējumu nacionālās atbildības objektu projektēšanai šinī gadā - tas ir atrodams šī gada budžetā.

Kolēģi, katram politiskajam spēkam ir jāuzņemas atbildība par savām jomām un uz to jāskatās ar ilgtspējas acīm. Es to tā daru. Vai var labāk? Šaubu nav. Vai valsts budžets varētu būt labāks? Šaubu nav, kā jau es jums teicu. Vai mūsu budžetā ir šaurās vietas, neizrunātās, neizdiskutētās, par to, ka ir jāturpina diskutēt ar visiem partneriem? Protams. Un tamdēļ nekavējamies, apstiprinām šo budžetu, strādājam jau šodien, nevis rīt vai parīt pie nākamā gada budžeta. Ienesam reformas un izmaiņas, ko mēs gribam darīt, ķeramies klāt nodokļu reformai, nevis pēc vasaras brīvlaika atliekot... rezultātu, bet jau šobrīd, strādājot darba grupās, komitejās, komisijās, ministrijās un citur. Un, ja mēs to darām reizi četros gados, tad darām to četrkārt rūpīgi un ar četrkārtīgāku jaudu.

Un varbūt runājam nevis tikai par kosmētisko remontu, par budžeta piepildīšanu vai nākšanu nedaudz pretim uzņēmējiem, bet runājam par fundamentālām izmaiņām. Varbūt runājam par nodokļu vienkāršošanu, par to, ka mēs katrs nespējam saprast, cik liela ir alga tad, kad atņem nodokļus, jo trīskāršā progresivitāte un kalambūrs mums, normāliem cilvēkiem, un pat jaunajiem grāmatvežiem neļauj aprēķināt algu.

Kolēģi, ķeramies klāt mērķētu atbalstu sakārtošanai, nosakot mājsaimniecības, to ieņēmumus, un saprotam, kam vajag palīdzību un kam nevajag palīdzību. Ķeramies klāt valsts pārvaldes modernizācijai. Un tas, ko Citskovska kungs saka: modernizācija... mēs sakām: pa priekšu birokrātijas mazināšana - nelietderīgo, nevajadzīgo funkciju, kas pārklājas, izskaušana - un tad modernizācija.

Kolēģi, ķeramies tam klāt šodien, apstiprinām budžetu, darām to, lai varētu paveikt šinī gadā tās prioritātes, kas ir ieplānotas, jo gads jau ir tālu... un tūliņ būs pusē. Strādājam kopā. Lai mums veicas!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Česlavam Batņam.

Č. Batņa (AS).

Augsti godājamais Saeimas Prezidij! Ministri! Ministru prezidenta laikam nav. Kolēģi! Gribu sākt ar mūsu klasiķa Imanta Ziedoņa teikto: "Šausmīgi daudz taisnību, nojukt var, ja nav savējās."

Es kā APVIENOTĀ SARAKSTA deputāts atbalstīšu šo budžetu, taču ir daudzas nianses. Varu apgalvot, ka budžetā piešķirtais papildu finansējums ir novirzīts situācijas stabilizēšanai, iespējams, uzlabošanai dažādās nozarēs. Izglītības, kultūras, veselības, iekšlietu un citās jomās ir daudz vajadzību, kuras iepriekšējos gados nav bijušas risinātas. Man kā jaunajam Saeimas deputātam rodas daudzi jautājumi iepriekšējām valdībām. Vai iepriekš izvēlētais valsts izaugsmes ceļš bija pareizs? Mana subjektīvā atbilde uz šo jautājumu ir "nē".

Šā gada valsts budžetu varu salīdzināt ar kūku - ir izcepts biskvīts, taču putukrējuma un garnējuma kūkai nav. Kūka ir ēdama, bet nav tik garšīga, kā varēja būt. Budžeta projekts nav ideāls, taču negribu piekrist, ka viss tajā iekļautais ir nepareizs. Piemēram, piešķirts papildu finansējums izglītībai, pedagogiem algas pieaugums ir jau ar šā gada 1. janvāri; jaunais doktorantūras modelis uzlabos jauno zinātnieku atalgojumu un pētniecisko darbu; kultūras jomā

šogad notiks Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki, kuru organizēšanai bija nepieciešams piešķirt salīdzinoši lielus papildu līdzekļus.

Vai abām manis pieminētajām nozarēm finansējums ir pietiekams? Nē, nav. Kā piemērs jāmin vēl viens APVIENOTĀ SARAKSTA rūpju bērns - Veselības ministrija. Es joprojām aicināšu koalīcijas partnerus diskutēt par tik ļoti vitāli svarīgo trešo ārsta palīgu ģimenes ārstu praksēs.

Noteikti varu pateikt, ka, tiklīdz šis budžets tiks apstiprināts, jau nākamajā dienā ir jāsāk strādāt pie jaunā, 2024. gada, budžeta un tā sastādīšana jāsāk no nulles. Jāizvērtē līdzekļu izmantošanas lietderība, kas dažās nozarēs un ministrijās nav pārskatāma. Un, iespējams, to izvērtējot, mēs iegūsim samērā lielus finanšu resursus tālākai valsts izaugsmei.

Ja godīgi, man nav tik lielas eiforijas sajūtas kā mūsu koalīcijas partneriem, runājot par šo budžetu. Apzinos, ka šī budžeta sagatavošanas process varēja būt labāks un pārskatāmāks, un uz tādu nākamā budžeta sagatavošanas politiku es - APVIENOTĀ SARAKSTA deputāts - virzīšos.

Un pašā noslēgumā citēšu Zandas Ozoliņas viedokli - publiskajā telpā esošo viedokli par taisnīgumu, attieksmi, sadarbību. Gan koalīcija, gan opozīcija... tas ir attiecināms uz mums visiem: "Tik daudz viedokļu, un, kas ir pats interesantākais, ikviens, kā liekas tā paudējam, ir tas vienīgais pareizais. Dažus atbalsta valdība, dažus - Saeimas pozīcija, citus - opozīcija. Par dažiem vairs netiek diskutēts, ap citiem vēl virmo kaislības. Valdības, kā zināms, ir mainīga lieta - šodien bija, rīt - kas to lai zina! Vai varam būt droši, ka nākamā valdība būs tikpat pārliecināta par Latvijas iesāktā ceļa pareizību? Vai varam būt droši, ka reizē ar nākamo valdību savas domas nemainīsim arī mēs? Vai mums ir pašiem sava izvēle, savs viedoklis, sava pārliecība? Vai mēs domājam paši vai esam tikai citu domu pārtvērēji, uzņēmēji, lietotāji?"

Kolēģi, aicinu atbalstīt šo budžetu, bet uzreiz pēc tā sākt strādāt pie daudz labāka, uzlabota projekta - 2024. gada budžeta likuma projekta.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds izglītības un zinātnes ministrei Andai Čakšai.

A. Čakša (izglītības un zinātnes ministre).

Godājamie deputāti! Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ministru prezidenta kungs! Kolēģi, atbalstītāji! Gatavojoties šīm debatēm, man radās viens ļoti būtisks jautājums - kas ir tas, ko mēs uzskatām par labu budžetu? Vai - kad mēs sakām, ka naudas ir pietiekami?

Droši vien jau es nebūšu tā visgudrākā, kas pateiks, ko nozīmē labs budžets, bet mana doma ir tāda: labs budžets ir tad, kad mēs redzam, ka visi finanšu līdzekļi ir sabalansēti. Un tas bieži vien, līdzīgi kā ģimenes budžeta dalīšanā, nozīmē, ka katrs ir mazliet ne līdz galam apmierināts.

Arī es neesmu pietiekami apmierināta ar to daļu, kāda ir tikusi izglītībai. Un ne tikai es. Protams, raugoties sabiedriskajā telpā, jūs redzat, ka arī nozare kopumā nav līdz galam apmierināta ar to, kāds finanšu sadalījums ir nonācis pie izglītības.

Un vienlaikus mēs visi kopā apzināmies, ka sabalansētība nozīmē ņemt vērā tās ārējās prioritātes, kas mums šobrīd ir aktuālas, un te ir jāatceras gan drošība, gan viss pārējais, kas mums šodien ir dienaskārtībā.

Taču, runājot par izglītību, protams, vispirms es gribētu, lai mēs atceramies, kas tad ir mūsu kopīgie mērķi. Tie mērķi, kuri lielākā, bet dažreiz mazākā mērā atspoguļojas šī budžeta ailēs. Un pirmais, protams, ir iekļaujoša un kvalitatīva izglītība par saprātīgu cenu. Tas nozīmē, ka mūsu bērniem ir skolotāji, kuri jūt gandarījumu par savu darbu un nav pārslogoti tādēļ, ka tiem pietrūkst materiālu; ka uz 2030. gadu mēs esam *OECD PISA* mērījumā vismaz 10 labāko valstu starpā un ka viena no mūsu zinātņu universitātēm ir *Top 500* sastāvā. Kāda tad izskatās, kāda veidojas šī kopbilde?

Svarīgi saprast, ka šobrīd ministrija administrē lielu daļu mērķdotāciju pašvaldību skolu tīklam. Un te esam panākuši būtisku finanšu pieaugumu - tie ir 514,2 miljoni.

Jo - atcerieties, ka budžets nesastāv tikai no tās daļas, kas... sāksies pēc šī budžeta pieņemšanas, bet... tas ir sācies jau ar 1. janvāri.

Viena būtiska izglītības budžeta sadaļa ir Eiropas Savienības fondi, un tie ir ļoti lieli. Ja mēs skatāmies uz izglītības attīstību - tas ir apmēram viena miljarda eiro apmērā un ietver laika posmu no 2021. gada līdz 2027. gadam.

Es nosaukšu tikai dažas, bet ļoti būtiskas programmas, kur mēs, balstoties uz Finanšu ministrijas uzstādījumu, skaidri redzam, ka daļa no šī finansējuma palīdz aizpildīt tās varbūt nepietiekamās vietas, kas ir šobrīd valsts budžetā. Tas ir atbalsts zinātnei, pētījumiem, inovācijām, augstākajai izglītībai; jauna vispārējās izglītības satura ieviešana pirmsskolā, pamata un vidējās izglītības pakāpē; atbalsts pedagogu sagatavošanai, metodiskais atbalsts, atbalsts izglītības kvalitātes monitoringam.

Un, raugoties uz šiem skaitļiem - gan naudu, kas ir budžetā, gan naudu, kas ienāk no Eiropas Savienības fondiem - , tā viena lieta, ko man gribas jautāt sev un arī mums visiem kopā: vai mēs - sabiedrība - esam apmierināti ar to, kā šie resursi tiek izmantoti? Vai mēs gribam izmainīt kaut ko tajā, kā šie resursi tiek izmantoti? Gribam.

Un es sākšu ar zinātni. Līdz šim Latvijas valsts investēja zinātnē trīsreiz mazāk, salīdzinot ar Igauniju, un piecreiz mazāk par vidējo apjomu, kāds ir Eiropas Savienībā. Pēc *Eurostat* datiem, Latvijā tie ir apmēram 50 eiro, Igaunijā - 170 eiro, vidēji Eiropas Savienībā - 250 eiro, pārrēķinot uz vienu cilvēku.

Saprotot, ka šādi nevar attīstīt un inovācijās balstītu ekonomiku būvēt, šis ir vēsturisks gads - būtisks finansējuma palielinājums ir tieši zinātnei. Vienīgi jāatceras, ka ar zinātni savu ekonomiku gribam atbalstīt ne tikai mēs un ka šobrīd skriet - tas bieži vien nozīmē stāvēt uz vietas.

Mums ir lieli mērķi - panākt, ka dažos gados mēs dubultojam tieši valsts finansējuma daļu un sasniedzam 1,5 procentus no IKP. Protams, tas nebūs vēl pietiekami. Kā jau Valsts prezidents, mūs uzrunājot pirmajā 14. Saeimas sēdē, norādīja, mums būs jāturpina investēt zinātnē.

Ja raugāmies uz šī gada budžetu, tad redzam, ka būtisks pieaugums ir gan zinātnes bāzes finansējumam, gan fundamentālo un lietišķo pētījumu projektiem, gan valsts pētījumu programmas īstenošanai. Proti, tiks finansētas 15 izcilākās pētnieku grupas fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas ietvaros, kā arī tiks uzsāktas septiņas jaunas valsts pētījumu programmas, kas nodrošinās pilnvērtīgāku pasūtījumu valsts prioritāšu īstenošanai.

Mēs gribam, lai Latvijas augstskolas, Latvijas zinātnieki ir tie, kas virza Latvijas ekonomiku. Vienlaikus, mēs zinām, ir vēl daudz šķēršļu. Ja skatāmies uz augstākās izglītības posmu, redzam,

ka studiju laikā atbirst 50 procenti studentu. Ko tas nozīmē? Tas nozīmē, ka ieiet 100 procenti, samaksāts ir par 100 procentiem, bet galarezultātā iznāk tikai puse. Tas noteikti nav efektīvākais ceļš, kā mūsu ekonomikai nodrošināt augsti kvalificētus cilvēkus, kas rada inovācijas. Attīstīta ekonomika nerodas pati par sevi, tai nepieciešami gudri un izglītoti cilvēki. Bet ja mēs pusi pazaudējam pa ceļam?

Tāpēc šogad mēs gribam mainīt šo "tradīciju" - to, ka būtībā mēs finansējam budžeta vietu, neprasot kvalitāti un efektivitāti. Protams, šī nav tikai Latvijas problēma, bet ir svarīgi, ka mēs sekojam šai kvalitātes un efektivitātes... risināšanai augstskolās, prasām no viņiem padziļinātu analīzi un konkrētus rezultātus.

Augstākās izglītības iestāde ir vieta, kur rodas zināšanas, un vieta, kur tās transformē un tajās dalās ar sabiedrību, lai mums nav jālūdzas pēc tām. Un tās tiek dotas arī politisko lēmumu pieņemšanai, tādējādi veicinot ekonomikas transformāciju.

Skola un vispārējā izglītība. Mēs runājam par kvalitatīvu, iekļaujošu izglītību par saprātīgu cenu. Ko mēs ceram sagaidīt no vispārējās izglītības? Mēs gribam, lai bērniem ir kvalitatīva izglītība, lai mūsu bērni ir sagatavoti jaunajai pasaulei, jo viņiem būs jāstrādā profesijās, par kurām mēs šodien vēl neko nezinām. Tāpēc tik svarīga šobrīd ir kompetenču pieeja izglītībā.

Vajag saprast, ka būs jāmācās visu mūžu un jāspēj adaptēties un mainīties visu mūžu.

Strauji jāapgūst digitālās prasmes.

Jau šobrīd trīs klikšķu attālumā... Katram mums kabatā ir ierīce, kas ļauj piekļūt dažādai informācijai, bet spēju šo informāciju analizēt, izprast un pielietot nav katram, tādēļ tik svarīgs ir skolotājs.

Mums ir svarīgi, lai cilvēks justu piederību savai valstij, un to var iedot skola, tādēļ mūsu mērķis ir arī kvalitatīva, iekļaujoša izglītība par saprātīgu cenu visā Latvijā.

Esmu pārliecināta, ka motivēti un labi atalgoti pedagogi spēj nodrošināt augstu izglītības kvalitāti mūsu bērniem, un tas ir tas, ko arī sabiedrība gaida. Tādēļ arī mana prioritāte ir konsekventa pedagogu atalgojuma palielināšana.

Un pirmais solis, ja mēs runājam par minimālās stundas likmes pieaugumu jau šogad:
1. septembrī - no 7,50, kas ir šobrīd, uz 8,50. Mēs turpināsim šo ceļu, grafikā skaidri paredzot, ka minimālā stundas likme ļauj mums sasniegt mērķus, bet tas, ko mēs redzam, - ka resurss, kas ir pašvaldību skolu tīklā, nav vēl pilnībā sakārtots.

Ir būtiska atšķirība, ja mēs skatāmies uz valsts profesionālo skolu tīklu, kur skolotāju un skolēnu attiecība ir 1:18, un pašvaldību skolu tīklu, kur vidēji šī attiecība ir 1:7. Šāds skolu tīkls nav ilgtspējīgs. Pašvaldību skolu tīklā joprojām ir skolas, kur kopā mācās 22 bērni. No 1. līdz 9. klasei - 13 bērni, mazāk nekā divi bērni klasē, vidusskolas posmā - deviņi bērni kopā, pa trim bērniem klasē. Skolēnu un skolotāju proporcija ir 1:2,4. Pēc būtības, protams, tās ir individuālas nodarbības, bet tās šobrīd tiek apmaksātas no mūsu nodokļu maksātāju naudas. Dažādu pakāpju klases ir savienotas vienā. Par kādu izglītības kvalitāti mēs šobrīd varam runāt?

Šī dotācija nonāk pie pašvaldībām. Mums jāpārtrauc neefektīvi izmantot šo finansējumu un nevis jāmaksā par pustukšajām ēkām, bet jāpārdala tas skolotāju samaksai. Mēs redzam, ka pašvaldībās, kas ir sakārtojušas skolu tīklu, būtiski atšķiras tas, kādas ir algas skolotājiem.

Pēdējos 30 gados Latvijā demogrāfiskā situācija ir būtiski mainījusies, un mums jābūt pietiekami fleksibliem, lai mēs sekotu līdzi šīm pārmaiņām un gan skolu, gan slimnīcu tīklu, gan pārējo pakalpojumu tīklu balstītu uz to, kāds ir iedzīvotāju sastāvs.

Atgādināšu tikai *OECD* datus. Latvijas valsts investē izglītībā, ja pārrēķina uz ekonomikas lielumu, tikpat, cik Vācijā, un tikpat... pat vairāk nekā Japānā un ir salīdzināma ar Lietuvu, bet rezultāti ir daudz sliktāki. Tāpēc mums nav cita ceļa - mums ir jāmaina savs skolu tīkls, mums ir jāsāk maksāt skolotājiem. Tas jau ir neizbēgami.

Nesen kādā pētījumā puse pedagogu atzina, ka jūtas pārguruši, ir uz izdegšanas sliekšņa. 60 procenti skolotāju godīgi atzīstas, ka nespēj kvalitatīvi pasniegt saturu bērniem laika trūkuma dēļ. Un tam ir savi iemesli. Pieņemot sasteigtu, pienācīgi nesagatavotu lēmumu par jaunā izglītības satura standarta ieviešanu, turklāt Covid-19 ēnā, daudziem - gan pedagogiem, gan bērniem - tika nodarīts kaitējums. Kāpēc es to lēmumu saucu par nesagatavotu? Tāpēc, ka līdz pat šai dienai atsevišķos mācību priekšmetos trūkst - pat līdz 50 procentiem! - nepieciešamo mācību līdzekļu. Rezultāts - stundas sagatavošanai skolotājs patērē nesamērīgi lielu laiku.

Man jāsaka ļoti liels paldies skolotājiem. Es apbrīnoju jūsu izturību un gribu jums visiem atvainoties par to, ka šie nepārdomātie lēmumi ir noveduši līdz šādai situācijai.

Bet vēlreiz gribu atgādināt, ka kompetenču izglītība ir pareizā pieeja. Tas, ka process nav bijis kvalitatīvs, nenozīmē, ka mums nav jāturpina kompetenču ieviešana, bet ir jābūt sagatavotiem materiāliem. Un tādēļ jau šobrīd ir skaidrs, kādā veidā mēs nonākam līdz katram materiālam, lai jauno mācību gadu varētu sākt citā kvalitātē.

Iekļaujoša skola - ko tas nozīmē? Ka katrs bērns jūtas piederīgs un nav apdraudēts. Arī finansējums, kas šobrīd paredzēts tam, lai būtu atbalsta personāls, tieši to nodrošina.

Mēs gribam, lai mūsu bērni mīlētu *STEM* priekšmetus, bet - kas viņiem liks tos iemīlēt? Droši vien jau tie būs skolotāji. Lai tālāk viņi mācītos augsto tehnoloģiju augstskolās, veidotu Latvijas nākotni. Un kur vēl tas viss sākas? Protams, tā ir pirmsskola. Un es gribu, lai arī jūs laužat šo mītu, ka pirmsskola ir tikai pieskatīšanas vieta. Nē, izglītība sākas jau pirmsskolā - sākas ar kompetenču mācīšanu un savas piederības sajūtas radīšanu. Jau pirmsskolā!

Noslēgumā - par sportu. Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā ir piecas politikas, un viena no tām ir arī sports. Mēs daudz runājam par augstu sasniegumu sportu, bet mērķis ir fiziskās aktivitātes un veselība mūsu jauniešiem un bērniem. Man ir liels prieks, ka esam panākuši to, ka budžetā - bāzes budžetā - 5,6 miljoni šobrīd ir novirzīti sportam. Tur būtisku sadaļu ietver tieši tas, ka mēs mācāmies jaunos ieradumus. Cik daudzi no jums katru dienu 60 minūtes velta fiziskajai slodzei? Brīnišķīgi! Un, jo vairāk mēs to iemācīsimies skolā, jo veselīgāki būsim. Un Līgai nebūs jāprasa vairāk naudas.

Lūdzu atbalstīt šo budžetu.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Jānim Vucānam.

Vucāna kungs, man būtu jājautā jums - vai jums pietiks ar 13 minūšu iespēju runāt?

J. Vucāns (ZZS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Ministri! Ministru prezident! Cienītās kolēģes un godātie kolēģi! Izglītības un zinātnes ministre sāka ar jautājumu - kas ir labs budžets? Es gribētu pavisam īsi atgādināt, kas vispār ir budžets un par ko mēs šodien diskutējam. Budžets - tas ir plāns darbības un, iespējams, arī attīstības nodrošināšanai.

Parasti, kad uzņēmējdarbības kontekstā runā par budžetu, tad ir pat pašsaprotami, ka tur ir runa gan par investīcijām iekārtās, gan par investīcijām darbaspēkā, gan par finanšu resursu piesaisti. Un līdzīgi vajadzētu būt arī valsts līmenī. Protams, vienmēr ir bijusi šī diskusija, vai vadīt valsti un vadīt uzņēmumu ir viens un tas pats. Acīmredzot - nav, bet zināma līdzība tur tomēr ir.

Un tā lielākā problēma, par kuru arī šodien te varu secināt no iepriekšējām runām, it sevišķi - no ministru runām, - neviens no ministriem līdz šim nav teicis, ka viņš ir apmierināts ar to budžetu, kāds ir sastādīts. Un katram neapmierinātības iemesli ir savi. Bet droši vien mums, Saeimas deputātiem, varētu būt (vismaz man ir) vēl viens cits neapmierinātības iemesls, jo šīs runas, kuras līdz šim bijušas, ir bijušas par to, cik katrā konkrētā nozarē būs pieaugums, kādi būs pieauguma skaitļi, kāds ir stāvoklis un kā varbūt trūkst, bet, atvainojiet, es neesmu dzirdējis par mijiedarbību starp nozarēm. Par to, pēc taisnības, protams, būtu jārunā premjeram, bet... Tā līdz šim, manuprāt, mūsu valsts attīstībā vienmēr bijusi vājākā vieta - šī resoru nodalītība un darbības nekoordinētība.

Kāpēc es par to runāju? Es pieteicos šajās budžeta sarunās būtībā runāt vairāk par budžeta garu nekā par tiem skaitļiem, kas šeit šodien jau vairākkārt ir minēti. Protams, tajās iepriekšējās runās bija gana daudz labu ideju gan no pozīcijas, gan opozīcijas puses. Un tas, kur, man likās, skan tā vienojošā nots, - tas ir jautājums par investīciju un attīstības bankas iespējamo veidošanu, jo laikam nav Saeimā šobrīd nevienas tādas partijas, kura teiktu, ka tas laikam ir tas, ko mums nevajadzētu. Jautājums ir tikai - kā mēs pie tā varētu nonākt.

Bet tajā pašā laikā, ja savās runās atkal atgriežamies pie budžeta, tad jāatceras, ka budžeta likumprojektam ir arī pavadošie likumprojekti un ka budžeta likumprojekta gars parasti ir nolasāms caur to pavadošajiem likumprojektiem.

Tad, kad šodien balsojām par steidzamību, jūs droši vien pamanījāt, ka ne par visu pavadošo likumprojektu steidzamību bija atbalstošs balsojums. Respektīvi, tika atbalstīts, bet divi bija tādi, par kuru steidzamības atbalstīšanu tikai ar koalīcijas balsīm tika nobalsots. Un viens no tiem bija likumprojekts "Grozījumi Izglītības likumā".

Par ko ir stāsts? Pirmām kārtām stāsts ir par nepadarītajiem darbiem izglītības sektorā. Otrām kārtām stāsts ir par profesionālo izglītību un tā saucamajām darba vidē balstītajām mācībām. Trešā lieta, par ko ir runa šajā likumprojektā, - par mērķtiecīgu atbalstu uzņēmējiem savu darbinieku prasmju pilnveidošanai vai pārkvalifikācijai.

Tātad rīcības politikai, balstītai Ministru kabineta noteikumos, bija jābūt izstrādātai un finansiāli atbalstītai atbilstoši spēkā esošajam likumam jau no šī gada 1. janvāra. Ar šo manis pieminēto, ar šiem grozījumiem Izglītības likumā, spēkā stāšanās un visu normatīvo aktu paketes izstrāde tiek pārbīdīta uz šī gada beigām. Respektīvi, Izglītības un zinātnes ministrija nav pildījusi to, kas tai ar likumu bija jādara, un tagad caur šo budžeta procesu mēģina nepadarīto darbu tā kā norakstīt un pārcelt vienu gadu uz priekšu.

Jautājums - vai tam ir pamats? Vai tam ir objektīvs pamats, vai to diktē esošā situācija? Un tāpēc es mēģināju detalizētāk paskatīties arī skaidrojumos, paskaidrojumos pie budžeta. Un, ja es nemaldos, tā ir 430. lappuse paskaidrojumos, kur ir runa par to, kas tad izglītības sektorā ir jādara. Tur joprojām stāv rakstīts, ka šīs darba vidē balstītās mācības un tātad arī atbalsts uzņēmējiem šajā jomā būtu tas, kas caur šo budžetu būtu jāīsteno. Ja paskatāmies tālāk - kur ir

jau detalizētais izvērsums pa aktivitātēm - , tur nav šo aktivitāšu. Nav ne 2023., ne 2024., ne arī 2025. gadā.

Un tad rodas jautājums - vai tad šis virziens profesionālajā izglītībā... un it sevišķi, ja runājam par ekonomikas transformāciju... šī iespēja iet iespējami visracionālāko ceļu - tātad cilvēkiem, kuriem jau ir kaut kādas prasmes, šīs prasmes pilnveidot tā, lai viņi būtu uzreiz derīgi šībrīža darba tirgū? Vai mēs no šī ceļa atsakāmies, vai mēs turpmākajos trijos gados to neiesim? Šībrīža budžets to nerāda.

Tāpēc es uzreiz varu teikt, ka Zaļo un Zemnieku savienības frakcijas priekšlikumi uz otro lasījumu būs... Tātad - nevis tas, ka mēs uz 2023. gada 31. decembri pārceļam spēkā stāšanās normas šajā likumā, bet, manā skatījumā, pareizi būtu, ka, teiksim, līdz 31. maijam vajadzētu izstrādāt normatīvo bāzi, Ministru kabineta noteikumus un no 1. septembra vajadzētu sameklēt resursus, lai no jaunā mācību gada to visu tomēr varētu īstenot. Tā būtu, manuprāt, tāda racionāla pieeja, nevis tagad vienkārši uz vienu gadu kaut ko aizbīdīt.

Ja papēta dziļāk, ir vēl viena lieta, kas ar šo ir saistīta, un es gribētu... Šodien jau vairākkārt tika pieminēti Eiropas Savienības fondi. Man nekas nav pret Eiropas Savienības fondiem, un es ļoti labi saprotu, kādu iespēju tie mums dod un cik problemātiski mums būtu izdzīvot jeb vispār savilkt galus kopā, ja šo fondu nebūtu. Bet tajā pašā laikā, manuprāt, mums arvien vairāk un vairāk iezīmējas slimība, ko es gribētu saukt par atkarību no Eiropas Savienības fondiem. Proti, atkarību tādā nozīmē, ka tad, ja mums būtu pašiem jāizplāno kaut kādas rīcības un darbības, kā tas šajā situācijā ir ar darba vidē balstītām mācībām un ar atbalstu uzņēmumiem, - tad tā vietā, lai mēs iedalītu budžeta līdzekļus un darītu to, jo tur ir paredzēts arī kaut kāds pētījums, lai to visu īstenotu, mēs gaidām, kamēr atnāks atbilstošā Eiropas Savienības fondu līnija (un tas ir rakstīts šī likumprojekta anotācijā, katrs to var izlasīt). Un tikai tad, kad atbilstoši, teiksim, fondu apgūšanas grafikam uz 2023. gada augusta beigām kaut kas būs izpētīts, tikai tajā gadījumā, tajā situācijā mēs pāriesim pie rīcībpolitikas.

Tā ir mūsu atšķirība no Igaunijas un daļēji arī no Lietuvas, ka tajās situācijās, kur steidzīgi kaut ko vajag, viņi bez kautrēšanās iegulda budžeta līdzekļus, paši par savu naudu izpēta un īsteno, nevis gaida, kamēr atnāks atbilstošā fonda līnija.

Es aicinu tomēr šai atkarībai no fondiem, šai slimībai atrast pretzāles - tā, kā to ir izdarījuši mūsu ziemeļu kaimiņi un kā daļēji to dara arī dienvidu kaimiņi.

Ja runā par budžetu kopumā, manuprāt, ļoti simpātiski bija tas, ko Mitrevica kungs teica. Un tiešām mēs arī esam gatavi veikt šo kopīgo darbu. Bet to labojumu ir krietni daudz. Labosim!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Circenes kundze, vai jums pietiks ar trīsarpus minūtēm? *(Dep. I. Circene: "Jā!")* Ja? *(Starpsaucieni.)*

Lūdzu! Vārds deputātei Ingrīdai Circenei.

I. Circene (JV).

Godātais priekšsēdētāj! Godātais Ministru prezident! Ministri, kolēģi! Mēs jau kopš rīta runājam par budžetu, un tāpēc varbūt: atgādināšana - zināšanu māte.

Par valdības piecām prioritātēm, kas ir drošība, izglītība, enerģētika, konkurētspēja un dzīves kvalitāte.

Tas, ka es runāšu par veselību, - tas, es domāju, jau bija sagaidāms. Un pirmais teikums būs, ka tiešām veselības aprūpei vajag divreiz vairāk naudas. Visi tie, kas par to runā... es visu to atbalstu un tam piekrītu, bet mūsu lielākā problēma šodien - maz vai daudz naudas - ir tā, ka mums maksas pakalpojumi ļoti bīstami tuvojas 50 procentiem no visiem izdevumiem veselības aprūpei. Un, kā Pasaules Veselības organizācija ir atzinusi, 50 procenti ir tā robeža - ja maksas pakalpojumi sasniedz šādus procentus, tad nevar vairs teikt, ka valstī ir nodrošināti veselības aprūpes pakalpojumi, lai noklātu visu iedzīvotājiem nepieciešamo "lauciņu".

Taču šī gada budžetā ir papildu nauda, un tāpēc nevar teikt, ka nebūtu šī prioritāte ielikta. Ir ielikta! Taču kopumā naudas ir tik, cik tā ir saņemta no iepriekšējā budžeta.

Nu jau 30 gadus mēs visi - gan iedzīvotāji, gan politiķi, ministri, deputāti - runājam par to, ka vajag naudu, vajag naudu, un mēs redzam, ka nestrādā tas, ka mēs pasakām, ka vajag attiecīgu procentu no budžeta, jo - tā tas nekur nestrādā.

Lai varētu pieņemt lēmumu, ka, teiksim, visa papildu nauda tiek novirzīta veselības aprūpei, tādā gadījumā koalīcijā ir jābūt vienai partijai - 50 plus... balsis, un šī viena partija to ir izvirzījusi par savu mērķi. Diemžēl dzīvē tas tā nav - nedz pie mums, nedz citās valstīs. Ko citas valstis dara? Jau vairāk nekā 20 gadus Igaunijā ir iezīmēta konkrēta nodokļu daļa, ko novirza speciālā veselības aprūpes fondā, par ko nelemj politiķi.

Krišjāņa Kariņa valdība ir atzinusi, ka obligāto veselības apdrošināšanu vajadzētu ieviest arī Latvijā. Tas ir atkarīgs no mums visiem. *(Starpsauciens: "Pareizi!")*

Tādēļ visiem, kuri runāja un runās par naudu veselībai, šī ir atbilde pēc būtības - veikt "kapitālo remontu" veselības aprūpes nodrošināšanai, pārskatot sociālās apdrošināšanas iemaksas, struktūru valsts daļas maksājumiem, un, iespējams, arī kādu procentu no iedzīvotāju ienākuma nodokļa...

Jau dzirdu iebildes no pašvaldībām, bet - arī pašvaldībām nāksies savilkt jostu. Un tāpēc ir jārada grafiks, lai dažu gadu laikā pēc precīzi izstrādāta plāna uz katru Latvijas iedzīvotāju mēs sasniegtu līdzvērtīgu finansējumu, kā tas ir Igaunijā. Jūs jau minējāt - no 1300 eiro uz iedzīvotāju, kā tas ir Latvijā, uz 2300 eiro uz iedzīvotāju, kā tas ir Igaunijā. Taču tas nenozīmē, ka nauda visu atrisinās. Latvijā ir vāja primārā veselības aprūpe, samērā daudz dārgu izmeklējumu, ļoti daudz speciālistu konsultāciju; tas veido nesamērīgi garas gaidīšanas rindas, kas apdraud cilvēka dzīvību.

Veselības pratība un kvalitatīva primārā veselības aprūpe ir pamats veselīgi nodzīvotiem gadiem. Tas mazina izdevumus gan neatliekamajai palīdzībai, gan stacionārai ārstēšanai. Tāpēc prasībai pēc naudas... teikuma otrajā daļā... ir jāliek pretī piedāvājums - šis "kapitālais remonts".

Pirmkārt, ēnu ekonomikas mazināšana - visiem darbspējīgajiem jāpiedalās nodokļu maksāšanā.

Otrkārt, jānosaka precīzas vadlīnijas un kvalitātes prasības ārstēšanas procesā; maksimāli daudz izmeklējumu, manipulāciju un operāciju jāveic ambulatori, nevis dārgajā stacionāra posmā; jāsaīsina darbnespēja, uzlabojot ārstēšanas kvalitāti un efektivitāti; jāuzlabo stacionāru pārvaldība un menedžments.

Ir trīs lieli bloki - finanses, e-veselība (digitalizācija) un primārā veselības aprūpe.

Es aicinu katru budžeta kritizētāju nākt ar saviem konstruktīviem piedāvājumiem.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Paldies, Circenes kundze, par konstruktīviem piedāvājumiem.

Kolēģi, man jums ir jāziņo, ka ir pienācis laiks pārtraukumam.

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu!

Lūdzu Antoņinu Ņenaševu, Saeimas sekretāra biedri, nolasīt reģistrācijas rezultātus.

Un, kolēģi, lūdzu, ievērojiet klusumu, jo visi, kas runā no tribīnes... nav vēlams, lai viņi sāktu kliegt un pārkliegt jūs. Sēde joprojām turpinās.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Paldies. Kolēģi, ir reģistrējušies 95 deputāti. Nav reģistrējušies pieci: Gundars Daudze, Juris Jakovins, Dmitrijs Kovaļenko, Lauris Lizbovskis un Viktors Valainis.

Sēdes vadītājs. Zālē atgriežamies tieši pulksten 15.30.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Dāmas un kungi! Turpinām sēdi pēc pārtraukuma.

Atgādinu, ka mēs strādājam ar likumprojektu "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam".

Turpinām debates.

Nākamais debatēs pieteicies deputāts Ingmārs Līdaka.

I. Līdaka (AS).

Cienījamie kolēģi! Cienījamie "visu divu dzimumu" deputāti! Man ir tas gods iesākt mūsu debašu nākamo piecstundi, un var būt, ka mani vārdi būs kā ceļamaize šai nākamajai piecstundei.

Šis, protams, ir ļoti svarīgs brīdis - mēs apspriežam valsts budžetu šim gadam. Laikam pasaulē vēl nav bijis tā, ka opozīcija pieņemamo budžetu slavētu un pozīcija - peltu. Nu, nav jau arī šeit mums šodien nekāds izņēmums. Šis patiešām nav un droši vien nevar būt visu vēlmju piepildīšanas budžets, jo apkārt mums ir nestabilitāte, apkārt ir karš, dažādas ekonomiskās dižķibeles plosās visā pasaulē, un paši savus ekonomiskos rādītājus mēs nemaz nevaram līdz galam noteikt. Šis lielā mērā ir ierēdņu sastādīts, nevis politiķu sastādīts budžets.

Es, protams, nerunāšu par skaitļiem, jo neesmu tāds ekonomikas guru kā, piemēram, Jencīša kungs, kurš vislieliskāk zina, kas ir nulle. Un patiešām - ja nullei blakus noliek kārtīgu, pamatīgu, spēcīgu ciparu, nu tad tas jau ir budžeta pamats, tā vairs nav nulle, tas ir ļoti nopietns skaitlis, uz kādu tiešām budžets balstās.

Šis tiešām nav arī ekonomikas transformācijas budžets - nu nav tiešām ekonomikas transformācijas budžets! - , bet es ļoti ticu, ka tāds drīz būs. Un, ja mēs šeit tiešām apspriedīsim ekonomikas transformācijas budžetu, tad tik un tā būs ārkārtīgi daudz cilvēku, ārkārtīgi daudz deputātu, kuri nebūs ar to apmierināti, jo nevienā budžetā nekad un neviens nav apmierinājis visas prasības. Naudas ir tik, cik tās ir.

Mani patiesībā iedvesmoja kāpt tribīnē tieši Viktors Valainis ar savu patiešām brīnišķīgi izstrādāto uzrunu. Žēl, ka šobrīd viņa šeit nav, bet tas jau nenozīmē, ka par viņu nevar runāt.

Es tā tiešām domāju - nu kā tad tā? Ar Viktoru mēs esam bijuši kopā neskaitāmu... nu, nevis neskaitāmu, bet daudzu budžetu pieņemšanas reizēs, bet šodien viņš bija īpaši dāsns - šodien viņš bija gatavs atteikties no gandrīz visiem nodokļiem, visus samazināt, viņš bija gatavs visiem visu iedot - medicīnai, zinātnei, izglītībai, kam tikai vēl ne.

Un es tā padomāju: nu, bet kā gan tāds dāsnums pēkšņi radies? Un tad es pēkšņi atcerējos - patiesībā taču aiz burtiem "ZZS" slēpjas sociāldemokrātu un zemnieku apvienība. Nu, sociāldemokrāti taču... Es domāju, ka Dinēviča kungs droši vien paņēmis aiz rokas Valaiņa kungu, aizvedis pie Raiņa pieminekļa un iestāstījis, kā tad tas ir - būt sociāldemokrātam: kādam ir jāņem nost un kādam ir jāiedod. Bet Valaiņa kungs, ilgi Zemnieku savienībā būdams, kaut ko saputrojis un tagad runā par to, ka nevienam nav jāņem nost, bet visiem viss ir jāiedod. Bet, ticiet man, vismaz budžeta sakarā tas ir pilnīgi neiespējami.

Tāpēc es aicinu tiešām domāt prātīgi. Un, ja jau es sāku runāt par Raini, tad gribu tiešām kā tādu ceļamaizi turpmākajām piecām - es ceru, ka ne piecām - stundām nolasīt Raiņa klasiku, Raiņa dzejoli, kuru katrs ir mācījies skolā: "Bagāts viņš, bet mīkstu sirdi: / Dzird par grūtdienīšu raudām, / Tūdaļ kabatā bāž roku, / Izvelk savu - nēzdodziņu." *(Nošņaukājas.)*

Veiksmi mums darbā! *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Edmundam Cepurītim.

E. Cepurītis (PRO).

Cienījamie kolēģi! Es varu tikai piekrist finanšu ministram Ašeradena kungam, ka šīm debatēm ir būtiska loma budžeta sastādīšanā.

Man liekas, viens no vērtīgākajiem ieguvumiem, ko debates dod, ir iespēja atbildēt uz dažādām detaļām. Tāpēc... Patiesībā piespieda pieteikties debatēm samērā nesen - pēc Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa runas. Bet, nu, protams, pieteikumu ir daudz...

Man būs diezgan daudz atbilžu šai runai, jo man likās, ka šī runa kopumā bija laba - par principiem un izaicinājumiem - , bet tā problēma ar budžeta likumprojektu un šādām runām ir, ka tur ļoti ātri parādās, kuras no frāzēm ir pamatotas ar skaitļiem un kurām tā pamatojuma trūkst.

Mana runa visvairāk būs par veselības jomu, jo veselības aprūpei piešķirtais finansējums - 85 miljoni eiro - nenosegs inflāciju šajā jomā. Ja mēs būtu kādā no valstīm, kuras automātiski pielāgo koeficientus, varētu vēl skaidrāk redzēt, kur rodas reālais samazinājums tam, ko mēs varēsim veltīt valsts apmaksātai veselības aprūpei tādā ekonomikā, kāda mums šobrīd ir, kas ir ar augstākām cenām medikamentiem, ēdināšanai, energoresursiem un citām jomām.

Kāpēc samazinājums ir kaut kas tāds, ko, manuprāt, mums nevajadzētu šobrīd atļauties? Valsts samaksa par veselības pakalpojumiem jau šobrīd nenosedz šo pakalpojumu izmaksas tiem, kuri

tos sniedz, - slimnīcas un citi iesaistītie. Un šī plaisa tikai palielināsies, ja mēs nespējam nosegt inflācijas radītos cenu pieaugumus. Tas nozīmē, ka tiešām rindas palielināsies, jo slimnīcām būs jāvelta vairāk laika, tai skaitā speciālistu laika, lai iegūtu papildu ieņēmumus, sedzot tos zaudējumus, kas rodas no valsts apmaksāto pakalpojumu segšanas, kā tas ir vairākās jomās. Jau šobrīd slimnīcas meklē iespēju iekasēt naudu no pacientiem par ēdināšanu, jo par četriem eiro dienā viņi to nevarēs izdarīt - pie pieaugošajām cenām. Saistībā ar šo Ministru prezidents Krišjānis Kariņš minēja, ka vajag vēl lielāku efektivitāti, lai to risinātu, un šai sadaļai es piekrītu, izņemot to, ka to var risināt neatkarīgi no tā jautājuma.

Es gan vēl vairāk piekristu par efektivitātes nepieciešamību Zemkopības ministrijā, Satiksmes ministrijā, Aizsardzības ministrijā, ņemot vērā vairākus izskanējušos gadījumus. Atgādinu, ka "Latvijas valsts mežu" padomē darbojas Aivars Tauriņš, pret kuru ierosināta krimināllieta par Rīgas pašvaldības līdzekļu izšķērdēšanu. Mums ir pietiekami daudz citu jomu, kurās efektivitāte, manuprāt, ir krietni, krietni lielāka prioritāte.

Bet, labi, runāsim par to, kas ir efektivitāte veselības aprūpē. Kā jau es teicu, es daudz kam piekrītu. Es piekrītu, ka vajadzētu analizēt, kāds ir Veselības inspekcijas darbs, kam esmu jau pievērsis uzmanību, sevišķi skatoties uz to vardarbību, ko sievietes piedzīvo slimnīcās dzemdību laikā. Es piekrītu, ka noteikti vajadzētu sagatavot atbilstošu e-veselības sistēmu, digitālo veselību, sagatavot datus, lai mēs varētu vērtēt pakalpojumu kvalitāti un maksāt par rezultātu, nevis vienkārši pakalpojumiem.

Pārskatot Veselības ministrijas pieprasījumus budžeta prioritātēm, tajos bija viens no šiem jautājumiem - par Nacionālā veselības dienesta kapacitātes un sistēmu pārvaldības stiprināšanu - , kas netika atbalstīts, līdz ar to, kā es saprotu, šogad, visticamāk, bez finansējuma šie jautājumi netiks risināti.

Pacienti, kas nesaņem savlaicīgu aprūpi, lai kā mums gribētos, nekur nepazūd, mēs vienkārši tērējam vēl vairāk. Ja nesniedzam pacientiem plānveida aprūpi, palielinās pacientu skaits, kuriem būs nepieciešama neatliekamā medicīniskā palīdzība vai citi, dārgāki, pakalpojuma līmeņi. Tas jau ir izskanējis iepriekšējās runās. Un tas ir ne tikai dārgāk sistēmai kopumā - droši vien tur varētu atrast diezgan daudz atbilžu - , bet tas ir krietni dārgāk mūsu dzīves kvalitātei.

Tāpēc ir tik svarīgi sekot plāniem. Mums veselības jomā ir sagatavoti vairāki plāni, kas parāda, kā mēs varam gudri ieguldīt, lai pārliktu izmaksu sadaļu vairāk uz prevenciju, lai ar mazākiem līdzekļiem sasniegtu vairāk. Bet diemžēl šiem plāniem, no kuriem var nosaukt Veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plānu onkoloģijas jomā 2022. - 2024. gadam, Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plānu 2023. - 2025. gadam, Plānu reto slimību jomā 2023. - 2025. gadam un arī Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam, - nevienam no šiem plāniem finansējums nav paredzēts.

Līdz ar to mēs esam diezgan daudz līdzekļu ieguldījuši, lai sagatavotu, kā tad būtu gudri darīt, kā būtu gudri sadalīt līdzekļus, bet šīm sadaļām līdzekļi nav piešķirti. Tas nozīmē, ka mēs samaksāsim dārgāk vai nu ar budžeta līdzekļiem, vai ar nenosegtām veselības vajadzībām. Un tas nozīmē, ka veselīga mūža ilgums - ja mēs nesamaksāsim tālāk no budžeta līdzekļiem - , kas Latvijā jau šobrīd ir par 20 gadiem zemāks nekā Zviedrijā un par 10 gadiem zemāks nekā vidēji Eiropas Savienībā, kur ir dažāda ekonomiskās attīstības līmeņa valstis... veselīga mūža ilgums būtiski samazināsies, un tas droši vien nebūs pamats ne ekonomikas transformācijai, ne labai dzīvei Latvijā.

Es gribu pievērst uzmanību, ka visi šie efektivitātes uzlabojumi, sekošana plāniem, sekošana Eiropas Komisijas, Pasaules Veselības organizācijas rekomendācijām, digitālās veselības

sakārtošana nav ne ārstu, ne medmāsu un noteikti ne pacientu uzdevums. Tas tiešām ir valdības uzdevums, līdz ar to, es domāju, ir ļoti netaisnīgi, ka sodu par šiem neizpildītajiem uzdevumiem vairāku valdību laikā, pārsvarā ar Jaunās VIENOTĪBAS, pārsvarā ar Nacionālās apvienības līdzdalību... ka sodu par neizpildītajiem darbiem mēs uzliekam pacientiem, medicīnas jomā strādājošajiem, jo daudzi no labi sagatavotajiem ārstiem un medmāsām nesniegs aprūpi Latvijas pacientiem, viņi izvēlēsies strādāt citās Eiropas valstīs, kur viņu darbu novērtē, kur arī politiķi ir izdarījuši savu darbu... ja mēs gribam vēl lielāku efektivitāti.

Es atgādinu, ka Latvija veselības aprūpei šobrīd tērē nu jau teju mazāko daļu salīdzinājumā gandrīz ar visām Eiropas Savienības valstīm. Izskatās, ka finansējums noslīdēs zem četriem procentiem no IKP, bet Igaunijā un Lietuvā, kur ir būtiski augstāki rādītāji - 6,7 un 5,9 procenti finansējuma - , šogad pieaug straujāk nekā Latvijā. Tas nozīmē, ka plaisa starp Baltijas valstīm - tepat blakus, līdzīgos apstākļos - palielinās. Igaunijā palielinājums veselības aprūpes budžetam būs 200 miljoni eiro, un es atgādinu, ka Igaunijā IKP - ar mazāku iedzīvotāju skaitu - ir apmēram vienā līmenī ar Latviju. Tas nozīmē, ka mēs šai prioritātei piešķiram divas reizes mazāk, nekā tas ir tepat blakus, kaimiņvalstīs, kur daudzas problēmas jau šobrīd noteikti ir labāk nosegtas.

Pirms pāris gadiem (par ko mums ir dati) 15 *(Nav skaidri saklausāms.)* procenti Latvijas iedzīvotāju saskārās ar nespēju segt izdevumus par veselības pakalpojumiem, kas tiem ir nepieciešami, un nesaņēma ārstēšanu, un šis skaitlis noteikti ir būtiski palielinājies. Par to mums nav ievākti dati gan kovida pandēmijas ietekmē, gan cenu pieauguma ietekmē. Liela daļa nespēja segt arī līdzmaksājumus recepšu zālēm.

Tad jūs varat iedomāties to sajūtu, ka jums ir izrakstīta recepte zālēm, kas jums ir nepieciešamas, un valsts kompensē izmaksu, bet ne pilnā apmērā, jums ir nepieciešams līdzmaksājums, kas zāļu dārdzības dēļ ir tāds, ka jūs to nespējat atļauties, un rezultātā jūs zāles nepērkat, jūs esat spiesti gaidīt, kad kļūst sliktāk un jūs nonākat dārgākajos veselības aprūpes līmeņos. Nu, tur nav efektivitātes.

Es domāju, ka visas šīs problēmas ir tās problēmas, kas runās daudz arī izskanēja, tai skaitā no koalīcijas puses. Es daudz nekomentēšu Ingrīdas Circenes un arī finanšu ministra Ašeradena minēto, ka patiesībā mēs nespējam šīs problēmas risināt šajā budžetā un nākotnē mums tam būs jāpievēršas vairāk, jo tas tomēr nav šī budžeta jautājums.

Es tomēr nepiekrītu, ka šajā budžetā, apzinoties izaicinājumus, mēs varam tik būtiski pazemināt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, lai tad cerētu, ka nākotnē varēsim tos palielināt. Man liekas, ka tā noteikti nav laba stratēģija, tā gluži vienkārši ir, nezinu, vai nu politisko spēļu, vai kādu citu iemeslu dēļ radusies kļūda, kas ir šajā budžetā. Veselības aprūpe tajā nav pietiekami finansēta.

Tā ka Saeimas uzdevums ir uzraudzīt valdības darbu un sekot līdzi, kā budžets atbilst vēlētāju interesēm, kā tas atbilst tam, ko mēs esam solījuši priekšvēlēšanu kampaņā. Es domāju, ka šobrīd tas ir Saeimas uzdevums - šo kļūdu labot, īpaši veselības aprūpes finansējuma jomā, lai nepasliktinātos jau tā pietiekami sliktā veselības situācija, kāda ir Latvijā.

Es domāju, ka mēs to varam izdarīt ar Saeimas priekšlikumiem. Un šī diskusija parāda, vairāki no faktiem norāda, ka kļūda tiešām ir notikusi, tā jāatzīst un jālabo.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Edmundam Jurēvicam.

E. Jurēvics (JV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienījamie kolēģi! Ministru prezidenta kungs! Manuprāt, valdības loma ir sagatavot budžetu, to aizstāvēt, skaidrot, vai arī mums, pozīcijai, ir jāaizstāv un jāskaidro, un, galvenais, ir jāuzņemas par to atbildība. Skaidrs, ka opozīcijas loma ir meklēt šajā budžetā kļūdas, mēģināt to pilnveidot, sniegt priekšlikumus, bet, galvenais, piedāvāt alternatīvu.

Tādēļ paldies opozīcijas kolēģiem, kas savās runās ir minējuši lietas, ko viņi darītu savādāk, ja viņi veidotu valdību. Par to paldies. Bet tomēr tie opozīcijas kolēģi, kas mēģina ieskaidrot, ka vienīgā ideoloģija ir "www.vissirslikti.lv", - es atvainojos, šim es nevaru piekrist, un šim es nepiekritīšu.

Par pašu budžetu. Manuprāt, šis budžets ir pilnībā adekvāts 2023. gada galvenajiem izaicinājumiem. Galvenais izaicinājums ir drošība, un šajā budžetā ir paredzēti līdzekļi iekšējai un ārējai drošībai. Bez iekšējās un ārējās drošības nekas cits nevar būt. *(Starpsauciens: "Puspatiesības... 40 eiro pacelts...")* Ja es drīkstu turpināt - iekšējā un ārējā drošība ir absolūta prioritāte tādā situācijā, kad agresors mums kaimiņos vērš... okupāciju... pret citu, neatkarīgu, valsti. Tādēļ mums, lai nodrošinātu mūsu neatkarību un brīvību, galvenie līdzekļi ir jāliek iekšējā un ārējā drošībā, ko šis budžets arī paredz.

Visbeidzot es vēlos vērsties pie man sen pazīstama cilvēka, Šuvajeva kunga, ar ko es esmu kopā... Pirms vairāk nekā 20 gadiem (kā jau viņš minēja, ka trīsdesmitgadnieku paaudze) kopā esam bijuši Eiropas jauniešu parlamentos, dažādos citos formātos... Bieži mums ir atšķīries viedoklis, un arī šodien es atļaušos oponēt.

Šuvajeva kungs, jūs minējāt, ka visgrūtāk ir trīsdesmitgadnieku paaudzei, ka šajos 30 gados ir ļoti grūti tieši mums, tādiem jauniem cilvēkiem kā man vai citiem. Es piekrītu, ka Latvijā ir sabiedrības daļa, kurai ir ļoti grūti, bet mūsu paaudzei, kas dzimusi neatkarīgā valstī, ir dotas vislielākās iespējas, un mums ir jādara viss, lai pateiktos saviem vecākiem, vecvecākiem par to iespēju, ko viņi mums ir devuši, - dzīvot brīvā, neatkarīgā un, es uzsveru, modernā valstī.

Tādēļ, kolēģi, es aicinu atbalstīt šo budžetu un vienreiz izbeigt atsevišķiem (uzsveru - atsevišķiem) opozīcijas kolēģiem atkārtot neizdevušās valsts naratīvu.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds Aizsardzības ministrijas parlamentārajam sekretāram Jānim Eglītam.

J. Eglīts (Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ministru prezidenta kungs! Ministri! Cienījamās deputātes un godātie deputāti! Latvija ir demokrātiska valsts, un budžeta debates to apliecina visspilgtāk - katrs no deputātiem var izteikt viedokli, uzdot jautājumus un sniegt priekšlikumus.

Ļoti svarīgi ir šo demokrātisko sistēmu saglabāt un nosargāt. Valsts aizsardzība ir Latvijas valdības prioritāte, un par to paldies valdības vadītājam Krišjānim Kariņa kungam.

Aizsardzības ministrijas ilgtermiņa mērķi ir sasniegt trīs procentus no IKP 2027. gadā, attīstīt militāro infrastruktūru, visaptverošu valsts aizsardzības sistēmu. Lai to sasniegtu, ik gadu ir jākāpina aizsardzības budžets. Nu jau šajā gadā mēs sasniegsim 2,25 procentus, kas ir gandrīz 987 miljoni eiro.

Mūsu galvenais uzdevums ir pilnveidot Nacionālo bruņoto spēku kaujas spējas, nodrošinot vidēja rādiusa pretgaisa aizsardzību, stiprinot krasta aizsardzību un iegādājoties tālās darbības raķešu artilērijas sistēmas, kas savas spējas ir pierādījušas Ukrainā cīņās pret slepkavu un noziedznieku armijas iebrukumu neatkarīgā valstī. Nākamā gada budžetā tam paredzēti 24 procenti no Aizsardzības ministrijas budžeta jeb teju 237 miljoni spēju stiprināšanai, nodrošinot jaunākas iekārtas, modernāku ekipējumu, jaudīgākus ieroču, lai atturētu austrumu agresoru no domas par iebrukumu. Kopumā līdz 2025. gadam šim mērķim paredzēts izmantot vairāk nekā 600 miljonus eiro.

Tāpat mūsu uzdevums ir ieviest valsts aizsardzības dienestu un pilnveidot Nacionālo bruņoto spēku rezervistu sistēmu, šim mērķim šogad paredzot trīs miljonus eiro, nākamajā gadā - jau 19 miljonus eiro un aiznākamajā - 29 miljonus eiro. Lai attīstītu bruņoto spēku infrastruktūru, pielāgotu to arī valsts aizsardzības dienesta vajadzībām, plānojam 69 miljonu investīcijas veikt jau šogad, bet nākotnē, lai nodrošinātu mūsu karavīriem jaunu un modernu infrastruktūru, jaunā poligona izveidē līdz 2025. gadam tiks investēti teju 40 miljoni eiro.

Uzlabojot mūsu bruņoto spēku kaujas spējas, pēc iespējas vairāk cenšamies arī iesaistīt mūsu vietējo militāro industriju, lai nepieciešamās lietas spētu nodrošināt paši.

Tāpat Aizsardzības ministrija domā par industrijas attīstību, paredzot inovācijām un pētniecībai 477 tūkstošus eiro ik gadu grantu konkursam inovācijām aizsardzības nozarē, militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstības atbalstam, aizsardzības inovāciju valsts pētījumu programmai un maģistra stipendiju programmai.

Mūsdienās kā jauns izaicinājums ir kiberuzbrukumi gan valsts iestāžu, gan privātpersonu e-videi. Kibertelpas aizsardzībai plānojam izveidot nacionālās kiberdrošības centru, stiprināt Zemessardzes kiberaizsardzības vienību un paaugstināt mūsu spēju aizsardzībai no pamata atteices uzbrukumiem, un virkni citu pasākumu, kas nodrošinās kibertelpas lielāku drošību. Kopumā tam plānots izmantot 6,9 miljonus eiro.

Tāpat darbā ar sabiedrību ir ļoti svarīgi nodrošināt patriotisku audzināšanu, lai nevienam nerodas jautājumi par valsti, par tās vēsturi un aizsardzību. Šo uzdevumu pildīs Jaunsardzes centrs, teju 20 tūkstošiem jauniešu mācot valsts aizsardzības mācību un organizējot valsts aizsardzības mācības nometnes militāro pamatzināšanu apguvei. Tāpat Jaunsardzes kustība darbojas visos Latvijas novados, apmācot astoņus tūkstošus jaunsargu. Budžetā šiem mērķiem ir paredzēti 11 miljoni eiro.

Tāpat jādomā arī par bruņoto spēku personālu un tā uzturēšanu. Lai motivētu cilvēkus, svarīgi ir nodrošināt atbilstošu atalgojumu, tāpēc esam plānojuši algu kāpumu profesionālā dienesta karavīriem par aptuveni 200 eiro. Nacionālajos bruņotajos spēkos ir jāstrādā motivētiem un profesionāliem cilvēkiem.

Ir jāsaka tas, ka ar katru dienu mūsu bruņotie spēki kļūst labāki... ar jaunu, modernu ekipējumu... spēcīgāki, un mēs lielu uzmanību veltām līdzekļu lietderīgai izmantošanai. Tas attiecas arī uz sabiedrībā izskanējušo ēdināšanas iepirkuma konkursu, kur Ināra Mūrniece ar rezolūciju ir uzdevusi sākt pārbaudi. Ja atklāsies kaut mazākā neatbilstība prasībām, līgums tiks lauzts. Mūsu attieksme ir nulle tolerances korupcijai.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Leilai Rasimai.

L. Rasima (PRO).

Cienījamās kolēģes un kolēģi! Es šodien budžeta kontekstā vēlos runāt par reģionālo nevienlīdzību. Reālā situācija reģionos ir bēdīga, cilvēki bieži vien ņem kredītus ar ārkārtīgi augstiem procentiem, lai samaksātu par dzīvokli, strādā pat vairākos darbos par niecīgu samaksu. Gudrākie un spējīgākie aizbrauc tur, kur viņiem ir iespējas, aizbrauc arī tie, kas dara vienkāršus algotus darbus, jo daudzās citās vietās maksā tādas algas, par kurām var gan izdzīvot, gan beidzot arī sākt dzīvot.

Andris Šuvajevs trāpīgi stāstīja par mūsu paaudzi, kurai bijušas visas pasaules durvis vaļā, paverot studiju iespējas arī plašajā pasaulē. Diemžēl šobrīd mums šīs durvis ir ne vien vaļā, bet arī krietni tuvāk, jo daudzi vecāki un bērni nedosies studēt uz ārzemēm, viņi vienkārši jau ir ārzemēs. Daudzi Latgales cilvēki burtiski spiesti savas mājas veidot ārzemēs, un daļa no viņiem nekad vairs neatgriezīsies Latvijā. Tā ir skumja aina mums, palikušajiem, tīri cilvēciski, jo mēs esam šādi zaudējuši un turpinām zaudēt tuvus draugus, radus, kolēģus, foršus un zinošus cilvēkus, kurus nu satiekam visai reti vai teju necik.

Es šodien runāšu par Latgali, no kurienes nāku, bet šī situācija ir līdzīgi neoptimistiska arī vairākās citās vietās. Vidēji vienai mājsaimniecībai Latgalē ienākumi ir 1080 eiro, kamēr Pierīgā - 1889 eiro. Atšķirība ir gandrīz divkārša. Apdomāsim, vai Latgalē nav jāmaksā komunālie, jāuztur bērni, jāpērk zāles, pārtika. Tam Latgalē nav absolūti nekādu atlaižu, tas viss cilvēkiem maksā tikpat, nereti pat dārgāk, jo apkures cenas Latgalē vietām ir augstākas nekā daudz kur citur, piemēram, turīgajā Mārupē apkure ir lētāka nekā Rēzeknē.

Jā, mēs cenšamies izlīdzināt reģionu nevienlīdzību ar Eiropas Savienības fondu apguvi, bet, skatoties reālos mājsaimniecību ienākumus, saprotam, ka tas nestrādā. Kā jau teicu, Latgales un Pierīgas ienākumu atšķirības ir milzīgas. Tas nozīmē, ka valdībai ir jāiegulda papildu darbs gan problēmas izpētē, gan risinājumos.

Ekonomiku mēs transformēsim, ja cilvēkiem būs pieejama veselības aprūpe, moderna izglītība un valsts risinās reģionālās nevienlīdzības problēmu. Cilvēkiem, kuriem jādomā par to, kā izdzīvot, nav laika ne izglītībai, ne jaunu prasmju apguvei, kas nepieciešamas tik ļoti piesauktajai ekonomiskajai transformācijai. Nerisinot nevienlīdzības problēmu, mēs turpināsim dzīvot valstī, kur nabadzīgie kļūst arvien nabadzīgāki un bagātie kļūst arvien turīgāki.

2021. gadā nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvars Vidzemē un Latgalē bija vairāk nekā viena trešdaļa iedzīvotāju. Mums tas ir jārisina, lai mazinātu nabadzības riskus ikkatram iedzīvotājam. Taču, būsim atklāti, ir arī jāpievērš uzmanība - beidzot pastiprināta uzmanība! - tiem reģioniem, kur šie rādītāji ir šausminoši augsti.

Risinājumi ir jāmeklē. Var ieviest valsts nodarbinātības programmas reģionos, piešķirt pašvaldībām līdzekļus īres namu būvniecībai, papildu atbalsta programmas jaunajiem uzņēmējiem, veikt pasākumus, kuri risina dzīves dārdzības problēmas tajos reģionos, kuri atpaliek no Latvijas vidējā dzīves līmeņa.

Ja valdība nerīkosies, tad mēs varam rēķināties ar daudz nopietnākām problēmām nākotnē - gan ekonomiski, gan valsts drošības ziņā - , jo populismam un Krievijas dezinformācijai un propagandai nav ideālākas augsnes par to, kāda veidojas tad, ja mums ir nevienlīdzība. To mēs redzam jau tagad, taču tas tikai pasliktināsies, ja nerīkosimies.

Iedzīvotāju labklājība ir cieši saistīta ar drošību. Mums Latgales drošībai nepietiek tikai ar žogu uz robežas un propagandas kanālu aizliegumu. Nešaubāmies, ka Krievijas interesēs ir diskreditēt

Baltijas valstis un radīt neapmierinātību ar dzīvi Latvijā. Es joprojām neredzu, ka politiķi apzinātos, kādas vēsmas valda daudzu Latgales iedzīvotāju prātos, piemēram - dzīve Krievijā un Baltkrievijā ir labāka. Te patiešām ir pamats satraukumam, taču ir sajūta, ka mēs paļausimies uz to, ka viss maģiski atrisināsies pats no sevis laika gaitā. Nevienlīdzības mazināšana stiprina valsts drošību. Ja to nedarām, tad paši ieliekam bīstamu ieroci Kremļa rokās. Retorisks jautājums - vai kādreiz esat dzirdējuši par laimīgo un apmierināto ģimeņu protestu? Es arī ne. Viņi iet nevis protestēt, bet svinēt dzīvi.

Daudzi Latgalē brauc ar mašīnām, uz kuru numura zīmēm ir uzraksts "Myusim, latgalīšim, krīze pi...", iztulkojot latviski un nedaudz maigāk - "... pie astes kaula". Un taisnība vien ir, jo mēs Latgalē labklājību nemaz neesam piedzīvojuši un dzīvojam no krīzes krīzē, no rokas mutē, mēs esam pieraduši samierināties un kaut kā jau tikt galā pašu spēkiem. Tikt galā vai doties prom, bet Latgalē ir cilvēki, kuri nevēlas braukt prom, kuri ir savas vietas un valsts patrioti, kuri vēlas savu un bērnu nākotni skaidri redzēt Latgalē. Tie ir cilvēki, kuri ir arī gatavi aizstāvēt Latviju ar ieročiem rokās. Ieklausīsimies šajos cilvēkos un ļausim dzīvot mūsu skaistajā un mīļajā Latgalē! Aicinu jūs visus beidzot izvilkt mūsu trešo zvaigzni - Latgali - no aizmirstības purva!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aleksandram Kiršteinam. *(Starpsauciens: "Nav Kiršteina.")*

Kiršteina kungs neatrodas šobrīd zālē, līdz ar to mums ir jādod vārds nākamajam runātājam.

Vārds deputātam Jānim Patmalniekam.

J. Patmalnieks (JV).

Labdien, augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Kolēģi! Ministru kabineta pārstāvji! Pēc nedēļas *(Zālē troksnis. Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*...

Sēdes vadītājs. Kolēģi, lūdzu, uzmanību pret runātāju.

J. Patmalnieks. Paldies. Pēc nedēļas mēs pieminēsim gadu kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā, šodien mēs debatējam par pirmo budžetu kopš šī kara sākuma. Jaunā ģeopolitiskā realitāte atspoguļojas arī šajā budžeta piedāvājumā. Tajā pašā laikā netiek aizmirsts arī par prioritātēm, kas saistītas gan ar veselības, gan izglītības finansēšanu, gan valsts konkurētspējas paaugstināšanu, gan arī ietverti sen iekavēti lēmumi.

Šajā gadā pirmo reizi valsts aizsardzības budžets pietuvosies miljardam eiro. Iekšējās drošības finansējuma pieaugums ir par vienu piekto daļu. Tā šajos apstākļos ir adekvāta atbilde izaicinājumiem, ar kuriem saskaramies pasaules politikā. Jauns bruņojums un aprīkojums, augstāka atlīdzība ļaus panākt šajās jomās mūsu visu drošībai nepieciešamo izrāvienu.

Kā viens no iekavētajiem lēmumiem norādāms valsts pārvaldei piešķirtie papildu līdzekļi atlīdzībai, lai tā varētu sākt konkurēt ar privāto sektoru. Jā, konkurētspēja ir saistīta ar atlīdzības pieaugumu. Vēl aizvakar komisijā konstatējām, ka steidzami ir nepieciešamas izmaiņas likumdošanā.

Šādu izmaiņu sagatavošanai nepieciešama profesionāla valsts pārvalde, kurā strādā atbilstoši kvalificēti speciālisti. To var panākt, sistemātiski sekojot līdzi atlīdzībai privātajā sektorā un neatpaliekot no tā, lai neveidotos kuriozas situācijas, kad darba tirgū atlīdzība mazkvalificētam darbaspēkam ir augstāka nekā augsti kvalificētiem speciālistiem sabiedriskajā sektorā.

Kolēģi šajās debatēs arī skāra jautājumu par budžeta deficīta un valsts parāda līmeni. Atgādināšu - Latvija jau ir piedzīvojusi bezatbildīgu finanšu politiku, kad savlaicīgi netika pieņemti atbilstoši lēmumi. Šī gadsimta pirmajā desmitgadē jau bija politiķi, kuri nesekoja līdzi ekonomikas tendencēm un neiegrožoja tēriņus tajā brīdī, kad tas bija nepieciešams. Atcerēsimies treknos gadus! Tā rezultātā mēs piedzīvojām vienu no lielākajiem ekonomikas kritumiem pasaulē un tam sekojošu stingru fiskālo disciplīnu iepriekšējā desmitgadē. Mēs esam pāri tam posmam. Es ceru, ka mēs nedzirdēsim aicinājumus vēlreiz radīt priekšnosacījumus ekonomikas katastrofai, bezatbildīgi palielinot budžeta deficītu un valsts parādu, palielinot bāzes izdevumus.

Atbildot uz izaicinājumiem, jau tiek piedāvāts izdevumu pārsvars pār ieņēmumiem ar vienu no lielākajiem deficītiem pēdējā desmitgadē. Tajā pašā laikā saglabājas stabils valsts parāda īpatsvars pret iekšzemes kopproduktu. Tas ir atbilstoši situācijai, kādā pasaule ir nonākusi. Tiek turpināti atbalsta pasākumi iedzīvotājiem tautsaimniecības satricinājumu dēļ, valdība atbild uz ārkārtējiem drošības apstākļiem, tiek piešķirti izdevumi attīstībai, kuri nesīs augļus nākotnē, nevis apēdīs pieejamos līdzekļus.

Lielākā daļa šodienas debašu saistīta ar budžeta bāzes izdevumu nepietiekamību veselībai un izglītībai. Tas ir nozīmīgs jautājums, kurš šai Saeimai ir jādiskutē, bet nekādā gadījumā nevaram to saistīt tikai ar izdevumu nepietiekamību, nerunājot par to, cik efektīva ir valsts pakalpojumu sniegšana. Piemēram, izglītības sektorā, neskatoties uz regulāriem un apjomīgiem piešķīrumiem iepriekšējos gados, mēs arī šajās dienās saņemam ziņas par pedagogu streiku.

Acīmredzot mums ir jāraugās arī uz to, kā tiek tērēti šie līdzekļi un cik kvalitatīvu pakalpojumu par tiem saņem Latvijas iedzīvotāji, salīdzinot ar kaimiņvalstīm. Latvijas sabiedrība ir pelnījusi labākos iespējamos pakalpojumus, taču, ja maksājam vairāk un saņemam sliktāku preci, tad rodas jautājums - kā šī prece top? Latvijā jāpilnveido valsts sniegtie pakalpojumi, lai to kvalitāte neatpaliek no citām attīstītajām valstīm.

Piedāvātais budžeta projekts ir atbilstošs šī gada izaicinājumiem. Strādāsim visi kopā, lai nākamais - 2024. gada budžets - būtu vēl labāks!

Aicinu atbalstīt likumprojektu "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" un to pavadošo likumprojektu paketi pirmajā lasījumā.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Svetlanai Čulkovai.

S. Čulkova (ST!).

Man bija rakstīts "labrīt", bet jau - labvakar, kolēģi! Priekšsēdētāja kungs! Ministri! *(Starpsauciens. Smejas.)* Detalizēti iepazīstoties ar Ministru kabineta izstrādāto budžetu 2023. gadam, esmu pārliecinājusies, ka iesniegtais budžets kārtējo reizi nav paredzēts cilvēku sociālajai labklājībai un pamatvajadzībām. Diemžēl statistika rāda, ka Latvija demogrāfijas, inflācijas un dzīves kvalitātes reitingos ieņem pēdējās vietas. Par ko? Par ko gan tas liecina? Tas liecina vien par to, ka mēs darām kaut ko nepareizi.

Uzskatu, ka nevar veidot budžetu tā, lai sociālie jautājumi un cilvēku labklājība paliktu kaut kur saraksta beigās kā maznozīmīgas vajadzības. Aizsardzības budžeta palielinājums un pētījumu veikšana, protams, ir svarīga un nepieciešama, taču uz tā rēķina nedrīkst samazināt finansējumu veselības nozarei. Veselība un izglītība ir fundamentāli nepieciešamas mūsu sabiedrībai, kā arī Latvijas nākotnei. Valstij ir jārūpējas par to, lai bērniem būtu pieejama kvalitatīva izglītība, lai

bērni būtu izglītoti un konkurētspējīgi, gudri un zinoši, - tas nākotnē cels Latvijas valsts labklājības līmeni. Ir jārūpējas par veselības nozares uzturēšanu un attīstīšanu nākotnē, lai Latvijā iedzīvotājiem būtu pieejami valsts apmaksāti un kvalitatīvi medicīniskie pakalpojumi, kas nodrošinās cilvēku fizisko un mentālo veselību. Šim jautājumam ir jāpievērš īpaša uzmanība.

Un visbeidzot - vēlos piebilst par budžetu prioritāšu līdzsvarošanu - lai sociālie jautājumi vienmēr nenonāk saraksta beigās.

Lai Dievs svētī Latviju, mūsu bērnus un nākotni!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Līgai Kozlovskai.

L. Kozlovska (ZZS).

Cienījamais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienījamais premjera kungs! Ministri, ministres! Cienījamie kolēģi deputāti! Šodien mums ir ļoti nozīmīga diena, mēs apspriežam likumprojektu "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam". Tas nozīmē, ka mēs domājam... es vismaz domāju, ka mēs visi domājam par Latvijas valsti, par Latvijas iedzīvotājiem - kā viņi dzīvos rītdien, kā viņi jutīsies un vai viņi izdzīvos rītdien, šogad un nākošgad.

Dabiski, sāpīgais... Es gribu teikt Reira kungam... Viņa gan laikam šeit nav. Reira kungs savā runā, prezentācijā minēja skaitļus - dažus labus skaitļus, kas dažām nozarēm ir par labu. Diemžēl veselības aprūpe nav šajā sarakstā.

Ja, piemēram, kolēģis Jānis Vucāns runāja par to, ka ir nepieciešama mijiedarbība, koordinācija starp resoriem valdībā, starp ministrijām, lai sasniegtu noteiktos mērķus, tad es gribu piebilst vēl vienu lietu - par pēctecības trūkumu mūsu valdībā. Kariņa kungs bija arī iepriekšējās valdības vadītājs, viņš bija klāt pie ļoti svarīga valsts dokumenta - Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam - apstiprināšanas. Tās nosaka Latvijas mērķus veselības aprūpei no 2021. gada līdz 2027. gadam. Mērķi, ko jau ir sasniegušas, kā Cepurīša kungs teica, Baltijas kaimiņvalstis, mēs plānojam sasniegt tikai 2027. gadā - sešu procentu apmērā no IKP. Lai to izdarītu līdz 2027. gadam, mums ir nepieciešami papildus 950 miljoni, un šinī gadā, 2023. gadā, papildus budžetā bija nepieciešami 306 miljoni. Kā jūs zināt, mums budžetā paredzēts par divām trešdaļām mazāk - apmēram 86 miljoni. Un ko tas nozīmē?

Koalīcijas kolēģi vairākkārt minēja, ka vajag palielināt veselības aprūpes efektivitāti, veikt reformas, kārtējo reizi sakārtot sistēmas. Es gan dažādās politiskās organizācijās, gan dažādu līmeņu deputāta statusā esmu strādājusi veselības aprūpei jau no Latvijas neatkarības atjaunošanas laikiem, no 1990. gada, un varu pateikt, ka šīs sistēmas un reformas sakārtošana ir galvenais katrai Saeimai, katrai valdībai, sākot darbu.

Es varu vēlreiz arī jums atgādināt, ka pirms dažiem gadiem Pasaules Veselības organizācija kopā ar Pasaules Banku (un to zina gan Veselības ministrija, gan Ministru kabinets) veica ļoti nozīmīgu pētījumu par Latvijas veselības aprūpes sistēmu. Bija ļoti skaidri secinājumi - Latvijas veselības aprūpes sistēma (jūs zināt, ka jau ir maksimāli noīsinātas... otrā, trešā līmeņa slimnīcas, ir maksimāli... pirmais līmenis... kas drīz droši vien būs paliatīvās aprūpes centri) primārajā aprūpē ir sakārtota atbilstoši pasaules līmenim.

Bet es gribu, kolēģi, pateikt to, ka šī augsti stāvošā pasaules organizācija pateica vienu: katastrofāli nepieciešams finansējums veselības aprūpei. Ja ne, būs tas, ko arī Circenes kundze teica. Īstenībā tas jau ir, *OECD* jau savos datos ir parādījusi, ka vairāk nekā 40 procenti mūsu pacientu maksā... kā maksas pakalpojumus par veselības aprūpi. Drīz tie būs 50. Un ko tas nozīmē? Tas nozīmē - mēs ejam uz maksas medicīnu. Tas nozīmē - mūsu pacientiem nebūs valsts pakalpojumi iespējami ne primārajā, ne sekundārajā, ne terciārajā līmenī. Kā var sakārtot sistēmu vēl labāk, ja tai vispār nav naudas, no kā dzīvot?

Un es gribu teikt, cienījamie kolēģi, starp mums, ģimenes ārstiem, bija ļoti liels, iespaidīgs pētījums: 30 procenti no 1274 Latvijas ģimenes ārstiem, pie kuriem ir reģistrējusies lielākā daļa Latvijas (95 procenti pacientu), - 30 procenti! - ir pensijas vecumā un ar tādu finansējumu strādā mazās komandās, jo trešo palīgu, kā jūs saprotat, mūsu valdība pašreiz neakceptē. Neakceptē arī sadārdzinājumu, neakceptē arī tādas lietas, kas saistās ar tarifu palielinājumu, manipulāciju dārdzībai atbilstošu finansējumu.

Es teikšu tā: katastrofa briest mums visiem, jo, ja nebūs valsts apmaksāto pakalpojumu primārajā aprūpē, apmēram pusmiljons iedzīvotāju tuvākajā laikā nesaņems veselības aprūpi, jo šie ārsti ir pensijas vecumā un viņiem ir visas tiesības pārtraukt līgumu par valsts pakalpojumiem.

Šajā sakarā es gribētu teikt, ka pirmām kārtām rīkosimies atbildīgi. Un aicinu arī valdību, ministrijas izpētīt visas lietas, kā šo finansējumu tomēr veselības aprūpei jau tuvākajā laikā var dabūt, jo tas, ko piedāvāja Circenes kundze, ir nākotnes jautājums un prasīs ne vienu vien gadu... varbūt divus vai trīs, bet, kā arī Cepurīša kungs teica, finansējums veselības aprūpei ir vajadzīgs jau šodien.

Tādēļ ZZS vārdā aicinu nebalsot par šo budžetu, valsts budžeta projektu, jo budžeta veselības aprūpes daļa ir ne tikai katastrofāla - tā ir noziedzīga pret savu tautu un mūsu mediķiem.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Armandam Krauzem.

A. Krauze (ZZS).

Labvakar, kolēģi! Es gribu pievērsties vienam aspektam, jo par lielāko daļu jau mani kolēģi un citi ir izteikušies. Tas ir par tiem 63 miljoniem vakcīnu.

Veselības ministre Līga Meņģelsone skaidroja, ka tas tā kā riktīgi neietekmē budžetu, bet jebkurā gadījumā tā ir valsts nauda, un 63 miljoni ir 63 miljoni. Es paskatījos pieejamo informāciju. Izrādās, ka... 2022. gada datus es neatradu, bet 2021. gadā mēs bijām apsolījuši, ka mēs pirksim par kaut kādiem 140 miljoniem... Un šie 63 miljoni arī ir faktiski, es saprotu, visiem Latvijas iedzīvotājiem - visiem diviem miljoniem (ja tā nav, es aicinu ministri precizēt)... katram saņemt divas vakcīnas. Bet, atcerēsimies, ka kovids ir beidzies. Tad man ir lūgums, ieteikums Kariņa kungam, kurš šobrīd runā ar Bergmaņa kungu, un arī ministrei - doties steidzami uz Briseli, jo 63 miljonu dēļ ir vērts braukt un runāt ar Eiropas Komisiju. Es saprotu, ka Eiropas Komisija ir noslēgusi tos līgumus mūsu valsts vārdā, bet atcerēsimies, ka ne jau Eiropas Komisija izdomāja tos skaitļus.

Pagājušā gada 15. septembrī sākās tiesas prāva pret Viņķeli. Par ko? Par to, ka viņa, esot veselības ministres amatā, neko nedarīja, tātad par bezdarbību, kā rezultātā cilvēki nevarēja laikus sākt vakcinēšanos. Nu, man izskatās, ka arī šie 63 miljoni ir pilnīgs pamats sākt tiesas prāvu vēl

pret kādiem, jo mēs pērkam vakcīnas, kuras tālāk mēģinām ziedot Āfrikas valstīm, kaut kur atdodam. Iespējams, ka liela daļa no tām vakcīnām vispār tiek utilizētas.

Tāpēc atgriežoties pie Kariņa kunga un ministres Meņģelsones - varbūt brauciet un sarunājiet, ka vismaz tās vakcīnas neražo un nesūta mums, ka mums tās nav jāuzglabā un jāpārsūta. Vienkārši samaksājiet tām kompānijām peļņas daļu, nebūs transporta un citu izdevumu. Nu, tās ir lietas... Tiešām izcils bija veselības ministres priekšlikums par šo naudu saņemt citas vakcīnas, un ir ļoti daudzas, kas ir vajadzīgas. Bet tas, ko es teiktu, - tā nav maza nauda.

Ministre Čakša taisās slēgt skolas, nu, cik tur sanāk, nezinu, 60 vai kā... 10 procenti, tas ir miljons skolai, viens miljons skolai! Tā ir milzīga nauda, un tāpēc, neiedziļinoties pārējā budžetā...

Nu, es ceru, ka valdība kaut ko darīs un pēc tam arī sabiedrību informēs, jo es domāju, ka lielākā daļa sabiedrības nesaprot, kā var, zinot, kāds ir atbalsts sabiedrībā... pret vakcināciju... un ar lielām mokām izdevies knapi 70 procentus... 71 procents laikam ir dabūjuši vienu devu, 69 - divas. Ar lielām mokām! Ja tagad es prasītu pacelt roku, es domāju, ka varbūt 20 procenti deputātu būtu vakcinējušies šajā ziemā, rudenī... varbūt vēl mazāk.

Tāpēc, lūdzu, rīkojieties un ietaupiet vismaz šo naudu. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Skaidrītei Ābramai.

S. Ābrama (PRO).

Priekšsēdētāj! Kolēģi, kolēģes! Ministru prezident, ministri! Jā, labvakar jau jāsaka, bet sākšu ar rīta stundu.

Šorīt, gatavojoties doties uz Saeimu, klausījos, kā vienmēr, Latvijas Radio. Un no rīta kāda komercbankas analītiķe analizēja situāciju, ka mums, izrādās, cilvēki ir tādā diezgan lielā bezizejā, jo ļoti maz ir iekrājumu. Apmēram trešajai daļai, 30 procentiem iedzīvotāju, nav nekādu iekrājumu, respektīvi, ja viņi zaudē darbu, tad viņiem pat vienam mēnesim nepietiek naudas, ar ko izdzīvot.

Banku analītiķe, tāda jauna meitene, šķiet, deva ļoti interesantus padomus, kā sākt krāt... taupīt, lai kaut cik iekrātu. Viens no tiem padomiem bija - nevis kaut kur jau gatavu kafiju pirkt, bet mājās gatavot pašiem vai neiet uz kafejnīcām ēst, bet mājās gatavot pašiem. Nu, es tā klausījos un domāju: ak, svētais naivums, ko es te dzirdu vispār no padomiem!

Jāsaka, šodien man bija tāda diezgan līdzīga sajūta, kad es klausījos mūsu Ministru prezidentu no rīta. Es domāju: vispār interesanti, kā tas tiek pasniegts. Šī ir pirmā reize, kad es klausos Saeimas debates par valsts budžetu. Droši vien tie pārējie, kas ilgāku laiku ir Saeimās bijuši, jau pie tā pieraduši, bet Ministru prezidenta sajūsma bija tiešām grandioza par to, ka 14,7 miljardi izdevumu... ka tas ir ekonomikas transformācijas budžets, ka mēs ejam uz to, lai būtu lielāks eksports, pievienotās vērtības produkti, lai būtu labāk apmaksātas darba vietas un tā tālāk, un tā tālāk. Lieliski, bet, paskatoties šos ārkārtīgi biezos dažādu ministriju sagatavotos budžeta plānus, prioritāros pasākumus, kaut kā tas skats vairs tik lielisks neizskatās.

Runājot par labāk apmaksātām darba vietām. Nu, teiksim tā, kur tad vispār var veidoties ekonomiskā transformācija, labāk apmaksātās darba vietas, ja mums valstī šobrīd ārkārtīgi sarūk un noveco darbaspēks. Tas ir tikai iedzīvotājiem. Tātad jāveic kaut kādi ieguldījumi, lai ekonomika transformētos, jo no nekā nekas neradīsies.

Bet par labāk apmaksātām darba vietām... es tagad skatos, jā, kas ir interesanti, - ministrijās, protams, mēs arī dzirdējām, ka palielināts atalgojums. Es piekrītu, ka tas ir nepieciešams, sevišķi tiem, kam ir zemākais atalgojums, bet es joprojām neesmu dzirdējusi, ka mūsu valsts pārvalde iet uz to mazo, efektīvo valsts pārvaldi, par ko ir runājušas uzņēmēju organizācijas vasarā un kam mēs visi esam piekrituši. Paskatoties dažādu ministriju budžeta plānus, man sāk izskatīties, ka skaits nevis ir tas pats, bet pat pieaug daudziem pasākumiem - prioritārajiem un arī droši vien pamatbāzēm.

Un tad ir jautājums - kad beidzot būs tas funkciju audits? Jo, kā mēs dzirdējām vēl pirms nedēļas Valsts kancelejas vadītāja izteikumu: nekas tāds nav plānots, tas nav vienkārši izdarāms. Tagad sāk izskatīties, ka visa valsts pārvaldes samazināšana par tiem sešiem procentiem - tas jau ir aizgājis pagājībā. Un šobrīd mēs atkal lecam pa vecam un viss notiek tā atkal uz urrā, un atkal mums paaugstinās darbinieku skaits valsts pārvaldē.

Pie reizes arī palielinās izdevumu pozīcijas. To mēs redzam, ka tiešām tur veidojas jaunas darba vietas, un droši vien, ka tās būs ļoti simpātiskas arī jauniem cilvēkiem. Diez vai viņi būs ieinteresēti nodarboties ar ekonomikas transformēšanu privātajā biznesā, jo valsts pārvalde kļūs par ļoti iekārojamu darba vietu. Kaut vai, ja paskatāmies, ka ministrijas, piemēram, Ekonomikas ministrija parlamentārajam sekretāram vien pie algas papildus pieprasīja 35 817. Es domāju: oho, tas ir viena kārtīga speciālista atalgojums privātajā biznesā, ko šis cilvēks savienos ar savu personu un ar šo papildu finansējumu.

Bet nu par pašu ekonomikas transformāciju. Tātad - ko mēs te varam gaidīt? Kur ir tie valsts ieguldījumi, kas mūs vedīs uz ekonomikas transformāciju? Skatos, piemēram, Ekonomikas ministrijas prioritāros pasākumus. Zinātne un pētniecība, par ko mēs visi vasarā runājām... 2021. gadā - 0,71 procents no IKP. Ārkārtīgi zems, nepiedodami zems... tas nekādu ekonomikas transformāciju nevar izraisīt. Un tagad mēs redzam - ministrijā parādās... nez kāpēc 2024. gads - viens procents...

Jautājums - kā tad koalīcija un pirmām kārtām VIENOTĪBA, kura ir solījusi 1,5 procentus no IKP, sasniegs to rādītāju šajā Saeimā, ja mēs tik gausi ejam? Pat 0,3 procentu... palielinājums pat ne šajā gadā, bet vēl tikai nākamajā gadā... Ir šaubas, vai tas tiks sasniegts.

Inovāciju fonds. Augstu sasniegumu zinātnes un pētniecības projektu īstenošanai *RIS3* jomā šogad - tikai divi miljoni. Bet, saprotiet, kolēģi, - tas, ko dod valsts inovāciju attīstībai... Tad privātais investors ir ieinteresēts dot pretī pat vairāk. Ja tie ir divi miljoni, tad droši vien mēs varam gaidīt no privātā biznesa, nu, kādus vēl divus trīs miljonus. Nu tad, kas tur notiek ar tām inovācijām... par tādu nelielu summu?

Atgādināšu, ka mēs esam apsolījuši arī Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamerai un darba devējiem, ka būs investīcijas - vairāk nekā 20 miljoni eiro ik gadu. To es neredzu. Tāpat neredzu, kad mēs beidzot redzēsim otru "degunradzi" Latvijā. Visticamāk, ilgi vēl neredzēsim.

Ieguldījumi. Kā dzīvot jaunajām ģimenēm ar bērniem? Valsts garantiju atbalsta programma - trīs miljoni šajā gadā. Un plānots tikai 330 ģimenēm... Vai tas ir ļoti veicinoši ekonomikas transformācijas tālākai virzībai? Kur ir tās jaunās ģimenes, kuras būs ieinteresētas šeit, Latvijā, dzīvot, strādāt, audzināt bērnus un veidot šos pievienotās vērtības produktus un eksporta produktus?

Plānotās ārvalstu investīcijas - 23,2 miljoni šogad. Nu ārkārtīgi pieticīgi! Man vispār rodas iespaids, ka... Jūs sakāt - sastāda ierēdņi, nevis politiķi... Politiķi nav pie vainas, jo ierēdņi sastādījuši. Bet - nu tad esiet ambiciozāki un prasiet no tiem ierēdņiem lielākus ieguldījumus! Par

to naudu vajag kaut ko vairāk sasniegt, nevis... tik pieticīgi plāni: 23 miljoni - plānotās ārvalstu investīcijas. Eksporta darījumu apdrošināšana - 2,2 miljoni 20 uzņēmumiem. Nu tā varētu turpināt bezgalīgi.

Otrs jautājums, kam es gribētu pieskarties, - reģionālās nevienlīdzības mazināšana. Manas mīļākās tēmas ir ekonomikas transformācija un nevienlīdzības mazināšana, tāpēc es uzskatīju, ka jāiet politikā, lai kaut ko darītu.

Janvāra beigās Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijā tikāmies ar VARAM amatpersonām, un mums bija atsūtīti (Ministrs nav? Nav. Nu tad pastāstīsiet.)...

Tātad: amatpersonas bija sagatavojušas budžeta... projektus, un, kā lai saka, tur bija skaitļi, kaut kādi neko neizsakoši skaitļi, jo neredz, kas zem tiem skaitļiem stāv, kāda ir dinamika, cik bijis iepriekšējos gados un ko mēs ar šiem skaitļiem sasniegsim. Un tad palūdza, lai VARAM sagatavo arī, nu, tādu plānojumu, kuri pasākumi attieksies tieši uz reģionālās nevienlīdzības mazināšanu. Tātad - nevis rādīt plikus skaitļus ar kaut kādām nesaprotamām pozīcijām: no tā fonda naudas - tik, no tā - tik, tur tam muzejam - tik... un tā tālāk. Kur ir tas pasākumu komplekss, kur visas šīs tāmes sastāvdaļas... mazinās reģionālo nevienlīdzību? Tas notika janvāra beigās, šodien ir 17. februāris. Atbilde nav pienākusi. Es saprotu, ka uzdevums ir bijis neizpildāms.

Šeit es gribu pateikt, ka es ļoti vēlos Ašeradena kungu palūgt tomēr nākamajā gadā mazlietiņ citādi veidot budžetu. Tas ir tas, ko es, strādājot valsts pārvaldē, vienmēr esmu prasījusi no saviem kolēģiem iestādē un arī gaidījusi no ministrijām, - ka mēs nevis saliekam budžetā plikas pozīcijas ar izmaksām, avotus, no kurienes ņemts, un izdevumus, un tā tālāk, bet ka mēs beidzot sākam veidot šos horizontāli diagonālos, vertikālos... prioritāros pasākumus, kur mēs redzam, ka dažādu institūciju finansējums veido reģionālās nevienlīdzības mazināšanas... prioritāti. Nevis - kaut kādi tukši, neko neizsakoši skaitļi... Mēs tad spriežam, vai tas ir pietiekami vai nav pietiekami, uz ko tas attiecas.

Un, jā, līdz ar to, es domāju, nav vērts dziļāk iet visā šajā iesniegto budžetu apkopojumā. Par veselību, sociālo drošību, izglītību nerunāsim, jo šeit jau ir ļoti daudz runāts.

Taču man ir trīs jautājumi. Pirmais (to jūs varat katrs sev atbildēt) - vai ar šā budžeta pasākumiem mēs ekonomikā kaut nedaudz tuvojamies saviem Baltijas kaimiņiem? Vai ar šo budžetu mums kaut nedaudz mazināsies sociālā un reģionālā nevienlīdzība? Vai ar šo budžetu Latvija tuvojas tam ideālajam modelim, kur dzīvo veseli, izglītoti, pārtikuši cilvēki?

Nobeigumā. Ziniet, ir tāda dziesma (izpilda Muktupāvels, grupa "bet bet"): "Vēl viens gads ir aizgājis projām, [..] Kas to zin, kad kļūšu savādāks." Vai tas nav par jūsu budžetu, Kariņa kungs un Ašeradena kungs?

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Jurim Viļumam.

J. Viļums (AS).

Visi tādi saguruši...

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Ministri! Dāmas un kungi! Tā ir sagadījies, ka šis man ir jau astotais valsts budžets, kura apstiprināšanā piedalos. Biju gan pozīcijas, gan opozīcijas solā. *(Starpsauciens.)* Pieņemu, ka citiem kolēģiem ir vēl lielāka pieredze.

Man jāpiekrīt arī Līdakas kungam, kurš teica, ka bieži vien šīs runas mēs varam nokopēt, izprintēt... par jaunu, pamainīt dažus cipariņus un lasīt no jauna. Es negribu to darīt.

Kolēģi, šodien mēs vairākas reizes pieminējām Igauniju. Un - kā to panākt, kā to apdzīt? Es gribu jums piedāvāt vienu ideju, vienu domu apdomāšanai, varbūt tā var mums palīdzēt arī saistībā ar budžetu.

Redziet, visa politiskā sistēma... arī pie mums, Latvijā, parlamentārā sistēma iedalīta četros gados. Jaunievēlētajai Saeimai ar jaunizveidoto valdību ir iespēja pirmajā gadā piedāvāt jaunas iniciatīvas, jaunas politikas, jaunas ekonomiskās transformācijas vai kādas citas idejas. Tad - otrajā un trešajā gadā - nedaudz tās piekoriģēt un ceturtajā, cerams, baudīt augļus, tos piedāvāt saviem vēlētājiem izvērtēšanai, un tad vēlētāji var izdomāt, vai balsot par šiem pašiem vēžiem vai par kādu jaunu partiju.

Pie mums... Saeimas vēlēšanas bija oktobrī (jūs droši vien labi atceraties), bet pie budžeta projekta izskatīšanas mēs esam tikuši tikai šodien, 17. februārī. Pirmajā lasījumā! Otrais lasījums būs martā. Spēkā stāsies laikam 1. aprīlī (simboliski). Pie igauņiem vēlēšanas vēl tikai būs - marta sākumā. Tie lēnīgie igauņi, vai ne? *(Starpsauciens: "Jā!")* Bet... Viņi ievēlēs parlamentu martā; es pieņemu, aprīlī sanāks uz pirmo sēdi. Maijā viņiem būs jaunā valdība. Un, ja būs nepieciešams, jau šīgada budžetu viņi varēs nedaudz koriģēt gada vidū un varēs patiešām kārtīgi sagatavot nākamā gada budžetu. Viņi, lēnīgie igauņi, iegūst ļoti būtisku laiku - sagatavot jaunā parlamenta un jaunās valdības priekšlikumus jaunajam budžetam.

Šis budžets lielā mērā mums nāk mantojumā no iepriekšējās Saeimas, jo... Mēs šodien apstiprinām ne tikai 2023. gada budžetu, bet arī 2024., 2025. gada... bāzes budžetu. Un tā fiskālā telpa, ko Ministru prezidents kopā ar saviem kolēģiem, ar komandu var izvērtēt, kur investēt, kā panākt ekonomisko transformāciju, kā nodrošināt drošību un apmierināt visas šīs daudzās vajadzības, pēc būtības šobrīd ir mazāka nekā mūsu valsts budžeta parāds divu miljardu apmērā. 4,2 procenti no iekšzemes kopprodukta. Ar šādu nelielu iespēju variēt mēs nekad Igauniju nepanāksim.

Tā ir doma, ko es aicinu izsvērt gan opozīcijā, gan pozīcijā. Man ir arī citi argumenti par labu šai... bet apdomājiet. Arī budžeta sakarā, manuprāt, tas ir vērtīgi.

Ja ķeramies pie šīgada budžeta, tad droši vien patiešām neko jaunu es jums vairs nepastāstīšu, jūs esat jau visu nosaukuši. Visiem vajag vairāk, trūkst naudas, varbūt vienīgi aizsardzībai pietiek, bet arī tai vajadzētu vairāk, jo visi zinām, kas šobrīd notiek Ukrainā.

Un kas to zina, kas būs pēc nedēļas, pēc divām Ukrainā?

Finanšu ministrs minēja, ka šeit, Rīgā, atrodamies tikai 1000 kilometru attālumā no karadarbības zonas, bet es gribētu precizēt: Latvija gar visu ārējo Eiropas Savienības robežu... atrodas tikai viena soļa attālumā no valsts, kas šo karadarbību uzsāka un vardarbīgi turpina un vismaz paslepus atbalstu saņem no Baltkrievijas.

Tāpēc ir nenoliedzami skaidrs - šogad drošības jautājumiem ir jābūt pirmajā vietā. Ir labi, ka palielināts aizsardzības budžets, arī Iekšlietu ministrijas sadaļā ir paredzēts neliels algu pielikums un žoga izbūve uz robežas.

Kultūras ministrija Latgales mediju programmai atlicinājusi 40 tūkstošus eiro, kopējiem saliedētas sabiedrības pasākumiem - 500 tūkstošus. Vēlos atgādināt, ka šīs divas pozīcijas, manuprāt, ir ļoti svarīgas arī saistībā ar drošību, ar pašreizējo situāciju valstī un pasaulē. Ja,

nedod dievs *(Piesit trīs reizes pie tribīnes.)*, Putins izdomās vēl kādu kārtējo trako ideju un noriskēs pāriet pāri NATO robežai, vai mēs būsim tam visam gatavi?

Krievijas iebrucēju aprēķini par Ukrainas sabiedrību izgāzās. Vai tā tas būtu arī šeit? Mēs varam, protams, cerēt, ka reāla karadarbība atvērtu acis arī sociālo tīklu propagandas apmātajiem, taču, manuprāt, mēs nedrīkstam paļauties tikai uz to.

Latgales pašvaldībām no izlīdzināšanas fonda nākamajam gadam finanšu pieaugums procentuāli ir mazāks nekā vidēji valstī. Cik saprotu, valdība ir paredzējusi 900 tūkstošus šīs situācijas... kompensēšanai. Apsveicami, lai gan ir pamatots jautājums - vai ar to pietiek?

Es aicinu valdību, it sevišķi jūs, Kariņa kungs, un Ašeradena kungu, un pilnīgi visus pārējos ministrus - neatkarīgi no politiskās, partijiskās piederības... par šo starpnozaru sadarbību, mijiedarbību, par ko runāja jau arī Vucāna kungs... vismaz Latgales reģiona... nu, vismaz drošības kontekstā... līdz šī budžeta projekta pieņemšanai otrajā lasījumā pastiprināt... dot skaidru vēstījumu, ko jūs no valdības puses un mēs - no Saeimas - varētu kopīgi sniegt Latgales un Alūksnes puses iedzīvotājiem - cilvēkiem, kas dzīvo viena soļa attālumā no vislielākajiem drošības riskiem un cer uz valdības deklarācijā ierakstīto par dzīves kvalitātes uzlabošanu visiem. Par to mēs varam šeit runāt, filozofēt, bet cilvēki patiešām dzīvo viena soļa attālumā no ļoti lieliem riskiem.

Un nobeigumā... Gribu pabeigt uz cerīgas nots. Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā ir novietots Latvijas parlamentāriešu basketbola komandas izcīnītais Baltijas Asamblejas ceļojošais kauss, kas pēc vairāku gadu pārtraukuma ir atgriezies Latvijā. Kā šīs komandas spēlētājs varu apliecināt, ka mums negāja viegli, patiešām bija jācīnās par katru metru. Lai šis kauss Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas locekļiem atgādina, ka mēs, Latvija, varam panākt un apdzīt... vai, koleģiāli sadarbojoties, tikt tālāk *(Starpsauciens.)* Eiropas mērogā!

Paldies, kolēģi. Uz sadarbību! *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētāja biedre
Zanda Kalniņa-Lukaševica.

Sēdes vadītāja. Paldies.
Vārds deputātam Andrim Šuvajevam.

A. Šuvajevs (PRO).

Paldies. Vēlējos nākt otro reizi, lai *(Starpsaucieni.)*...

Sēdes vadītāja. Šuvajeva kungs, jums ir divas minūtes... piecas minūtes jums ir.

A. Šuvajevs. Liels paldies jums. Es vēlos ātri atbildēt... vispirms - Jurēvica kungam. Es noteikti nebiju domājis, ka mūsu paaudzei ir visgrūtākie, vislielākie izaicinājumi no visām paaudzēm; es pat drīzāk teicu pretējo - ka mūsu paaudzei tās iespējas bijušas nesalīdzināmi lielākas nekā citām. Vairāk norādīju uz to, ka tāds kā cerības zudums, manuprāt, šajā brīdī ir jau parādījies.

Vēlos ātri atbildēt arī Patmalnieka kungam. Esmu pamanījis, ka JAUNĀS VIENOTĪBAS politiķiem, runājot par finanšu politiku, patīk piesaukt 2008. gada krīzi kā piemēru tam, ka savā ziņā valstu aizņemšanās radīja krīzi. Tā tas īsti nebija. 2008. gada krīzi izraisīja bezatbildīga nekustamo īpašumu kreditēšana, ko veica komercbankas.

Pirmskrīzes gados patiesībā valdības deficīta līmenis samazinājās. (Mēs varam kopā palūkoties uz tiem skaitļiem, es tikai priecāšos par to.) Debesīs kāpa nevis publiskais, bet privātais parāds, ko pēc tam aizdomīgos apstākļos pārņēma valsts.

Es vēlētos izmantot atlikušās trīsarpus minūtes, lai komentētu arī vienu pavadošo likumprojektu, kas saistīts ar minimālajiem ienākumiem. Līdz ar budžeta projektu Saeimā nonāk šis likumprojekts. Manuprāt, šis ir vēsturisks brīdis, kas tika gaidīts 10 gadus. Un esmu to darījis arī iepriekš, bet... Es varu tikai uzteikt Labklājības ministriju par to, ka ir sperts solis tuvāk tam, lai mūsu sociālās palīdzības sistēma kļūtu atbildīgāka. Taču izsaku arī nožēlu, jo es biju cerējis, ka šis svarīgais likumprojekts tiks skatīts trijos lasījumos, bet tas iet, protams, kopā ar budžeta projektu...

Pārliecības par to, ka Satversmes tiesas lēmums ir pilnvērtīgi izpildīts, man tomēr īsti nav. Saeima būtu - un ir! - īstais līmenis, kurā šo jautājumu mums būtu vajadzējis iztirzāt.

Ātri atgādināšu kontekstu. Satversmes tiesa 2019. gada vasarā nolēma, ka tobrīd spēkā esošie statusi un pabalsti ir patvaļīgi noteikti: tiem nebija skaidra mērķa, nebija skaidras metodikas, un lielā mērā tie tika noteikti atkarībā no budžeta iespējām. Satversmes tiesa arī toreiz sprieda par to, kas ir tas sociālās palīdzības minimums, kas izriet no principa par sociāli atbildīgu valsti, un norādīja, ka tas iekļauj pārtiku, apģērbu, mājokli, medicīnisko palīdzību, pamatizglītību, sociālo, politisko un kultūras dzīvi.

Tas var izklausīties apjomīgi, bet ir jānorāda, ka mūsu Satversme vairākos aspektos ir visnotaļ sociāldemokrātiska, tātad sociālās palīdzības minimumam... ir jāņem vērā šie aspekti, nosakot pabalstu vai citu sociālās palīdzības mērķi. Un, reaģējot uz šo lēmumu, likumdevējs - Saeima - paaugstināja pabalstu apjomus un sliekšņus, tomēr tas joprojām neatrisināja Satversmes tiesas spriedumu. Nebija tā, ka tas pilnvērtīgi to risināja, jo tie bija ierakstīti skaitliskā, nevis procentuālā izteiksmē. Tomēr vēl svarīgāk - nebija atbildes uz to, vai tie nosedz un vai tiem ir jānosedz minētie sociālās palīdzības minimuma elementi.

Tagad ministrija un arī Saeima sper soli tālāk, nosakot procentuālā izteiksmē šos minimālo ienākumu sliekšņus, kas ir atkarīgi no ienākumu mediānas; tai pieaugot, automātiski palielināsies arī pabalsti, un tas ir apsveicami.

Tomēr joprojām nav atbildēts uz jautājumu - vai jaunajam garantētajam minimālajam ienākumam (125 eiro apmērā) jānosedz pārtika, apģērbs, mājoklis, medicīniskā palīdzība, pamatizglītība, sociālā, politiskā un kultūras dzīve? Vai arī... citiem vārdiem sakot - vai 20 procenti no ienākumu mediānas ir tas sociālās palīdzības apjoms, kas Latvijā turpmāk vienmēr nosegs šo minimālo sociālo palīdzību? Un kā tas iet kopā ar citiem sociālās drošības pasākumiem? Šie jautājumi joprojām ir atvērti.

Ir lietderīgi šeit piesaukt pirms mazliet vairāk nekā gada publicēto mājsaimniecības relatīvo izdevumu budžetu, kas atklāj ienākumu apjomu, kāds nepieciešams minimāli pieņemamai sociālajai dzīvei. Proti, tas parādīja, ka vienai personai ir nepieciešami aptuveni 150 eiro tikai pārtikai (turklāt tas bija pirms 20 procentu inflācijas), bet kopumā mēnesī - vismaz 420 eiro; tas, rēķinot ar inflāciju, šobrīd būtu ap 500 eiro.

Es visu šo saku tikai tāpēc, lai vērstu visu mūsu uzmanību uz to, ka, pieņemot šo likumu, mēs nevaram automātiski pieņemt, ka jautājums par Satversmes tiesas lēmumu ir atrisināts. Mazliet šo jautājumu minēju jau Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā. Reira kungs norādīja, ka mēs varam šo diskusiju uzsākt pēc likumprojekta pieņemšanas. Un es ļoti ceru, ka mēs to arī kopā darīsim un koalīcijas partijas būs pirmās, kas to rosinās.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Ģirtam Lapiņam otro reizi.

Ģ. Lapiņš (NA).

Godātie kolēģi! Priekšsēdētāja kungs! Nebiju plānojis nākt atkal tribīnē, bet Petravičas kundzes un vēl dažu kolēģu komentāri, ka Latvijas parāds esot katastrofāls, man lika tomēr mainīt domas un atnākt un pateikt, kā ir īstenībā. Es negribu, ka tiek uzturēti mīti, tiek manipulēts ar informatīvo lauku.

Atvēru *Eurostat*, un statistika ir šāda: Latvijai parāds pret IKP 2022. gada trešajā ceturksnī bija 39,9... Šeit ir... tas mums ir 40,41...

Un tad mēs paskatāmies, kā kopumā iet Eiropā. Eiropas Savienībā vidējais parāds ir 85,1 procents, eirozonā - 93 procenti. Protams, mēs to zinām, un to mēs varam neņemt vērā. Grieķijai ir 178 procenti; Itālijai, kas ir liela, jaudīga ekonomika, ir 147... Portugāle - 120, Spānija - 115, Francija - 113, Vācija - 66,6... Lietuvai, līdzīgi kā mums, - 37 procenti. Igaunija. Te mēs varam visu cieņu izteikt Igaunijai: viņi, igauņi, ir ar Eiropā vismazāko parādu - 15,8 procenti.

Sakot šo, es nesaku, ka mēs tagad varam aizņemties. Es nesaku: tagad tikai sāksim aizņemties! Es gribu pateikt to, ka mūsu parāds kopumā... mēs esam 22. vietā no 29... Mēs esam pašā apakšgalā pēc parāda lieluma.

Un pabeidzot - lielā bilde. Nekur nav pazuduši Māstrihtas kritēriji, no kuriem būtiskākie ir šie: valsts budžeta deficīts nedrīkst pārsniegt trīs procentus no iekšzemes kopprodukta... indikatīvi; valdības kopējais parāds nedrīkst pārsniegt 60 procentus no iekšzemes kopprodukta. Turklāt 60 procentu parāds ir iestrādāts arī Latvijas likumā - Fiskālās disciplīnas likumā (14. pants). Kā jau teicu, mums ir 40 procenti.

Un vēlos, lai visi būtu lietas kursā: Eiropas Savienība atrodas pārejas posmā, jo Eiropas Komisija šobrīd strādā pie jauna dokumenta... budžeta un parāda ietvaram, jo valsts parādi Eiropas Savienībā ir augsti un ar to visu ir kaut kā jāstrādā. Plānots, ka 2023. gada pirmajā ceturksnī Eiropas Komisija sniegs norādījumus par fiskālo politiku nākamajam politikas koordinācijas ciklam. Šīs vadlīnijas atvieglos fiskālās politikas koordinēšanu un dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu 2024. gadam.

Ņemot vērā galvenās *(Nav saklausāms.)*... esošā ietvara problēmu, jo mums reformas mērķis paredz stiprināt parādu ilgtspēju un veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi ar investīciju un reformu palīdzību. Eiropas Komisija uzraudzīs izmaksas.

Tā ka šobrīd nav tā, ka Eiropā kāds mums aizliegtu aizņemties. Problēma ir budžeta deficīts, kurš ir liels - 4,2 procenti, un augstās procentu likmes pasaulē.

Atbilstoši... Es teiktu, ka budžets ir sabalansēts un fiskāli labs. Pats balsošu "par".

Aicinu atbalstīt 2023. gada budžetu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Ingai Bērziņai.

I. Bērziņa (JV).

Godātais Saeimas priekšsēdētāj! Ministru prezident! Ministri, deputāti un kolēģi! Iedzīvotāju dzīves kvalitāte ir viena no valdības deklarācijā noteiktajām prioritātēm, un tā ir ievērtēta 2023. gada budžetā, īpašu uzsvaru liekot uz nabadzības mazināšanu un atbalstu vistrūcīgākajiem iedzīvotājiem.

Šonedēļ Sociālo un darba lietu komisijā skatījām labklājības jomas budžetu. Ministre Evika Siliņa prezentēja labklājības nozarē plānotos pasākumus 2023. gadā, un varu droši teikt, ka labklājība ir drošās rokās. Un var jau gribēt vairāk un teikt, ka ministrei ir priekšrocība, jo premjers un finanšu ministrs ir no tās pašas partijas, bet es gribētu teikt, ka ir tieši pretēji, jo valdībā jāspēj sabalansēt visu jomu vajadzības.

Un tas nepavisam nav pareizi, kā mūs aicina opozīcija... Vairāk finansēt kādu nozari tikai tāpēc, ka tā ir valdības partijas pārstāvēta...

Veidojot budžetu, ir ievērotas valdības deklarācijā noteiktās prioritātes; tām atbilstoši ir veidots 2023. gada budžets. Pilnīgi piekrītu premjera teiktajam - budžets nav ideāls, bet tas ir līdzsvarots, ņemot vērā sabiedrības daudzās vajadzības.

Kas ir būtiskākais, kas plānots labklājības jomā, un kāpēc ir jāatbalsta valdības izveidotais budžets? Budžeta prioritātes labklājības jomā paredz pakāpeniski mazināt sociālās nevienlīdzības izraisīto plaisu un pilnveidot sociālos pakalpojumus. Kā būtiskākais ir jāmin minimālo ienākumu reforma. Un to, ka tas ir vēsturisks brīdis, apliecināja arī opozīcijas deputāti.

Minimālais ienākumu slieksnis katru gadu mainīsies atbilstoši ekonomiskajiem rādītājiem, tas ir, tiks noteikts procents no ienākumu mediānas, un tādējādi tiks izpildīts Satversmes tiesas spriedums. Minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšana attiecināma uz valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, minimālajām pensijām, pašvaldības sociālo palīdzību, un minimālo ienākumu sliekšņa reforma visvairāk skars tieši trūcīgākos iedzīvotājus, tāpēc tas ir ļoti būtisks un sistēmisks solis nabadzības mazināšanā Latvijā.

Svarīgi arī, ka minimālo ienākumu sliekšņa reforma izlīdzinās pašvaldības sociālo palīdzību un mazinās sociālo atbalstu atšķirības dažādās pašvaldībās. Piemēram, trūcīgās mājsaimniecības slieksnis tiks noteikts 50 procenti no mediānas; maznodrošinātās mājsaimniecības ienākumu sliekšņa augstākā robeža būs 80 procenti no ienākumu mediānas, savukārt maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu slieksnis, lai pretendētu uz Eiropas Savienības pārtikas paku un materiālo atbalstu, - 60 procenti.

Kopumā minimālo ienākumu sliekšņa paaugstināšanai, atbalstot tieši nabadzīgākos iedzīvotājus, budžetā ir paredzēti 10,4 miljoni eiro.

Sociālo un darba lietu komisijas deputāti kopumā atzinīgi novērtēja minimālo ienākumu sliekšņa reformu, un pēc diskusijām visi komisijas deputāti to atbalstīja vienbalsīgi.

Taču tas nav vienīgais, kas ir paredzēts labklājības budžetā. Ir paredzēta arī ārpusģimenes aprūpe, atbalsta pakalpojumu pilnveide. Tiks nodrošināti pakalpojumi vardarbībā cietušajiem bērniem ar

atkarību un uzvedības traucējumiem. Tiks palielināta atlīdzība asistenta un pavadoņa pakalpojuma sniedzējiem.

Labklājības budžetā ir paredzēts arī transporta izdevumu kompensēšanas... atbalsta palielinājums personām ar invaliditāti, kurām apgrūtināta pārvietošanās, kā arī tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumi, to skaitā - surdotehnikas *(Zālē troksnis. Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)* finansēšana...

Sēdes vadītājs. Kolēģi, es saprotu, ka pulkstenis tūlīt būs 17.00, bet es tiešām lūgtu ievērot cieņu pret runātāju.

I. Bērziņa. ... un pieejamības nodrošināšana. Tiks nodrošināta arī hospisa aprūpe mājās pilngadīgām personām un atbalsts viņu ģimenes locekļiem Rīgā, Pierīgā un Latgalē.

Jāatzīmē, ka arī Veselības ministrijā notiek līdzīgs pilotprojekts. Un arī Sociālo un darba lietu komisija un Sabiedrības veselības apakškomisija ir uzsākusi aktīvu darbu pie šī jautājuma - tiek iepazīti pilotprojekti, Veselības ministrijai un Labklājības ministrijai tiek doti uzdevumi strādāt pie izmaiņām Ārstniecības likumā un Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, lai... ideālā variantā - jau no 2024. gada... varētu hospisa pakalpojumu nodrošināt visā Latvijas teritorijā.

Noteikti notiks arī pensiju indeksācija. No 2023. gada 1. oktobra to izmaksas sasniegs 36 miljonus eiro.

Šonedēļ man bija tikšanās arī ar Latvijas Pensionāru federāciju. Protams, pensiju apjoms ir ļoti būtisks, bet tas nav vienīgais atbalsts senioriem; atbalsts - tie ir arī mājīgi pansionāti un to pieejamība pašvaldībās, tā saucamās senioru skolas un tā saucamie bērnudārzi jeb dienas centri senioriem, kādi ir daudzās pašvaldībās, bet ne visās. Un ne visas aktivitātes prasa lielus finanšu ieguldījumus. Bieži vien ir vajadzīga tikai mūsu vēlme darīt, izrādīt iniciatīvu, atbalstīt un uzklausīt.

Atzinīgi vērtē arī Labklājības ministrijas plānoto nozares ekspertu un labklājības jomas darbinieku valsts pārvaldē kapacitātes stiprināšanu.

Sociālo darbinieku prestižs sabiedrībā ir jāceļ un viņu darbs ir jānovērtē, jo nevar sociālo palīdzību sniegt darbinieks, kuram pašam nepieciešama palīdzība. Tāpēc atalgojuma paaugstināšana sociālajiem darbiniekiem un aprūpētājiem ir ļoti būtiska.

Jāteic, ka tieši labklājības jomā... saistīti ar budžeta projektu ir veseli pieci likumprojekti, kuri vienbalsīgi tika atbalstīti Sociālo un darba lietu komisijā.

Gribu teikt, ka tā ir sociāli atbildīga attieksme un sociāli atbildīga politika. Un aicinu visus Saeimas deputātus rīkoties tikpat sociāli atbildīgi - balsot "par" 2023. gada valsts budžetu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi! Pirms dodu vārdu nākamajam runātājam, man jūs jāinformē, ka esmu saņēmis deputātu Raivja Dzintara, Edgara Tavara, Ainara Latkovska, Viktora Valaiņa un Aināra Šlesera iesniegumu ar lūgumu turpināt Saeimas šā gada 17. februāra ārkārtas sēdi bez pārtraukuma - līdz visu darba kārtības jautājumu izskatīšanai. Vai deputātiem ir iebildumi? *(Starpsaucieni: "Nav! Nav!")* Nav iebildumu. *(Starpsauciens: "Nav iebildumu..." Smiekli.)* Bērziņa kungs, to mēs nevaram garantēt, tas nav manos spēkos.

Tātad iebildumu nav. Sēdi turpinām līdz visu darba kārtības jautājumu izskatīšanai.

Vārds deputātam Vilim Krištopanam otro reizi.

V. Krištopans (LPV).

Ir svaiga ziņa - visiem tiem, kuri stāstīja, ka ostas... tranzīts vai reeksports esot beidzies, nekad vairs nebūšot. Janvārī ir pārkrauts 4,1... ar kapeikām... miljons tonnu - par 10,3 procentiem vairāk nekā iepriekšējā gada janvārī. Un tas - par spīti... ne jau pateicoties Bordānam, Linkaitam un Kariņam, bet par spīti viņiem. Tās ir labas ziņas.

Es atceros savu jaunību, visa mana profesionālā karjera sākās ar basketbolu, to daudzi zina. Un es ļoti daudz konsultējos ar basketbola guru Raimondu Karnīti (lai viņam vieglas smiltis!), viņš bija sieviešu komandas "TTT" ilggadējs treneris. Un es viņam prasīju: "Kā tev iet tajās sieviešu komandās?", jo es visu laiku esmu bijis vīriešu komandās. Viņš teica tā: "Zini, kad es paņemu minūtes pārtraukumu un nosaucu vienu meiteni par Anitu un otru uzvārdā - par Kalniņu - un tās minūtes laikā zīmēju uz tāfeles tās shēmas, viņas, visas piecas, domā tikai vienu - kāpēc vienu nosaucu vārdā un otru nosaucu uzvārdā - un neko nedzird no tā, ko es saku."

Kāpēc es to jums stāstu? Kad mans radinieks šeit uzstājās, viņš teica: "Vilis tur kaut ko labi pateica." Un man vairāki deputāti pienāca klāt un pajautāja: "Paklau, viņi tevi mājās arī sauc par Vili?" Es saku: "Jā, mani arī Kristaps juniors, mans mazdēls, sauc par Vili." Un, kad es tiem deputātiem pajautāju: "A jūs atceraties viņa nosauktos ciparus, cik cilvēku valsts un pašvaldību iestādēs strādā?", neviens man nevarēja pateikt. Diemžēl. Jā, tāda ir tā mūsu *(Starpsauciens.)*...

290 tūkstoši Latvijas darbspējīgo iedzīvotāju strādā valsts un pašvaldību pārvaldē, valsts un pašvaldību uzņēmumos un tā tālāk. *(Starpsauciens: "Mediķi!")* Jā, protams, skolotāji un mediķi ir to skaitā, viņus uztur nodokļu maksātāji.

Un pēdējais, ko es gribētu jums teikt. Nu, kā Rosļikova kungs ļoti labi saka, - kā lai es pastāstu "tai VIENOTĪBAS pēdējai rindai", kā lai es viņiem izskaidroju, kā varētu salīdzināt Igauniju un Latviju?

Ziniet, tā: pieņemsim, ir divas ģimenes. Viena ģimene. Atnāk tēvs no darba, viņam - siltas vakariņas, viņam pienes istabas čības, halātu iedod. Ģimene sasēžas ap galdu un jautā: "Nu kā tev iet? Kā mēs tev varam vēl vairāk palīdzēt, lai tev labāk ietu, lai mūsu ģimenei būtu vairāk naudas?" Un otra ģimene. Tēvs atnāk no darba - bērni klaiņo, sieva "Akropolē" sēž ar draudzenēm, dzer *Prosecco*, nopirkusi trīs kleitas.

Un jautājums ir tāds: kad jūs, Kariņa kungs, beigsiet dzert *Prosecco*, pirkt nekam nevajadzīgas kleitas un domāsiet par to tēvu, kurš pelna, - par uzņēmējiem?

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Janai Simanovskai.

J. Simanovska (PRO).

Cienījamie kolēģi! Es vēlos runāt par ilgtspēju. Un mans jautājums ir tāds: vai piedāvātais valsts budžets ir sabalansēts starp ekonomiskajām interesēm, sociālajām vajadzībām un vides ilgtspēju? Diemžēl nav. *(Zālē troksnis. Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*

Valdība nosauca visus šos mērķus budžeta projekta ievadā. Bet vai mēs tos varam atrast, iedziļinoties budžeta dzīlēs? Nē. Un galvenā problēma ir tā, ka bez ieguldījumiem zinātnē, izglītībā un veselībā mēs nevaram būt konkurētspējīgi, ne arī transformēties ilgtspējīgi.

Es absolūti nepiekrītu, ka zaļais kurss ir vajadzīgs tikai Eiropai. Nē, dārgie kolēģi, tas ir vajadzīgs mums, jo zaļais kurss nozīmē efektīvāku ražošanu, radot mazāku piesārņojumu un patērējot mazāk resursu, bet dzīvojot labāk.

Šobrīd mēs izskatāmies slikti: lai nopelnītu vienu eiro, mēs iztērējam divreiz vairāk resursu nekā vidēji Eiropas Savienībā. Vai tiešām mēs gribam šādi konkurēt ar pārējām valstīm? Mēs lepojamies ar eksporta pieaugumu lauksaimniecībā, bet tas ir audzis uz ievērojama vides piesārņojuma rēķina, kas negatīvi ietekmē arī veselību.

Piena nozare, mēs jau dzirdējām, šobrīd pamatoti ir dusmīga, bet piena krīze ir iepriekšējo valdību neizdarības rezultāts, brīvi dalot Eiropas naudas - bez stratēģijas, nedomājot par produkcijas pārstrādi.

Tomēr šis nav vienīgais piemērs īstermiņa domāšanai.

Vairāki kolēģi, arī Antoņina Ņenaševa, jau minēja, ka mums ir kritiski mazs finansējums zinātnei un inovācijām. Vai, badinot mūsu zinātni un pat neatrodot naudu jaunajiem zinātniekiem, mēs panāksim, ka Latvijā spēsim atrast ilgtspējīgus un progresīvus izgudrojumus, inovācijas, kas mums palīdzēs atkal būt konkurētspējīgiem? Šis mazais finansējuma pieaugums ilgstoši badinātai zinātnei ir kā plāksteris uz salauztas kājas. Un bez pienācīga finansējuma arī nekāds zaļais kurss nav iespējams, ja vien mēs negribam turpināt lēti pārdot savus resursus, noplicinot un piesārņojot mūsu zemi.

Arī medicīnā valdība negrib domāt ilgtermiņā. Edmunds Cepurītis jau pieminēja veselīgi nodzīvotos dzīves gadus. Pēdējo 10 gadu laikā Latvijā ir ievērojami audzis mūsu valsts budžets un arī mūsu valsts ienākumi, bet veselīgi nodzīvoto dzīves gadu skaits Latvijā ir krities. Ko tas nozīmē? Eiropā mēs šajā ziņā esam pēdējā vietā. Zviedrijā cilvēki dzīvo 20 gadus ilgāk... veselīgi. Eiropā kopumā - vidēji 10 gadus ilgāk. Tas, ka esam pēdējā vietā, nozīmē, ka mums ir lielākas izmaksas medicīnā, jo mēs ielaižam kaites. Tas nozīmē arī to, ka cilvēki, kuri varētu strādāt un dot savu pienesumu tautsaimniecībai, nevar to darīt, jo viņi slimo. Bez ieguldījumiem medicīnā mēs nevaram būt konkurētspējīgi, jo mums nav to cilvēku, kas var strādāt.

Mums nebūs arī zinātnes, ja skolās nebūs labas izglītības. Taču - ko es atkal dzirdu? To, ka skolotāju algu pieaugums atkarīgs no skolu optimizācijas pašvaldībās. Piedodiet, tā ir valdības gļēvulība - šo atbildību uzmest uz pašvaldībām.

Igaunijas vārds jau šeit izskanēja. Mēs apbrīnojam igauņu skolēnu sasniegumus matemātikā (tiešām ievērojami!) un igauņu skolotāju algas. Vai Igaunijai tas nāca viegli? Igaunijas valdība veica skolu tīkla reformu (ievērojamu!), negaidot uz pašvaldībām. Lūdzu, nevajag padarīt skolotājus par ķīlniekiem valdības nespējai realizēt reformas.

Tautsaimniecības attīstībā šobrīd mūs apsteidz ne tikai Igaunija, bet arī Lietuva. Eksperti saka, ka viens no cēloņiem ir Lietuvas prātīgā investīciju politika rūpniecībā.

Bet - mūsdienīga rūpniecība nevar pastāvēt bez zinātnes. *(Starpsauciens: "Trīs minūtes.")* Nē, man ir 10.50... Un, turpinādami neieguldīt zinātnē, mēs turpināsim vienkārši muļļāties kā tādi Eiropas atpalicēji.

Jūs man teiksiet, ka visas šīs vajadzības prasa lielu naudu, un es jums pilnīgi piekrītu. Pilnīgi viss prasa naudu, un naudas vienmēr ir tieši tik, cik tās ir.

Bet, ja paskatīsimies budžetā, - budžets kopumā ir audzis. Ko jums izsaka skaitlis "14,7"? Man liekas, lielākajai daļai vajadzētu jau saprast, ko tas nozīmē. Tie ir mūsu valsts izdevumi 2023. gadā. Ko jums izsaka skaitlis "9,2"? Tie ir mūsu valsts plānotie izdevumi pirms pieciem gadiem. Tas nozīmē, ka izdevumu pozīcijās... mūsu valsts izdevumu budžets ir audzis par 60 procentiem. Protams, dzīvē šos skaitļus mazina inflācija, bet pieaugums ir jūtams.

Tātad problēma ir nevis tur, ka naudas ir tik, cik ir, bet gan tajā, kādas ir mūsu izvēles - kam mēs šo naudu izdodam, kam mēs iedodam vairāk un kam mazāk. Es esmu pilnīgi pārliecināta, ka, ņemot vērā mūsu budžeta izaugsmi, ir iespējams to tērēt apdomīgāk.

Starp citu, es aicinu - paskatiet to budžetu ļoti, ļoti uzmanīgi! Izrādās, ka Zemkopības ministrija ir sākusi darboties kultūras lauciņā un atradusi naudu pat reliģisku jaunbūvju atbalstam. Tā ka - mums ir iespējas pārbaudīt budžetu, paskatīties, kas tur ir rakstīts. Diemžēl šobrīd, skatoties uz šo budžeta projektu, man ir skaidrs, ka mēs nesasniegsim konkurētspēju un neattīstīsim *(Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*...

Sēdes vadītājs. Kungi pēdējā rindā! *(Starpsaucieni: "VIENOTĪBAS...")* Es pat nevaru nosaukt, no kurām frakcijām, jo jūs tur visi esat *(Smiekli.)* samainījušies vietām. Nav daudz vairs runātāju, atlikuši tikai kopumā pieci. Lūdzu nelielu pacietību!

Lūdzu, turpiniet, Simanovskas kundze.

J. Simanovska. Labi. Man ir palicis viens teikums.

Tātad: šobrīd, skatoties uz budžetu, es redzu, ka mēs nesasniegsim konkurētspēju un neattīstīsim ilgtspējīgu enerģētiku, ja neinvestēsim zinātnē, izglītībā un veselībā.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aleksandram Kiršteinam.

A. Kiršteins (NA).

Godājamais priekšsēdētāj! Godājamie deputāti! Iepriekšējie runātāji par izglītību un zinātni man gandrīz izrāva vārdus no mutes. Taču man ir neliela piezīme par viedo reindustrializāciju.

Un kā mēs *(Starpsaucieni.)*... kā mēs to paveiksim ar 55 programmētājiem, kas beidza augstskolu. Mums ir dati. Es paņēmu datus par 2021. gadu. Cik tie ir precīzi, cik neprecīzi - tas ir cits jautājums. Tātad 55 programmētāji beidza, un 2021. gadā (par 2022. mums nav) kopā datoru zinībās diplomu saņēma 715 cilvēku. Pieprasījums bija neliels - 10 328. Tātad, lai veiktu viedo reindustrializāciju, mums jau septiņi procenti ir pabeiguši augstskolu šajā jomā.

Man teiks - bet ko tad mūsu izglītības sistēma ražo? Mūsu izglītības sistēma ražo direktorus, vadības un administrēšanas speciālistus, ierēdņus, iepirkumu komisiju vadītājus un citus meistarus - tātad 2278. Personu un īpašuma aizsardzības speciālistu mums ir 463. Sociālās un cilvēktiesību zinātnes ir beiguši 340 cilvēki. Psiholoģiju - 232. Žurnālistiku un komunikācijas - 223. Vizuāli plastisko mākslu - 115, audiovizuālo mākslu - 108. Nu, tur ir pāri četriem tūkstošiem.

Un cik pret šiem četriem tūkstošiem ir studējuši fiziku, ķīmiju un bioloģiju? Kā jūs domājat? Tātad matemātiku - 68 cilvēki, fiziku ir studējuši 46, ķīmiju - 71, bioloģiju - 96.

Kādā veidā mēs varam veicināt mūsu eksportu? Kas ir mūsu galvenās eksporta nozares? Tātad informācijas tehnoloģijas, kokrūpniecība - tur jau vairāk nekā 2,5 miljardi, kaut kur pie 3 miljardiem. Mašīnbūve, elektronika, farmācija... Mežsaimniecībā vajag 701 cilvēku... brīvas vakances... Augstskolu pabeigušie mežsaimniecībā - 58. Tehniskajās zinātnēs mums vajag, nu, inženierus... mašīnbūve, elektronika... Tātad 5650 inženieru vietas ir brīvas. 186 ir beiguši mehāniku un metālapstrādi. *(Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)* Tātad 3,2 procenti...

Sēdes vadītājs. Es atvainojos, Kiršteina kungs! Kolēģi, jūs paši piekritāt strādāt bez pārtraukuma. *(Starpsauciens.)* Baudiet sava lēmuma sekas!

A. Kiršteins. Elektronika...

Sēdes vadītājs. Lūdzu, pagaidām trīs runātājus. Ievērojam klusumu zālē!

A. Kiršteins. Elektronikas un telekomunikāciju specialitātēs mums steidzami nepieciešami 2125 cilvēki. Pabeiguši augstskolu ir 172. Farmācijā, kas ir eksporta nozare, 1042 brīvās vietas aizpildīs acīmredzot 200 cilvēku. Tātad farmācija - 6,8 procenti. Nu, visbēdīgāk mums ir ar inženierzinātnēm, tehniskajām zinātnēm - apmēram trīs procentus sagatavo augstskolas.

Nākamais jautājums. Kāpēc es sāku par to runāt? Acīmredzot valdībai tomēr... naudas mums pietiek. Mums nav sliktāk finansēta... pat labāk nekā Igaunijā, bet Igaunijā tomēr izglītība atbilst vajadzībām. Mums tā absolūti neatbilst vajadzībām. Tātad mazās skolas laikam nevajag slēgt, ja tur ir 50 vai 70 skolēnu un ja tajās skolās māca fiziku un matemātiku, nevis sociālās zinātnes un kaut ko citu. Tāpēc tas ir ļoti būtisks jautājums.

Un kā kritērijs, ja mēs gribam tiešām palielināt pievienoto vērtību mūsu produkcijai, ja gribam palielināt eksportu un ja gribam pārkārtot mūsu rūpniecību, tad... baidos, ka ar 46 fizikas beidzējiem un 68 matemātiķiem mēs nekur tālu netiksim. Tātad nākamajā gadā... Nu, es domāju, ka izglītības ministre ļoti labi zina šo situāciju un ka mums gada divu gadu laikā izdosies mainīt šo struktūru. Tātad vaina acīmredzot nav mazajās skolās, bet struktūrā.

Te pieminēja Lietuvu un Igauniju. Nē, mēs arī pietiekami daudz... jo zinātnei jau ir jādod nauda tik, cik pieprasa attiecīgie ražotāji. Ja šiem ražotājiem vajag... nu, Masks taču neskrien un neprasa finansējumu zinātnei, ja viņam vajag, teiksim, mākslīgo intelektu, viņš noalgo speciālistus, un tur tā zinātne rodas. Mums tāpat ir farmācijā vai, teiksim, mežsaimniecībā, mums var attīstīt ķīmisko rūpniecību, bet ko mēs varam attīstīt, ja mums 70 cilvēku beidza Ķīmijas fakultāti aizpagājušajā gadā. Un pie tā milzīgā pieprasījuma mežsaimniecībā un ieguldījumiem 2,5 līdz 4 miljardi... 4 miljardi ir tā ražošana priekš IKP, un eksports tuvojas 3 miljardiem. Un ir fantastisks skaitlis - mums kokapstrādi ir mācījušies tikai padsmit inženieri, praktiski daži! Tādā ziņā ieguldīt kaut ko vairāk zinātnē, ja nav sakārtotas prioritātes, mēs nevaram nekādā veidā. Tāpēc es novēlu mūsu Izglītības un zinātnes ministrijai tikt galā...

Cik es saprotu, ja pareizi teica izglītības un zinātnes ministre, bija citēts, ka mums ir 56 augstskolas. Tad iedomājieties nevis, teiksim, 10, bet 56 augstskolas, kuras ražo visu ko, tikai ne to, kas mums ir vajadzīgs eksportam, kas ir vajadzīgs jaunajām tehnoloģijām un kas ir vajadzīgs, lai mēs beidzot nevis apdzītu, bet pietuvotos Igaunijai un Lietuvai. Mums nav šīs sistēmas. Un tā nav augstskolu vaina - tās 56 augstskolas pelna naudu - , vaina ir pamatskolās. Pamatskolās.

Tā ka mums ir pilnībā jāsāk reorganizēt pamatskolas, vidusskolas, un pēc tam mēs nonāksim līdz augstskolām.

Paldies.

Lai veicas izglītības un zinātnes ministrei! *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Hosamam Abu Meri.

H. Abu Meri (JV).

Labdien, kolēģi! Es nezinu, nogurums, ja? Jūs zināt, kas tas ir *(paceļ ūdens pudeli)*? *(Starpsauciens: "Nē.")* Nē? Slikti. Tā ir pudele, kurā puse ir ūdens un puse ir tukšs. Koalīcija runā par apakšējo pusi, opozīcija runā par tukšo. Ja mēs gribam, lai Latvijas iedzīvotāji dzīvo labāk, mums vajadzētu pilnu to pudeli. Līdz ar to opozīcija šodien nerunā pavisam pa tukšo, bet, nu, nebija tādu ierosinājumu, lai mēs varam kaut ko labot budžetā.

Budžets ir labs, bet arī nav labs. Kāpēc labs? Budžets jāpieņem, un bez budžeta valsts nevar funkcionēt. Un kāpēc nav labs? Opozīcijai, kā parasti, nekas nav labi.

Par izglītību. Nu, piemēram, mums ir bagāti cilvēki Latvijā, mums arī kā bagātiem cilvēkiem ir lielas mājas, un ģimenē ir pieci bērni, tad ir piecas lielas istabas. Pēc 15, 18, 20 gadiem bērni iet prom no mājām, apprecas un dzīvo kaut kur citur. Ko tad cilvēkam darīt ar to lielo māju? Ja viņam ir nauda, viņš maksā un uztur to māju. Ja viņam nav naudas, ko viņš dara? Pārdod un iet uz mazāku.

Un tā ir arī ar izglītību. Tātad Latvijā pirms 30 gadiem bija 2,2 miljoni, tagad Latvijā ir 1,87 miljoni... Un tas nozīmē, ka ar esošajām daudzajām skolām mēs nevaram turpināt dzīvot, jo mēs neesam bagāti, lai varētu uzturēt tik daudz skolu. Tas ir ļoti vienkārši. Arī budžetā šobrīd par izglītību šī situācija tika apspoguļota, līdz ar to finansējumu, cik ir... cik var dot, deva. Un te jāturpina reforma, lai mēs varam kaut ko labot. Tāpat ir ar medicīnu.

Kolēģi, diemžēl neviena reforma pasaulē iedzīvotājiem nekad nepatīk. Reforma - tas nozīmē jāmaina dzīve. Katram no mums, ja mēs dzīvojam, piemēram, ārpus Rīgas konkrētā pagastā vai konkrētā pilsētā... Mēs visi gribam, lai blakus, tuvu mājām, būtu skola... blakus arī pašvaldības iestāde un tā tālāk, bet diemžēl mēs nevaram to realizēt, jo Latvija nav tik bagāta valsts. Mums vēl nav naftas, nav gāzes. Mums ir realitāte, un ar to vajag sadzīvot.

Ja mēs runājam par drošību, kolēģi, šis budžets, man liekas, ir drošības budžets. Un drošības budžets - tas nozīmē, ka pirmajā vietā ir miers, mūsu drošība, mūsu ģimenes un bērnu drošība. Mēs esam kara stāvoklī, mēs neesam parastajā stāvoklī, kad varam ņemt, piemēram, no vienas nozares un dot otrai. Protams, es esmu ārsts un es gribētu, lai medicīnas un veselības nozare dabūtu visu finansējumu, kas nepieciešams. Kā mana kolēģe Ingrīda Circene teica: ja mēs gribam tādu nozari... tādu veselības kvalitāti, tādā augstā līmenī, tad mums noteikti ir jāpalielina milzīga summa. Un tas varētu būt 1,5 miljardi eiro, kas diemžēl nav iespējams ne šogad, ne nākamajā gadā, ne aiznākamajā gadā... visticamāk.

Ko mēs varam darīt? Jāmeklē risinājumi. Un man liekas, ka Circenes kundze teica... Ja mums vairāk nekā 470 tūkstoši iedzīvotāju - viena daļa dzīvo ārzemēs, viena daļa dzīvo Latvijā - ir ēnu ekonomikā un nemaksā nodokli... Viņi ir gatavi maksāt par savas mašīnas, piemēram, OCTA, bet nav gatavi maksāt par savas veselības apdrošināšanu. Bez obligātās veselības apdrošināšanas nekad medicīnas finansējuma nepietiks. Tā ir realitāte, kolēģi! *(Starpsauciens.)*

Tātad, ja mēs runāsim par politiskajām runām šodien... Nu, beidziet runāt visu laiku - Krišjānis Kariņš ir saguris. Tas pirms vēlēšanām bija kā tāds lozungs, bet cilvēks sēž (jau mēs esam pulksten piecos) smaidīgs, kustīgs, viņš var vadīt šo valdību vēl četrus un piecus gadus bez problēmām.

Nu, tu vari, Valaiņa kungs, runāt, ko tu gribi, bet jebkurā gadījumā es varu jums pateikt un apliecināt, ka šis budžets ir izveidots Brīvības ielā, ne Ventspilī. Tas ir pārliecinoši, to mēs varam pateikt, jo līdz 2018. gadam *(Daži deputāti aplaudē.)*... kolēģi, mums diemžēl daļēji tas budžets tika veidots Ventspilī. Un es biju frakcijas vadītājs 2018. gadā, un es zinu tik daudz lietu, ko varbūt tagad nedrīkst skaļi runāt. *(Starpsauciens: "Nu, runā!")*

Ja mēs runāsim par to retoriku - ņemam naudu, PROGRESĪVIE, ņemam naudu, ņemam naudu! Nu, kolēģi! Vai mēs gribam dzīvot uz parāda visu mūžu? Mēs jau dzīvojam... Bet ar kādu parādu mēs dzīvojam, un kāds parāds būs, ja mēs ņemam vēl trīs vai četrus miljardus? Mums pēdējos četros gados bija trīs krīzes. Mums bija, ja jūs aizmirsāt... Bet cilvēki pēc atmiņas... mēs esam cilvēki, fizioloģiski, mēs parasti aizmirstam tās lietas, kas notika pirms gada un diviem.

Mums bija pirmā krīze ar to finansiālo - kā pareizi sauc? - kapitālo remontu, teiksim tā. Tur bija ļoti draudoša situācija. Es tajā laikā biju VIENOTĪBAS frakcijas vadītājs, un es atceros, ka bija tik nopietni, ka bija jāstrādā un jādara viss kopā ar koalīciju, kur toreiz arī bija ZZS, kur arī daudzi likumi tika pieņemti tik ātri, lai vienkārši novērstu to draudu, ko varētu Latvijā tajā laikā dabūt. Un tā būtu daudz smagāka nekā kovida krīze, ja Latvija būtu melnajā sarakstā.

Otra krīze ir kovida krīze. Par to mēs varam diskutēt - obligāta vakcinācija, neobligāta vakcinācija - , jebkurā gadījumā mums bija divi ar pusi gadi... Valsts nefunkcionē - valsts nefunkcionē! Ko darīja valdība? Maksāja kompensācijas. Es piekrītu - 90 procenti ir apmierināti, 10 procenti no tautas nav apmierināti. Nekad nevaram dabūt, ka visa tauta ir apmierināta, bet valdība darīja savu darbu. Un tā nauda, kas (kā visi saka) tika iztērēta, tā nav iztērēta, tā palika ekonomikā, tā palika Latvijas iedzīvotājiem.

Kolēģi, ja mēs gribam turpināt strādāt kā šodien *(Starpsauciens: "Gribam!")*... Ļoti labi. Un man arī prieks, ka šajā Saeimā tiešām ir daudz labāk - daudz labāk! - nekā iepriekšējā Saeimā un nekā 12. Saeimā. Tāpēc opozīcija nāk ar konstruktīvām runām, nedaudz varbūt politiskām ik pa laikam. Tagad opozīcija ir opozīcijā. Neviens nezina, kas būs nākotnē, kā Valaiņa kungs teica. Valaiņa kungs kādreiz bija arī pozīcijā un runāja citādi, tagad, kad viņš ir opozīcijā, - pilnīgi otrādi! Tas ir normāli. Tā ir normāla politiskā dzīve, un ar to mums jāsadzīvo. Bet prieks par to, ka mēs viens otru cienām, un tas ir ļoti svarīgi. Prieks par to, ka mēs varam sarunāties, un prieks par to, ka neapvainojam viens otru.

Kolēģi, vēl viens... un pēdējais, ko es gribu teikt. Man ir cik? Septiņas minūtes plus piecas - 12 minūtes. Tātad es vienkārši...

Vai mēs varam beigt kādreiz runāt pesimistiski, vai mēs varam visi kādreiz runāt vienu vārdu, ka mūsu Latvija ir izdevusies valsts? *(Starpsaucieni: "Varam! Varam!" Daži deputāti aplaudē.)* Varam! Tad sakiet visi kopā - pozīcija un opozīcija - , ka Latvija ir izdevusies valsts, jo tāda biedēšana vienmēr ir opozīcijas uzrunās. Nu, tauta ir tiešām... Tagad ir grūti kara laikā, un vēl mēs sakām: visi brauc prom, viss ir slikti, visi mirst bez vakariņām, nevienam nav apkures mājās, viss... Protams, daļa iedzīvotāju dzīvo šādu dzīvi, un mums ir jādara viss, lai palīdzētu. Bet beidzam to sarunu, ejam bišķīt uz pozitīvo pusi. *(Starpsaucieni.)*

Sākam skatīt, kolēģi, šito pusi *(piesit pie ūdens pudeles apakšējās daļas)*, beidziet skatīt tukšumu *(piesit pie ūdens pudeles augšējās daļas)*, jo dzīvē ir jāiet uz priekšu, un iet uz priekšu mēs varam tikai, ja visi esam vienoti.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Viktorijai Pleškānei.

V. Pleškāne (ST!).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! *(Zālē troksnis. Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vēl divi runātāji...

V. Pleškāne. Augsti godātie ministri!

Sēdes vadītājs. ... debatēs.

V. Pleškāne. Lūdzu apvienot laikus. Es pagaidīšu...

Sēdes vadītājs. Tātad, kolēģi, vai jums nav iebildumu, ka tiek apvienots debašu laiks? *(Starpsauciens: "Nav.")* Nav iebildumu. Tātad, Pleškānes kundze, jums ir veselas 20 minūtes.

V. Pleškāne. Vēlreiz - godātie ministri un godātie tautas kalpi! Dārgie draugi, nav labi. *(Daži deputāti aplaudē.)* Jau diezgan ilgu laiku pie varas esošie spēki virza manu Latviju ne tajā virzienā. Visu šo laiku tika solīta labklājība un izaugsme.

Es labi atceros: valdība solīja, ka mēs ņemsim skandināvu valstu virzienu, tūlīt būsim mazā Šveice. Es to atceros. Es atceros solījumus par tautsaimniecības izaugsmi, reindustrializāciju, un tagad es dzirdu solījumus par transformāciju. Vārdi mainās, būtība ne, bet situācija pasliktinās.

Paldies Kariņa kungam par jaunu vārdu ieviešanu sabiedrībā. Tā ir labākā no visām aktivitātēm, ko valdošā koalīcija tagad dara, bet kopējā bilde par manas Latvijas izaugsmi, it īpaši Latgales izaugsmi, neiztur kritiku. Vairāki rādītāji iet uz leju.

Sēdes vadītājs. Es atvainojos. Bērziņa kungs un Lapiņa kungs, mirkli uzmanības.

V. Pleškāne. Demogrāfijas rādītāju lejupkāpums ir vislabākais pierādījums tam, ka valdības virziens nav labs. Iedzīvotāju emigrācija un iedzīvotāju... samazinājums ir pierādījums tam, ka valdības virziens nav pareizs. Iedzīvotāji jau sen runā par to, ka valdība dara visu, lai atbrīvotu Latviju no tautas. Runājot par plānoto transformāciju un ar to saistīto budžetu - diemžēl budžets nav ideāls, ne arī labi līdzsvarots starp dažādām vajadzībām, nozarēm un jomām. Budžets netika reindustrializēts un arī netika transformēts.

Katrai budžeta pozīcijai ir jābūt skaidri saprotamai un pamatotai. Budžeta sagatavošanas pienākums ir nostiprināts Satversmē. Un mums šobrīd jālemj atbildīgi, lai nozarēs nebūtu krīzes, lai valsts būtu spējīga uzņemties saistību izpildi, nodrošināt vajadzīgo ekonomisko līdzsvaru. Diemžēl no esošā budžeta redakcijas nav iespējams identificēt to, ka valsts par prioritāti ir noteikusi izglītību, dzīves kvalitātes uzlabošanu un, protams, veselības aprūpi jeb iedzīvotāju veselību.

Veselības aprūpe ir valsts nodrošināts sektors, kas organizē un nodrošina veselības aizsardzību ikvienam valsts iedzīvotājam, ikvienai valstī dzīvojošai personai. Bet tā nav.

Budžetam, kur naudas ieņēmumu un izdevumu saraksts sastādīts noteiktam laika periodam, ir jābūt pamatotam ar valsts un tās iedzīvotāju nepieciešamībām, nevis politisko ieinteresētību. Plānotajiem izdevumiem ir jābūt līdzsvarotiem ar ieņēmumiem, neradot nepamatotu budžeta deficītu.

Ir nozares, kur naudas ir tik daudz kā nekad, bet ir nozares, kur izjūt pastāvīgu deficītu. Un te rodas problēmas gan ar izglītību un tās kvalitāti, gan veselības pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu, gan nodokļu politikas īstenošanu. Vai aizņēmumi un kredīti var veicināt izaugsmi? Tie ir naudas resursi, kuri ir izsniegti uz laiku ar noteiktiem nosacījumiem. Protams, mūsdienu tirgus ekonomika nav iedomājama bez plašām kredītu attiecībām, bet tam ir jābūt samērotam un pamatotam. Vai ar aizņēmumiem var stiprināt Latvijas suverenitāti un neatkarību? Kā valdošā koalīcija parāda iedzīvotājiem, izveidojot jaunu ministriju, ka mēs kaut ko ekonomējam vai kaut ko samazinām budžetā? Ministru biedri, personīgais fotogrāfs... pat nav zināms, kādiem mērķiem... Privātām fotosesijām? Gribu redzēt tās bildes.

Budžets ir ar mīnusiem, bet valdošā koalīcija nedomā par izdevumu samazināšanu. Vai tas ir pareizi? Runājot par manu reģionu, par Latgali, un par to, kas tika izdarīts Latgales labā un ko plāno izdarīt pēc jaunā budžeta, es jums paskaidrošu. Latgales reģiona labā tika slēgtas slimnīcas, slēgtas skolas, ekonomisko apstākļu dēļ pazaudēti cilvēki. Un es nepiekritīšu iepriekš runātajam - ja reģionā nav slimnīcu, tas ir labi, ja reģionā nav skolu, tas ir labi. To es nepieļaušu, it īpaši, kas attiecas uz Latgali, uz manu reģionu. Tas nav... Tā ir diskriminācija, un es negribu, ka diskriminē manu Latgali.

Tieši tagad Latgalē tiek meklēti risinājumi augstākās izglītības saglabāšanai reģionā. Vai labos apstākļos būtu pacelts tāds jautājums? Finansējums - niecīgs, profesorus un pasniedzējus neatgriezeniski zaudējam. Medicīnā ir tas pats. Dzīvē nav dzirdēts, ka reģiona slimnīcā būtu bankrots, bet tā ir mūsu reģiona jaunā realitāte, "veiksmes stāsts". Reģionā izjūtams cilvēkresursu trūkums, un es jau nerunāju par profesionāļiem, par kvalificētu cilvēku resursu pieejamību.

Kurš no jums uzņemsies atbildību par Latvijas vai Latgales iznīcināšanu ar tādu budžetu? Es neuzņemšos, tāpēc esmu "pret".

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aināram Šleseram otro reizi.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais priekšsēdētāja kungs! Godājamie ministri! Godājamie deputāti! Ir jūtams nogurums, protams. Visu dienu ir strādāts. Pozīcija, opozīcija argumentēja to, vai budžets ir labs vai slikts. Būtu ļoti labi, ja mēs šeit varētu tagad kaut kādā veidā nobalsot un teikt, ka tomēr viss ir labi, bet realitāte jau ir cita. Ja šodien mēs veiktu aptauju, tad absolūtais vairākums cilvēku šodien nevar savilkt galus kopā. Tā ir realitāte.

Ja mēs runājam par budžeta būtību, tad ir jāsaprot, no kurienes rodas nauda. Jā, protams, ir šie miljardi, kas aizņemti, protams, mēs varam nosaukt statistiku, ka, iespējams, šie aizdevumi nav nemaz tik lieli salīdzinājumā ar citām valstīm, bet es gribu nosaukt vienu konkrētu skaitli.

Pagājušajā gadā lielākais pieaugums bija pievienotās vērtības nodoklim - par vairāk nekā pusmiljardu palielinājās ieņēmumi. Kopā - salīdzinājumā ar 2021. gadu - tie bija vairāk nekā 800 miljoni, kas pieauga, un te vajadzētu droši vien visiem mums aplaudēt, cik labi esam strādājuši. Bet patiesībā mēs zinām, ka tā ir tā nauda, ko samaksāja visi Latvijas nodokļu maksātāji. Tā ir tā inflācija. Tas nozīmē (vai tā ir elektrība, gāze, degviela, pārtika vai jebkas cits, ko cilvēki pirka, jebkurš pakalpojums) - tas tika aplikts ar šo konkrēto nodokli.

Līdz ar to daudzi cilvēki šodien tērē savus noguldījumus, jo viņu pašreizējie ienākumi nav tādi, lai varētu nosegt visus izdevumus.

Tieši tāpēc šodien ir ārkārtīgi svarīgi, balsojot par šo budžetu... Un skaidrs ir tas, ka pozīcija balsos "par", opozīcija balsos "pret". Tas ir normāli. Līdz 8. datumam nekādi brīnumi nenotiks, budžets tiks pieņemts, bet jautājums - kas notiks nākamajā dienā pēc tam, kad šis budžets ir pieņemts? Ir ārkārtīgi svarīgi strādāt jau pie nākamā gada budžeta, bet nevis formāli - uzdodot Finanšu ministrijas ierēdņiem, lai viņi zīmē ciparus...

Ir vajadzīga rīcība, ir nepieciešamas reformas, par ko šodien runājam daudz. Tātad ir jāpaskatās, kuras valsts iestādes var likvidēt. Abu Meri kungs teica - mūsu ir mazāk... Bet kvadratūra joprojām valsts pārvaldē ir palikusi tā pati, ierēdņu skaits nav samazinājies proporcionāli tam cilvēku skaitam, kas valstī ir samazinājies. Šīs reformas ir vajadzīgas. Ir virkne iestāžu, kurās tiek dublētas funkcijas. Ja reformas nenotiks, tad... Es atgādinu to, ko šodien esam jau dzirdējuši, - ka skolotāji plāno streikot. Es nezinu, cik viņu būs un kā viņi streikos, bet... mēs saņemam signālu, ka kaut kas nav labi. Un noteikti būs arī citi cilvēki, kas gribēs streikot.

Ir ļoti svarīgi šajā lietā, kur mēs varam profilēties - kā pozīcija un opozīcija - , tomēr padomāt, kā mēs varam sākt reformēt šo valsti, kādā veidā... Mēs varam sākt domāt un reāli palielināt ieņēmumus.

Un tas, ko es šodien minēju pašā sākumā... Nacionālā apvienība uzreiz sašūmējās par iepirkumiem Aizsardzības ministrijā... Jā, Ukrainā notiek karš, jā, Latvija atbalsta un atbalstīs Ukrainu, bet Aizsardzības ministrija nav svētā govs. Ja tur ir problēmas, es aicinu: tieciet ar to galā! Jo tas, ka tiek izvēlēta starpnieku kompānija, kurai maksā trīs procentus no viena iepirkuma, liek uzdot jautājumu - vai tā ir vienīgā kompānija, vai ir daudz tādu kompāniju?

Kariņa kungs iepriekšējā valdībā pārstāvēja nelielu frakciju, tātad viņam noteikti nevar uzdot jautājumus par visu, kas notika visās ministrijās, bet te ir jātiek skaidrībā, kur Pabriks vainīgs, Mūrniece vainīga... Bet fakts ir... kā tāds. Nevar būt tā, ka par iepirkumiem tagad legāli tiek noslēgti starpniecības līgumi ar uzņēmumiem, kuri saņem trīs procentus... Kolēģi, tā tas nevar turpināties!

Es aicinu: strādāsim, attīstīsim Latviju! Latvija tiešām var būt izdevusies valsts - bagāta un attīstīta.

Es domāju, ka tieši no koalīcijas ir atkarīgs, cik daudz jūs iesaistīsiet... caur komisijām... lēmumu pieņemšanā šeit, Saeimā, arī opozīciju. Es domāju, ja mēs spēsim kopā lemt pēc iespējas vairāk jautājumu... es domāju - jo vairāk spēsim, jo ātrāk Latvija kļūs par bagātu valsti.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Nākamajam vārds deputātam Edmundam Zivtiņam. *(Starpsauciens.)*

E. Zivtiņš (LPV).

Jā, jā... lieli pārmetumi man jau... lieli pārmetumi...

Cienījamais Saeimas priekšsēdētāj! Godātie deputāti un cienījamās deputātes! Es vienkārši nevarēju neatnākt un neaizstāvēt iekšējo drošību... un konkrēti - policistus, mūsu valsts policistus.

Es jums pastāstīšu... izstāstīšu trīs punktus... Par to, cik policistu pagājušogad aizgāja prom no dienesta.

570 aizgāja prom no dienesta, 191 tika pieņemts dienestā, tātad - mīnus 379. No tiem 254 - izdienas pensijā, 91 - vienkārši pensijā. Un 187 - pēc paša vēlēšanās... Un tie pārējie, kas palika tur... nu, kā jau policijā gadās...

Un iemesli? Trīs galvenie iemesli. Ejot prom no dienesta, ikvienu aptaujā, kādi ir galvenie iemesli. Pirmais iemesls - darba vide, otrais iemesls - slodze, trešais iemesls - atalgojums. (Atalgojums - tikai trešais!)

Kariņa kungs, liels jums paldies! Bet tie nav mani vārdi, tie ir tā policista vārdi, kurš stāv tur, lejā, pie durvīm... jo viņam pie algas ir pielikti 50 eiro. Goda vārds, tas ir par maz. Goda vārds, tas ir par maz!

Mūsu iekšējā drošība - mīnus 300... Faktiski - mīnus 379 cilvēki!

Ir jāmeklē iespējas. Es neesmu finansists, bet esmu pieradis tā - kad redzu kur finansistus, es viņiem saku: nezinu, man ir vienalga, atrodiet, lūdzu, lai mums būtu tas un tas!

Kariņa kungs, nu pasakiet Ašeradena kungam, lai viņš atrod naudu policistu algām! 10 procenti - tas ir par maz. *(Starpsauciens.)*

Paldies, kungi. Paldies, ka izturējāt mani. Paldies, ka šodien izturējām visi kopā. Strādāsim, un, es domāju, beigu beigās rezultāts būs.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds Latvijas Republikas finanšu ministram Arvilam Ašeradenam otro reizi.

A. Ašeradens (finanšu ministrs).

Labdien! "Labdien" jau es teicu, bet... Es ceru, ka mēs esam pie beigām, un tāpēc es gribētu pateikt dažas lietas - kopsavilkumam.

Vispirms. Tā kā Šlesera kungs vienmēr izmanto katru iespēju nosaukt kādu skaitli, es... Tie, kurus tas interesē, var paskatīties arī portālā *LSM.lv* - šodien ir ziņa: 2022. gadā Latvijas preču eksporta vērtība veidoja 21,27 miljardus eiro - par 4,82 miljardiem eiro jeb par 30 procentiem vairāk nekā 2021. gadā. Latvijas eksports aug par 30 procentiem!

Un inflācija *(Starpsauciens.)*... Kā, lūdzu? *(Starpsauciens: "Par importu nosauciet...!")* 17 procenti. Jā, 17 procenti. *(Starpsauciens.)* Respektīvi, tas liecina par to, ka ekonomiskā politika strādā. Ka ekonomiskā politika strādā un Latvijas kompānijas spēj eksportēt arvien vairāk - un šobrīd jau eksportē uz 199 pasaules valstīm. Tas darbojas!

Kolēģi, es gribu... Pašā sākumā jau es teicu, ka tās debates ir ārkārtīgi svarīgas. Un ļoti uzmanīgi ar premjeru šodien klausījāmies. Debates izgaismo to, vai tie piedāvātie risinājumi... kur ir šo

risinājumu vājās un stiprās vietas. Jāsaka, debates bija ļoti konstruktīvas, ļoti atšķirīgas no iepriekšējo gadu debatēm, un tiešām paldies visiem jums.

Un mēs tiešām pieskārāmies ļoti fundamentāliem konceptiem - vai vajag tērēt vairāk vai vajag tērēt mazāk. Reakcijai uz šo es gribu teikt, ka... Nu drusku uzmanīgi! Ja skatāmies iepriekšējo gadu... ja skatāmies 2020., 2021., 2022. un 2023. gada budžeta deficītus, tad tie ir bijuši šādi: 4,3 procenti, 7 procenti, 4,7 procenti, 4,2. Valsts atbalsts ir bijis... kas ir tērēts - 1,2; 2,2; 1,3; 0,7 miljardi eiro.

Tie ir bijuši vieni no dāsnākajiem gadiem, kur valsts izdevumi ir pieauguši virs, teiksim, tā normatīva, kādā mēs esam strādājuši. Tā ka nekādā ziņā nevar teikt, ka tā ir sīkstulība vai knauzerēšanās, vai... var meklēt dažādus vārdus. Atbalsts iedzīvotājiem un uzņēmējiem ir sniegts ļoti plašā apmērā un ir sniegts adekvāti.

Ja runājam par šā parāda lielumu (paldies kolēģim, kas nolasīja *Eurostat* datus), - parāds ir mērens. Ir mērens un - tas ir ļoti svarīgi - ļauj valdībai un valstij nākotnē raudzīties ar zināmu paļāvību, ja notiktu vēl kāda krīze. Mēs esam aizņēmušies tieši tik daudz, lai varam rēķināties ar to, ka nākotnē, ja būs nepieciešams, varam aizņemties vēl. Tā ka tās atbildes ir sniegtas.

Bet kas man šķiet ļoti laba - tā diskusija, kas norāda galvenās prioritātes. Un noteikti - tas, kas izskanēja arī pašā sākumā... Tika pieminēts: izglītība - ļoti svarīga. Un meklējam kopā risinājumus. Svarīgi ir arī tas, ka tika runāts par kvalitāti, efektivitāti un finansējuma apjomu.

Veselība un labklājība. Arī pašā sākumā mēs teicām: tas modelis vēl nav atrasts. Ceram, ka šogad, pārveidojot nodokļu sistēmu, tas tiks atrasts.

Esmu pateicīgs visiem kopā.

Un neviens šeit nenoliedz to, ka drošības prioritāte... Drošība tika atzīmēta kā ļoti, ļoti svarīga, un to pateica praktiski visi parlamentārieši, kas uzrunāja šodien. Paldies jums visiem par to.

Un patiesībā, Šlesera kungs, paldies par jūsu pēdējo aicinājumu: opozīcija un pozīcija kopā - un Latvija būs izdevusies valsts.

Paldies. *(Starpsauciens. Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds Latvijas Republikas Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam.

A. K. Kariņš (Ministru prezidents).

Paldies. Labdien, kolēģi, vēlreiz! Es rūpīgi šodien klausījos, pierakstīju, kas ir pateikts. Un varu saprast vienu - ka mums priekšā tiešām ir liels un nozīmīgs darba cēliens. Pēc tam, kad mēs iziesim - es domāju, mēs iziesim! - budžeta procesam cauri, sāksies reālais darbs, lai īstenotu to visu.

Viena lieta - strīdēties par naudas summām: drusku vairāk - tur, drusku mazāk - tur... nonāksim kaut kur... bet galvenais - ko mēs iesāksim ar šīm naudām.

Mums veselības aprūpē nepietiek, bet tie 1,6 miljardi - kā mēs varam efektīvāk šo naudu izmantot? Tas pats izglītības sistēmā - kā mēs varam efektīvāk, labāk izdarīt šo kopīgo darbu?

Man ir tiešām aicinājums opozīcijai (ar šiem priekšlikumiem jums ir, protams, ļoti daudz labu ideju) - nākt un palīdzēt, ierosināt, kritizēt, kad neiet īstajā virzienā.

Un es aicinu arī savus pozīcijas kolēģus, valdības ministrus būt ar atvērtām ausīm. Tas, ka šobrīd mēs esam pozīcijā, - tas jau... nav jau teikts, ka mums vienīgajiem taisnība. Arī opozīcijas deputāti pārstāv nozīmīgu mūsu sabiedrības daļu. Un mums ir jāspēj pārņemt tās idejas, kuras, mūsuprāt, ir tās labākās.

Es arī vēlos izteikt paldies vispirms Arvilam Ašeradena kungam, mūsu finanšu ministram, par visa šī procesa novadīšanu līdz šim un šī budžeta projekta sagatavošanu. Protams, arī visiem, kas mūsu Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā strādā Jāņa Reira vadībā, visiem pozīcijas deputātiem, īpaši mūsu ministriem, kas šeit ir strādājuši. Šis ir pirmais posms, pirmais cēliens, sekos vēl ļoti daudzi.

Visbeidzot es gribētu atgādināt mums visiem to, ka mums domas reizēm dalās, un tās dalīsies, tas ir pilnīgi saprotami. Bet atcerēsimies vienu - ka mēs ikkatrs šajā zālē esam īsti mūsu valsts patrioti. Un lai šī mūsu pamatkopiena un vienotība mūs stiprina caur tiem laikiem, kas mums vēl stāv priekšā! Lai mums visiem kopā izdodas!

Aicinu atbalstīt budžetu.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Budžeta debates ar šo arī slēdzu... pirmajam lasījumam.

Reira kungs, jūs kā ziņotājs noteikti vēlaties ko piebilst? *(Starpsaucieni.)*

J. Reirs. Cik man ir laika? *(Smiekli.)*

Sēdes vadītājs. Ziņotājam nav noteikts laika limits.

J. Reirs. Paldies. *(Starpsauciens: "Tā jau var līdz rītam!")* Kolēģi, paldies par diskusiju. Tiešām - tā bija spraiga un interesanta. Tā nedaudz arī dublēja Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas diskusiju, jo politiskā kompozīcija un problēmas ir vienādas.

Es atzīmēšu tikai vienu lietu, kas bija tajā diskusijā un kas arī šeit iezīmējās. Tātad - aizņemties vai neaizņemties?

Un šeit man nāk prātā... Diskusijas sākumā es tā kā biju nedaudz sabijies, jo pirms vēlēšanām visi teica, ka tiek par daudz tērēts, vajag samazināt parādu un tā tālāk. Un tad kaut kā diskusijas vidū iezīmējās tāda situācija, ka... PROGRESĪVIE visu laiku saka: nē, jāaizņemas, jāaizņemas, jāaizņemas. Un tad beidzot arī šajā pusē pārējās partijas pasaka: nē, tomēr fiskālā disciplīna ir *okay*. Tātad pat opozīcijā nav vienotības par šo lietu. JAUNĀ VIENOTĪBA ir pozīcijā, tas ir pareizi, jā. *(Smiekli. Starpsaucieni.)*

Un vienkārši es gribētu pateikt - bija tāds humorists Raikins... Viņš jau gan par precībām runāja... Nu es pārfrāzēšu: "Aizņemies - neesi muļķis, neaizņemies - neesi muļķis. Nu kā lai nepaliek par muļķi?" *(Starpsaucieni.)*

Kolēģi, tātad saskaņā ar procedūru es aicinu veikt balsojumu... Mums ir nepieciešams atbalstīt pirmajā lasījumā likumprojektu "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" un katru no 13 pavadošajiem likumprojektiem.

Tātad lūgums balsot.

Sēdes vadītājs. Labi. Kolēģi! Kā jau iepriekš, sēdes sākumā, es izskaidroju procedūru, tātad mums jābalso par katru likumprojektu atsevišķi, lai atbalstītu to pirmajā lasījumā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījums Pasta likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā atbalstīts.

Reira kungs, lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu otrajam lasījumam.

J. Reirs. Kolēģi! Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā esam vienojušies - vienbalsīgi - , ka priekšlikumu iesniegšanas termiņš ir šā gada 20. februāris, nenosakot laiku. Tas nozīmē, ka ir iespējams iesniegt līdz pusnaktij. Protams, tas būs elektroniski, jo otrajā punktā... mēs pieņemsim kārtību... lēmuma projektu, kā iesniegt šos priekšlikumus, bet laiks nav noteikts... darbadienas beigas, bet... kalendārās dienas beigas.

20. februāris. Un izskatīšana otrajā lasījumā - 8. martā.

Sēdes vadītājs. 8. martā - izskatīšana otrajā lasījumā...

Kolēģi, vai jums ir iebildumi pret šādu termiņu priekšlikumu iesniegšanai un likumprojekta izskatīšanai otrajā lasījumā? *(Starpsauciens: "Nav!")* Iebildumu nav. Tātad likumprojektam "Grozījums Pasta likumā" uz otro lasījumu priekšlikumi iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00. Un izskatīšana otrajā lasījumā - 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi likumā "Par piesārņojumu""** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā ir atbalstīts.

Reira kungs, lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un laiku izskatīšanai otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. Priekšlikumi - šā gada 20. februāris, izskatīšana - šā gada 8. martā.

Sēdes vadītājs. Vai deputāti neiebilst? Deputātiem nav citu priekšlikumu. Tātad priekšlikumi otrajam lasījumam iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, izskatīšana - Saeimas 8. marta sēdē.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Izglītības likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 62, pret - 10, atturas - 21. Likumprojekts pirmajā lasījumā ir atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un izskatīšanu otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. 20. februāris, un izskatīšana - 8. martā.

Sēdes vadītājs. Vai ir iebildumi? Iebildumus nedzirdu. Tātad priekšlikumi otrajam lasījumam iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un izskatīšana otrajā lasījumā - Saeimas sēdē 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi likumā "Par valsts pensijām""** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts ir atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un izskatīšanu Saeimas sēdē.

J. Reirs. Priekšlikumi - 20. februāris, izskatīšana - 8. martā.

Sēdes vadītājs. Kolēģiem nav iebildumu vai priekšlikumu? Tātad priekšlikumi iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un otrajā lasījumā Saeimas sēdē attiecīgais likumprojekts tiks skatīts šī gada 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā tiek atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un skatīšanas datumu.

J. Reirs. Iesniegšana - 20. februāris, izskatīšana - 8. martā.

Sēdes vadītājs. Vai ir iebildumi? Iebildumu nav. Tātad priekšlikumi iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un Saeimas sēdē skatīsim šo likumprojektu 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 93, pret un atturas - nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā tiek atbalstīts.

Reira kungs, nosakiet, lūdzu, priekšlikumu iesniegšanas termiņu un skatīšanu otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. Iesniegšana - 20. februāris, izskatīšana - 8. martā.

Sēdes vadītājs. Kolēģiem iebildumu nav. Tātad kā priekšlikumu termiņš tiek noteikts 20. februāris pulksten 24.00, un otrajā lasījumā šis likumprojekts tiks skatīts Saeimas sēdē 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts ir atbalstīts pirmajā lasījumā.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un datumu, kad mēs skatīsim likumprojektu Saeimas sēdē otrajā lasījumā.

J. Reirs. Priekšlikumu iesniegšana - 20. februāris, izskatīšana - 8. martā.

Sēdes vadītājs. Citus priekšlikumus nedzirdu. Tātad priekšlikumi iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un Saeimas sēdē otrajā lasījumā mēs skatīsim likumprojektu šī gada 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 93, pret un atturas - nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā tiek atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un izskatīšanu otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. Iesniegšana - 20. februāris, izskatīšana - 8. marts.

Sēdes vadītājs. Deputāti priekšlikumus nav izteikuši. Līdz ar to priekšlikumi otrajam lasījumam iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un otrajā lasījumā likumprojekts tiks skatīts Saeimas sēdē 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Valsts kultūrkapitāla fonda likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 84, pret - 10, atturas - nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā tiek atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un skatīšanu otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. Priekšlikumi - 20. februāris, izskatīšana - 8. marts.

Sēdes vadītājs. Citu priekšlikumu nav. Tātad priekšlikumi iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un skatīsim otrajā lasījumā Saeimas sēdē 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījums Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 61, pret - 34, atturas - nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā tiek atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un arī izskatīšanu otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. Priekšlikumu iesniegšana - 20. februāris, izskatīšana - 8. marts.

Sēdes vadītājs. Vai ir citi priekšlikumi? Citu priekšlikumu nav. Līdz ar to priekšlikumi iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un Saeimas sēdē skatīsim šī gada 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījums likumā "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām""** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts tiek atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu otrajam lasījumam un arī skatīšanas laiku Saeimas sēdē.

J. Reirs. Iesniegšana - 20. februāris, izskatīšana - 8. martā.

Sēdes vadītājs. Vai kolēģiem ir citi priekšlikumi? Citus priekšlikumus nedzirdu. Tātad priekšlikumi iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un otrajā lasījumā Saeimas sēdē skatīsim likumprojektu šī gada 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījums likumā "Par sociālo drošību""** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā tiek atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu otrajam lasījumam un arī skatīšanu otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. Priekšlikumi - līdz 20. februārim, un izskatīšana - 8. martā.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vai ir kādi citi priekšlikumi? Tādus nedzirdu. Tātad priekšlikumi iesniedzami līdz 20. februāra pulksten 24.00, un skatīsim otrajā lasījumā Saeimas sēdē šī gada 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Grozījumi Ceļu satiksmes likumā"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 71, pret - 10, atturas - 14. Likumprojekts pirmajā lasījumā tiek atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu otrajam lasījumam, kā arī datumu, kad tiks skatīts šis likumprojekts otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. Iesniegšana - šī gada 20. februārī, un izskatīšana - 8. martā.

Sēdes vadītājs. Citu priekšlikumu par termiņu nav. Tātad priekšlikumi jāiesniedz līdz 20. februāra pulksten 24.00, un otrajā lasījumā likumprojektu skatīsim šī gada 8. martā.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta **"Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam"** atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 53, pret - 42, atturas - nav. *(Aplausi.)* Likumprojekts pirmajā lasījumā tiek atbalstīts.

Reira kungs, nosakiet, lūdzu, datumu, kad jāiesniedz priekšlikumi otrajam lasījumam, kā arī datumu, kad mēs skatīsim šo likumprojektu otrajā lasījumā Saeimas sēdē.

J. Reirs. Priekšlikumi iesniedzami līdz šī gada 20. februārim, un izskatīšana - šī gada 8. martā.

Sēdes vadītājs. Vai ir kādi citi priekšlikumi? Citu priekšlikumu, kolēģi, nav. Priekšlikumi iesniedzami līdz šī gada 20. februāra pulksten 24.00 (tātad - līdz pirmdienas vakaram). Un otrajā lasījumā mēs skatīsim iesniegtos priekšlikumus šim konkrētajam likumprojektam - šī gada 8. martā Saeimas sēdē.

Kolēģi, mums ir vēl viens darba kārtības jautājums.

Skatām sadaļu "Lēmumu projektu izskatīšana".

Darba kārtībā - lēmuma projekts **"Par priekšlikumu iesniegšanas kārtību (formu) 2023. gada valsts budžeta likumprojektu paketei"**.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vārdā mums referēs deputāts un komisijas vadītājs Jānis Reirs.

J. Reirs (JV).

Kolēģi! Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija ir sagatavojusi lēmuma projektu "Par priekšlikumu iesniegšanas kārtību (formu) 2023. gada valsts budžeta likumprojektu paketei".

Šis lēmuma projekts ir balstīts uz vairāku Saeimu pieredzi darbā ar šādiem lēmumu projektiem. Šis lēmuma projekts ir nevis tādēļ, lai ierobežotu iesniegšanu, bet gan tādēļ, lai palīdzētu deputātiem; praktiski: lai, iepazīstoties ar šo lēmuma projektu, ir pilnīga skaidrība, kā sastādīt priekšlikumus un kādā formā iesūtīt.

Komisijā ir atbalstīts vienbalsīgi.

Lūgums atbalstīt.

Sēdes vadītājs. Lēmums jāpieņem balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par lēmuma projektu "Par priekšlikumu iesniegšanas kārtību (formu) 2023. gada valsts budžeta likumprojektu paketei"! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 95, pret un atturas - nav. Lēmums ir pieņemts.

Kolēģi, esam izskatījuši visu šodienas ārkārtas sēdes darba kārtību.

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu!

Kamēr tiek gatavoti reģistrācijas rezultāti, es no savas puses vēlos pateikties gan Ministru prezidentam, gan finanšu ministram un pārējiem ministriem, gan Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vadītājam par ļoti profesionālo un labi padarīto darbu, gan arī jums, kolēģi. Šodien diskusijas tiešām bija pēc būtības, un tās bija kvalitatīvas debates. Paldies jums visiem par šo dienu!

Vārds deputātam Armandam Krauzem - **paziņojumam**.

Kā ierasts... jau ir izrunāts... Tātad paziņojums tiek atsaukts.

Lūdzu, vārds Saeimas sekretāra biedrei Antoņinai Ņenaševai.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).
Kolēģi! Reģistrējušies ir 94deputāti. Nav reģistrējušies seši: Gundars Daudze, Juris Jakovins, Dmitrijs Kovaļenko, Kristaps Krištopans, Lauris Lizbovskis un Ramona Petraviča.

Sēdes vadītājs. Paldies, kolēģi, par darbu.
Un ar šo brīdi sēde tiek slēgta.

SATURA RĀDĪTĀJS
14. Saeimas ziemas sesijas 9. (ārkārtas) sēde
2023. gada 17. februārī

Par procedūru
Par 2023. gada budžeta likumprojektu paketi
- Ziņo - dep. J. Reirs
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījums Pasta likumā"** *(Nr. 121/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 380, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi likumā "Par piesārņojumu""** *(Nr. 122/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 381, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi Izglītības likumā"** *(Nr. 123/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 382, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi likumā "Par valsts pensijām""** *(Nr. 124/Lp14)* (1.lasījums)

(Dok. Nr. 383, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā"** *(Nr. 125/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 384, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā"** *(Nr. 126/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 385, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā"** *(Nr. 127/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 386, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā"** *(Nr. 128/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 387, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi Valsts kultūrkapitāla fonda likumā"** *(Nr. 129/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 388, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījums Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā"** *(Nr. 130/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 389, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījums likumā "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām""** *(Nr. 131/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 390, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījums likumā "Par sociālo drošību""** *(Nr. 132/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 391, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Grozījumi Ceļu satiksmes likumā"** *(Nr. 133/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 394, 480)
Par steidzamības piešķiršanu likumprojektam **"Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam"** *(Nr. 152/Lp14)* (1.lasījums)
(Dok. Nr. 435, 480)

2023. gada budžeta likumprojektu pieņemšana 1.lasījumā

- Debates
  - Ministru prezidents A. K. Kariņš
  - finanšu ministrs A. Ašeradens
  - dep. V. Valainis

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa
  - Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa
- Debašu turpinājums
  - dep. A. Šuvajevs
  - dep. A. Šlesers
  - dep. A. Rosļikovs
  - Kultūras ministrijas parlamentārais sekretārs R. Jansona
  - dep. M. Jencītis
  - dep. A. Ņenaševa
  - dep. K. Briškens
  - dep. Ģ. Lapiņš

Paziņojumi

- dep. A. Krauze
- dep. I. Brante

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa — Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa
- Debašu turpinājums — iekšlietu ministrs M. Kučinskis
- dep. A. Švinka
- dep. V. Krištopans
- Ministru prezidents A. K. Kariņš
- dep. K. Krištopans
- dep. R. Petraviča
- dep. U. Mitrevics
- dep. Č. Batņa
- izglītības un zinātnes ministre A. Čakša
- dep. J. Vucāns
- dep. I. Circene

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa — Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa
- Debašu turpinājums — dep. I. Līdaka
- dep. E. Cepurītis
- dep. E. Jurēvics
- Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs J. Eglīts
- dep. L. Rasima
- dep. J. Patmalnieks
- dep. S. Čulkova
- dep. L. Kozlovska
- dep. A. Krauze
- dep. S. Ābrama
- dep. J. Viļums
- dep. A. Šuvajevs
- dep. Ģ. Lapiņš
- dep. I. Bērziņa
- dep. V. Krištopans
- dep. J. Simanovska
- dep. A. Kiršteins
- dep. H. Abu Meri
- dep. V. Pleškāne
- dep. A. Šlesers
- dep. E. Zivtiņš
- finanšu ministrs A. Ašeradens
- Ministru prezidents A. K. Kariņš
- dep. J. Reirs

Likumprojekts **"Grozījums Pasta likumā"** *(Nr. 121/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 380, 480)

- Ziņo — dep. J. Reirs

Likumprojekts **"Grozījumi likumā "Par piesārņojumu""** *(Nr. 122/Lp14)* (1.lasījums)
(Steidzams)
(Dok. Nr. 381, 480)

- Ziņo — dep. J. Reirs

Likumprojekts **"Grozījumi Izglītības likumā"** *(Nr. 123/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 382, 480)

- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījumi likumā “Par valsts pensijām””** *(Nr. 124/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 383, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā”** *(Nr. 125/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 384, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā”** *(Nr. 126/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 385, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā”** *(Nr. 127/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 386, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā”** *(Nr. 128/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 387, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījumi Valsts kultūrkapitāla fonda likumā”** *(Nr. 129/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 388, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījums Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā”** *(Nr. 130/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 389, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījums likumā “Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām””** *(Nr. 131/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 390, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījums likumā “Par sociālo drošību””** *(Nr. 132/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 391, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Grozījumi Ceļu satiksmes likumā”** *(Nr. 133/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 394, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Likumprojekts **“Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam”** *(Nr. 152/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 435, 480)
- Ziņo - dep. J. Reirs
Lēmuma projekts **“Par priekšlikumu iesniegšanas kārtību (formu) 2023. gada valsts budžeta likumprojektu paketei”** *(Nr. 144/Lm14)*
(Dok. Nr. 481)

- Ziņo - dep. J. Reirs

Reģistrācijas rezultāti
- Nolasa - Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa

Balsojumi
Datums: 17.02.2023 09:06:16 bal001
Par - 92, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījums Pasta likumā (121/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:06:35 bal002
Par - 93, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi likumā "Par piesārņojumu" (122/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:06:56 bal003
Par - 64, pret - 20, atturas - 9.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Izglītības likumā (123/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:07:15 bal004
Par - 94, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi likumā "Par valsts pensijām" (124/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:07:37 bal005
Par - 93, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā (125/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:07:58 bal006
Par - 93, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā (126/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:08:16 bal007
Par - 92, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā (127/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:08:38 bal008
Par - 94, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā (128/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:08:58 bal009
Par - 85, pret - 9, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Valsts kultūrkapitāla fonda likumā (129/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:09:20 bal010
Par - 63, pret - 22, atturas - 10.

Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījums Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā (130/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:09:43 bal011
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījums likumā "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" (131/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:10:04 bal012
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījums likumā "Par sociālo drošību" (132/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:10:24 bal013
Par - 70, pret - 10, atturas - 13.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Ceļu satiksmes likumā (133/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 09:11:19 bal014
Par - 53, pret - 41, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam (152/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 10:21:40 bal015
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 17.02.2023 12:31:06 bal016
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 17.02.2023 15:02:30 bal017
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 17.02.2023 17:43:14 bal018
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījums Pasta likumā (121/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:44:33 bal019
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi likumā "Par piesārņojumu" (122/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:45:14 bal020
Par - 62, pret - 10, atturas - 21.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Izglītības likumā (123/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:45:56 bal021
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi likumā "Par valsts pensijām" (124/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:46:35 bal022
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā (125/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:47:15 bal023
Par - 93, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā (126/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:47:56 bal024
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā (127/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:48:39 bal025
Par - 93, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā (128/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:49:17 bal026
Par - 84, pret - 10, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Valsts kultūrkapitāla fonda likumā (129/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:49:57 bal027
Par - 61, pret - 34, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījums Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā (130/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:50:39 bal028
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījums likumā "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" (131/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:51:23 bal029
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījums likumā "Par sociālo drošību" (132/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:52:06 bal030
Par - 71, pret - 10, atturas - 14.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Ceļu satiksmes likumā (133/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:53:07 bal031
Par - 53, pret - 42, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam (152/Lp14), 1.lasījums

Datums: 17.02.2023 17:55:20 bal032
Par - 95, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par priekšlikumu iesniegšanas kārtību (formu) 2023.gada valsts budžeta likumprojektu paketei (144/Lm14)

Datums: 17.02.2023 17:55:51 bal033
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Sēdes videotranslācija

17.02.2023. 9.00 11.00 13.30 15.30

---

* * * *

Sēžu videoarhīvs: https://www.saeima.lv/lv/likumdosana/saeimas-sede/videotranslacijas

Sēdes videotranslācija	17.02.2023	9.00	11.00	13.30	15.30

1. *pl. 09:00 - 1 h 22 min* *stg 2447* *sēde Nr.9-ziemas-sesija-1-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230217103201_saeima.lv.1_0_0

2. *pl. 11:00 - 1 h 31 min* *stg 2447* *sēde Nr.9-ziemas-sesija-2-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230217124201_saeima.lv.1_0_0

3. *pl. 13:30 - 1 h 32 min* *stg 2447* *sēde Nr.9-ziemas-sesija-3-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230217151601_saeima.lv.1_0_0

4. *pl. 15:30 - 2 h 25 min* *stg 2447* *sēde Nr.9-ziemas-sesija-4-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230217184501_saeima.lv.1_0

---

* * * *

Papildu pievienojums – darba kārtība

https://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/2447
https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=ca262519-6aea-4730-9084-13677c95e763

17.02.2023. 14.Saeima devītā sēde-ziemas sesija -ārkārtas *Noraksts*

Stenogramma *Sēdi vada: Edvards Smiltēns*

2023.gada 17. februāra sēde sākas pl. 09:00
sēde slēgta pl. 17:56, sēdes ilgums- 8 h 56 minūtes / 6 h 55 minūtes -darbs sēdē

PIEBILDE: 17. februārī notiek viena sēde nr.9 četrās daļās.

Latvijas Republikas Saeimas
2023.gada 17.februāra
ārkārtas sēdes darba kārtība 09:00

	I. Prezidija ziņojumi	
	1. Par iesniegtajiem likumprojektiem	
1.	1. Likumprojekts **Grozījums Pasta likumā** *(121/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 380, 480)Balsojums: par 95, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
2.	2. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par piesārņojumu"** *(122/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 381, 480)Balsojums: par 95, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
3.	3. Likumprojekts **Grozījumi Izglītības likumā** *(123/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 382, 480)Balsojums: par 62, pret 10, atturas 21 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
4.	4. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par valsts pensijām"** *(124/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 383, 480)Balsojums: par 95, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
5.	5. Likumprojekts **Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā** *(125/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 384, 480)Balsojums: par 95, pret 0, atturas 0 **Pieņemts**	

		Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	6.	6. Likumprojekts **Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā** *(126/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 385, 480)Balsojums: par 93, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	7.	7. Likumprojekts **Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā** *(127/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 386, 480)Balsojums: par 95, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	8.	8. Likumprojekts **Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā** *(128/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 387, 480)Balsojums: par 93, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	9.	9. Likumprojekts **Grozījumi Valsts kultūrkapitāla fonda likumā** *(129/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 388, 480)Balsojums: par 84, pret 10, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	10.	10. Likumprojekts **Grozījums Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā** *(130/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 389, 480)Balsojums: par 61, pret 34, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	11.	11. Likumprojekts **Grozījums likumā "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām"** *(131/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 390, 480)Balsojums: par 95, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	12.	12. Likumprojekts **Grozījums likumā "Par sociālo drošību"** *(132/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 391, 480)Balsojums: par 95, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	13.	13. Likumprojekts **Grozījumi Ceļu satiksmes likumā** *(133/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 394, 480)Balsojums: par 71, pret 10, atturas 14 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) DKP izskatīšanas gaita	
	14.	14. Likumprojekts **Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam** *(152/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 435, 480)Balsojums: par 53, pret 42, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs) Debates DKP izskatīšanas gaita	

	II. Lēmumu projektu izskatīšana		
	15.	Lēmuma projekts **Par priekšlikumu iesniegšanas kārtību (formu) 2023.gada valsts budžeta likumprojektu paketei** *(144/Lm14)* (Dok. Nr. 481)Balsojums: par 95, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Jānis Reirs)	
	↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	Sēde beigusies 17.02.2023 17:56		

---

* * * *